

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

NURİ GÖKAŞAN MECMUASI (İNCELEME – METİN) - I

Hazırlayan
Melda KARACA

Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Betül GÖRKEM

2019

KAYSERİ

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

NURİ GÖKAŞAN MECMUASI (İNCELEME – METİN) - I
(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan

Melda KARACA

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Betül GÖRKEM

2019

KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Adı-Soyadı : Melda KARACA

İmza :

Nuri Göktaşan Mecmuası (İnceleme – Metin) – I adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Melda KARACA

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Betül GÖRKEM

Türk Dili ve Edebiyatı ABD Başkanı

Prof. Dr. Hülya ARGUNŞAH

Dr. Öğr. Üyesi Betül GÖRKEM danışmanlığında **Melda KARACA** tarafından hazırlanan “**Nuri Gökaşan Mecmuası (İnceleme – Metin) – I**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **Türk Dili ve Edebiyatı** Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

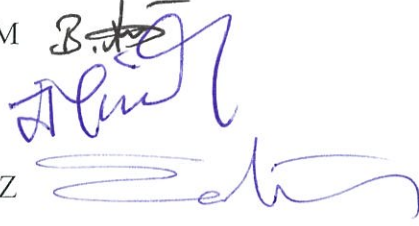
14/01/2019

JÜRİ:

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Betül GÖRKEM

Üye : Prof. Dr. İsmail GÖRKEM

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Erhan ÇAPRAZ



ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 04/02/2019 tarih ve07..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

04/02/2019

Enstitü Müdürü
Prof. Dr. Celaleddin ÇELİK
Enstitü Müdürü



ÖN SÖZ

Kültür tarihimizde çok önemli bir yeri bulunan cönkler ve şiir mecmuaları, kültür hazinemizin kayıp parçalarını taşımaktadırlar. Özellikle cönkler, şairlerin doğaçlama eserlerinin kayıt altına alınması bakımından hayli mühim bir görev üstlenmişlerdir. Şiir mecmuaları da şairlerin bazen çok bilinen eserlerini bazen de az bilinen veya başka hiçbir yerde kaydedilmemiş nadir eserlerini ihtiva ederler. Bu bakımdan çeşitli talihsizliklerle eserleri bugüne ulaşmamış veya kitap oluşturacak kadar çok eser verememiş sanatçılar kendilerine bu cönklerde ve mecmualarda yer bulmuş ve yapıtları da bir nüsha daha çoğaltılmış olmakla yok olup gitmekten kurtulmaya biraz daha yaklaşmışlardır.

Bu çalışmanın konusu olan şiir mecmuası Nevşehir'in Ürgüp ilçesi doğumlu, kendisi de sanatçı bir aileden gelen Nuri Gökaşan'ın, oğlu Tayyar Gökaşan'a bir baba yadigârı olarak kalmak üzere yazdığı ve *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı* ismini verdiği bir şiir mecmuasıdır. Bu mecmua, belirli şairler ve onların şiirleri incelenmek üzere -biri bizim bu çalışmamız olmak üzere- iki lisansüstü teze konu edilmiştir.

Tez çalışmamızın ilk amacı metnin translitere edilerek edebiyatımıza kazandırılmasıdır. Bu amaçla yaptığımız çalışmamızda metin çevriminde *Türk Dil Kurumu Yazım Kılavuzu* esas alınmıştır. Ancak ağız özelliği gösteren bazı kullanımlar özellikle yazıldığı biçimiyle kaydedilmiştir. Şiirler incelenirken Nuri Gökaşan'ın verdiği sayfa numaralarına bağlı kalınarak değerlendirme yapılmıştır. Şairlerin kısa biyografilerinin verildiği bölümde şairlerin isimlerinin altında () içerisinde şiirlerinin mecmuada hangi sayfalarda bulunduğu, metinler bölümünde ise şiir başlığının altına koyu renk [] içerisinde şiirin mecmuada hangi sayfada bulunduğu yazılarak araştırmacılara kılavuzluk etmesi hedeflenmiştir. Okuyamadığımız bölümler (...) ile belirtilmiştir. Nuri Gökaşan'ın boş bıraktığı yerler ... ile ifade edilmiştir. Metne tarafımızdan eklenen eksik heceler ise [] ile gösterilmiştir. Şairlerin metinlerde geçen mahlasları *italik* olarak yazılmıştır. Mecmuada yer alan şairler, şairlerin adları alfabetik olarak sıralanarak incelenmiştir. Uzun ünlüler, nazal n, ayn ve hemzenin bulunduğu bazı kelimeler anlam karışıklıklarını önlemek ve uygulamada bütünlük sağlayabilmek amacıyla metnin tümünde

gösterilmiştir. Hicri, Rumi, miladi tarihleri çevirmede Türk Tarih Kurumu'nun genel ağ sayfasındaki Tarih Çevirme Kılavuzu esas alınmıştır.

Çalışmamızın ilk bölümü cönk ve mecmuaların kültür tarihimizdeki genel işlev ve önemi ile Nuri Gökaşan'ın hayatı, çalışmaları ve Türk kültür hayatına katkılarını içeren giriş bölümüdür. İkinci bölümde mecmuada şiirleri bulunan [şairlerden] Bedrî, Celâlî, Cevdet (Paşa), Devrî, Eşref (Paşa), Fahrî, Fethî, Fikrî, (Tokatlı/Beşiktaşlı) Gedâyî, Gevherî, Güftî, Hayrî, (Tavlusunlu) Hilmî (Paşa), Hulûsî, Kemâlî, Makbûlî, Micmerî, (Kalecikli) Mir'âtî, Nâbî, Nâtıkî, (Üsküdarlı) Nâzım (Güngören), Nedîm, Neşâtî, Nûrî, Râsih, (Kayserili) Remzî, (Kayserili) Rûzî, Rüşdî, Sâfî, Sa'îd, Selîmî, (Everekli) Seyrânî, Şükrî, (Tokatlı) Azmî, Yesârî ve Zekâyî'nin hayatları hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde ise tezimizde incelenen şairlerin *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı*'nda bulunan 248 adet şiiri translitere edilmiştir. Çalışmamızın dördüncü bölümünde, elde edilen yeni bilgiler ve istatistiksel veriler sunulmuştur. Beşinci bölümde, çalışmaya alınan şiirlerin ayaklı şiirler ve aruzlu şiirler olmak üzere iki ayrı kategoride ve nazım birimine göre ilk bendinin son dizesinin son sesi esas alınarak dizinleri çıkarılmıştır. Altıncı bölümde bu tezde doğrudan istifade edilen kaynaklar listelenmiştir. Yedinci bölümde ise Nuri Gökaşan ve ona ait *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı* ile ilgili bazı ekler yer almaktadır.

Yorucu ve uzun soluklu bu çalışmada ilgi ve sabırlarını esirgemeyen sevgili eşim Zeydi KARACA'ya, biricik kızım Gülsima KARACA'ya, kıymetli annem Meral KAYA ve kıymetli babam Alaattin KAYA'ya; mecmuayı gün yüzüne çıkaran Dr. Öğr. Üyesi Erhan ÇAPRAZ'a, mecmuanın tarafıma ulaşmasına vesile olan Prof. Dr. İsmail GÖRKEM'e, tez dönemi boyunca desteklerini esirgemeyen değerli tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Betül GÖRKEM'e; dedesine ait kıymetli hat arşivini bizimle paylaşan değerli tiyatro ve seslendirme sanatçısı Nuri GÖKAŞAN'a ve Kültür Bakanlığı'ndan emekli, makine mühendisi Nurettin GÖKAŞAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Melda KARACA

Kayseri, Ocak 2019

NURİ GÖKAŞAN MECMUASI (İNCELEME – METİN) - I

Melda KARACA

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ocak 2019

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Betül GÖRKEM

KISA ÖZET

Cönkler ve şiir mecmuaları Türk kültür tarihinde önemli bir yer tutmaktadır. Yazıldığı dönemin şiir antolojileri görevi gören bu eserlerin, özellikle Türk sözlü edebiyatında doğaçlama yolla verilen ürünlerin kaydedilmesiyle de ölümsüzleşmeleri sağlanmıştır. Dönemin beğenilerini, sanat eğilimlerini bu eserlerden takip etmek de mümkündür

Kendisi de şair olan Ürgüplü Nuri Gökaşan, *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı* adını verdiği şiir mecmuasına pek çok şairin çok sayıda eserini almıştır. Bu şairlerden bazılarının hayatları hakkında kısa da olsa bilgi vermiştir. Bununla beraber kendine ait bazı şiirleri, hat çalışmalarından bazılarını ve birkaç kara kalem çalışmasını da bir hatıra olarak bu mecmuaya kaydetmiştir. Tanınmış şairler ve şiirlerin yanı sıra tezkire, antoloji ve ansiklopedilerde ismi geçmeyen şairlerin eserlerine de mecmuada rastlamak mümkündür.

Çalışma ön söz, sonuç, dizinler, kaynaklar ve eklerin dışında üç ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde cönkler ve mecmualar hakkında bilgiler verilmiştir. Yine bu bölümde Nuri Gökaşan'ın hayatı ve Türk kültürüne katkıları hakkında bilgi aktarılmıştır. Daha sonra *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı* şekil ve muhteva özellikleri bakımından incelenmiştir. İkinci bölümde tezimizde incelenen şairlerin biyografileri aktarılmıştır. Üçüncü bölümde ise *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı* 'nda yer alan şiirlerden çalışmamız dahilinde olanlar, transliterasyonu yapılarak Latin harflerine aktarılmıştır. Bu kısımda 38 şaire ait 248 şiir yer almaktadır.

Türk edebiyatı ve Türk kültür tarihi için bir hazine hükmünde olan bu eser bu çalışmayla yok olmaktan kurtarılmış ve araştırmacıların dikkatlerine sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Nuri Gökaşan, Cönk/Mecmua, Saz Şairleri (Âşık), Divan Şairleri, Hat

MECMUA OF NURİ GÖKAŞAN (ANALYSIS – TEXT) – I

Melda KARACA

Erciyes University, Social Sciences Institute Master Thesis, January 2019

Supervisor: Assist. Prof. Betül GÖRKEM

ABSTRACT

Cönks (poetry notebooks) and mecmuas take important place in Turkish cultural history. Serving a poem anthology of the period in which they were written were immortalized by recording, especially improvisation of works in Turkish verbal literature. It is possible to follow up the likes and tendencies of art of the period.

Nuri Gökaşan of Ürgüp , who is also a poet , has taken plenty of works from numerous poets into his mecmua named *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı (Corpus of National Anatolian Poems)*. At the same time he has recorded some of his poems, calligraphs and charcoal works as a keepsake.

Besides the well-known poets and poems, it is possible to come across the works of poets who are not mentioned in tazkiras, anthologies or encyclopedia.

Having the value of a treasure for Turkish literature and culture this work has been rescued from extinction with this study and submitted to the consideration of researchers.

Key Words: Nuri Gökaşan, Cönk / Mecmua, Saz Poets, Diwan Poets, Calligraphy (Hat)

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	I
KISA ÖZET	III
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
TABLolar.....	XVIII
KISALTMALAR VE İŞARETLER	XIX
1. GİRİŞ	1
1.1. CÖNKLER VE MECMUALAR ÜZERİNE	1
1.2. NURİ GÖKAŞAN'IN HAYATI	4
1.3. NURİ GÖKAŞAN'IN TÜRK KÜLTÜRÜNE KATKILARI	8
1.4. NURİ GÖKAŞAN'IN <i>ANADOLU MİLLÎ ŞİİRLER KÜLLİYATI</i> ADLI MECMUASININ ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ	16
2. TEZ KAPSAMINDA İNCELENEN ŞAİRLERİN HAYATLARI.....	29
2.1. BEDRÎ	29
2.2. CELÂLÎ	30
2.3. CEVDET.....	30
2.4. DEVRÎ	31
2.5. EŞREF	32
2.6. FAHRÎ	32
2.7. FETHÎ	33
2.8. FEYZÎ	34
2.9. FİKRÎ.....	35
2.10. GEDÂYÎ.....	35
2.11. GEVHERÎ.....	36

2.12. GÜFTÎ.....	37
2.13. HAYRÎ.....	37
2.14. HİLMÎ.....	38
2.15. HULÛSÎ.....	38
2.16. KEMÂLÎ.....	39
2.17. MAKBÛLÎ.....	40
2.18. MİCMERÎ.....	40
2.19. MİR'ÂTÎ.....	41
2.20. NÂBÎ.....	41
2.21. NÂTIKÎ.....	42
2.22. NÂZİM	42
2.23. NEDÎM	43
2.24. NEŞÂTÎ	43
2.25. NÛRÎ.....	44
2.26. NURÎ GÖKAŞAN	45
2.27. RÂSİH	45
2.28. REMZÎ.....	45
2.29. RÛZÎ.....	46
2.30. RÜŞDÎ	47
2.31. SÂFÎ.....	47
2.32. SA'ÎD.....	48
2.33. SELÎMÎ	49
2.34. SEYRÂNÎ	49
2.35. ŞÜKRÎ	50
2.36. TOKATLI AZMÎ.....	51
2.37. YESÂRÎ.....	51

2.38. ZEKÂYÎ.....	52
3. METİNLER	53
1. BU KİTÂBİM OLSUN SAÑA YÂDİGÂR [NURİ GÖKAŞAN]	54
2. FARZULLÂHI EDÂ EYLE DEMBEDEM [NURİ GÖKAŞAN]	55
3. GÂLİBÂ MEŞŞÂTA-YI KUDRET SENİ EY MEH-CEBİN [RÛZÎ]	56
4. RÛH-I KUDSE MAZHAR OLDUM REF‘ OLUNDU HER HİCÂB [GEDÂYÎ] ...	57
5. ‘ÂŞIK OLDUM NİDEYİM DÎDE-Yİ MESTÂNESİNE [GEDÂYÎ]	59
6. KÛH-I SAHRÂYA DÜŞÛRMÜŞ GÖZLERİN ÂHÛLARI [ZEKÂYÎ] ..	60
7. NE BENİM GİBİ SAÑA ‘ÂŞIK-I ŞEYDÂ BULUNUR [RÛŞDÎ]	61
8. DÜŞELİ PENÇE-Yİ ‘AŞKA YARALIDIR YARALI [MİR’ÂTÎ]	62
9. VÂH OÑA YAZIK OLA MAHKEME-İ KÜBRÂDA [RÛZÎ]	63
10. GAYRI YARDIMCIÑ OLA HAZRET-İ ALLÂH GÖÑÛL [SA‘İD]	65
11. MERKEZ-İ DÂİRE-Yİ GAMDA KAPANDIM KALDIM [GEDÂYÎ] ...	66
12. SENİ İNSÂF U KEREM SÂHİBİ SANDIM KALDIM [CEVDET].....	67
13. YA BİR ALAY MECÛSÎ YA BİRTAKIM SEMENDER [HAYRÎ]	68
14. LÛTF-I HENGÂMI HEMÂN ‘ÂŞİKA DÜŞNÂMI BİLİR [NÂBÎ]	69
15. RÛZİGÂR EYLER PERİŞÂN KORKARIM CEM‘İYETİN [GÜFTÎ]....	70
16. VÂH SAÑA ‘ÂKİL OLUP BİLMEZ İSEÑ HAYR U ŞERRİN [MİR’ÂTÎ] 71	
17. MÂLİK OLDUM CEVHER-İ ASL-I VELÎYÜ’N-Nİ‘METE [SEYRÂNÎ]..	72
18. LAFZ U MA‘NÂ BİR DEMEÑ ‘İRFÂNI BEN BİLMEZ MİYİM [SEYRÂNÎ] 74	
19. KAHRINI KİM ÇEKER ERBÂB-I VEFÂDAN GAYRI [FEYZÎ]	76
20. İSTEMEM SENSİZ OLAN SOHBET-İ YÂRÂNI BİLE [NEŞÂTÎ]	77
21. URMASIN ZAHM-I SÎNEM PEYKÂN PEYKÂN ÜSTÜNE [RÂSİHÂ] ...	78
22. ZÛLF-İ YÂRA BEND OLAN DÎVÂNE AÑSIZDAN GELİR [KEMÂLÎ] .	79
23. HERKESE YOL GÖSTERİP SEN GİTMEĞE ETMEÑ HEVES [SEYRÂNÎ] .	80
24. ÇERH-İ GADDÂRİN HEZÂRÂN MEKR Ü ÂLIN GÖRDÜLER [RÛZÎ]..	81

25. VÂSİ‘ ETMEZ NEŞ‘ESİ BU PÂRENIÑ DİLTENGİNİ [GEDÂYÎ]..... 82
26. EMREDİP EBRÛYA ÇEKTİRMESİN ONUÑ TUĞRÂSINI [ZEKÂYÎ].... 83
27. OLMASIN KÂFİRSE DE KİMSE GİRİFTÂRIÑ SENİÑ [RÛZÎ]84
28. EY NE CÂDÛSUN Kİ ÂTEŞ BAĞLADIÑ MÛLARLA SEN [NEDÎM]85
29. MURGVEŞ KONMUŞ GÖÇER BİR LÂNE DEN BİR LÂNEYE [REMZÎ] 86
30. EHL-İ ‘AŞKA BİR ‘AZÎM GAVGÂ SENİÑ KAŞIÑ GÖZÜÑ [RÛZÎ] ..87
31. VARIMI HEM YÂRİMİ YÂRÂNIMI ALDIÑ EY FELEK [GEDÂYÎ]..88
32. SABR U TÂKAT MASRAF-I ÇÂK-I GİRÎBÂN OLDU HEP [NEDÎM]89
33. PERDESİ ÇOKTUR DEĞİL HER PERDENİÑ ÂVÂZİ BİR [SEYRÂNÎ].. 90
34. YÂR ELİNDEN GELMEDİ BU YARAYI MERHEMLEME [SEYRÂNÎ] . 91
35. KEC MELÂMET SANMA SEN SABR U SA‘ÂDETTİR BAÑA [RÛZÎ] .. 92
36. HÂTİRİN SOR NÂZ İLE DÛRLÜ KIYÂM ET EY SABÂ [HULÛSÎ] ..93
37. GERÇİ BİR ÂFET NİGÂR İZHÂRİ GÜÇ İZMÂRİ GÜÇ [RÛZÎ] 94
38. HEM ONU İNZÂL EDEN YEZDÂN‘A İMÂN EYLEDİM [NURİ GÖKAŞAN]... 95
39. ENÂNİYET NEFSİÑ ‘ALÂMETİDİR [NÛRÎ].....96
40. NİYETİNE GÖRE MÛTEŞEBBİHTİR [MİR‘ÂTÎ].....97
41. NE SİKKE NE TUĞRA NE BİR NÂM KALIR [SEYRÂNÎ].....98
42. RENG-İ RUHSÂRINI GÛLLERE VERDİ [GEDÂYÎ].....99
43. EKREM-İ ENBİYÂ CÛMLEYE SERTÂC [MİR‘ÂTÎ]..... 100
44. FETHOLDU HER YÛZDEN SEMME VECHULLÂH [MİR‘ÂTÎ] 101
45. SENİÑÇÛN VAR OLDU ZEMİN [Ü] EFLÂK [MİR‘ÂTÎ] 102
46. OL ‘ARŞ-I A‘LÂ‘YA İLİŞTİ KALDI [SEYRÂNÎ] 103
47. KİMİ “LÂ”DA KİMİ “İLLÂ”DA KALDI [RÛZÎ]..... 104
48. KANDE BAKSAM BİR HÛSN-İ HÂL GÖRÜNÜR [GEDÂYÎ] 105
49. HÂTİRİNA ZEVK-İ GÛLİSTÂN GELİR [SEYRÂNÎ] 106
50. ENE‘L-HAK SİRRİNA BERDÂR OLANLAR [RÛZÎ]..... 107

51.	MÜSEBBÎT BU NAZMIÑ HİKÂYESİNDE [RÛZÎ].....	108
52.	ÇEŞMÎME BİR ÂFET NİGÂH GÖRÜNDÜ [FAHRÎ].....	109
53.	BİLMEM BU AYRILIK GİDER Mİ BÖYLE [NÛRÎ].....	110
54.	GÖRENLER VÂDÎ-Yİ HAYRÂNİÑDADIR [RÜŞDÎ].....	111
55.	FERMÂN OKUR YÜZ BİÑ SÜLEYMÂN LARA [MİCMERÎ].....	112
56.	ÇIKMADIM BİR VAKÎT MEYHÂNESİNDEN [SEYRÂNÎ].....	113
57.	KİM KÂMİL BELL'OLUR 'ÂLÂMETİNDEN [SEYRÂNÎ].....	114
58.	SEDD-İ İSKENDER'İ DELDİ DE GEÇTİ [GEDÂYÎ].....	115
59.	MUHABBET ŞEHRİNİÑ DARBHÂNELERİ [FETHÎ].....	116
60.	SENİ EY KÂMET-İ MÜSTESNÂ SENİ [RÛZÎ].....	117
61.	SENİ EY BÎKEREM BÎVEFÂ SENİ [DEVİRÎ].....	118
62.	İÇER ÜFTÂDELER MESTÂNELENİR [FETHÎ].....	119
63.	AYILMAZ HAŞRE DEK MESTÂNELENİR [RÛZÎ].....	120
64.	EYLEMEZ DİRDİME ÇÂRE PERÇEMİÑ [SÂFÎ].....	121
65.	NÛR-I MUHABBETİÑ 'ÂLÂMETİNİ [GEDÂYÎ].....	122
66.	OL SEBEPTEN SAÇAĞINDAN ASTILAR [FETHÎ].....	123
67.	TENNÛR-I KANDÎL-İ 'AZMÎDE İDİM [GEDÂYÎ].....	124
68.	BÛLBÛL İDİM GONCA GÛLÜNDE İDİM [SEYRÂNÎ].....	125
69.	ALAMAZ KİMSELER NAKKÂŞIMIZDAN [RÛZÎ].....	126
70.	BAHT-I SİYÂHİMİÑ TUTUKLUĞU VAR [RÛZÎ].....	127
71.	SÛRETÂ GEZERİZ GAMHÂNELERDE [SEYRÂNÎ].....	128
72.	KALMAMIŞ VEFÂSİ DÂR-I GURBETİÑ [GEDÂYÎ].....	129
73.	GÖZÜM NE BİR KÂRDA NE ZİYÂNDADIR [SEYRÂNÎ].....	130
74.	NE TESELLÎ VERİR NE VEFÂ BİLİR [SÂFÎ].....	131
75.	HER HÂL-İLE VARDIR İHTİYÂCİMİZ [RÛZÎ].....	132
76.	GÛL DAMLAR KIRMIZI YANAKLARINDAN [NÛRÎ].....	133

77.	HER EMRİNE BENİM İTÂ'ATIM VAR [FİKRÎ]	134
78.	HEM SÜSLÜ HEM NÂZLI HEM İLVÂNLIDIR [NÛRÎ].....	135
79.	ŞİMDENGERÜ EYVÂH BAÑA VÂH BAÑA [NÛRÎ]	136
80.	İMTÂ'-I VASLIÑIÑ PÂZÂRI GEÇTİ [RÛZÎ]	137
81.	SÜZÜLDÜKÇE SENİÑ CÂDÛ GÖZLERİÑ [SÂFÎ]	138
82.	REMZ-İ DAKÂYIKTA MÂHİR OLALI [RÛZÎ]	139
83.	HANGİ GÜN BAŞIMIZ SELÂMET KALDI [GEDÂYÎ].....	140
84.	BÛLBÛLÛM HEVESİM GONCA GÛLDEDİR [SEYRÂNÎ].....	141
85.	ÇİN İLİNE BEDEHŞÂN'A MI GİDİŞ [GEDÂYÎ]	142
86.	BİR ŞÂHLAR ŞÂHINIÑ ÂŞİNÂSIYIZ [YESÂRÎ].....	143
87.	MERHEM KABÛL ETMEZ BU 'AŞK YÂRESİ [GEDÂYÎ]	144
88.	SEN DE BENCİLEYİN YAN DOLAN BÖYLE [NÛRÎ]	145
89.	UYUŞTU BAĞRIMA KAN İÇERİMDE [GEDÂYÎ]	146
90.	LÂZIMDIR MA'ÂŞ EYLEME SAVAŞ [SEYRÂNÎ].....	147
91.	DEFTER-İ FELEKTEN KAYDI SİLİNDİ [GEDÂYÎ]	148
92.	YA ECEL YA MERKAD YA SİN OKUTUR [SEYRÂNÎ].....	149
93.	HER BİRİ KÛŞE-Yİ TENHÂYA GİTMİŞ [SEYRÂNÎ]	150
94.	KOYMUŞLAR KAŞLARIÑ MİHRÂP YERİNE [SEYRÂNÎ].....	151
95.	KİME DÂDA GİDEM YARAM SAR DEYÛ [NÛRÎ]	152
96.	GEZDİREYİM PÂRE PÂRELENİNCE [NÛRÎ].....	153
97.	BÛLBÛL KONMAK İÇİN DALIM KALMADI [SEYRÂNÎ]	154
98.	ON DÖRT GECEDEKİ YÛZÛM KALMADI [SEYRÂNÎ]	155
99.	KISSADAN HİSSEYİ ALMADA OLUR [SEYRÂNÎ]	156
100.	DİZGİNİN BOYNUNA SALMADAN OYNAR [SEYRÂNÎ].....	157
101.	MECNÛN'A MAHSÛSTUR YÂDA OLAMAZ [SEYRÂNÎ].....	158
102.	YÂD YABANCI DAĞDAN BELDEN SAYILIR [SEYRÂNÎ].....	159

103.	YUMURTA İÇİNDE VERMEK DİLEMEZ [SEYRÂNÎ]	160
104.	YOKLUĞUÑ VARISIÑ VARIÑ YOĞUSUÑ [SEYRÂNÎ]	161
105.	MUHKEM İSTER PENÇE BİLEK SEVDİĞİM [SEYRÂNÎ]	162
106.	SOLA SAĞ SAĞINA SOL GÖNDER BENİ [SEYRÂNÎ]	163
107.	OLSA ONDA LÜTF-I HUDÂ BULUNUR [SEYRÂNÎ]	164
108.	BENİ ABDÂL EDEN SEN DEĞİL MİSİÑ [SEYRÂNÎ]	165
109.	GÖRMÜŞ ‘ÂŞIK KALBİN DİÑLE KULAK AS [SEYRÂNÎ]	166
110.	BİLMİYEN MA‘RİFET KÂNI DEĞİLDİR [SEYRÂNÎ]	167
111.	ÎMÂNINDA GÜMÂN OLMAZ Kİ OLMAZ [SEYRÂNÎ]	168
112.	DERMEMESİ EVLÂ İMİŞ DERMEDEN [SEYRÂNÎ]	169
113.	ÇERÂĞ-I ÇEŞMİNDE NÛR EYLE BENİ [SEYRÂNÎ]	170
114.	DERD Ü GAMDAN GAYRİ TİCÂRETİM YOK [SEYRÂNÎ]	171
115.	BEÑZEMEZ MİHR Ü MÂH KESÂFETİNE [SEYRÂNÎ]	172
116.	MEDED SENDEN YOKUŞUMA DÜZÜME [SEYRÂNÎ]	173
117.	‘AŞK OLSUN ERBÂB-I ‘İRFÂNA YÂ HÛ [SEYRÂNÎ]	174
118.	HASRET KILINCINI ZAĞLA GEZ YÜRÜ [SEYRÂNÎ]	175
119.	MEFHAR-İ ‘ÂLEMSİÑ KADRİÑ MU‘ALLÂ [SEYRÂNÎ]	176
120.	KORKMAYAN ALLÂH‘TAN GEÇEMEZ SIRÂT [SEYRÂNÎ]	177
121.	ETMİŞ ‘ALÎ GİBİ ŞÎR BULAMADIM [SEYRÂNÎ]	178
122.	NÂS DİLİNDE ZEMDEN USANIP RAKKÂS [SEYRÂNÎ]	179
123.	ZEHİR OLUR ŞEKER İLE BAL BAÑA [SEYRÂNÎ]	180
124.	ŞEM‘A [VÜ] PERVÂNENİÑ EMSÂLİYİM BEN [SEYRÂNÎ]	181
125.	GÖKTEN YAĞAR YERDE ERİR KAR GİBİ [SEYRÂNÎ]	182
126.	MA‘RİFETİÑ SÂZİ DÜZÜLMİYİNCE [SEYRÂNÎ]	183
127.	MEYL-İ ÇEŞM-İ NÛRUÑ İNTİZÂRA VER [SEYRÂNÎ]	184
128.	MERÂMIÑCA MEYVE VERİR DAL DEĞİL [SEYRÂNÎ]	185

129.	MERMER TAŞI HAVFA SALDIĞIÑ YETER [SEYRÂNÎ].....	186
130.	ONLAR BİZDEN YOLDA ULUDUR DİYE [SEYRÂNÎ].....	187
131.	UNUÑ İNCESİNİ TAŞ KAPAR KAÇAR [SEYRÂNÎ].....	188
132.	DELÎL BULUNMAMIŞ HÜRMET RÂHINA [SEYRÂNÎ]	189
133.	İ‘TİBÂRIÑ KALKAR ŞÂN ÜSTE GİDER [MAKBÛLÎ]	190
134.	ANCAK HÂTIRDA BU TESELLÎ KALDI [NÛRÎ].....	191
135.	SANMA YÜZÜ OLSA KARASIZ GÖÑÜL [SEYRÂNÎ]	192
136.	O BİPERVÂ KAŞIÑ GÖZÜÑ PERÇEMİÑ [RÛZÎ].....	193
137.	HAYDAR-I KERRÂR’I BULDUM BU YOLDA [SEYRÂNÎ]	194
138.	MUHABBET ETMENİÑ YÂR ZAMÂNIDIR [NURÎ GÖKAŞAN].....	195
139.	KALEM KAŞLI SÎM GERDÂNLİ BENSİZ YÂR [NÛRÎ]	196
140.	KORKARIM SEVDİĞİM YAŞIN KÜÇÜCEK [BEDRÎ].....	197
141.	CÜMLE DERDİ DEVÂSINA DÖNDERİR [SEYRÂNÎ]	198
142.	YARADANIM YARATMAMIŞ KAR BENİ [SEYRÂNÎ]	199
143.	AZ RIZKIÑ ÇOK OLMAZ GEL ETME TELÂŞ [SEYRÂNÎ].....	200
144.	DERÛNUMDA ‘AŞK ÂTEŞİ YANIYOR [SEYRÂNÎ]	201
145.	KEMÂN EBRÛLARIÑ TAFRÂSİ GÜZEL [GEDÂYÎ]	202
146.	HER GÖZDEN DÖKÛLEN YAŞI MI SANDIÑ [YESÂRÎ]	203
147.	MANSÛR’A BİLDİRDİ DÂRA ÇEKİLDİ [YESÂRÎ]	204
148.	ÂDEM’E ‘ALLEME’L-ESMÂ VERİLMİŞ [SEYRÂNÎ]	205
149.	MÛ’MİN Mİ DEĞİL Mİ GÛMÂN ONDADIR [SEYRÂNÎ].....	206
150.	MÛ’MİNLİK DA‘VÂSIN FERÂGAT EYLE [SEYRÂNÎ]	207
151.	YER ALTINDA GEZER KEMİNLİ MİSİÑ [SEYRÂNÎ].....	208
152.	SEN KÛFRE YÂR OLMA İMÂN VAR İKEN [SEYRÂNÎ]	209
153.	MÛ’MİN-İ KÂMİLDİR ŞEKSİZ GÛMÂNSIZ [SEYRÂNÎ].....	210
154.	KESRETTE VAHDETE ŞÂN GELSE GEREK [SEYRÂNÎ].....	211

155. YETİŞKİN DEMEM ÇİY SÜT EMMİŞ KULA BEN [SEYRÂNÎ]212
156. SAHRÂLAR ÇEMENZÂR OLSUN GİDELİM [MİCMERÎ]213
157. UMARIM Kİ ÖTE BÜLBÜL OYARA [GEVHERÎ]214
158. MESTÛR OLSAK DA BİR OLMASAK DA BİR [NURİ GÖKAŞAN]215
159. RÛZ U ŞEB AĞLARDI SAHRÂ YÜZÜNDE [GEDÂYÎ]216
160. BAKILSA BÜLBÜL-İ GÛYADA YOKTUR [GEDÂYÎ]217
161. GAYRI GÜL KOKLANMAZ GÜLTER ÜSTÜNE [GEDÂYÎ]218
162. GÜZELLER ŞÂHISIÑ SEN BU ‘ÂLEMDE [GEDÂYÎ]219
163. KORKARIM YÂR EDER İNKİSÂR BAÑA [RÛZÎ]220
164. ŞÎR-İ YEZDÂN SÂHİB-İ ZÜ’L-FİKÂR BAÑA.....221
165. SERDE SEVDÂ DİLDE EFKÂRIMIZ VAR [RÛZÎ]222
166. BÖYLE MİYDİ KAŞI GÖZÜ KARA YÂR [RÛZÎ]223
167. EL HÂLET-İ HÂZÂ RİYÂ DEĞİLDİR [RÛZÎ]224
168. SÛKÛTU EFDALDIR TEZEKKÜRÜNDEN [RÛZÎ]225
169. BAÑA MÂ‘ŞÛK SAÑA ‘ÂŞİK BULUNUR [RÛZÎ]226
170. ÇİLE-Yİ FELEKTE ÂH [U] VÂH BİLİR [RÛZÎ]227
171. MÂZÎ MÛSTAKBELİÑ İCMÂLİYİZ BİZ [RÛZÎ]228
172. NECM-İ FELEK ENVERÂNI SEN MİSİÑ [RÛZÎ]229
173. GEÇER HER SÂ‘ATİM ÂH U VÂH İLE [RÛZÎ]230
174. DARDAĞAN EYLEYEN SEN DEĞİL MİSİÑ [RÛZÎ]231
175. SEN ETTİÑ HÂLİMİ PERİŞÂN BÖYLE [RÛZÎ]232
176. KİPRİKLERİ TÎR-İ KAZÂ MI BİLMEM [RÛZÎ]233
177. TEŞBİH EDER VE’D-DUHÂYA SEVDİĞİM [RÛZÎ]234
178. SENİ MÛRÛVVETSİZ NEVCİVÂN SENİ [RÛZÎ]235
179. LÂMEKÂNDAN KEVN Ü MEKÂNA BİZİ [RÛZÎ]236
180. SANMA BÂKÎ KALIR CİHÂNIÑ VARI [RÛZÎ]237

181. KO DESİNLER BAÑA DÎVÂNE DELİ [RÛZÎ].....	238
182. YAKTIÑ HİCRİÑ İLE NÂRA SEN BENİ [RÛZÎ].....	239
183. SANMAÑ BİZİ ŞER‘İÑ MUGÂYİRİYİZ [RÛZÎ]	240
184. SEVDİ SENİ CÂNİM KURBÂN DİYEREK [SEYRÂNÎ]	241
185. SERVER-İ ENBİYÂ-ZİŞÂNA KALDI [RÛZÎ]	242
186. BİR BİLİP HALLÂK‘A EYLEDİM SÛCÛD [RÛZÎ].....	243
187. BÂRİ BUL BİR ÇÂRE DEVÂLARIÑDAN [RÛZÎ].....	244
188. BAHÂR SELİ GİBİ BULANIR GELİR [SEYRÂNÎ]	245
189. ELDE NİCE YANMIŞ BAĞIR BULUNUR [SEYRÂNÎ]	246
190. GÜZELLERDE CEFÂ KÂNÛN OLALI [RÛZÎ].....	247
191. ETTİ VÛCÛDUMU MASDAR-I EŞYÂ [NÛRÎ].....	248
192. YÜZÜÑDEN BİR BÛSE ALDIĞIM ZAMÂN [NÂZİM].....	249
193. ‘ACEP DEM-İ VUSLAT NE ZAMÂN GELİR [GEVHERÎ].....	250
194. ÇAKALI TİLKİYİ İNDEN ÇIKARIR [SEYRÂNÎ].....	251
195. CÂNÂNLA GÛLİSTÂN İSTER GÖÑLÛMÜZ [GEVHERÎ].....	252
196. GÖL GÖL OLMUŞ GÖZLERİMDE NEMİM VAR [GEVHERÎ].....	253
197. DURMA LODOS GİBİ ES KARA BAHTİM [SEYRÂNÎ]	254
198. AĞYÂRA YÂR OLAN YÂRİÑ ASLI NE [GEVHERÎ].....	255
199. YERDEN GÖĞE DOĞRU YAĞAR KAR DESE [SEYRÂNÎ]	256
200. YAZIKTIR ONLARI HÂRA DÜŞÛRME [NURİ GÖKAŞAN].....	257
201. SEYLÂB-I SİRİŞKİM AĞLARI GEÇTİ [NURİ GÖKAŞAN].....	258
202. DEVE GİBİ BOZLAR DIZLAR AĞLARIM [SEYRÂNÎ]	259
203. SIRÂT KÖPRÛSÜNDEN İNCE SÖZLÛYÛM [SEYRÂNÎ].....	260
204. BÛLBÛL TEG VİRD OLDU ÂH U ZÂR BİZE [NURİ GÖKAŞAN] ..	261
205. TESHİR ETTİÑ BENİ NİM-İ NİGÂH İLE [NURİ GÖKAŞAN].....	262
206. ÇİLE-Yİ ‘AŞKIMLA DOLMADIM GİTTİ [NURİ GÖKAŞAN].....	263

207. KİMDEN TA‘LİM ETTİÑ DİL RÛBALIĞI [NURİ GÖKAŞAN]264
208. DERİN HÛLYÂLARA SALDI SEVDİĞİM [NURİ GÖKAŞAN]265
209. BİR ALAY DERYÂ DİLİZ DOLUP TAŞAN DERLER BİZE [NURİ GÖKAŞAN]..266
210. OL İKİ CİHANDA BERHURDÂR OĞUL [NURİ GÖKAŞAN]267
211. NÂZLI CÂNÂNİMİÑ YADİGÂRIDIR [NURİ GÖKAŞAN]268
212. AĞLAYIP AĞLAYIP DÜŞTÜ GİDİYOR [NURİ GÖKAŞAN]269
213. VARDI AMMÂ FELEK ALDI ÜMMÛHÂN [NURİ GÖKAŞAN]270
214. GERÇİ YOĞURT ETTİÑ KEŞ ETTİÑ BENİ [NURİ GÖKAŞAN]271
215. TESHİR ETTİÑ BENİ NİM-İ NİGÂH İLE [NURİ GÖKAŞAN]272
216. GİRYEMİ KILDI FÛZÛN EŞKİMİ HÛN ETTİ FELEK [SELÎMÎ].....273
217. FEYLESOF RIZÂ TEVFİK’E [NURİ GÖKAŞAN]274
218. ÜRGÛP KAYMAKAMI İLE LATİFELEŞME [NURİ GÖKAŞAN]275
219. O AÇIK ALNINDA KARA OLMASIN [‘AZMÎ].....276
220. EY HÛDHÛD-İ ÜMÎD SABÂDAN MI GELİRSİÑ [NÂBÎ].....277
221. NEDİR ASLI NEDEN AĞLAR [SEYRÂNÎ]278
222. AÇILAN GÛL SOLAR BİR GÛN [SEYRÂNÎ].....279
223. ‘ÂŞIKLARI YAKIŞIÑ VAR [SEYRÂNÎ].....281
224. SANMA KORKUP ÜRKE BENİ [SEYRÂNÎ]282
225. SANMA TUNÇTAN GEVŞEK OLUR [SEYRÂNÎ]283
226. HAK BİLİR KİMDEN İMİŞ [SEYRÂNÎ]284
227. KARA GİYSE AL YERİNE [SEYRÂNÎ]286
228. AĞLAMAKTIR HÂLİM BENİM [SEYRÂNÎ].....287
229. BELÎ SÖZ BİLMEYİZ AMMÂ BİRAZ İZ‘ÂNİMİZ VARDIR [NEDÎM] 288
230. YOLUNDA BİVEFÂNİÑ ARZÛKEŞ BİR NİM NİGÂH KALDI [GEDÂYÎ]289
231. BU ZAHMİÑ İLTİYÂM-I DEF’İ VASL-I YÂRA KALMIŞTIR [GEDÂYÎ] 290
232. ESİR ETMİŞ CİHÂN HALKIN NE DÂM U DÂNE DİR DÛNYÂ [RÛZÎ]291

233.	RUMÛZ-I RİKKATIM EYLER TAKDİM KUDSİYÂN ÜZRE [GEDÂYÎ] ..	292
234.	SENİ İRŞÂD KILSIN KİM ERİŞTİRSİN O MAKSÛDA [ŞÜKRÎ]	293
235.	TAKINMAZ BU ‘ASIRDA KARA KARGA TELLİ TURNAYI [YESÂRÎ]..	294
236.	BU YAZ EY ÇEŞM-İ ÂFET ÖZ MEKÂNİN ÜSKÛDÂR OLSUN [GEDÂYÎ]...	295
237.	HUVE’L-EVVEL HUVE’L-ÂHİR HUVE’L-TÂHİR BUDUR MAKSÛD [GEDÂYÎ]	296
238.	HELE EVVEL BAHÂR OLSUN DA GELSİN ÜSKÛDÂR VAKTİ [GEDÂYÎ] .	298
239.	NİHÂYET TATLI CÂNINDAN USANSIN AĞLASIN YANSIN [NÂTIKÎ].....	300
240.	TENİMDE CEVHER-İ CÂN BİR ÇEKİLMEZ BÂRA DÖNMÜŞTÜR [EŞREF]	302
241.	SAKIN TERK-İ EDEPTEN KÛY-I MAHBÛB-I HUDÂ’DIR BU [HİLMÎ]..	306
242.	NE BAKTI NE BAKAR NE BAKSA GEREK [SEYRÂNÎ]	308
243.	NEMLE KİRÂSINDAN ANKÂ BAY OLMAZ [CELÂLÎ].....	309
244.	KİM DEDİ Kİ SAÑA KEŞF-İ RÂZ EYLE [GEVHERÎ]	310
245.	NÛMÂ ETMEK İÇİN ZÂT-I GUFRÂNI [MİR’ÂTÎ].....	311
246.	DÂ’İMÂ BÖYLECE ‘ADÂLET İSTER [RÛZÎ].....	317
247.	OLDUKÇA SÂHİB-İ İZ‘ÂN OLMALI [NÛRÎ]	320
248.	ÇOK GÖRÛLMEZ ETSEÑ ÇÂK-I GIRÎBÂN [NÛRÎ]	325
4.	SONUÇ.....	333
5.	DİZİNLER.....	335
5.1.	AYAKLI ŞİİRLER DİZİNİ.....	335
5.2.	ARUZLU ŞİİRLER DİZİNİ.....	342
6.	KAYNAKLAR	344
6.1.	YAZILI KAYNAKLAR.....	344
6.2.	SÖZLÜ KAYNAKLAR	349
7.	EKLER.....	350
7.1.	NURİ GÖKAŞAN’IN (1874-1955) FOTOĞRAFLARI.....	350
7.2.	NURİ GÖKAŞANIN AİLE BİREYLERİNE AİT FOTOĞRAFLAR....	352

7.3. MECMUADAN HAREKETLE NURİ GÖKAŞAN'IN SOY AĞACI..	355
7.4. NURİ GÖKAŞAN HAKKINDA ÇIKAN HABERLER.....	356
7.5. ANADOLU MİLLÎ ŞİİRLER KÜLLİYÂTI'NDAN SAYFALAR.....	359
7.6. ANADOLU MİLLÎ ŞİİRLER KÜLLİYÂTI'NDAN HAT ÇALIŞMALARI...	364
7.7. ANADOLU MİLLÎ ŞİİRLER KÜLLİYÂTI'NDAN KARA KALEM ÇALIŞMALARI	369
7.8. NURİ GÖKAŞAN'IN <i>ANADOLU MİLLÎ ŞİİRLER KÜLLİYÂTI</i> 'NDA BULUNMAYAN BAZI HAT ÇALIŞMALARI.....	371
ÖZ GEÇMİŞ	375

TABLÖLAR

Tablo 1: Mecmuadaki Şairler, Şairlerin Bilgileri ve Şiir Sayıları.....	21
Tablo 2: Mecmuadaki Tertibe G6re Şiirlerin Nazım Biçimleri, Sayfa Aralıkları ve Sayıları	26
Tablo 3: Nuri G6kaÇan'ın Mecmuadaki Şiirleri	27



KISALTMALAR VE İŞARETLER

Â, â: Uzun a sesi

AMŞK: *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı*

bkz: Bakınız.

H.: Hicri

hzl.: Hazırlayan

Î, î: Uzun i sesi

M.: Miladi

Ñ, ñ: Nazal n sesi

Nu: Numara

R.: Rumi

s: Sayfa

TDK: Türk Dil Kurumu

Û, û: Uzun u sesi

1.GİRİŞ

1.1. CÖNKLER VE MECMUALAR ÜZERİNE

Kitle iletişiminin günümüze nispeten çok zayıf olduğunu söyleyebileceğimiz yüzyıllar boyunca Türk halkı, gezici halk şairlerinin köylerine, semtlerine uğrayıp sazlı sözlü söyledikleri edebiyat ürünleriyle ortak millî hissi yakalamış ve koruyabilmiştir. Halktan okuma yazma bilenler “bu şairlerin söyledikleri türkü, koşma, destan, fıkra” (Gökyay, 1995, 85) gibi halk edebiyatı ürünlerini defterlere kaydetmişlerdir. Bu defterlerin uzunlamasına açılanlarına *cönk*, bugünküler gibi sağdan sola veya soldan sağa açılanlarına da *mecmua* denmektedir. Cönkler ve mecmualar halk şiirimizin belli başlı kaynakları arasındadırlar (Elçin, 2004, V). “Edebî yaratıcılığımız açısından bakıldığında, ‘cönk’ adlı defterler, çeşitli konular ve çeşitli amaçlar çerçevesinde birer kültür hazinesi işlevi görmüşlerdir.” (Yıldırım, 2013, 22)

Benzerliğinden ve şeklinden dolayı cönkler ‘sığırdili’ veya ‘danadili’ de denmektedir (Kaya, 2007:254). İsmail Görkem’e göre cönk konusunu ilk defa kaleme alan kişi Mahmud Mesud Koman’dır ve cönk konusunda şunları kaydetmiştir:

“Cönk; türkü, mani, destan, koşma, şiir, bozlak, hikâye, atalar sözü, darbimesel, ferman, buyrultu, dua, hutbe, nefes, mersiye gibi millî, dinî, tasavvufî, felsefî aşkî, manzum ve gayr-i manzum eserlerin eski zamanlarda toplanıp yazılmış olduğu mecmualara denir ki bunlar tulânî açılır defter şeklindedir.” (Görkem, 1995, 74).

Tarih bakımından Anadolu sahasındaki en eski cönk nüshasının Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi kütüphanesinde bulunan ve XV. yüzyıla ait olduğu tahmin edilen bir cönk olduğu bilinmektedir (Gökyay, 1995, 73). Sonraki yüzyıllara ait çok sayıda cönk Millî Kütüphane, üniversite kütüphaneleri ve Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı kütüphanelerde muhafaza edilmektedir.

Elçin, bu eserlerden kütüphanelerde ve birer baba yadigârı olarak şahıslarda saklanan yüzlercesinin olduğunu ve araştırmacıları bekleyen bu defterciklerin pek çok bakımdan büyük bir anlam taşıdığını (Elçin, 2004, 5) kaydeder.

Gökyay'ın bildirdiğine göre halktan okuma yazma bilenlerin kendi edebî zevklerine göre tuttıkları bu defterlerden cönkler daha çok halk şairlerinin şiirlerini, mecmualar ise divan şairlerinin şiirlerini içermektedir; ancak cönklerde yalnız âşıkların değil, klasik Türk edebiyatı şairlerinin manzumeleri de bulunmaktadır. Hatta kimi cönklerde yalnızca divan şairlerinin şiirlerinin toplandığı (Gökyay, 1995, 84) görülmektedir.

Gıynaş'a göre şiir mecmuaları genellikle derlendikleri dönemin edebî zevkini yansıtır. Ayrıca mecmualar da, cönkler gibi, divanı bulunmayan ya da başka kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerini ihtiva etmeleri bakımından edebiyat tarihimiz için ayrı bir önem taşırlar (Gıynaş, 2011, 245).

Köksal, farklı türden eserlerin bir araya toplandığı mecmua dışında 'cönk, sefine, kırkambar, keşkûl, külliyyât' gibi adlar verilen kitapların da bulunduğunu (Köksal, 2012:411-434) ifade etmiştir. Yani, derleyicilerin zevklerine göre şiirleri bir araya getirdikleri bu eserler farklı isimlerle karşımıza çıkmaktadır. Fakat çoğu kez bu adlandırmaları aynı anlamda kullandıkları görülmüştür. Buradan hareketle şunu kaydedebiliriz: Cönk, mecmua, külliyyat gibi tanımlamalar arasında belirgin farklılıklar bulunmamaktadır. Gökyay da buna dikkat çekmiş ve bu duruma edebiyatımızda sık rastlandığını (Gökyay, 1995, 80) belirtmiştir.

Şiir mecmualarında, pek çok şairin şiirleri çoğunlukla belirli bir kurala bağlı kalmadan toplanmıştır. Şiirlerin toplanmasında da mecmuanın tertibinde de öncelikli belirleyici derleyicinin zevkidir. *AMŞK*'de olduğu gibi "kimi şiir mecmualarının derleyicilerinin kendileri de şairdir ve mecmuaya kendi şiirlerinden örnekler de alırlar." (Köksal, 2012:411-434).

Cönkler ve mecmuaların Türk kültürüne katkıları hususunda özetle şunlar kaydedilebilir:

- Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda ve cönklerde rastlamak mümkün olabilmektedir.
- Bilinen şairlerin bilinmeyen bazı şiirlerine rastlamak da mümkündür.
- Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı farklı biçimlerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) yani çeşitlenmelerine rastlamak da muhtemeldir.
- Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkânı vardır. Bu, ölüm tarihi bilinmeyen bir şairin ölümü için düşünülmüş bir tarih manzumesi şeklinde olabileceği gibi, araştırmacılar için çok önemli olabilecek bir bilgi notu veya şiir başlığı şeklinde de olabilir.
- Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyeninin şair olduğu bir şiir mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.
- Mecmualar, -bir kısmı kendisi de şair olan- şiirsever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür. Bir şairin o dönem mecmualarında çok şiirinin bulunması o devirde çok beğenildiğini, keza nazım şekillerinin sıklığından o nazım şeklinin gördüğü rağbeti, devrin zevkini bize bildiren önemli işaretlerdir (Köksal, 2012: 411-434).

Cönkler ve mecmualar içerikleri itibariyle kültürümüzün birçok unsurunu taşımakta, pek çok yeni şiir ve şairle kültür dünyasının yeniden buluşmasını sağlamakta ve geçmişle gelecek arasındaki köprünün tesisine hizmet sunmaktadır. Ayrıca cönkler ve mecmualar; kültür, edebiyat ve tarihimiz ile ilgili eksik bilgilerin tamamlanması ve yeni bilgilerle kültürel hafızamızın daha fazla gelişmesine yardımcı olmaktadır. Üstlendikleri görevle hakkıyla takdir edilirse, bu eserler bize kültürel geçmiş zincirimizin eksik halkalarını tamir ve tekrar imal için imkân tanıyacaktır.

1.2. NURİ GÖKAŞAN'IN HAYATI

'*Tayyârzâde Nûrî Efendi*' olarak da tanınan Nuri Gökaşan, 1874 yılında Ürgüp'ün Kale Mahallesi'nde doğmuştur (Deniz ve Kaya, 2016, 120). *AMŞK*'nin 97. sayfasındaki hattından hareketle tam adının '*Muhammed Nûrî*' veya 353. sayfasındaki mühründen '*Muhammed Nûreddîn*' olduğu anlaşılmaktadır. Ürgüp ulemâsından Tayyar Efendi'nin oğludur. Rüştiye ve medrese tahsilini tamamladıktan sonra otuz beş yıl devlet hizmetinde bulunmuş; adliye mesleğinin muhtelif şubelerinde çalıştıktan sonra 1929 yılında Ürgüp Adliye Başkâtipliğinden emekliye ayrılarak Ankara'ya yerleşmiştir. İki erkek, ikisi de kız olmak üzere dört çocuğu bulunan Nuri Gökaşan, 9 Mart 1955 tarihinde 81 yaşında iken Ankara'da vefat etmiş ve Cebeci Mezarlığı'na defnedilmiştir (Deniz ve Kaya, 2016, 120-121).

Yazıya karşı merakı çok küçük yaşlarda başlayan Nuri Gökaşan, aldığı eğitim sayesinde bu alanda önemli bir isim haline gelmiştir. İlk yazı hocası Ürgüplü Ali Efendi'dir. Sülüs yazıyı Mustafa Rakım Efendi ve Şefik Efendi'den, talik yazıyı ise Esad Yesârî Efendi'den taklit yoluyla öğrenmiştir. Öyle ki sol elle yazdığı için '*Yesârî Nûrî*' ismi ile şöhret kazanmıştır (Bayık, 1965, 3).

Sanatçı bir aileye mensup olması hat sanatında kısa sürede hocası Ali Efendi'yi dahi geçmesini sağlamıştır. Kendisi de birçok kişiye hat dersleri vermiştir (Deniz ve Kaya, 2016, 120).

Hattatlığı yanında, hakkaklığı da bulunan Gökaşan, aynı zamanda şiir, resim ve musiki ile yakından ilgilenmiştir. Keman, santur, kanun ve saz çaldığı bilinmektedir (Bayık, 1965, 3). Sanatçı yeteneği kendi ismini taşıyan tiyatro sanatçısı torunu Nuri Gökaşan'a da intikal etmiş görünmektedir.

Nuri Gökaşan'ın adliyedeki görevine tayinini tebrik eden, mecmuaya eklenmiş eski harfli bir ilandan da Gökaşan'ın yeni görevinden hemşehrilerinin hayli sevinç duydukları anlaşılmaktadır. İlan metni şöyledir: “*İnhilâl iden Ürgüp Mahkeme-i Asliyesi Baş Kitâbeti 'ne rub 'asırlık 'adliye ketebesinden ve meşâhîr-i hakkâk ve hattâtından Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtınıñ câmi'ı Tayyârzâde Nûrî Efendî ta'yîn idilmiştir. Kıymetli san'atkârimızı tebrik ve ta'yîn-i vâki'deki isâbet ve takdîrden dolayı Nevşehir Encümeni 'Adliyesine beyân-ı teşekkür ederiz.*”

Yukarıdaki ilan metninden ve Nuri Gökaşan'ın mühründen de anlaşılacağı gibi M. 1919 (H. 1323)'da 45 yaşında iken Ürgüp Mahkemesi Başkâtipliği görevine başlamıştır. Bu göreve başladığında 25 yıllık memur olduğu göz önünde bulundurulacak olursa da memuriyete başlayış yılının M. 1894 (H.1311/1312), yaşının 20 olduğu anlaşılır. Ayrıca eseri, *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı*, henüz tamamlanmamış olmasına rağmen Ürgüp'te hayli ün kazanmıştır.

Nuri Gökaşan, Şeyhülislam Ürgüplü Mustafa Hayri Efendi'nin yakın arkadaşlarından (Bayık, 1965, 3). “Şeyhülislam Ürgüplü Mustafa Hayri Efendi günlüğünde Nuri (Gökaşan) Efendi'nin evindeki kitaplar arasında *Kuloğlu Dîvânî*'nin yazma bir nüshasını görmüş, incelemiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere Nuri Gökaşan'ın bir de şahsi kitaplığı var olsa gerektir” (Deniz ve Kaya, 2016, 120). Ali Suat Ürgüplü'nün yayınladığı günlüklere göre bu olay M. 25 Mart 1921 (H. 15 Recep 1339) Cuma gününde olmuştur. Mustafa Hayri Efendi, Gökaşan'ın kitaplığındaki *Kuloğlu Dîvânî*'nden günlüğüne 32 beyit de not almıştır. Ayrıca Nuri Gökaşan'ın talik yazı hocası Yesârî Efendi de Mustafa Hayri Efendi'nin dayısıdır (Ürgüplü, 2015, 660-668).

Araştırmacı yazar Mustafa Kaya, akademisyen Erhan Çapraz'la Gökaşan'ın Mustafa Kaya'nın babası Mevlüt Kaya'ya gönderdiği bir mektubu paylaşmıştır. Nuri Gökaşan'ın Mevlüt Kaya'ya Ankara'dan yazdığı 20 Mayıs 1949 tarihli bu mektupta Gökaşan, ileri yaşlarında -75 yaşında- görme yeteneğinin önemli ölçüde azaldığını, gözlerinden

ameliyat olduğunu fakat bir fayda görmediğini kaydetmiştir. Bu mektupta ayrıca iki şiir de yazmıştır.¹

Mezar taşı yazısını oğlu Tayyar Bey yazmıştır: “*Hüvelbaki – Hattât Hakkâk ve Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı’nı Câmii Tayyazâde Nuri Efendi’nin Ruhuna Fatihâ*” (Bayık, 1965, 3).

Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı mecmuasının iç kapağına Latin harfli bir taziye metni yapıştırılmış olup bu ilan Gökaşan’ın kızının taziyesi için verilmiştir. Bu metinden Nuri Gökaşan’la ilgili şu bilgileri öğrenmekteyiz: Nuri Gökaşan’ın eşi Seniye Gökaşan’dır. Tayyar ve Rakım isimli iki oğlu ve Fatma (İllez), Nadide (Yener) isimli iki kızı vardır. Kızı Fatma İllez’in eşi (merhum) Raif İllez, çocukları da Sadun İllez, Yıldız Kozinoğlu, Seniye Kutlu, Fikriye Levent’tir. İlanın tarihi 11/02/1976’dır. Nuri Gökaşan’ın torunları Nuri Gökaşan ve Nurettin Gökaşan’dan öğrendiğimize göre Nuri Gökaşan’ın ilk eşi Seniye Hanım, 32 yaşında iken ani bir kalp krizi sonucu vefat etmiştir. Bu evlilikten Tayyar, Fatma ve Nadide dünyaya gelmiştir. Daha sonra Nuri Gökaşan, Fatma Hanım ile evlenmiş ve bu evlilikten de Rakım dünyaya gelmiştir (Gökaşan, 2018; Gökaşan, 2018). Ayrıca Fatma Hanım’ın önceki evliliğinden doğan Nurettin Öztekin’in de mecmuada ismi geçmektedir.

Mecmuanın 215. sayfasındaki şiirin altına düşülen nottan Gökaşan’ın Osman Akif isminde bir kardeşi olduğunu ve 22 Kanunuevvel 1930’da vefat ettiğini öğrenmekteyiz.

Yine mecmuada Nuri Gökaşan’ın vefatı üzerine 10 Mart 1955 tarihli Zafer gazetesine verilmiş bir vefat ilanı da bulunmaktadır. İlan metni şöyledir: “*Basın-Yayın ve Turizm Umum Müdürlüğü Büro şeflerinden Tayyar Gökaşan ile Dîvânı Muhasebat müraakıplarından Rakım Gökaşan’ın babaları, Emekli Maliye muhasebecilerinden Raif*

¹ Şiirler için bkz. “1.3 Nuri Gökaşan’ın Türk Kültürüne Katkıları”

İllez, Yenişehir P.T.T. Müdürü Fuat Yener'in kayın pederleri, Van Polis Müdürü Yusuf Hüsnü Beyin haremî Ümmühan Yegül'ün, Rahime Erdoğan'ın ve Adliye Vekaletinde Cafer Gökaşan'ın amcaları ve Nuri Öztekin'in² babası hattat ve hâkkâk millî şiirler külliyyatının cami-i şair ve Adliye Başkâtipliğinden Emekli Ürgüplü NURİ GÖKAŞAN 9 Mart 1955 çarşamba günü Hakkın rahmetine kavuşmuştur. Merhumun cenazesi 10 Mart 1955 perşembe günü Hacıbayram camiinden öğle namazını müteakip Cebeci asri mezarlığındaki ebedî istirahatgâhına tevdi edilecektir. Merhuma Allâhtan rahmet diler, kederli ailesine başsağlığı temenni ederiz.”

Yine Nuri Gökaşan'ın vefatı ile ilgili olarak mecmuanın iç kapak sayfalarında yanına “*ÜRGÜP gazetesinde çıkmıştır.*” notu düşülmüş, “*Memleketimizin, edip, şair ve müzisyeni olarak tanınan çok kıymetli hemşehrimiz Nuri Gökaşan'ın hayata gözlerini yumduğunu üzümlere haber aldık. Ürgüp'ümüzün cidden çok kıymetli bir şahsı bulunan Nuri Gökaşan'a gazetemiz adına tanrıdan mağfiret niyaz ederken Gökaşan ailesine ve dostlarına başsağlığı dileriz*” yazılı bir taziye ilanı ile üst tarafına -Nuri Gökaşan'ın oğlu Tayyar tarafından- Arap harfleriyle ve elle olmak üzere “*Bu yaprak babamın vefat ettiği tarih.*” ve alt tarafına da Latin harfleriyle “*Bu babamın tarihi vefatı ezen okunup ve öğle namazı kılınırken ruhunu teslim etti. Ben yanında idim. Tayyar*” yazılı 9 Mart 1955 Çarşamba tarih ve günlü bir takvim yaprağı da yapıştırılmıştır. Bu nottan Nuri Gökaşan'ın 9 Mart 1955'te öğle vakti vefat ettiği sonucuna ulaşmaktayız.

² Nuri Gökaşan'ın ikinci eşi Fatma Hanım'ın önceki evliliğinden doğan çocuğu.

1.3. NURİ GÖKAŞAN'IN TÜRK KÜLTÜRÜNE KATKILARI

Mecmuanın varlığı Nuri Gökaşan'ın mezar taşı kitabesinde yazılı “*Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı'nı Câmii...*” ibaresinden hareketle akademisyen Erhan Çapraz tarafından fark edilmiş ve izi sürülerek mesele önce Ürgüplü araştırmacı yazar Mustafa Kaya'ya arz edilmiş, ardından Nuri Gökaşan'ın torunu olan ve kendi adını taşıyan tiyatro sanatçısı Nuri Gökaşan'a ulaşılarak eser gün yüzüne çıkarılmıştır. Eserin orijinal tek nüshası şu anda Nuri Gökaşan'ın Ankara'da oturan diğer torunu emekli makine mühendisi Nurettin Gökaşan'dadır.

Rasim Deniz ve Mustafa Kaya'nın çalışmasından (Deniz ve Kaya, 2016, 120-121) anladığımızı göre Gökaşan'ın yaşadığı dönemde Ürgüp'te canlı bir sıra gecesi geleneği vardır. Mecmuanın içeriğine bakıldığında da Gökaşan'ın iyi bir edebiyat bilgisi ve zevkine sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Nuri Gökaşan, Fahri Bilge'yle yakın ilişkiler kurmuş, onun derlemelerinde kaynak kişi vazifesi üstlenmiştir. Fahri Bilge'nin Kayserili Rûzî hakkında edindiği bazı bilgiler Nuri Gökaşan'dan temin edilmiştir. Fahri Bilge ile görüşmesi ise mecmuanın 241. sayfasında bizzat kendisi tarafından şu şekilde kaydedilmiştir: “*Kayseri Zirâ'at Bankası müdürü Fahrî Bilge Bey'in 10 Teşrin-i evvel [1]943 târihinde teşrîf iderek mülâkât şerefine nâil olduğumda zîrdeki koşma tarafımdan tanzîm ve takdîm edilmiştir.*”

Nuri Gökaşan'ın edebiyat derlemelerine kaynaklığı Fahri Bilge'yle sınırlı değildir. Hasan Akar'ın aktardığına göre; Millî Kütüphane'de ancak on sayısını bulabildiğini söylediği Sivas Erkek Öğretmen Lisesi'nin çıkardığı bir dergi olan *Yıldız Dağı Mecmuası*'nın 2 Mayıs 1939 tarihli onuncu sayısının 13-15. sayfaları, bir önceki sayıda duyurusu yapılan, Ürgüplü Mahfi'ye (1807-1869) ayrılmıştır. Son sınıf talebelerinden Ali Baran'ın Ürgüp'te Tayyazade Nuri Efendi ve Konakçioğullarından Mehmet Efendi'den derlediği çalışmalar Mahfi'nin H. 1267 [M. 1850/51]'de İstanbul'a gidip daha sonra memleketini

arzulamasıyla Ürgüp'e dönerken söylediği destan örneklerle verilmiştir³ (Akar, 2013, 102). Ayrıca Ahmet Şükrü Esen'e ait -Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Pertev Naili Boratav Arşivi'nde kayıtlı- VI numaralı defteri de Nuri Gökaşan tertip etmiştir (Çapraz, 2015: 35).

Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı'ndaki şairler ve memleketleriyle ilgili bilgiler çizelgesi başka kaynaklarda geçmeyen şairlerin tespitini kolaylaştırmıştır.

Nuri Gökaşan'ın *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı* mecmuası içeriği bakımından Türk kültürüne katkıları haiz bir eserdir. "Cönkler ve Mecmuaların Önemi" başlıklı bölümde zikredilen mecmuaların önem arz eden özelliklerini *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı*'nda da görmek mümkündür. Buna göre:

1. *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı* mecmuasının kültür ve edebiyatımıza en büyük katkısı kuşkusuz derleyicisinin de bizzat şair oluşu ve şiirlerinin bir kısmını bu mecmuaya kaydetmiş olmasıdır. Nuri Gökaşan'ın bu mecmuada 21 şiiri bulunmaktadır. Gökaşan'ın mecmuadaki şiirlerinden dördü dışındakiler⁴ daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamıştır. Ayrıca Gökaşan bazı şiirlerini de bu mecmuaya almamıştır ki bunlardan da bahsedilecektir.
2. Mecmualar kaynaklarda adı geçmeyen unutulmuş şairlerin şiirlerini de ihtiva ederler ki AMŞK, (Üsküdarlı) Nâzım (Güngören), (Tokatlı) Azmî, (Erzurumlu) Micmerî -diğer kaynaklarda rastlayamadığımız- mahlaslı şairleri ve şiirlerini içermektedir.
3. Bilinen şairlerin kaynaklarda bulunmayan şiirlerini içermektedir. Örneğin; Bedrî'nin *Korkarım Sevdiğim Yaşın Küçücek*, Feyzî'nin *Kahrını Kim Çeker* *Erbâb-ı Vefâdan Gayrı*, Hayrî'nin *Ya Bir Alay Mecûsî Ya Birtakım Semender*,

³ Mahfî'nin "Tâ ezeli bağıdır belim / Leyl ü nehâr zikrederim Mevlâ'yı / Asla hâtırdan çıkar mı ölüm / Bir vakitte inkâr etmem ukbâyı" dörtlüğü Nuri Gökaşan'dan derlenmiştir.

⁴ "Muhabbet Etmenin Yâr Zamânıdır, Mestur Olsak Da Bir Olmasak Da Bir, Bir Alay Deryâ Diliz Dolup Taşan Derler Bize" başlıklı şiirleri *Güldeste-i Ürgüp*'te (Deniz & Kaya, 2016); Teshîr Ettiñ Beni Nîm-i Nigâh İle şiiri *Sosyo - Kültürel Bağlamda Kayserili Rûzî ve Şiirleri (İnceleme - Tenkitli Metin)* adlı doktora çalışmasında (Çapraz, 2015) yayımlanmıştır.

Tavlusunlu Hilmî'nin Nâbî'nin şiirine yazdığı nazire, *Vâh Saña 'Âkil Olup Bilmez İseñ Hayr u Şerriñ* şiirleri yayınlanmış kaynaklarda bulunamayan şiirlerden bazılarıdır.

4. *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı*'nda bazı şairler hakkında bir bilgi verilmediği için şiirlerin sahibi hakkında fikir yürütmek mümkün olmamıştır. Devrî, Fahrî, Fikrî, Hulûsî, Makbûlî, Nâtıkî, Nûrî, Safî, Saîd, Şükrî bu şairlerdir.
5. Şairlerin şiirlerinin farklı biçimlerine (eksik veya fazla beyit gibi) de *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı*'nda rastlamak mümkün olmuştur. Bu hususta en fazla göze çarpan şair, şiirlerinin çokluğunun da etkisiyle, Seyrânî olmuştur.
6. *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı*'nın muhteviyatına bakıldığında -en azından incelenen şairler ve şiirleri ele alındığında- Ürgüp ve civarında da Erzurumlu Emrah ve Seyrânî'nin çok sevildiği; koşma biçiminin -şiirler içerisinde sayı bakımından tuttuğu yekûn göz önünde bulundurulduğunda- daha fazla rağbet gördüğü sonucuna varılabilir.

Nuri Gökaşan, kendi şiirlerinden 21 adedini bu mecmuaya kaydetmiştir. Ancak Ürgüp'te sıra gecelerinde okunarak bir hayli ünlenmiş olan "*Eşek Destânı*"nı bu mecmuaya yazmamıştır. Gökaşan'ın "*Eşek Destânı*" şiiri Ürgüp Dereler Mahallesi'nden Mehmet Kaya'nın (1909-1957) şiir defterinde kaydedilmiş ve Mustafa Kaya tarafından *Folklor* dergisinin 43. sayısında yayımlanmıştır. Kaya'nın neşri yazma nüshayla karşılaştırıldığında en son beytinin -muhtemelen Gökaşan'ın tavsiyesine uyularak- neşredilmediği görülmüştür. Ancak şiirin bütününün görülmesi açısından bu çalışmaya metnin tamamı alınmıştır. Şiir şu şekilde okunmuştur:

Eşek Destânı

1. *Bir merkep aldım ki arkası yağır*

Görenler yüzüne bakamaz yâ hû

Yaşı on beş cânı gâyetle ağır

Su gibi her yana akamaz yâ hû

2. Öyle bir merkep ki gözü sürmeli
 Kulakları kesik ha bir görmeli
 Arkasından beş kişiyle sürmeli
 Yatarsa yerinden kalkamaz yâ hû

3. Bir eğer heybesini ancak götürür
 İshâl olmuş gece gündüz ötürür
 Üstüne başına sıçar batırır
 Kimse oña kuskun takamaz yâ hû

4. Biz müşteri olduk göz göre göre
 Mümkün değil o da ahıra gire
 Yüz biñ nalbant götürseler bir yere
 Ayağına nâl mih çakamaz yâ hû

5. Çünkü ayağında tırnak kalmamış
 Alan olup başın derde salmamış
 Yetmiş kişi bakmış biri almamış
 Herkes cânın nâra yakamaz yâ hû

6. Cânbâz 'Alî kurdu baña tuzağı
 Eşek değil ha bir ayva mazağı
 Yakınlara gider sevmez uzağı
 Yem yemez samana bakamaz yâ hû

7. Merkep aldık biz de geçtik sıraya
 Ne binilir ne verilir kiraya
 Merkebin iyisi üç yüz liraya
 Veren alır cânın sıkamaz yâ hû

*Râkım'ın hûyundan biraz hûyu var
 Bir metreden eksik bosu boyu var
 Burası herkese
 Okunmamalı*

Gökaşan'ın, dostu Ürgüplü Mevlüt Kaya'ya Ankara'dan gönderdiği, bahsi geçen, mektupta muhtemelen kendisine ait şu şiirler de yer almaktadır:

1. *Nahnü kasemnâ'da atılmış yâ hû
 Diyâr-ı gurbete dânemiz bizim
 Derûnumdan çıkmaz gam keder kaygu
 Ta 'mîr olmaz vîrân hânemiz bizim*
2. *Bize mesken oldu Ankara hemân
 Hasret kemendine takıldı gerdân
 Terk-i diyâr ettik varmamız gümân
 Durmasın ağlasın anamız bizim*

.....

1. *Çekilmez âteş-i düzehden şedîd
 Hayâli hasreti nârı gurbetiñ
 Lutf u mürüvveti olmuş nâ-bedîd
 Kalmamış vefâsı dâr-ı gurbetiñ*
2. *Kimseler bu gurbeti [i]tmesin arzû
 Ne çekilmez mihnet ne firkattir bu
 Ben nâr-ı hasrete yandıktan gerü
 Yere batsın kış ü kârı gurbetiñ*

3. *Sılanıñ sevgisi dâ'imâ cânda*

Göñül melûl mahzûn dîdeler kanda⁵

Ben burada ağlarım dostlar vatanda

Bitmez oldu âh u zârı gurbetiñ

Ayrıca İzmir'de askerlik yapan oğlu için yazdığı şu dördlük de ona aittir:

1. *Mesken ettiñ şu İzmir'in bağıni*

Bir müddet seyrettiñ Keşiş Dağı'nı

Gelirken unutma zeytinyağını

Bu da tereci yolun armağanı olur (Deniz ve Kaya, 2016, 124)

Nuri Gökaşan, Rakım Gökaşan'ın oğlu Nurettin Gökaşan'ın doğumu üzerine de bir şiir yazarak tarih düşmüştür. Rakım Gökaşan bu şiiri evlilik cüzdanlarının bir sayfasına kendi el yazısıyla not almıştır (Gökaşan, 2018). Şiir şöyledir:

1. *Senesi bin dokuz yüz elli on dört mart dedim târîh*

Bihamdillâh hele Türkan Hanım kondurdu oğlanı

2. *Denildi ismine onuñki Nureddîn bin Râkım*

Yaratmış ahzenî sûretle hüsnâ lutf-ı Yezdânî

3. *Korusun Hazret-i Mevlâ onu kim bed nazarlardan*

Sa'âdetle mürûr etsin keme evkâtı ezmânı (Gökaşan,

⁵ mahzûn: metinde *mahrûn*

Gökaşan, edebiyatımızda önemli bir yeri olan nazire geleneğine Rûzî'ye ait *Geçer Her Sâ 'Atim Âh u Vâh İle*⁶ başlıklı koşmaya yazdığı *Teshîr Ettiñ Beni Nîm-i Nigâh İle*⁷ başlıklı naziresi ile katkıda bulunmuştur.

Nuri Gökaşan, iyi bir hattat ve iyi bir hakkak olarak tanınır. Bu bağlamda şu detayı da dile getirmek uygun olacaktır. H. 1340 (M. 1922) Kurban Bayramı'nın bir akşamında vefat eden Şeyhülislam Ürgüplü Mustafa Hayri Efendi'nin mermerden mezar taşı kitabesini de Nuri Gökaşan'ın yazıp hakkettiği bilinmektedir. Bu kitabenin metnini *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı*'nın 34. sayfasında şu şekilde kaydetmiştir:

Şeyhü'l-islâm Mustafâ Hayrî Efendî'niñ Câmî'-i Kebîr havlısındaki kitâbe-i seng-i mezârî için şâ'ir-i şehîr Midhat Cemâl Bey tarafından söylenüb hâme-yi kemterânemle mermer üzerine tahrîr ve hakkedilen kitâbe-yi belîğânedir

*Zâ'ir bu mezârıñ içi bilseñ ne büyüktür / Koynundaki na'sıñ ne büyük bir eli vardır
Mes'ûd uludur kabri değıldir taşa muhtâc / Her hâtırada rekz ettiğı bir heykeli vardır
1340 târîh-i vefât leyle-yi 'ıyd-ı adhâ*

Bunların yanında Nuri Gökaşan'ın torunu sinema oyuncusu, tiyatro ve seslendirme sanatçısı Nuri Gökaşan (1950-) sosyal medya aracılığıyla yapmış olduğumuz yazışmada, dedesinin Kayseri'de, Ulus ile Yeni Mahalle'de (Ankara) ve Ürgüp'ün çeşitli camilerinde hat yazıları olduğunu; Ürgüp Cami-i Kebir'inde asılı bulunan büyük ebatlı hat çalışmalarının da yine dedesine ait olduğunu bildirmiştir. Nuri Gökaşan (1950-) ayrıca bu görüşmede bizimle dedesine ait ve mecmuada bulunmayan bazı hat çalışmalarını da paylaşmıştır.⁸ Bu hatlarda şunlar yazılıdır:

⁶ Şiir için bkz. s.: 230.

⁷ Şiir için bkz. s.: 262.

⁸ Nuri Gökaşan'ın mecmua dışındaki hat çalışmaları için bkz.7. EKLER

“*Mahkeme-i Asliye Riyâseti 1 Mayıs 1340 Ketebehu Yesârî Nûrî*”⁹

“*Tevhîd-i Rızâ Tevfik’den: Degildir kullığından başka lezzetden gönül âgâh / Seniñ lütfuñdır ümmîdim seniñ meczûbıñam Allâh*” *Ketebehu Mehmed Nûrî Serkâtib-i Mahkeme-yi Asliye-yi Kazâ-yı Ürgüb 1344*”¹⁰

“*Kâle Allâhu Te’âlâ fi’l-kitâbihi’l-kerîm: Lev lâ iz dahalte cenneteke kulte ‘mâsâ’allâhu lâ kuvvete illâ billâh. Sadakallâhu’l-‘azîm Ketebehu Nûrî 1286*”¹¹

Bunların dışında bir de *Âyete’l-Kürsî* yazılı bir hat çalışması daha bulunmaktadır. Fakat bu çalışma imzasız olduğu için Nuri Gökaşan’a ait olup olmadığı bilinmemektedir.

Şair, hattat, hakkak, ressam ve müzisyen olan Nuri Gökaşan; yazdığı şiirler, yaptığı hat ve kara kalem çalışmaları, hakkettiği eserler, tertip ettiği defterler ve derlemelere kaynaklık etmesiyle Türk kültürüne önemli katkılarda bulunmuştur.

⁹ Tarih olarak 1 Mayıs 1340 [Miladi 1 Mayıs 1924] ve mühürde de Yesârî Nûrî yazılıdır.

¹⁰ Bu hatta Rıza Tevfik’in *Tevhid*’inin bir beyti yazılıdır. Ketebesinde Ürgüp Kazası Asliye Mahkemesi Başkatibi Mehmed Nuri ve tarih olarak da H. 1344 (M.1928) kayıtlıdır.

¹¹ “Allahuteala kerim kitabında demiştir ki: Bağına girdiğinde ‘Mâşaallah! Kuvvet yalnız Allah’ındır.’ deseydin ya! [...]” Kur’ân-ı Kerîm, Kehf Süresi, 39. ayet

1.4. NURİ GÖKAŞAN'IN *ANADOLU MİLLÎ ŞİİRLER KÜLLİYATI* ADLI MECMUASININ ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

Nuri Gökaşan'ın *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı* adlı eseri bir şiir mecmuasıdır. Nuri Gökaşan tarafından Arabî rakamlarla numaralandırılmış 353 sayfadan oluşmaktadır. 252x197 mm ebatlarında çizgisiz bir defterdir. Eser Arap harfli yazılıp sayfalar sağdan sola numaralıdır. Mecmua, vişne renkli deri kaplama ciltlidir ve sırt kısmında Latin harfleriyle “Tayyar Gökaşan” yazılıdır.

Mecmuada, ikisi Nuri Gökaşan'a ait ve iç kapağa yapıştırılmış, biri de Tayyar Gökaşan'a ait ilk sayfanın iki şiir sütununun ortasına yapıştırılmış toplam üç adet fotoğraf bulunmaktadır.

Nuri Gökaşan mecmuadaki hatlarının hemen hepsine gün, ay ve yıl olarak bazen hicri, bazen Rumi, bazen de miladi tarih düşmüştür. Buradan hareketle tespit ettiğimiz en eski tarihli hat ilk sayfadaki H. 5 Ramazan 1326 (M. 1 Ekim 1908¹) tarihli olandır. Buradan mecmuayı bu tarihte, 34 yaşındayken, yazmaya başladığı düşünülebilir.

Nuri Gökaşan, hem kendi şiirlerinin bir kısmını hem de beğendiği şairlerin şiirlerini *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı* adını verdiği mecmuada bir araya getirmiştir. Eser, mecmuada Gökaşan'ın başkâtipliğe yükselişini tebrik eden ilana bakılacak olursa², daha yazım aşamasında dahi Ürgüp'te hayli ünlenmiş ve neşri beklenir olmuştur. Bir şiirinden anladığımız kadarıyla Gökaşan, oğlu Tayyar Bey'e yadigâr olması maksadıyla hazırladığı eserini, Arap harfleri ile rik'a tarzı yazıyla kaleme almıştır. Eserde 81 şairin gazel, divan, koşma, kalenderi, dübeyt (rubai), semai ve destan türlerinde toplam 509 şiiri ve 54 şairin

¹ Hicri ve Rumi tarihleri miladi tarihe çevirmede Türk Tarih Kurumu'nun genel ağ sayfasındaki Tarih Çevirme Kılavuzu esas alınmıştır.

² İlan için bkz. s.:4

133 müfredi bulunmaktadır. Bir ‘şiiir külliyyatı’ niteliği taşıyan eserde halk ve divan şiiiri tarzında eser veren seksen bir şairin eserlerinden örnekler bulunmaktadır. Eser örnekleri sırasıyla ‘Gazeliyyât’, ‘Dîvân’, ‘Müfredât’, ‘Koşma’, ‘Kalendâri’, ‘Semâî’ ve ‘Destân’ başlıkları altında kaydedilmiştir³. Ayrıca Arap alfabesi sırasına göre hazırlamış olduğu bir cetvel ile mecmuada şiiiri olan şairlerden bazılarının nereli oldukları hakkında kısa da olsa bilgi aktarmıştır. Şiiir metinlerinde şairlerin mahlaslarının üst kısmına kırmızı mürekkepli bir kalemle çizgi çizdiği görülmüştür.

Eserin 119, 120 ve 276. sayfalarında mecmuada şiiiri bulunan 64 madde başlığında 67 şairin Arap alfabesine göre dizilmiş isim listesini vermiş fakat bunlardan 22’si hakkında hiçbir bilgi vermemiş sadece bir nokta işareti koymakla yetinmiştir. Mecmuada şiiiri bulunan diğer 14 şairin ise isimlerini bu cetvelde zikretmemiştir. Bu konuda aşığıya bir tablo çıkarıldığı gibi, bizim çalışmamızda yer alan şairlerin hayatlarıyla ilgili hazırladığımız kısımlarda da bilgi verilmiştir.

Eserin 353. sayfasının bitimine hat yazısıyla “*Tammeti’l-kitâb bi-‘avnilahî’l-Vehhâb*”⁴ yazılıdır. Bu hattın altında da ortada Arap harf ve rakamlarıyla “*Es-seyyid Muhammed Nureddîn 1323*”⁵ bunun iki yanında da Latin harf ve rakamlarıyla “*NURİ 23*” yazılı toplam üç adet mühür baskısı bulunmaktadır.

Mecmuada, kaydettiği şiiirler dışında Nuri Gökaşan’a ait hat yazıları ve kara kalem resim çalışmaları da yer almaktadır. Nuri Gökaşan’ın mecmuadaki hat yazıları şunlardır: ⁶

³ Sayfa aralıkları için bkz. Tablo 2: Mecmuadaki Tertibe Göre Şiiirlerin Nazım Biçimleri, Sayfa Aralıkları ve Sayıları

⁴ “Çok bağışlayan Allah’ın yardımıyla kitap bitti.” anlamındadır.

⁵ M. 1905/1906

⁶ Mecmuada yer alan hat çalışmalarından örnekler için bkz. 7.6. *ANADOLU MİLLÎ ŞİİRLER KÜLLİYATI’NDAN HAT ÇALIşMALARI*

“İnne lillâhi hazâin [fî] tahte’l- ‘arş, miiftâhuhâ elsinetu’ş-şu‘arâ⁷“ İç Kapak

“Şu‘arâ elsinesin ol Mennân / Kıldı miiftâh-ı der-genc-i nihân. 5 Ramazan 1316” İç Kapak

“Oğluma bir nasîhat” s. 1

“Âh mine’l- ‘aşk⁸“ s. 61

“Defter-i a’ mâlini gözden geçirdim ‘âlemiñ / Nâme-i cürmüm gibi bir kara defter görmedim. Şinâsî. 1340” s. 69

“Za’f-ı tâli’ kesdi dünyâdan nasîbin zâhidiñ / Yohsa öz re’yiyle zâhid terk-i dünyâ itmedi. Fuzûlî” s. 86

“Kadriñi seniñ musallâda bilüp ey Bâkî / Turup el bağlayalar karşuña yârân saf saf “ s. 89

“Ne murâd eyler ise Hazret-i Hak ‘azze ve celle / Yürütür hükmünü ‘Lâ yus’elu ‘ammâ yef’alu⁹ “ s. 94

“Ol resûlu’l-muctebâ hem rahmeten li’l- ‘âlemîn / Bende medfûndur deyü eflâke fahr eyler zemîn / Ravzasın ziyâret edip dedi Cibrîl-i Emîn / Hâzihi cennâtu ‘adnin fe’ dhulûhâ hâlidîn.¹⁰ 1322” s. 94

“Ketebehu el-fakîr el-hakîr Muhammed Nûrî Ürgübî¹¹” s. 97

“Kâle İmâm Şâfi’î rahmetullâhi ‘aleyh: ‘Ve lev lâş’-şi’ru li’l- ‘ulemâi¹² yuzurî / Le kuntu’l-yevme eş’ara min Lebîd.’ “¹³ s. 97

“E lâ kullu şey’in mâ halâ’l-lâhe bâtilu / Ve kullu na’îmin lâ mehâlete zâilu.”¹⁴ s.97

⁷ “Allah’ın hazineleri arşın altındadır, anahtarı da şairlerin dilleridir.” anlamına gelmektedir. (Hadis-i Şerif olarak bilinir.)

⁸ “Âh, aşkın elinden!” anlamındadır.

⁹ “[Allah] yaptıklarından sorgulanmaz (...)” Kur’ân-ı Kerîm, Enbiyâ Sûresi 23. âyet

¹⁰ “İşte bu adn cennetleridir, çıkmamak üzere oraya girin.” anlamına gelmektedir.

¹¹ “(Onu) Fakir ve Hakir Ürgüplü Muhammed Nûrî yazdı.” anlamındadır.

¹² Şiirin orijinalinde “bi’l- ‘ulemâi” olarak geçmektedir.

¹³ “İmam Şafi (r.a.) dedi ki: ‘Şiir alimlere zarar veriyor olmasaydı / Bugün Lebîd’den daha [iyi] şair olurdu.’” anlamındadır.

¹⁴ “Allah’ı terk etmiş her şey batıldır / Her nimet de tükenmek zorundadır.” Hattın sol alt köşesine “Lebîd radiyallâhu ‘anh: muşârun ileyh mu’ allakât-ı seb’a ashâbından biridir.” notu düşülmüştür.

“Mu’teber insân nefesine hâkim olandır.” s. 99

“Ma’rifet iltifâta tâbi’dir / Müşterîsiz metâ’ zâyi’dir. Mu’allim Nâcî “ s. 99

“Kâle İmâm ‘Alî radiyallâhu ‘anhu: ‘Şerefi’l-insâni bi’l-‘ilmi ve’l-edeb; lâ bi’l-mâli ve lâ bi’n-neseb.’ “¹⁵ s. 100

“Kâle Resûlillâh sallallâhu ‘aleyhi ve sellem: ‘Allimû evlâdekum eş-şi’r feinnehu (...) ez-zihn ve yüvrisü’ş-şeca’ah.”¹⁶ s. 101

“Kulûbi’ş-şu’arâ hazâinu’r-Rahmân.”¹⁷ s. 101

“Kulûbi’ş-şu’arâ miiftâhu’l-cenneh.”¹⁸ s. 101

“İnne min el-beyâni sihran ve inne min eş-şi’ri hikemen.”¹⁹ s. 101

“Bâkî yine mey içmege and içdi dimişler / Dîvâne midür bâde tururken içe andı. Bâkî” s. 104

“Geçmiş zamân olur ki hayâli cihân-değer. 1937 Bursa [?]” s. 104

“Maslahatı ‘âlemiñ dört şeyle olmuş binâ: 1. Ben yiyeyim 2. Sen yeme 3. Ben iyiyim 4. Sen fenâ” s. 105

“Âlem içre mu’teber bir nesne yok devlet gibi / Olmaya devlet cihânda bir nefes sıhhat gibi. Kânûnî Sultân Süleymân.” s. 108

“Gelenler pek sabî gelmiş gidenlerden haber gelmez / Bu bir esrâr-ı ‘âlemdir giden gelmez gelen bilmez. Lâ [Edrî]. 3 Mayıs 1938” s. 109

“Bâkî kalan bu kubbede bir hoş sadâ imiş. Bâkî” s. 112

“Şudur ‘âlemde benim en bildiğim meslek / Sözüñ odun gibi olsun hakikat olsun tek. Mehmed ‘Âkîf“ s. 112

¹⁵ İmam Ali (r.a.) dedi ki: “İnsanın şerefi ilim ve edepdir, mal ve neseple değil.” anlamındadır.

¹⁶ Resulullah (s.a.s.) dedi ki: “Çocuklarınıza şiiri öğretin. Muhakkak ki o (...) Onlara miras olarak cesurluğu bırakın.” anlamındadır.

¹⁷ “Şairlerin kalpleri Rahman’ın hazineleridir.” anlamındadır. (Hadis-i Şerif)

¹⁸ “Şairlerin kalpleri cennetin anahtarıdır.” anlamındadır. (Hadis-i Şerif)

¹⁹ “Muhakkak ki beyanda sihir vardır ve muhakkak ki şiirde de hikmet vardır.” anlamındadır. (Hadis-i Şerif)

“‘Âlemde ‘âlim olduğum bilmezdim öğrendim / ‘Âlim o ‘âlim olduğun bilmezdim öğrendim. Ankara 1938” s. 113

“Ma‘nûü’ş-şi‘r fî batnu’ş-şâ‘ir. 1939” s. 114

“Ne mâl iledir ne sâl iledir begim ululuk kemâl iledir. 1938” s. 114

“Hayâtta en hakiki mürşid ‘ilimdir. Atatürk 1939” s. 116

“Mu‘teber insân nefesine hâkim olandır. 22 Temmuz 1939” s. 117

“İnsânlar, Allâh’ın gülü dikenli yarattığına üzüleceklerine / Dikenler arasında gül yarattığına şükretmelidirler.” s. 243

“ Nâmerde değil merde dahi muhtâc etme Allâh’ım.”²⁰ s. 247

“Nânkör ve allâhsız insândan kendiñi kuru.” s. 248

“Müslümânüñ vatani şerî‘atüñ hâkim olduğu yerdir.” s. 249

Mecmuada numaralandırılmış olmakla birlikte 43-45, 77-79, 251-259, 272-275, 305-309. sayfalar tamamen boş bırakılmıştır. Nuri Gökaşan bu sayfaları oğlu Tayyar Gökaşan tamamlasın diye boş bırakmış olabilir. *Feylesof Rıza Tevfik’e* başlıklı şiiri buna örnek verilebilir. Bu şiir Gökaşan’ın vefat tarihinden sonra mecmuaya kaydedilmiştir. Zira belirgin el yazısı farkından Gökaşan’ın bazı sayfalardaki şiirlerinin de Tayyar Gökaşan tarafından yazıldığı anlaşılmaktadır.

²⁰ Hattın sol alt köşesinde hem Arap harfleriyle hem de Latin harfleriyle “Tayyar” yazılıdır.

Nuri Gökaşan'ın mecmuada bulunan kara kalem çalışmaları 64²¹, 99²², 118²³, 266²⁴, 269²⁵, 270²⁶, 271.²⁷ sayfalardadır. Mecmuadaki kara kalem çalışmalarının muhtevasına bakılacak olursa Nuri Gökaşan'ın, memleketi olan Ürgüp'te yetişen asma yapraklarına, üzüm salkımlarına ve güllere hayranlık duyduğu veya bunların hasretini çektiği sonucuna varılabilir.

Mecmuanın 119, 120 ve 276. sayfalarında, mecmuadaki şairlere ait bazı bilgiler bulunmaktadır. Bu bilgiler mecmuada olduğu gibi aktarılmıştır. Mecmuadaki şiir sayıları da tarafımızdan eklenerek aşağıya, Latin alfabesi harf sıralaması esas alınarak, mecmuadaki şairler tablosu oluşturulmuştur. Bu çalışmaya dahil edilen şairler ise **koyu** yazılarak belirtilmiştir.

Tablo 1: Mecmuadaki Şairler, Şairlerin Bilgileri ve Şiir Sayıları

Şairin Mahlası	Malumatı	Kaç Şiiri Olduğu
'Abdülazîz Mecdî Efendi İstanbûlî	[Cetvelde ismi yoktur.]	1
'Ali Şâdî	[Cetvelde ismi yoktur.]	1
'Âsım	Kâmûs mütercimi 'Âsım Çelebî diye ma'rûfdur.	3
'Âşık 'Ömer	.	1
Bâkî	İstanbuludur.	6

²¹ Bir çiçek motifi bulunmaktadır.

²² Bir salkım üzüm ve bir asma yaprağı resmi bulunmaktadır.

²³ Salkımları olgun altı salkımlı beş yapraklı bir asma dalı resmi vardır.

²⁴ Emrah şiirlerinin altına çizilmiş bir bağlama resmi bulunmaktadır.

²⁵ Bir açılmış iki de gonca gül, Arap harfleriyle "28 Eylül 940 Ankara" yazılıdır.

²⁶ Divit kalem tutan parmak ucu sağ yöne bakan bir el ve iki düğmeli manşet, Arap harfleriyle "28 Eylül 940 Ankara" yazılıdır.

²⁷ Divit kalem tutan parmak ucu sol yöne bakan bir el ve tek düğmeli manşet ile parmaklar saat iki yönüne dönük baş ve işaret parmağı açık diğerleri kapalı bir el, Arap harfleriyle "30 Eylül 940 Ankara" yazılıdır.

Bedrî	Niksarlıdır.	1
Celâlî	Bayburtludur.	1
Cevdet	Lofçalıdır. Cevdet Paşa demekle ma'rûfdur.	1
Devrî	.	1
Emrâh	Erzurumludur.	164
Erbâbî	Erzurumludur.	1
Eşref	Kırkağaç'ın Gelenbe nahiyesindedir. Hecâgûlukde ma'rûfdur.	1
Fahrî	.	1
Fennî	Yozgatlıdır.	4
Ferîd	Rizelidir.	1
Fethî	Ürgüp'ün Sineson köyündendir.	3
Feyzî	Mu'allim Feyzî Efendi diye ma'rufdur.	1
Fikrî	.	1
Fuzûlî	Hille müftîsinin oğludur.	12
Gedâî / Gedâyî	'An-asl Tokatlı olup İstanbul'da tevattun etmiştir.	26
Gevherî	.	6
Güftî	[Cetvelde ismi yoktur.]	1
Hayrî	Harputludur.	1
Hilmî	Tavlusunludur. Dinibütün Fâik Mustafa Hilmî Paşa demekle ma'rûfdur.	1

Himmetî	Kayserilidir. [1]304 senesinde Ürgüp’de kendisiyle görüşdüm. Hâzırcevâb bir zâtdır.	5
Hulûsî	.	1
Hüdâî	[Cetvelde ismi yoktur.]	1
İlhâmî	Sultân Selîm-i Sâlis	1
Karacaoğlan	.	1
Kemâlî	.	1
Kenzî	Kıbrıslıdır.	2
Kerîmî	286’nci ²⁸ sahifede olup oraya müraca‘at buyurula.	1
Lütfî	.	1
M(...) ²⁹	.	?
Mahfî	Ürgüplüdür.	6
Makbûlî	.	1
Mantıkî	.	0
Micmerî	Erzurumludur.	2
Mir’âtî	Ankaralıdır.	7
Muhibbî	Kânûn-i Sultân Süleymân	1
Nâbî	Urfalıdır.	2
Nâmık Kemâl	Tekfûrdağlıdır.	1

²⁸ Şiir mecmuanın 284. sayfasında bulunmaktadır.

²⁹ مضرری

Nâtıkî	[Cetvelde ismi yoktur.]	1
Nâzım	[Cetvelde ismi yoktur.]	1
Nedîm	İstanbuldudur.	3
Neşâtî	[Cetvelde ismi yoktur.]	1
Nevres	.	1
Nidâyî	.	1
Nûrî (Tokatlı)	Tokatlıdır, Emrah ırağı diye benâmdır. Diğer Nûrî, Turgutludur. Bir de muharrir-i ‘âciz Nûrî ki eserlerinde işâret vardır.	3
Nûrî (Turgutlu)	Tokatlıdır, Emrah ırağı diye benâmdır. Diğer Nûrî, Turgutludur. Bir de muharrir-i ‘âciz Nûrî ki eserlerinde işâret vardır.	5
Nûrî	Tokatlıdır, Emrah ırağı diye benâmdır. Diğer Nûrî, Turgutludur. Bir de muharrir-i ‘âciz Nûrî ki eserlerinde işâret vardır.	13
Nuri Gökâşan	Tokatlıdır, Emrah ırağı diye benâmdır. Diğer Nûrî, Turgutludur. Bir de muharrir-i ‘âciz Nûrî ki eserlerinde işâret vardır.	21
Pertev	Pertev Paşa demekle ma‘rûfdur.	1
Ra‘dî	Eğinlidir.	2
Râsîh	Balıkesirlidir.	1
Râzî	[Cetvelde ismi yoktur.]	1
Remzî	Kayserilidir.	1

Rızâ	.	2
Rûhî	Bağdatlıdır. Rûhî-i Bağdâdî diye meşhûrdur.	10
Rûzî	Kayserilidir. Kendisiyle 1214 senesinde Kayseri’de görüşdüm. Meclis-ârâ bir zâtdır.	46
Rüşdî (Kayserili)	İki şairin mahlasıdır. Birisi Kayserili diğeri Nevşehirlidir. Perçemiñ redifli koşma Nevşehirlininkidir.	2
Rüşdî (Nevşehirli)	İki şairin mahlasıdır. Birisi Kayserili diğeri Nevşehirlidir. Perçemiñ redifli koşma Nevşehirlininkidir.	1
Sadâyî	.	0
Sâdık Efendî	Antakyalıdır.	1
Sâfî	.	3
Sa’îd	Hızırağazâde demekle ma’rûfdur.	1
Sa’dî	[Cetvelde ismi yoktur.]	1
Selîmî	[Cetvelde ismi yoktur.]	1
Serverî	.	1
Seyrânî	Evereklidir.	86
Şeref Hanım	İstanbuludur. Nebîl Bey’in kerîmesidir.	2
Şerrî	[Cetvelde ismi yoktur.]	1
Şükrî	[Cetvelde ismi yoktur.]	1
Tokatlı ‘Azmî	[Cetvelde ismi yoktur.]	1

Türâbî	.	1
Vâkîf	.	1
Vâsîf	İstanbuldur. Enderûnî Vâsîf diye ma'rûfdur.	1
Yesârî	.	4
Zekâyî	.	2
Zihnî	Bayburtludur.	7
Ziyâ	[Cetvelde ismi yoktur.]	2
Ziyâ	'An-asl Erzurumlu olup İstanbulda doğup büyümüşdür. Ziyâ Paşa diye ma'rûfdur.	1

Nuri Gökaşan mecmuada şiirleri gazeliyât, dîvân, müfredât, koşma, kalendârî, dübeyt, semâî ve destân başlıkları altında tasnif etmiştir. Bu tasnife göre **çalışmamız dahilindeki şiirlerin** sayısal dağılımı aşağıdaki gibidir:

Tablo 2: Mecmuadaki Tertibe Göre Şiirlerin Nazım Biçimleri, Sayfa Aralıkları ve Sayıları

BAŞLIK	MECMUADAKİ SAYFA ARALIĞI	ŞİİR SAYISI
Gazeliyât	1-45	20
Dîvân	46-73	17
Koşma	121-260, 313-330	185
Kalendârî	261-278	1
Dübeyt	279-282	8
Semâî	283-312	13
Destân	333-353	4

Nuri Gökşasan'ın mecmuada 21 şiirinin başlığı, (varsa) yazıldığı tarih, (varsa) yazıldığı yer, mecmuada bulunduğu sayfa, muhtevası ile ilgili bilgiler tarih sıralamasına göre aşağıda tablolştırılarak verilmiştir.

Tablo 3: Nuri Gökşasan'ın Mecmuadaki Şiirleri

Sayfa	Başlık	Tarih	Yer	Konu
246	Gerçi Yoğurt Ettiñ Keş Ettiñ Beni	-	-	Sitem
76	Hem Onu İnzâl Eden Yezdân'a İmân Eyledim	-	-	İman
243	Derin Hülyâlara Saldı Sevdığım	-	-	Aşk
244	Bir Alay Deryâ Diliz Dolup Taşan Derler Bize	-	-	Soyadı
245	Nâzlı Cânânımıñ Yâdigârıdır	-	-	Evlat Sevgisi
245	Ağlayıp Ağlayıp Düştü Gidiyor	-	-	Ölüm
245	Vardı Ammâ Felek Aldı Ümmühân	-	-	Kardeşinin Ölümü
246	Teshîr Ettiñ Beni Nîm-i Nigâh İle	-	-	Aşk/Sitem
249	Ürgüp Kaymakamı İle Latifeleşme	-	Ürgüp	Kaymakamın Daveti
192	Muhabbet Etmeniñ Yâr Zamânıdır	1928	-	Bahar Sevinci
215	Mestûr Olsak Da Bir Olmasak Da	1930	-	Tevekkül
1	Farzullâhı Edâ Eyle Dembedem	1938	Ankara	Oğluna Bir Nasihat
1	Bu Kitâbım Olsun Saña Yâdigâr	1938	Ankara	Oğluna Bir Nasihat

242	Kimden Ta'lim Ettiñ Dîlrûbalığı	1940	Ürgüp	Aşk
240	Seylâb-ı Sirişkim Ağları Geçti	1943	-	Sitem
239	Yazıktır Onları Hâra Düşürme	1943	Ürgüp	Münacaat
241	Bülbül Teg Vird Oldu Âh u Zâr Bize	1943	Ürgüp	Fahri Bilge'nin Ziyareti Üzerine
241	Teshîr Ettiñ Beni Nîm-i Nigâh İle	1945	-	Aşk/Sitem
242	Çile-yi 'Aşkımın Dolmadım Gitti	1945	Ankara	Yaşama Sevinci/ Ölüm Korkusu
244	Ol İki Cihânda Berhûrdâr Oğul	1945	-	Tayyar'a Hayır Duası
248	Feylesof Rıza Tevfik'e	1956 ³⁰	Ankara	Rıza Tevfik

Yukadaki tablodan da anlaşılacağı üzere Gökaşan şiirlerinin hepsine yer ve tarih notu düşmemiştir. Fakat şairler cetvelinde de belirttiği gibi kendisine ait şiirlere işaret olarak bazı notlar düşmüştür. Örneğin; *Hem Onu İnzâl Eden Yezdân'a İmân Eyledim* başlıklı şiirin altına “Bu ‘Dîvân-ı Nûrîyâ’ bu kitâbın muharriri tarafından yazılmıştır.” notunu düşerek şiirin kendisine ait olduğunu belirtmiştir.

³⁰ Nuri Gökaşan 1955 yılında vefat etmiştir. Ancak bu şiirin altına 1956 yılı tarih düşülmüştür. Ayrıca *Manzar Gazetesi*'nin ismi de yazılmıştır. Şiirin Nuri Gökaşan hayattayken yazıldığını ancak vefatından sonra oğlu Tayyar Gökaşan tarafından bu gazetede yayımlandığı ve mecmuaya kaydedildiği düşünülebilir.

2. TEZ KAPSAMINDA İNCELENEN ŞAİRLERİN HAYATLARI

Şairlerin hayatları incelenirken bilgilerin belirli bir düzen içinde olması amacı ile ilk olarak Nuri Gökaşan'ın -mecmuanın 119,120 ve 276. sayfalarındaki cetvellerde¹- şairler hakkında verdiği bilgiler aktarılacaktır. Ardından şairlerin hayatları hakkında kısa bilgi verilecektir. Cetvellerde hakkında bilgi verilmeyen şairlerin kim oldukları, mecmuada yer alan şiirlerinin diğer kaynaklarda geçmesinden hareketle tespit edilmiştir.

2.1. BEDRÎ

(AMŞK: 196)

Nuri Gökaşan'ın *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı* mecmuasının 119. sayfasındaki cetvelde Niksarlı olduğu kayıtlıdır.

Bedrî, 1846'da Niksar'da dünyaya gelmiş ve 1899'da Tokat'ta ölmüştür. Niksarlı İspenoğulları ailesine mensuptur (Akar, 2006, 30). 'Niksarlı Bedrî' olarak bilinir. Zileli Ceyhûnî'nin çırağıdır (Çelik, 2008, 196). Geleneğin bütün inceliklerini Ceyhûnî'den öğrenmiş ve ustasıyla birlikte birçok ili gezme fırsatı bulmuştur. Erzurumlu Emrah ekolündendir (Çelik, 2008, 196). Yusuf ve Cesûrî isminde iki kardeşi daha olup bunlardan Cesûrî de kendisi gibi Erzurumlu Emrah koluna mensup bir halk şairidir. Bedrî, resmî bir eğitim görmüş olmamasına rağmen doğuştan sahip olduğu yeteneği sayesinde şiirde başarılı olmuştur. İstanbul, Ankara, Çorum, Samsun, Sivas, Trabzon, Erzurum gibi büyük şehirleri dolaşmıştır. Çoğu kez Trabzonlu Karan, Zileli Ceyhûnî ve kardeşi Cesûrî ile birlikte gezmiş, bunlarla karşılıklı söyleşmiştir. Muamma çözmede usta bir şairdir (Akar, 2006, 30).

¹ Cetvel için bkz. "1.4. Nuri Gökaşan'ın *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı* Adlı Mecmuasının Şekil ve Muhteva Özellikleri"

2.2. CELÂLÎ

(AMŞK: 332)

AMŞK'nin 119. sayfasındaki cetvelde Bayburtlu olduğu bilgisi yer almaktadır.

Bayburtlu Celâlî M. 1850/51 (H. 1267) yılında, Bayburt'un Pulur (Demirözü) ilçesine bağlı Tahsını (Ozansu) köyünde doğmuştur. Asıl adı Ahmet'tir (Kurnaz & Tatçı, 1998, XVII). Bilindiği kadarıyla babası Nasuhoğulları sülalesine mensup Abuş'tur (Yanbeğ, 1963, 12-13). Annesi ise Bayburt'un yerlilerinden Kerimoğulları sülalesindedir. Şiir söylemeye başladığı küçük yaşlarında ümmî olduğu bilinen âşığın, daha sonraki yıllarda medrese tahsili gördüğü kaynaklarca bildirilmektedir (Haşlak, 1963, 10). İlk eşini 19 yaşındayken kaybetmiştir. Bu evlilikten bir oğlu olmuştur. Erzincan, Erzurum, Elazığ gibi civar illerde âşıklık icra etmiştir. Narmanlı Sümmânî'yle yakın arkadaşlıklar. Bayburt'a dönüp Hindi köyünde Leyla Hanım ile evlenmiş ve bir oğlu daha dünyaya gelmiştir. 1915 yılının temmuzunda ani bir hastalık sonucu vefat ettiği kaydedilmiştir (Haşlak, 1963, 10; Yanbeğ, 1963, 68).

2.3. CEVDET

(AMŞK: 24)

AMŞK'nin 119. sayfasındaki cetvelde Lofçalı olduğu ve Cevdet Paşa olarak bilindiği kayıtlıdır.

M. 1823'te (H. 1238/1239) Bulgaristan'ın Lofça kasabasında doğmuştur. Asıl adı Ahmed olup Cevdet mahlasını İstanbul'da öğrenim gördüğü sırada M. 1843'te (H. 1258/1259) şair Süleymân Fehîm Efendi'den almıştır. Babası Lofça ileri gelenlerinden ve meclis

azasından Hacı İsmail Ağa, annesi yine Lofçalı Topuzoğlu ailesinden Ayşe Sünbül Hanım'dır. Kendi ifadesine göre okuyup yazabilecek seviyede Arapça ve Farsça, anlayabilecek ölçüde Fransızca ve Bulgarca öğrenmiştir. Çok sayıda devlet görevinde bulunmuştur. *Mecelle*² yazarlarından biridir (Halaçoğlu ve Aydın, 443-447).

Sultan II. Abdülhamit'in isteği üzerine, yaşamının sonlarına doğru şiirlerini topladığı ve Abdülhamit'e sunduğu *Dîvânçe*'nin aslı kayıptır (Yıldıran, 1994:75). Fakat İstanbul Belediyesi Atatürk Kitaplığı Cevdet Paşa Evrakı Nu 37'de kayıtlı birinin içinde iki yazma nüshası bulunan *Dîvânçe-i Cevdet*, Yıldıran tarafından metin tesisi yöntemiyle incelenmiştir (Yıldıran, 1994:81).

2.4. DEVRÎ

(AMŞK: 137)

Mecmuanın 119. sayfasındaki cetvelde adı geçmekte; fakat hakkında hiçbir bilgi verilmemektedir.

Tezkire-i Mucîb'de *Devrî* mahlaslı bir şairin ismi geçmektedir ki *Devrî*'nin asıl adının Mahmûd Çelebi olduğundan ve İstanbullu olduğundan bahsedilmektedir. “*Tezkire-i Mucîb*'de şairliğini anlatmak üzere ‘Tabiatı bed degüldür’ ifadesi kullanılır. Bu da orta halli bir şair olduğunu gösterir” (Altun, 1997, 30). Divan şairi olduğu; ancak doğum ve ölüm tarihleriyle ilgili bir kayıt bulunmadığı kaydedilmiştir (Altun, 1997, 30).

² *Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye* veya kısaca *Mecelle*, 1868-1876 yılları arasında Ahmet Cevdet Paşa başkanlığındaki bir komisyon tarafından derlenen İslami özel hukuk kuralları kodeksidir. Osmanlı İmparatorluğu'nun son yarım yüzyılında şer'i mahkemelerde hukuki dayanak olarak kullanılmıştır. Arapça "çok büyük boy kitap" anlamına gelmektedir. Türk Medeni Kanunu'na ek olarak çıkarılan 864 sayılı Tatbikat Kanunu'nun 43. maddesiyle 4 Ekim 1926'da *Mecelle* yürürlükten kaldırılmıştır.

Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı'ndaki Devrî ile aynı kişi olup olmadığı bilinmemektedir. Çünkü kaynaklarda Devrî mahlaslı tek şair vardır. Ama onun da mecmuamızdaki şiirine kaynaklarda rastlanmamıştır. Devrî'nin, *AMŞK*'deki koşmasından hareketle halk şiirine daha yakın bir şair olduğu düşünülebilir.

2.5. EŞREF

(*AMŞK*: 298-300)

AMŞK'nin 119. sayfasındaki cetvelde “Kırkağaç’ın Gelenbe nahiyesindedir. Hecâgûlûkte ma‘rûfdur.” bilgisi yer almaktadır.

M. 1846-47’de (H. 1263) Kırkağaç’ın kazası Gelenbe’de doğdu. Gelenbeli Usûlîzâde Hafız Mustafa Efendi’nin oğludur. Gelenbevî sülalesindedir. Manisa Hatuniye Medresesi’nde Arapça ve Farsça okumuştur. Manisa’da, Sultaniye Müderrisi Rıza Efendi’den medrese usulünce fenarîye kadar okuduğu ve bütün tahsilinin bundan ibaret olduğu söylenir. Çeşitli zaman ve sürelerde devlet görevlerinde bulunmuştur. M. 22 Mayıs 1912’de (H. 5 Cemaziyülahir 1330) Kırkağaç’ta Bahçıvan Pazarı’ndaki evinde vefat etmiş, annesi Ârife Hanım’ın yanına defnedilmiştir (İnal, 1969, 334-336).

2.6. FAHRÎ

(*AMŞK*: 128)

AMŞK'nin 120. sayfasındaki cetvelde adı geçmekte; fakat hakkında hiçbir bilgiye yer verilmemektedir.

Ahdî'nin *Gülşen-i Şuarâ*'sı (Solmaz, 2018), Fatîn Dâvûd'un *Hâtimetu'l-Eş'âr*'ı (Çiftçi, 2017), Mirzâzâde Mehmed Sâlim'in *Tezkiretu'ş-Şu'arâ*'sı (İnce, 2018), Zehr-i Mârzâde Seyyid Mehmed Rızâ'nın *Tezkire*'si (Zavotçu, 2017), Kınalızâde Hasan Çelebi'nin *Tezkiretü'ş-Şu'arâsı* (Sungurhan, 2017), Mehmed Süreyya'nın *Sicill-i Osmânî*'si (Akbayar, 1996), Bursalı Mehmed Tahir Efendi'nin *Osmanlı Müellifleri* (Yavuz & Özen, 1972), Latîfî'nin *Tezkiretu'ş-Şuarâ*'sı (Canım, 2018), İbnü'l-Emin Mahmut Kemal İnal'ın *Son Asır Türk Şairleri* (İnal, 1969), Sadettin Nüzhet Ergun'un *Türk Şairleri* (Ergun, 1944) gibi kıymetli eserlerde *Fahrî* mahlaslı 11 divan şairi, 2 âşık, 1 tekke şairi yer almaktadır. Ancak mecmuadaki şiirin hangi Fahrî'ye ait olduğu tespit edilememiş olmakla birlikte Nüzhet Ergun'un şiir örnekleri verdiği Fahrîlerden tarz olarak en yakını Ayaşlı Fahrî'dir.

2.7. FETHÎ

(AMŞK: 136, 138, 141)

AMŞK'nin 120. sayfasındaki cetvelde “Ürgüp'ün Sineson köyündendir.” bilgisi yer almaktadır.

Asıl adı Süleyman'dır. Ürgüp'ün Mustafapaşa, eski adıyla Sineson köyünde doğmuştur. Baba adı Memiş, ana adı Hatice'dir. Amcası -kuvvetli bir saz şairi olan Fethî- İstanbul'da saz şairleri arasında yapılan bir karşılaşmada dönemin önemli şairlerini yenip fethettiği için kendisine Fethi adı verilmiştir. Süleyman, şiirlerindeki mahlasını da bu amcasından almıştır. 1914 yılında Ürgüp'te ölen Fethi ömrünün son yıllarında 'Fethi Baba' diye anılmıştır (Cunbur, 1968, 274).

2.8. FEYZÎ

(*AMŞK*: 39)

AMŞK'nin 120. sayfasındaki cetvelde “Mu‘allim Feyzî Efendi diye ma‘ruftur.” bilgisi yer almaktadır.

Asıl adı Ahmed Feyzî Efendi'dir. ‘Muallim Feyzî’ ve ‘Acem Feyzî Bey’ olarak tanınmıştır. M. 1842 (H. 1257/1258) yılında Tebriz’in Türkanpor köyünde doğmuştur. Tebriz ulemasından Molla Esad’ın oğludur. İlk tahsilini babasından görmüştür. M. 1859 (H. 1275/1276) yılında Necef’e gitmiş ve Necef Medresesi’nde tahsilini tamamlamıştır. Oradan Hicaz’a geçerek hac farızasını yerine getirmiştir. Ardından Mısır’a gitmiş ve Câmi-i Ezher’deki derslere devam etmiştir. O sıralarda Mısır’da bulunan Abdurrahmân Sâmi Paşa ile tanışmış ve onun daveti üzerine İstanbul’a gelmiştir. İlk olarak Amasya’da tahrirat kâtipliğinde bulunmuştur. Sonra İstanbul şehremaneti mektubî kalemi mümeyyizliğine tayin edilmiştir. Bir süre Emirgân Rüşdiyesi ile Amerikan Koleji’nde öğretmenlik yapmıştır. M. 1877 (H.1293/1294) yılında Galatasaray Mekteb-i Sultanîsi’ne Farsça öğretmeni olarak atanmıştır. M. 1910 (H. 1327/1328) yılında emekliye ayrılmıştır. Aynı yılın Safer ayının 16’sında şiddetli soğuk algınlığından dolayı vefat etmiştir. Ağır hastalığından kurtulamayacağını anlayınca kendi ölümü için “Târîh-i rihleti neden olmuş hüve’l-Gafûr” mısrasıyla tarih düşürmüştür. Mezarı, Üsküdar’da Seyyid Ahmed Deresi Kabristanı’ndadır. M. 1890 (H. 1307/1308) yılına kadar söylemiş olduğu şiirlerini içeren divanı, Karadut Çeşmesi’ndeki evinin yanması sonucu yok olmuştur (İnal, 1969, 425-427).

2.9. FİKRÎ

(AMŞK: 149)

AMŞK'nin 120. sayfasındaki cetvelde adı geçmekte; fakat hakkında hiçbir bilgi yer almamaktadır.

Ahdî'nin *Gülşen-i Şuarâ'sı* (Solmaz, 2018), Mehmed Süreyya'nın *Sicill-i Osmânî'si* (Akbayar, 1996), Bursalı Mehmed Tahir Efendi'nin *Osmanlı Müellifleri* (Yavuz & Özen, 1972), Latîfi'nin *Tezkiretu'ş-Şuarâ'sı* (Canım, 2018), Zehr-i Mârzâde Seyyid Mehmed Rızâ'nın *Rızâ Tezkiresi* (Zavotçu, 2017), İbnü'l-Emin Mahmut Kemal İnal'ın *Son Asır Türk Şairleri* (İnal, 1969) gibi kıymetli eserlerde *Fikrî* mahlaslı 8 divan şairi, 1 tekke şairi ve 2 âşık yer almaktadır. Fakat ilgili maddelerde verilen örnek metinlerde AMŞK'de bulunan şiire rastlanmamıştır.

2.10. GEDÂYÎ

(AMŞK: 11, 23, 54, 64, 122, 126, 135, 140, 142, 145, 155, 157, 159, 161, 202, 216, 220, 285)

AMŞK'nin 120. sayfasındaki cetvelde “ ‘An-asl Tokatlı olup İstanbul'da tevattun etmiştir.” bilgisi yer almaktadır.

Gedâyî'nin asıl adı Ahmet'tir. M. 1826 (H. 1241/1242) yılında Tokat'ta doğmuştur. ‘Tokatlı Gedâyî’ olarak bilinmesinin yanı sıra uzun yıllar İstanbul'da yaşadığı için ‘Beşiktaşlı Gedâyî’ olarak da tanınmıştır. Tokat'ta kahvehanelerde belirli bir şöhret kazandıktan sonra İstanbul'a gitmiştir. Tavukpazarı'nda, Kumkapı ve Yenikapı semtlerindeki kahvelerde mesleğini icra etmiş ve çeşitli âşıklarla karşılaşma fırsatı bulmuştur. Uzun süre Beşiktaş'ta ve bir süre de Üsküdar'da kendisi kahvehane işletmiştir

(Dağlı, 1943, 14). Ünü saraya kadar ulaşarak Sultan Abdülaziz tarafından sarayın saz heyetine dahil edilmiştir (Ergun, 1933, IX). Abdülaziz huzurunda icra edilen âşık fasıllarına reislik etmiştir (Köprülü, 2004, 470). Saraydan ayrıldıktan sonra bir arzuhalci dükkanı açarak geçimini sağlamıştır. M. 1889 (H. 1306/1307) yılında İstanbul'da ölmüştür. Mezarının Karacaahmet Mezarlığı'nda olduğuna dair bazı kayıtlar vardır (Akbalık, 2015: 5-6).

2.11. GEVHERÎ

(AMŞK: 215,235, 236, 237, 332)

Mecmuanın 120. sayfasındaki cetvelde adı geçmekte; fakat hakkında hiçbir bilgi verilmemektedir.

AMŞK'nin 235. sayfasındaki *'Acep Dem-i Vuslat Ne Zamân Gelir* (Elçin, 1998, 365), 236. sayfasındaki *Cânânla Gülistân İster Gönlümüz* (Elçin, 1998,461), *Göl Göl Olmuş Gözlerimde Nemim Var* (Elçin, 1998, 304), 237. sayfasındaki *Ağyâra Yâr Olan Yârîñ Aslı Ne* (Elçin, 1998, 67) ve 332. sayfasındaki *Kim Dedi Ki Saña Keşf-i Râz Eyle* (Elçin, 1998, 59) şiirleri kaynaklardan tespit edilmiştir. Bu bilgilerden hareketle:

Asıl adının Mustafa (Köprülü, 1940, 131), Mehmet (Elçin, 1987, 2) ve Ali (Yavuz, 1983, 146) olduğuna dair görüş ayrılıkları vardır. Doğum tarihi ve yeri kesin olarak bilinmemekle birlikte 17. yüzyıl şairlerinden olup Kııımlı ya da İstanbullu olduğu düşünölmektedir (Elçin, 1987, 2-3). Âşık Ömer ve Karacaoğlan ile çağdaştır (Elçin, 1987, V). Ölüm tarihi ve yeri hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır (Elçin, 1987, 4-12)

2.12. GÜFTÎ

(AMŞK: 27- 28)

AMŞK'nin 120. sayfasındaki cetvelde adı geçmemektedir.

Asıl adı Ali'dir. Doğum yeri Edirne'dir. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Yaşamının büyük bir bölümü Rumeli'nin çeşitli vilayetlerinde kadılık yaparak geçmiştir. Hayatı hakkında etraflı malumat sahibi olmadığımız şair, M. 1677 (H. 1087/1088) yılında Edirne'de vefat etmiştir. Eserlerinde döneminde şiire ve şaire değer verilmediğinden, kendisinin ve sanatının beklediği ilgiyi görmediğinden yakınmaktadır (Bayram, 2006:17-20; Demirtaş, 1948, 193-199; Yılmaz, 1996).

2.13. HAYRÎ

(AMŞK: 26)

AMŞK'nin 119. sayfasındaki cetvelde "Harputludur." bilgisi yer almaktadır.

Asıl ismi Mehmet Hayrullah'tır. 'Hacı Hayri' ismiyle tanınmıştır. Harput doğumludur. Doğum tarihi hakkında 1855 (İnal, 1969, 625) ve 1860 (Güler, 1966:29) olmak üzere iki ayrı görüş mevcuttur. Hayrî, Harput'ta 'Efendigiller' olarak bilinen bir aileye mensuptur. Babası M. 1877 (H. 1293/1294) yılında mebus olan Hacı Hafız Mahmud Efendi'dir. Öğrenim hayatına babasından aldığı bilgilerle başlamıştır. Ardından mahalle mektebine devam etmiştir. Daha sonra Harput'taki Yusuf Kâmil Paşa Medresesi'ne gitmiştir. Medresede amcasının oğlu Hacı Abdülhamit Efendi'den Arapça dersleri almıştır. Arapça'nın yanı sıra şiir ve inşa dersleri de görmüştür. Babasından Farsça öğrenmiştir. Görevi esnasında da bir papazdan Fransızca öğrenmiştir. Zeki olmasına rağmen medrese

tahsilini bitirememiştir. Kabiliyeti, zekası ve ailesinin desteği ile kendi kendini yetiştirmiştir (Yıldız, 1992:22-23). Çeşitli devlet görevlerinde bulunmuş ve son görevinden azledilince üzüntüden hastalanmıştır. Tedavi için İstanbul'a gitmiş ve burada M. 1910 (H. 1327/1328) yılında vefat etmiştir. Kabri Edirnekapı Mezarlığı'ndadır (İnal, 1969, 625; Yıldız, 1992:21-24).

2.14. HİLMÎ

(AMŞK: 301)

AMŞK'nin 119. sayfasındaki cetvelde "Tavlusunludur. Dinibütün Ferîk Mustafa Hilmî Paşa demekle ma'rûftur." bilgisi yer almaktadır.

Kayseri'nin Tavlusun köyünde doğmuştur. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Hafız Mehmed Efendi'nin oğludur. İlk eğitimini köyünde aldıktan sonra on yaşında İstanbul'a gitmiştir. Harbiye'yi bitirmiş ve çeşitli askerî görevlerde bulunmuştur. M. 1917 (H. 1335/1336) yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Darüşşafaka'nın kurucularından olan Hilmî'nin mezarı, Karacaahmet Mezarlığı'ndaki aile kabristanındadır (Kılıç, 2010:13).

2.15. HULÛSÎ

(AMŞK: 70)

AMŞK'nin 119. sayfasındaki cetvelde adı geçmekte; fakat hakkında hiçbir bilgi verilmemektedir.

Bursalı Mehmed Tahir Efendi'nin *Osmanlı Müellifleri* (Yavuz & Özen, 1972), Fatîm Dâvud'un *Tezkire-yi Hâtimetü'l-Eş'âr* (Çiftçi, 2017), Tayyazâde Atâ'nın *Târîh-i*

Enderûn (Tayyazade 'Atâ, 1876), Ahdî'nin *Gülşen-i Şuarâ* (Solmaz, 2018), İbnü'l-Emin Mahmut Kemal İnal'ın *Son Asır Türk Şairleri* (İnal, 1969), Mehmed Süreyya'nın *Sicill-i Osmânî*'si (Akbayar, 1996) gibi önemli biyografi eserlerinde Hulûsî mahlaslı 10 divan şairi, 2 tekke şairi ve 3 âşık yer almaktadır. Fakat ilgili maddelerde verilen örnek metinlerde *AMŞK*'de bulunan şiire rastlanmamıştır. Dolayısıyla *AMŞK*'de şiiri bulunan Hulûsî'nin bu eserlerde geçenlerden biri mi yoksa başka biri mi olduğu konusunda fikir yürütmek güçleşmektedir.

2.16. KEMÂLÎ

(*AMŞK*: 50)

AMŞK'nin 120. sayfasındaki cetvelde adı geçmekte; fakat hakkında hiçbir bilgi verilmemiştir.

Asıl adı Mustafa'dır. Kemâlî şairin mahlasıdır. M. 1821'de (H. 1236/1237) Kastamonu'da dünyaya gelmiştir. Eğitimini yarıda bırakıp baba mesleği olan bakırcılıkla iştiğal etmiştir. Adını ve sanatını, meslektaşları olan âşıklara ve sanatını icra ettiği yerdeki insanlara duyurmak için yaptığı yolculuklar şöhret bulmasını sağlamıştır. Emrah çıraklarından. Mahlasını ustası Emrah'tan alan Kemâlî, M. 1892'de (H. 1309/1310) Kastamonu'da vefat edip Ahmet Dede Mezarlığı'na defnedilmiştir (Atlı, 2014, 7-20).

Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı'nda bulunan tek şiirini Sagıp ATLI, ilk defa yayımlamıştır (Atlı, 2014, 7-20).

2.17. MAKBÛLÎ

(AMŞK: 186)

AMŞK'nin 276. sayfasındaki cetvelde adı geçmekte; fakat hakkında hiçbir bilgi yer almamaktadır.

Târih-i 'Atâ' da “Galatasaraylı Makbûlî Çelebi” olarak geçen bir Makbûlî (Tayyartzade 'Atâ, 1876, 206) vardır. Fakat Makbûlî'nin *Târih-i 'Atâ'*ya herhangi bir şiiri kaydedilmediği için aynı kişi olup olmadığı şüphelidir.

2.18. MİCMERÎ

(AMŞK: 212)

AMŞK'nin 276. sayfasındaki cetvelde “Erzurumludur.” bilgisi yer almaktadır.

Kayıtlarda Erzurumlu bir Micmerî'ye rastlanmamıştır. Fındıkoğlu'nun *Erzurum Şairleri* (Fındıkoğlu, 2010) eserinde de Micmerî mahlaslı bir şair kayıtlı değildir. Onay (Onay, 1930, 200) ve Köprülü (Köprülü, 2004, 575), Çankırlı bir Micmerî'den bahsetmiştir. Dolayısıyla Erzurumlu Micmerî'den ilk bahseden kişi Nuri Gökaşan'dır.

2.19. MİR'ÂTÎ

(AMŞK: 9, 10, 28, 123, 124, 338-343)

AMŞK'nin 276. sayfasındaki cetvelde "Ankaralıdır." bilgisi yer almaktadır.

Asıl adı Mehmet'tir. Ankara'nın Kalecik kazasında doğmuştur. Doğum ve ölüm tarihleri hakkında kesin bilgiler yoktur. Hayatının bir bölümüyle ilgili bazı rivayetler dışında yaşamıyla ilgili fazla bilgi de yoktur. Mir'âtî'nin M. 1809-1884 (H. 1223/1224-1301/1302) yılları arasında yaşamış olduğu kuvvetle tahmin edilmektedir. Aynı zamanda bir Bektaşî babası da olan Mir'âtî sanatını gezerek icra etmiştir. Kastamonu, Çankırı-Yapraklı, İstanbul'da saz ve söz topluluklarında, fasıllarda ve panayırılarda bulunmuş, sanatını icra etmiştir. Kırşehir'e giden Mir'atî, M. 1850 (H. 1266/1267) yılında Dede Baba makamına oturmuştur. Son yıllarını ise İstanbul'da geçiren Mir'âtî, burada vefat ederek Tavuk Pazarı civarında defnedilmiştir (İvgin ve Bozyiğit, 2004, 5-8).

2.20. NÂBÎ

(AMŞK: 27, 262)

AMŞK'nin 276. sayfasındaki cetvelde "Urfalıdır." bilgisi yer almaktadır.

Asıl adı Yusuf'tur. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte 1642 yılında doğduğu üzerinde durulmaktadır. Urfa'da çocukluk ve gençlik yıllarında iyi bir eğitim almış ve 1666 yılında İstanbul'a gitmiştir. Bir süre Muhasip Mustafa Paşa'nın divan kâtipliğini yapmış ardından Halep'e gidip uzun süre orada kalmıştır. Halep valisi Baltacı Mehmet Paşa sadrazam olunca, tekrar İstanbul'a gelerek devlet görevlerinde bulunmuştur. 1712 yılında İstanbul'da vefat etmiş ve Karacaahmet Mezarlığı'na defnedilmiştir (Karahan, 2006, 1-26).

2.21. NÂTIKÎ

(AMŞK: 297)

AMŞK'nin 276. sayfasındaki cetvelde adı geçmemektedir.

Mehmed Süreyya'nın *Sicilli-i Osmânî* (Akbar, 1996), İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal'ın *Son Asır Türk Şairleri* (İnal, 1969), Ahdî'nin *Gülşen-i Şuarâ* (Solmaz, 2018) eserlerinde *Nâtıkî* mahlasını kullanan üç kişi tespit edilmiştir. *Nâtıkî* mahlaslı bu şairlerin eserleri çeşitli bilimsel çalışmalara (Erkal, 2002; Sarıkaya, 2006) da konu edilmiştir. Ancak bu kaynakların hiçbirinde mecmuamızda bulunan şiir tespit edilememiştir. Cetvelde doğum yeri bilgisi de olmadığı için kimliği tespit edilememiştir.

2.22. NÂZİM

(AMŞK: 235)

AMŞK'nin 276. sayfasındaki cetvelde adı geçmemektedir. Ancak mecmuanın 235. sayfasındaki şiirinin başında “Üsküdarlı Nâzım Güngören” yazmaktadır.

Şairin hayatı hakkında Nuri Gökaşan'ın verdiği bilgiler dışında hiçbir bilgi bulunamamıştır. Dolayısıyla Üsküdarlı Nâzım Güngören'den ilk bahseden kişi Nuri Gökaşan'dır.

2.23. NEDÎM

(AMŞK: 59, 65, 283)

AMŞK'nin 276. sayfasındaki cetvelde "İstanbuldur." bilgisi yer almaktadır.

Asıl adı Ahmet'tir. İstanbul'da doğmuştur. Medrese öğrenimini tamamladıktan sonra, ilmiye mesleğine girip müderris olmuştur. İstanbul'un çeşitli medreselerinde müderrislik yaparken, Damat Nevşehirli İbrahim Paşa'nın özel kitaplığının hâfız-ı kütüplük görevini de üzerine almıştır. Lale Devri'nin saz ve söz âlemlerinde, eğlenceli bir yaşam sürmüştür. Patrona Halil İsyanı'nda, canını kurtarmak için kaçmak isterken, damdan düşüp vefat etmiştir. Mezarı, Karacaahmet Mezarlığı'nın Miskinler kısmındadır ([Yöntem], 1925, 173-184).

2.24. NEŞÂTÎ

(AMŞK: 41)

Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı mecmuasının 276. sayfasındaki cetvelde adı geçmemektedir.

AMŞK'nin 41. sayfasındaki *İstemem Sensiz Olan Sohbet-i Yârânı Bile* şiirinin kaynaklarda (Ünver, 1986, 126) geçmesinden hareketle:

Asıl adı Ahmet ya da Süleyman'dır. Edirne'de doğmuştur. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte 17. yüzyıl şairlerindedir. Kaynaklarda hayatı hakkında geniş bir bilgi mevcut değildir. İlk olarak *Semendî* mahlasını kullanan şair devrin

şeyhülislamının Neşâtî'ye, "Çelebi sen bir müstaid âdeme benzersin, lâkin Semendî at canbazı dimekdür. Şimden sonra mahlasun *Neşâtî* olsun" deyince bu mahlası kullanmaya başlamıştır (Çapan, 2005, 595). Şair, M. 1670 (H. 1080/1081) yılında Edirne Mevlevihanesi şeyhliğine atanmıştır. Bu görevde dört yıl kaldıktan sonra M. 1674 (H. 1084/1085) yılında ölmüştür. Mezarı Mevlevihane civarındadır (Ünver, 1986, 8).

2.25. NÛRÎ

(AMŞK: 121, 129, 148, 151, 159, 163, 187, 196, 234, 347-349, 349-353)

AMŞK'nin 276. sayfasındaki cetvelde "Tokatlıdır, Emrah ırağı diye benâmdır. Diğer Nûrî, Turgutludur. Bir de muharrir-i 'âciz Nûrî ki eserlerinde işâret vardır." bilgisi yer almaktadır.

Şairler ile ilgili bilgilerin verildiği cetvele göre mecmuada Tokatlı Nûrî, Turgutlu Nûrî ve Nuri Göktaşan olmak üzere üç farklı Nûrî'nin şiirleri yer almaktadır. Nuri Göktaşan; Tokatlı Nûrî, Turgutlu Nûrî ve kendi şiirlerine isim yazarak ya da tarih notu düşerek işaret etmiştir. Ancak bazı şiirlere hiçbir işaret düşmemiştir. Kaynaklardan tespit ettiğimiz üzere; AMŞK sayfa 121'deki *Enâniyet Nefsiñ 'Alâmetidir* (Onay, 1933, 295'ten alıntılayan Karadayı, 2017, 53), sayfa 129'daki *Bilmem Bu Ayrılık Gider Mi Böyle* (Kocatürk, 1963, 389), sayfa 148'deki *Gül Damlar Kırmızı Yanaklarından* (Kocatürk, 1963, 390), sayfa 159'daki *Sen De Bencileyin Yan Dolan Böyle* (Püsküllüoğlu, 1975, 464), sayfa 187'deki *Ancak Hâtrda Bu Tesellî Kaldı* (Akdemir, 2011, 37) şiirleri Tokatlı Nûrî'ye; sayfa 196'daki *Kalem Kaşlı Sîm Gerdânlı Bensiz Yâr* (Çetin, 2009, 189) şiiri Erzurumlu Emrah'a aittir. Sayfa 234'teki *Etti Vücûdumu Masdar-ı Eşyâ* (Onay, 1928, 106) şiiri kaynakta geçmesine rağmen hangi Nûrî'ye ait olduğu ile ilgili bir bilgi yoktur. Diğer şiirler ise kaynaklarda yer almamaktadır. Dolayısıyla bu şiirlerin hangi Nûrî'ye ait olduğu belirli değildir. Bu üç Nûrî'den birine ait olabileceği gibi bunların dışında farklı birine de ait olabilir. AMŞK'nin 151, 163, 347-349, 349-353. sayfalarında yer alan şiirler ilk defa okunmuştur.

2.26. NURİ GÖKAŞAN

(AMŞK: 1, 76, 192, 215, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 248, 249)

Bkz. 1.2. NURİ GÖKAŞAN'IN HAYATI

2.27. RÂSİH

(AMŞK: 49)

AMŞK'nin 120. sayfasındaki cetvelde “Balıkesirlidir.” bilgisi yer almaktadır.

Asıl adı Ahmed'dir. Balıkesir doğumludur. Meşhur Zağanos Paşa'nın torunlarından Sinan Paşa'nın ortanca oğludur. Köklü ailelerden birine mensup olduğundan çevresinde ‘Ahmed Bey’ diye tanınmıştır. Çeşitli devlet görevlerinde bulunup uzun süre memurluk yaptıktan sonra Balıkesir'e dönmüştür. Uzun süre Balıkesir'de yaşamış ve H. 1144 (M. 1731/1732) yılında Balıkesir'de vefat etmiştir (Kahraman, 2003, 63).

2.28. REMZÎ

(AMŞK: 62)

AMŞK'nin 120. sayfasındaki cetvelde “Kayserilidir.” bilgisi yer almaktadır.

Kaynaklarda 1872 yılında Kayseri'de doğan, asıl adı Ahmet olan (İnal, 1969, 1408) ve 1718 yılında Kayseri'de ölen, asıl adı Mehmet olan (Köksal, 1998, 196-197) iki farklı

Remzî'den bahsedilmektedir. Mecmuamızda bulunan şiirin hangi Remzî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

2.29. RÛZÎ

(AMŞK: 8, 21, 53, 55, 63, 68, 75, 125, 127, 128, 137, 138, 143, 148, 152, 154, 191, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 286, 344-346)

Nuri Gökaşan'ın *AMŞK* mecmuasının 119. sayfasındaki cetvelde “Kayserilidir. Kendisiyle 1314³ senesinde Kayseri’de görüşüm. Meclis-ârâ bir zâttır.” bilgisi yer almaktadır. Ayrıca mecmuanın 8. sayfasına “ (Rûzî) Kayserili olup çubuk ve ağızlık yapmakla meşgul olduğundan Kayserili Çubukçu Rûzî diye ma’rûftur. Kayseri’de kendisiyle görüşüm. Meslis-ârâ bir zâttır. (10 Eylül 1314⁴)” notu düşülmüştür.

Rûzî hakkında en güncel ve kapsamlı çalışmayı Erhan Çapraz doktora tezi olarak yapmıştır. Çapraz'ın çalışmasından öğrendiğimize göre: Rûzî'den ilk defa Köprülü bahsetmiştir; ancak Rûzî'nin hayatı hakkında ilk bilgilere Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu 1928 yılında *Hâkimiyet-i Milliye* gazetesinde yer vermiştir. Rûzî'nin asıl adı Mehmet'tir. Kayseri’de dünyaya gelmiştir. Kayseri’nin hangi mahallesinde dünyaya geldiği kesin olarak bilinmemektedir. Rûzî'nin annesi ve babası hakkında detaylı bir bilgi yoktur. İlk öğrenimine sıbyan mektebinde başlamıştır. Ardından medrese öğrenimine başlamış; ancak medrese öğrenimini, irşada erişmenin sadece medresede mümkün olmayacağını düşünmesiyle, tamamlamamıştır. Rûzî, Fayık ve Mahmut isimli iki erkek çocuk babasıdır. Geçimini ilk olarak âşıklık geleneğine bağlı olarak temin etmiştir. Hacc’a gidip hacı olduktan sonra sazı bırakmış ve çubukçuluk mesleği ile uğraşmıştır. Rûzî'nin çubukçuluk mesleğini oğulları Fayık ve Mahmut da devam ettirmiştir. Rûzî, H. 1317 (M.

³ R. 1314 = M. 1898/1899

⁴ R. 10 Eylül 1314= M. 22 Eylül 1898

1899/1900) yılında Kayseri’de vefat etmiştir. Mezarı, Kayseri’de Seyyid Burhaneddin Mezarlığı’ndadır (Çapraz, 2015: 44-73).

2.30. RÜŞDÎ

(AMŞK: 14, 130)

Mecmuanın 119. sayfasındaki cetvelde “İki şairin mahlasıdır. Birisi Kayserili diğeri Nevşehirlidir. Perçemin redifli koşma⁵ Nevşehirlininkidir.” bilgisi yer almaktadır.

Asıl adı Ak Mehmed Ağazade’dir. Kayseri’de doğmuştur. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte 19. yüzyılın ikinci yarısında yaşadığı düşünülmektedir. Eğitim durumu ve ailesi hakkında bilgi yoktur. Ölüm tarihi hakkında da bilgi mevcut değildir (Güven, 2000, 162-170).

2.31. SÂFÎ

(AMŞK: 139, 146, 152)

AMŞK’nin 120. sayfasındaki cetvelde adı geçmekte; fakat hakkında hiçbir bilgi yer almamaktadır.

Ahdî’nin *Gülşen-i Şuarâ* (Solmaz, 2018), Mehmed Süreyya’nın *Sicill-i Osmânî* (Akbayar, 1996), Bursalı Mehmed Tahir Efendi’nin *Osmanlı Müellifleri* (Yavuz & Özen,

⁵ Bu şiir mecmuada olmakla birlikte bizim çalışmamız kapsamında değildir.

1972), Latîfî'nin *Tezkiretu's-Şuarâ* (Canım, 2018), İbnü'l-Emin Mahmut Kemal İnal'ın *Son Asır Türk Şairleri* (İnal, 1969), Ali Emîrî Efendî'nin *Tezkire-i Şu'arâ-yı Âmid* (Kadıoğlu, 2018), Fatîn Dâvûd'un *Hâtimetü'l-Eş'ar* (Çiftçi, 2017), Pervâne Bey'in *Mecmua* (Gıynaş, 2017) eserlerinde *Sâfî* mahlaslı, birbirinden farklı 17 divan şairi ve bir de tekke şairi geçmektedir. Yalnızca Vasfi Mahir Kocatürk'ün *Saz Şiiri Antolojisi*'nde (Kocatürk, 1963) *Sâfî* mahlaslı bir saz şairi bulunmaktadır ki kaynaklarımızda verilen örnek şiirler arasında *AMŞK*'deki üç şiirden hiçbiri kayıtlı değildir. Dolayısıyla şiirlerin ilk defa okunduğu söylenebilir.

2.32. SA'İD

(*AMŞK*: 22)

AMŞK'nin 120. sayfasındaki cetvelde “Hızırağazade demekle ma'ruftur.” bilgisi yer almaktadır.

Hızırağazade Sa'îd Bey'in doğum tarihi bilinmemektedir. İstanbulludur. Musikişinas bir aileden gelmektedir. Hızırağazâde Sa'îd Bey'in babası Mehmed Arif Ağa, dedesi Hızır Ağa'dır. Enderun'da kiler koğuşunda uzun süre hizmet etmiş ve çavuşluğa kadar yükselmiştir. Çeşitli devlet hizmetlerinde bulunan Sa'îd Bey H. 1252/ M. 1837'de ölmüştür. Arapça ve Farsçayı öğretecek derecede bilen şair, sesinin güzelliği ve keman çalmadaki ustalığıyla tanınmıştır. Şiirlerinin bir kısmı bestelenmiştir. Şairin divanının tespit edilebilen dört yazma nüshası ve üç matbu nüshası bulunmaktadır (Duman, 2013, 685).

2.33.SELÎMÎ

(AMŞK: 247)

AMŞK'nin 120. sayfasındaki cetvelde adı geçmemektedir.

AMŞK'nin 247. sayfasındaki *Giryemi Kıldı Füzûn Eşkimi Hûn Etti Felek* şiirinin kaynaklarda (Gültekin, 2015: 1220-1221) geçmesinden ve şiirin sonunda 'Sultân Selîm' yazmasından hareketle:

Osmanlı Devleti'nin dokuzuncu padişahı I. (Yavuz Sultan) Selim Han'dır. M. 1467'de (H. 871/872) veya daha kuvvetli bir ihtimalle M. 1470'te (H. 874/875) Amasya'da doğmuştur. Şehzadeliğinde Trabzon valiliği yapmıştır. M. 1512'de (H. 917/918) tahta çıkmıştır. Çaldıran, Mercidabık ve Ridaniye seferleriyle Ortadoğu ve Kuzey Afrika'nın önemli bir kısmını Osmanlı Devleti idaresine katmıştır. M. 1520'de (H. 926/927) Çorlu'da 'şirpençe' hastalığından vefat etmiştir. Kabri, İstanbul'da Sultan Selim Camii bahçesinde (YerTutucu1).

2.34.SEYRÂNÎ

(AMŞK: 30, 32, 52, 66, 67, 122, 125, 127, 134, 142, 143, 144, 145, 156, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 167,168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 183, 184, 185, 190, 191, 198, 199, 204, 205, 206, 207, 212, 232, 233, 235, 236, 237, 240, 279, 280, 281, 282, 331)

AMŞK'nin 120. sayfasındaki cetvelde "Evereklidir." bilgisi yer almaktadır.

Seyrânî'nin hayatı hakkındaki en güncel ve en kapsamlı bilgiler Betül Aydoğdu'nun doktora tezi olarak yaptığı çalışmasında yer almaktadır. Aydoğdu'nun aktardığına göre: Seyrânî'nin hayatı hakkında ilk bilgiler, Everekli Müftüzade Ahmet Hazım Bey tarafından verilmiştir. Doğum tarihi hakkında farklı görüşler olmakla birlikte en doğrusu Ahmet Hazım Bey'in verdiği H. 1222 (M. 1807/1808) tarihidir. Seyrânî'nin asıl adı Mehmet'tir. Kayseri'nin Develi (Everek) ilçesinde dünyaya gelmiştir. İki yıl medrese eğitimi aldıktan sonra, medresenin çok rutubetli olması veya âşıklık yeteneğini kazanması sebebiyle medreseden ayrılmıştır. Kiminle evlendiği hakkında bilgi bulunmamakla birlikte, isimleri Seyfullah, Nasrullah, Emine, Fatma, Zeliha ve Havva olan altı çocuğunun olduğu bilinmektedir. Seyrânî'nin kendi oğullarından sonraki nesli, Seyrânî ve onunla ilgili olaylarla ilgilenmemiştir. Ailenin kızlarından gelen neslin çoğu Niğde ve Ürgüp civarına yerleşmiştir. Oğlu Seyfullah ve Kızı Fatma'dan gelen nesil ise Develi'de ikamet etmiştir. Seyrânî, badeli âşıklardandır⁶. Geçimini âşıklıkla sağlamıştır. Sultan Abdülmecid zamanında İstanbul'a gitmiştir. Bazı hicivlerinden dolayı cezalandırılmak istenirken bir hemşehrisinin yardımıyla Develi'ye dönmüştür. Develi'ye döndükten sonra bir daha Develi'den ayrılmamış ve burada yoksul bir hayat sürmüştür. M. 1866'da (H. 1282/1283) Develi'de vefat etmiştir. Kabrinin yeri belli değildir (Aydoğdu, 2011: 47-59).

2.35. ŞÜKRÎ

(AMŞK: 291)

Mecmuanın 120. sayfasındaki cetvelde adı geçmemektedir.

Mehmed Süreyya'nın *Sicill-i Osmânî* (Akbaýar, 1996), Fatîn Dâvud'un *Hâtîlmetü'l-Eş'âr* (Çiftçi, 2017), Şeyhülislam Ârif Hikmet Bey'in *Tezkiretü's-Şu'arâ* (Çınarcı, 2007), Mustafa Safâî'nin *Tezkire-i Safâî* (Altuner Üzer, 1989), Latîfi'nin *Tezkiretü's-Şu'arâ*

⁶ Âşıklık yeteneğini rüyasında pir elinden bade içerek kazanan âşıklara 'badeli âşik' denir.

(Canım, 2018) eserlerinde *Şükri* mahlaslı 13 divan şairi ve 1 tekke şairi bulunmaktadır. Ancak *AMŞK*'deki şiir bu eserlerin hiçbirinde yer almamaktadır. Dolayısıyla *AMŞK*'de şiiri bulunan Şükri'nin bunlardan biri mi yoksa başka bir Şükri mi olduğu bilinmemektedir.

2.36. TOKATLI AZMÎ

(*AMŞK*: 250)

AMŞK'nin 119-120 ve 276. sayfalarındaki cetvellerde adı geçmemektedir. Ancak şiirinin kayıtlı bulunduğu 250. sayfada şiirin altına “Tokatlı ‘Azmi” yazılıdır.

Şairin hayatı hakkında kaynaklarda hiçbir bilgi bulunamamıştır. Dolayısıyla Tokatlı ‘Azmi’den ilk bahseden kişi Nuri Gökaşan’dır.

2.37. YESÂRÎ

(*AMŞK*: 158, 203, 292)

AMŞK'nin 276. sayfasındaki cetvelde adı geçmekte; fakat hakkında hiçbir bilgi verilmemektedir.

AMŞK'nin 158. sayfasındaki *Bir Şâhlar Şâhınıñ Âşinâsıyız*, 203. sayfasındaki *Her Gözden Dökülen Yaşı Mı Sandın* ve *Mansûr’a Bildirdi Dâra Çekildi* şiirleri kaynaklarda (Özmen, 1998, 207) yer almaktadır. Bu bilgilerden hareketle:

Asıl adı Mehmet'tir. M. 1803 (H. 1217/1218) yılında Batum'da doğmuştur. Çocukluğunu burada geçirmiş ve iyi bir eğitim almıştır. Mesleği icabı Anadolu'nun birçok yöresini gezmiş ve gezileri sırasında Hacı Bektaşî Veli Tekkesi'ne bağlanmıştır. Yesarî, Hacı Bektaşî Veli Tekkesi'nde iki-üç sene hizmet ettikten sonra dervişlik rütbesine ulaşmış, Hacı Bektaşî Veli Tekkesi kiler evinde dervişlik yaparak 'Baba' payesine yükselmiş ve M. 1874 (H. 1290/1291) tarihinde türbedar olmuştur. Merkez tekkedeki türbedarlığı sırasında sık sık Sinop'a giderek Bektaşîliği Sinop'ta yaymıştır. Kastamonu'ya giderek orada da vaazlar vermiştir. Son yıllarını Sinop'ta geçirmiş ve M. 1880 (H. 1297/1298) yılında vefat etmiştir (Maden, 2012:185-190).

2.38. ZEKÂYÎ

(AMŞK: 13, 55)

Mecmuanın 119. sayfasındaki cetvelde adı geçmekte; fakat hakkında hiçbir bilgi yer almamaktadır.

AMŞK'nin 13. sayfasındaki *Kûh-ı Sahrâya Düşürmüş Gözleriñ Âhûları* (Köseoğlu, 1997: 180; Alkan, 1993: 365) ve 55. sayfasındaki *Emredip Ebrûya Çektirmesin Onuñ Tuğrâsını* (Köseoğlu, 1997: 169; Alkan, 1993: 357) şiirleri kaynaklardan tespit edilmiştir. Bu bilgilerden hareketle:

Mustafa Zekâyî daha çok 'Oruç Baba' olarak bilinmektedir (Köseoğlu, 1997: I). Üsküdar'da dünyaya gelmiştir. Doğum tarihi bilinmemektedir. 1812'de vefat etmiştir (Alkan, 1993: 3).

3.METİNLER



1. BU KİTÂBİM OLSUN SAÑA YÂDİGÂR [NURİ GÖKAŞAN]

[1]

Oğluma Bir Nasîhat [*Hat Yazısı*]

1. Ey gözümüñ nûru Ca'fer-i Tayyâr
Bu kitâbım olsun saña yâdigâr
2. Okudukça gâhî beni yâd eyle
Bir Fâtîha ile rûhum şâd eyle
3. Cân u dilden bir kez kulak ver baña
Bir nasîhat etmek isterim saña
4. Diñle nasîhatim hem eyle kabûl
Râh-ı şerî'attan eyleme 'udûl
5. Aldanıp da âlâyîş-i dünyâya
Verme dîn ü îmânıñı yağmaya
6. Salâtıña müdâvim ol her zamân
Yer tutsun dâ'imâ kalbiñde îmân
7. Namâz 'alâmeti ehl-i îmânıñ
İğvâsına aldanma sen şeytânıñ
8. Cümle 'ibâdetin efdalı namâz
Kılar mü'min olan kazâyâ komaz

Ankara, 1938, *Nûrî*

2. FARZULLÂHI EDÂ EYLE DEMBEDEM [NURİ GÖKAŞAN]

[1]

1. Naks-ı siyâm etme ey nûr-ı dîdem
Farzullâhı edâ eyle dembedem
2. Zekât emr-i Hak'tır kıl edâsını
Tahsîle sa'î eyle Hak rızâsını
3. Vaktiñ olur ise 'azm-i Hicâz et
Varıp Beytullâh'a 'arzın niyâz et
4. Hiç bırakma şehâdeti diliñden
Hem düşürme tesbîhiñi eliñden
5. İslâmiyet ile bunlar kâimdir
Ehl-i îmân için farz-ı dâimdir
6. Hak kalbiñi dâim münevver etsin
Hem tûl-ı 'ömr ile mu'ammer etsin
7. Mu'in ü nâsırın olsun Zü'l-Celâl
Görmeyesin iki 'âlemde melâl
8. İşte nasihatım bulmuştur hitâm
Dîniñe muhkem ol oğlum vesselâm

Ankara, 1938, *Nûrî*

3. GÂLİBÂ MEŞŞÂTA-YI KUDRET SENİ EY MEH-CEBÎN [RÛZÎ]

[8]

1. Ey hûbân-ı hüsrev-i mümtâz şûh-ı nâzenîn
Mâder-i pâkîzeñe olsun hezerân âferîn
Tıfliken böyle hûb âlâyışle âmîz eylemiş
Gâlibâ meşşâta-yı kudret seni ey meh-cebîn
2. Lâ fetâ şemşîrini çekmiş iki ebrûlarıñ
Kuhl-ı mâzâğa'l-basardır dîde-yi âhûlarıñ
Günde biñ cellât-âsâ cân alır câdûlarıñ
Derdimend 'âşıklara Rabbu'l-Celîl olsun mu'în
3. Kaşlarıñ hattın hutût-u istivâda görmedim
Tavr u etvârîñ seniñ bir mehlikâda görmedim
Çok güzel gördümse de sen teg edâda görmedim
Eylesin sû-i nazarlardan seni Mevlâ emîn
4. Bûy-ı zülfüñ nâfe-yi çîn 'anber-i sârâda yok
Revnağ-ı ruhuñ gibi neş'e kızıl elmada yok
Hâsılı sen teg güzel kâşâne-yi dünyâda yok
Görse kâfirler îmân eyler cemâliñ pertevin
5. Tal'atîñ ve'l-fecr [ü] ve'ş-şems [ü] kamer nûr [u] ziyâ
Sûre-yi ve'l-leyldir zülfüñ cemâliñ ve'd-duhâ
Bu sebep üftâde-yi hâk-i deriñ *Rûzî* gedâ
Âsitân-ı devletiñdendir necât-ı 'âşîkîn

(Rûzî) Kayserili olup çubuk ve ağızlık yapmakla meşgûl olduğundan Kayserili Çubukçu Rûzî diye ma 'rûftur. Kayseri'de kendisiyle görüştüm. Meclîs-ârâ bir zâttır. 10 Eylûl 1314¹

¹ R. 10 Eylûl 1314= M. 22 Eylûl 1898

4. RÛH-I KUDSE MAZHAR OLDUM REF' OLUNDU HER HİCÂB [GEDÂYÎ]

[9-10]

1. Sûret-i Rahmân'a çektim çâr 'anâsırdan nikâb
Küntü kenzin mâyesidir hâk 1 nâr 1 bâd 1 âb
Dâr-ı 'ulvîden gelip süflâyı ettim intihâb
Ahsen-i takvîmim ammâ zâhiren aslım türâb
Rûh-ı kudse mazhar oldum ref' olundu her hicâb
2. Hikmet-i Hakk'la melebbestir vücûd-ı fâhirim
Cevher-i nûr-ı hüviyetten süzülmüş tâhirim
'Âlem-i vustâdayım ammâ ki evvel âhirim
Bir 'adem ü ma'dûmum kim şeş cihetten zâhirim
Meyve-i dü bahrinde gavvâsım bûdum misl-i hibâb
3. Durmaz oldu murg-ı rûh-ı kadîm artık lânede
Mûtû kable en temûtû sırrımı efsânede
Hâce-i hikmet okuttu remizle dershânede
Vahdet iklimin bırağdım şimdi kesrethânede
Bir 'ulüvv-i şân iken süflâyı ettim er nikâb
4. Kimiñe attı hil'at fahr-ı fenâyı 'âr bilip
Giydi esvâb-ı muhabbetten kefen dîzâr bilip
Cân u sır kaydım bırağdı fazl-ı Hakk'ı yâr bilip
Kimiñe kendi varlığından geçti Hakk'ı var bilip
Şüphesiz geçti sırâtı bîsuâl [u] bîcevâp
5. Nâr-ı dûzâhtan elîmdir âteş-i hicrân-ı hû
Hûra meyilim yok enîs-i cennet etmem arzû
Gayra ettirmez muhabbet bir belâ-yı 'aşk ki bu
Rû-siyâh bir mücrimim tesliyetim lâ takrazû
Rahmet-i Hakk mücrimîne hâstır yevmü'l-hisâb

6. Etseler tahrîk her şeb bâd-1 şâmîñ şomunu
 Kimse söndürmez çerâğ-1 ehl-i beytiñ mumunu
 Kâfire meçhûl kılıpdır mü'miniñ mal'ûmunu
 Ve yekulü'l-kâfiru yâ leyteni² mefhûmunu³
 Añladık küntü türâben demeyiz vakt-1 'azâb

7. Eylemez aslâ tefâhir 'arşa çıksa mihr u mâh
 Giyse ne tâk-1 felekler başına âteş külâh
 Ey *Gedâyî* mülk [ü] cismiñ rûhudur ol pâdişâh
Mir'âtâ bir gün (...) ⁴ zâhir olur esrâr-1 şâh
 Hiç sihâb içre kalır mı muhtefî ol âfitâb

² "...ve kâfir: Keşke olmasaydım, diyecek." Kur'ân-ı Kerîm 78/40

³ Bu mısra yaldızlı mürekkeple yazılmıştır.

⁴ -*هو*

5. ‘ÂŞIK OLDUM NİDEYİM DÎDE-Yİ MESTÂNESİNE [GEDÂYÎ]

[11]

1. Düştü sevdâ-yı sanem gizlice dilhânesine
‘Âşık oldum nideyim dîde-yi mestânesine
2. Bunca gün âteş-i ‘aşkı ile yandım yârîñ
Şem‘-i ruhsârını göstermedi pervânesine
3. Âşiyân tuttu gönül zülf-ü perişânında
Konamaz zağ-ı siyâh murg-ı hümâ lânesine
4. Kûy-ı yâre varayım âh edeyim ağlayayım
Belki insâf ede hâl-i dil-i dîvânesine
5. A *Gedâyî* nice râhında esîr olmayayım
Cân verir ‘aşık olan sevgili cânânesine

6. KÛH-I SAHRÂYA DÜŞÜRMÜŞ GÖZLERİÑ ÂHÛLARI [ZEKÂYÎ]

[13]

1. Sâyebân etmiş şeh-i gamzeñ siyâh ebrûları
Kûh-ı sahrâya düşürmüş gözleriñ âhûları
2. Mest ü hayrânım yitti ‘aklım perişân eylediñ
Gösterip zîr-i külâhtan ‘anberîn gîsûları
3. Mâ’-i cârîdir harîm-i sîneme eşkim akar
Ateş-i ‘aşkıñ söyündürmez cihânıñ suları
4. Tarf-ı ruhsâra dizilmiş ‘âşıkıñ bağırın deler
Hançer-i sertîze beñzer hattınıñ her mûları
5. Cân bağışlar sözleriñ ammâ ki sen nevrestesiñ
Kimden öğrendiñ bu tarz-ı sohbet-i dil-cûları
6. Serv-i kaddim seyr-i gülzâr eylese ‘arşa çıkar
‘Âşık-ı dilsûz-ı hecriñ na‘râ-yı yâ hûları
7. Ey *Zekayî* pertev-i nûr siyâhıñ ‘aksidir
Evc-i serde turra-yı müşgîn ‘anber-bûları

7. NE BENİM GİBİ SAÑA ‘ÂŞIK-I ŞEYDÂ BULUNUR [RÜŞDÎ]

[14]

1. Ne seniñ gibi baña dilber-i ra‘nâ bulunur
Ne benim gibi saña ‘âşık-ı şeydâ bulunur
2. Allâh Allâh seni bir dane yaratmış Vâhid
Ne bu etvâr-ı zarâfet ne bu zîbâ bulunur
3. Bizim ‘âlemde bulunmaz saña emsâl der idim
Lâkin âyîneye baksañ yine hem-tâ bulunur
4. Olma mağrûr hüsnüñe gel a benim sultânım
Vardır yok diyemem sen gibi hüsnâ bulunur
5. Pertev-i hüsnüñe âşüfte hezârân vardır
Deme *Rüşdî* gibi bir tûtî-i gûya bulunur

8. DÜŞELİ PENÇE-Yİ ‘AŞKA YARALIDIR YARALI [MİR’ÂTÎ]

[19]

1. Kalmadı tende mecâl serv-i hırâmı görelî
Bakamam dünyâlara meylim o yâre vereli
Neyleyem baht-ı siyâhım karalıdır karalı
Baña cevri etme felek sînem ezelden yaralı
Düşeli pençe-yi ‘aşka yaralıdır yaralı

2. Var mıdır ben yanarım ol yârîñ âgâhı ‘acep
Aña mı sevdiceğim ben de seni gâhî ‘acep
Bırağa mı bu dile âh ile bu vâhı ‘acep
Göre mi bir gün olup gözlerim ol şâhı ‘acep

Ayden

3. *Mir’âtâ* gözleyigör her şeb-vakitte seheri
Gire mi gözlerime uyku nedir hiç eseri
Getir ey bâd-ı sabâ gonca gülümden haberi
Bunca demdir çekerim ben gam [u] hicr [ü] kederi

9. VÂH OÑA YAZIK OLA MAHKEME-İ KÜBRÂDA [RÛZÎ]

[21]

1. Ey gönül nefis ü hevâdan olalım âzâde
Yaşadıñ şimdiye dek böyle derûnî sâde
Pîrlük sınıfına geçtiñ yürü ey üftâde
Hâzır ol vaktiñe sehbâ-yı ecel âmâde

Geçirir ‘ömr-i ‘azîzin gaflet ile dünyâda
Vâh oña yazık ola mahkeme-i kübrâda

2. Güvenirsiñ ne ‘aceb ‘izz [ü] vakâr [u] cahâ
Serfürû eyleme nefsiñ gibi bir gümrâha
Sarılıp dâmen-i mürşîde yetiş dergâha
Kesb-i tâkat edegör tâ‘at için Allâh’a

Ayden

3. Ne revâ eyleyesiñ ‘âlî makâmı esfel
Emr ü nehyi eyleyemez nefisine zîrâ echel
Bu hevâ-yı hevesiñ hâtimesi sû’-i ‘amel
Olamaz nakd-i hayât bezm-i mükâfâta bedel

Ayden

4. Yoğısa sende eğer Hakk’a yarar bir a‘mâl
Saña bir vechile müfid olmaya evlâd ile mâl
Kim bilir kimlere taksîm olacak mâl ü menâl
Şu hayât ise muvakkat biliriz zıll [ü] zevâl

Ayden

5. Kerem ü serdi feleğîñ *Rûzî* ‘acâyib ‘âlem
Gerçi kim bahs-i ‘amîk fikr-i dakîk-i mübhem
Kimi âlûde-i mâtem kimi şâd ü hürrem
Tanımak kendini insâna değil mi elzem

Ayden



10. GAYRI YARDIMCIÑ OLA HAZRET-İ ALLÂH GÖÑÜL [SA'İD]

[22]

1. Olmamış yâr seniñ hâliñe âgâh göñül
Gayrı yardımciñ ola Hazret-i Allâh göñül
2. Çektiğiniñ derd ü gamı bilmez idim ben
Acıdım şimdi saña âh göñül vâh göñül
3. Vâdi-yi 'aşkta zulmette niçin kalmışsın
Söndü mü meş'ale-yi âh sehergâh göñül
4. Rûzgâr ehl-i tarîkı nice muğber ediyor
Seyrederseñ edelim gel seni hemrâh göñül
5. 'Ârif ol kimseniñ esrârını fâş etme sırla
Böyledir 'âdet-i 'aşk etme sakın âh göñül
6. Eli bağılı ciğeri dağlı esîr oldu *Sa'îd*
Bir zamân kişver bahrinde geçin şâh göñül

11. MERKEZ-İ DÂİRE-Yİ GAMDA KAPANDIM KALDIM [GEDÂYÎ]

[23]

1. Ben o şâh-ı keremiñ lütfunu andım kaldım
 Âhir hicr elemi nârına yandım kaldım
 Âh şu fitne feleğîñ alına kandım kaldım
 Dâr-ı dünyâyı ferah menzili sandım kaldım
 Merkez-i dâire-yi gamda kapandım kaldım

2. Göñlümü bir güzel aldı aklımı bilmem nettim
 Gâlibâ menzil-i iklîm-i cünûna gittim
 Derd-i hicrânı çekip şimdi visâle yettim
 Deyr-i göñlümde gezer bir sanemi seyrettim
 Hayret-i ‘aşk ile dîvâre dayandım kaldım

3. Dâmen-i pîri tutan himmet için bunca bir hâl
 Ettiler hânegâh-ı ‘aşkta tahsîl-i kemâl
 Genc-i hayrette bıraktı beni bu fikr ü hayâl
 Oldu hemrâhlarım ka‘be-i maksûd-ı visâl
 Âh şeyhim nideyim yolda yayandım kaldım

4. Baña açtırma sakın mihneti derd-i girânı
 Mînnet etmem saña şimdengerü ey dehr-i denî
 Göremem bir dahi cem‘iyet-i ‘aklımda seni
 Bir perî zülf-i perîşânına bend etti beni
 O perîşânlığa düştüm oyalandım kaldım

6. A *Gedâyî* yine mal‘ûm bilir meçhûlü
 Fâiliñ kuvve-i fi‘linde olur mef‘ûlü
 Her şahs şive-i şi‘rinden alır mahsûlü
 Şu‘arâ böyle gazel söylemeli Ma‘zûlî
 Güzel amma rû-yı manâda usandım kaldım

12. SENİ İNSÂF U KEREM SÂHİBİ SANDIM KALDIM [CEVDET]

[24]

1. Sözüñe ben seniñ ey şûh inandım kaldım
Seni insâf u kerem sâhibi sandım kaldım
2. Olmayım çâh-ı zenehdâna üftâde deyü
Rişte-i kâkül-ü dildâre dolandım kaldım
3. O gazâl emeli kendime râm etmek için
Hayli cehd ettim amma ki usandım kaldım
4. ‘Arz-ı hâl eylemek ister idim amma nideyim
Dem-i vuslatta görüp rûyın utandım kaldım
5. Çîn-i gîsûlarımı şerh ederim fikriyle
Gece hülyâ ile *Cevdet* oyalandım kaldım

13. YA BİR ALAY MECÛSÎ YA BİRTAKIM SEMENDER [HAYRÎ]

[26]

Vezn-i Dîger

1. Ruhsâr-ı âteşiniñ üstünde serpmeler
Ya bir alay mecûsî ya birtakım semender
2. Sevdâñ ile ben oldum Mecnûn'a öz birâder
Leylâ seniñ neyiñdir ey dilrubâ-yı esmer
3. Mümkün mü kâinata olmak bizim gibi hiç
Uslu 'akıllı 'aşık odlu hayâlî dilber
4. Biz bir bölük gedâyız kim hâk-i rehimizden
Geri beyân-ı lâhût destûr alıp geçerler
5. Fermânrevâ değildir hükmüñ kulûba ey şâh
Hâkân-ı 'aşka ancak bu memleket musahhar
6. Dûzah ile behişte *Hayrî* birer misâldir
Ağyâr dîv çehre-i yâr ferişte peyker

14. LÜTF-I HENGÂMI HEMÂN ‘ÂŞIKA DÜŞNÂMI BİLİR [NÂBÎ]

[27]

1. Ne verir kâm ne kâm-ı dil nâkâmı bilir
Lütf-ı hengâmı hemân ‘âşika düşnâmı bilir
2. Tevbe-i meyde sebât-ı kademimden sorma
Orasın sâkî-i gülçehrenin ibrâmı bilir
3. Gösterir yâr devâhâh olana çeşm-i gazab
O tabîb-i dilim ancak acı bâdâmı bilir
4. Yârı teshîrde bîşüphe ise n’ola gönül
O put-ı seng-dile ettiği ikdâmı bilir
5. Zâhide germî-i ‘üryânî-i ‘aşkı sorsan
Peştemâliyle fakat halvet-i hamâmı bilir
6. Sühan-ı beyhûdeden hoş gelür âvâz-ı horûs
Bâri ma‘nâsını bilmezse de hengâmı bilir
7. ‘Âşıkîñ hâl-i derûnın ne sorarsın *Nâbî*
Anı ‘âşık ne bilir yâr-ı dil-ârâmî bilir

15. RÛZIGÂR EYLER PERÎŞÂN KORKARIM CEM'İYETİN [GÜFTÎ]

[27-28]

1. Zîr-i gîsûsunda seyreyleñ ruh-ı mâh sîretin
Eylesin şem'-i şeb-ârây melâhat-ı tal'atın
Meclis efrûz olmak isterse çerâğ-ı 'işretin
Şem'-i bezm artırmazın pervâneniñ germiyetin
Rûzıgâr eyler perîşân korkarım cem'iyetin
2. Sergirân-ı câm [u] kahr-ı rûzıgâr olduk yeter
Müptelâ-yı tâli'-i nâsâzkâr olduk yeter
Zehr-i nûşân [u] rahîk-i cevri-yâr olduk yeter
Şerbet-i talh-ı recâdan hissedâr olduk yeter
Bilseñ ey sâkî-i mey lütfuñ dahı keyfiyetin
3. Ey küll-i ihsânını çeşm-i sabâdan dûr eden
Şem'-i lütfun bezm-i erbâb-ı recâdan dûr eden
Âstînin ibre-i lütf u 'atâdan dûr eden
Sâyesin dervîş-i bîberg [ü] nevâdan dûr eden
Saklasın ârâyîş-i tâpûta nahl-himmetin
4. Bezm-i ikbâliñ olup derd-i sırrı şimdengerü
Olmazız meftûn [u] dûr-ı sâğarı şimdengerü
Kâm için lâzım mıdır hâhişgerî şimdengerü
Biz ki cîb-i hırkaya çektik seri şimdengerü
Başına çalsın felek zıll-ı hümâ-yı devletin
5. *Güftiyâ* câm-ı muhabbetten haber yok kimsede
Ya'nî bâğ-ı cûddan bir verd-i ter yok kimsede
Kasr-ı deryâ-yı sehâvetten gevher yok kimsede
Mantıkî bû-yı hakîkatten eser yok kimsede
Aldılar gûyâ ki bîh-i âdemiñ hâmiyetin

16. VÂH SAÑA ‘ÂKİL OLUP BİLMEZ İSEÑ HAYR U ŞERRİÑ [MİR’ÂTÎ]

[28]

1. Hakkı bil sofî eğer var ise zerre hüneriñ
Merd iseñ dâmen-i pâkiñe sarıl var bir eriñ
Sûd kılmaz saña soñ demde olan sim ü zerrîñ
Bir ‘amel kesb edegör tâ kala bir hoş eseriñ

Gâfil olma çalınır tabl-ı ecel yok haberiñ
Vâh saña ‘âkil olup bilmez iseñ hayr u şerrîñ

2. Sakın aldanma yüze güldüğüne bu feleğiñ
Âhiri sahte olur hiçe gider hep emeğiñ
Cîfe-i dehr-i denîden çek eliñle eteğiñ
‘İnd-i Hak’ta olamaz belki kabûl bir dileğiñ

Ayden

3. Yüklenir mahmil-i ‘ukbâ bu fenâ dünyâdan
Erci’i savtı erer köşke hem Mevlâ’dan
Havf u haşyet edegör mahkeme-i kübrâdan
Bîhabersin ne acep lâ ile sen illâdan

Ayden

4. *Mir’âtâ* çâk edegör perde-i nâmûsuñu sen
Keşte-i dilden açıp bahs-i hakîka yelken
‘Aklı kapudan edegör fikri dahi eyle dümen
‘Aşkıñı lenger edip göñlüñü de eyle seren

Ayden

17. MÂLİK OLDUM CEVHER-İ ASL-I VELÎYÜ’N-Nİ‘METE⁵ [SEYRÂNÎ]

[30]

1. Ma‘den-i ‘aşka emîn oldum sığındım hazrete
Mâlik oldum cevher-i asl-ı velîyü’n-ni‘mete
2. Al su‘âliñe cevâbım bil velîyü’n-ni‘metim
Şîr-i Yezdân Haydâr-ı Kerrâr sâhib-i şöhrete
3. Taht-ı ‘arşta devr edip ervâh-ı Mevlânâ gibi
Sâbit oldu bendelik yazıldı ismim hüccete
4. Hâkimim dil oldu ağzım mahkemem da‘vâm du‘â
Düştü kavlı Seyyidü’l-ahkâm-ı sulh himmete
5. Nâfizü’l-ahkâm hükmünden döner hâkim değil
Diñledi da‘vâm mutâbıktır Kitâb u sünnete
6. Düş tevekkül bâbına yalvar mucîbü’l-da‘vete
Gide gide her işiñ başı dayanır hikmete
7. Pâdişâhlık olmaya eylikle nâm almak gibi
Olmaya eylik ‘adüvden intikâm almak gibi
8. Murg-ı diliñ saydına kıldan tuzak almak baña
Olmaz ihsânıñ telinden örme dal almak gibi
9. Şâh İskender giderken zulmete aldığı mûm
Şeb çerâğ-ı Hızır’a nisbet mûma çam almak gibi

⁵ Bu şiirin sayfası eksik olduğu için mahlas beyti yoktur.

10. Terk-i ‘âr u dîn eden kavm-i Yezîd’e yok murâd
Subh-i îmân-ı bekâya küfre şâm almak gibi

11. Sanma tashîh-i mizâc renc-i gam ma‘cûnu var
Bâde-yi hayr ile dolmuş deste câm almak gibi

12. Düş tevekkül bâbına ...⁶
Başını aç hâzır ol tâc-ı hümâ-yı devlete

13. Dost gibi düşman ‘ilâcından sağalmış yara bul
Elde tel kırmaz tarak vardır sakalıñ tara bul

⁶ Bu kısma Nuri Gökaşan tarafından noktalar konmuştur.

18. LAFZ U MA‘NÂ BİR DEMEÑ ‘İRFÂNI BEN BİLMEZ MİYİM [SEYRÂNÎ]

[32- 33]

1. Nûr-ı zâtı kudretinden kânı ben bilmez miyim
Küntü kenzinden mukaddem şânı ben bilmez miyim
Bir elif bir hâ bir dâl üç hurûf-u lafz-ı ehad
Lafz u ma‘nâ bir demeñ ‘irfânı ben bilmez miyim
2. Kudret-i Hallâk beyne hâ u dâla harf-i mîm
Halk edip harf oldu dört lafzında ma‘nâ bir isim
Oldu Ahmet lafzınıñ ma‘nâsı ben hamd eyledim
Vahdete etti delâlet onu ben bilmez miyim
3. Bir lafz üç harf hâ mîm dâla muttasıl
Bir elif lafz oldu biñ ma‘nâya bir ismü‘l-asıl
Oldu mâ‘nen müttehid Ahmed’le lafzen munfasıl
İsm-i harf-i lafz-ı ma‘nâ-yı sâni ben bilmez miyim
4. Zâtına ism-i ahad Ahmed sıfâtı ismine
Cevher oldu kenz kadrin ma‘deniñ cismine
Cism-i zâtı oldu mir’ât sıfât-ı resmine
İsm-i mir’ât vasf-ı cism-i cânı ben bilmez miyim
5. İsm-i zât-ı harf-i ma‘nâ kenz-i mahfî bir Ahad
Resm cûdı ‘ilm u re’y kudret-i cisminde ferd
Cevher ma‘nâ-yı nûr-ı Ahmed’in Vâhid hamd
Kıldı şem‘-i vahdet eyvânı ben bilmez miyim
6. Üç Ahad dört Ahmed’iñ harfi olur cem‘an yedi
Lafzatullâhla yedi harfiñ hesâb-ı ebcedi
İki altmış altı yüz otuz ikiniñ ‘adedi
Kalb-i İslâm Hakk Nebî Mîzânı ben bilmez miyim

7. Hakk lisân-ı kudretinde kavlı-kün bir nûr idi
 Nûr içinde on sekiz biñ ‘âlemi mestûr idi
 Nûr-ı Ahmed on sekiz biñ ‘âleme manzûr idi
 Lafz-ı levlâkindeki ‘unvânı ben bilmez miyim

8. Bunca mahlûkât [u] mevcûdâtıñ aslı bir kelâm
 Harf-i lafz-ı kâf u nûn isminde etmişti ârâm
 Re’y-i Hallâk lisân-ı kudretin ma‘nâ-yı makâm
 Eylemiş kenz-i hafî mekânı ben bilmez miyim

9. Vech-i zâta lafz innî len terânîden nikâb
 Tuttu zeytûn yaprağından verdi Mûsâ’ya cevâb
 ‘Âlem-i ervâhta Hak’tan duydu *Seyrânî* hitâp
 İ’tikâda bağılı dîn ü îmânı ben bilmez miyim

19. KAHRINI KİM ÇEKER ERBÂB-I VEFÂDAN GAYRI [FEYZÎ]

[39]

1. Var mı çerhiñ hüneri cevr ü cefâdan gayrı
Kahrını kim çeker erbâb-ı vefâdan gayrı
2. Gitti ol dem ki baña yâver idi sabr u ümîd
Kalmadı dâd-ı resim şimdi Hüdâ'dan gayrı
3. Yol bulur hâtır-ı mahzûnuma her türlü hayâl
Yalnız bilmediğim zevk ü sefâdan gayrı
4. Hâlîme acıyarak dedi Mesîhâ benden
Ne dilerseñ dile dârû-yı şifâdan gayrı
5. Dâr-ı gurbette ben ol bîkes ü tenhâyım kim
Kimse açmaz kapımı bâd-ı sabâdan gayrı
6. Hedef-i tîr kazâsı o zebûnküş kaderiñ
Feyziyâ kimse bulunmaz fukarâdan gayrı

20. İSTEMEM SENSİZ OLAN SOHBET-İ YÂRÂNI BİLE [NEŞÂTÎ]

[41]

1. Gittiñ amma ki koduñ hasret ile cânı bile
İstemem sensiz olan sohbet-i yârânı bile
2. Devr-i meclis baña girdâb-ı belâdır sensiz
Mey-i zehrâb-ı sitem sâğar-ı gerdâmı bile
3. Bâğa sensiz bakamam çeşmime âteş görünür
Gül-i handânı değil serv-i hırâmânı bile
4. Sîneden derd ile bir âh edeyim kim dönsün
Aksine çerh-i felek mihr-i dırahşânı bile
5. Hâr-ı firkatle *Neşatî*-i hazînin vâ hayf
Dâmen-i ülfeti çâk oldu girîbânı bile

21. URMASIN ZAHM-I SÎNEM PEYKÂN PEYKÂN ÜSTÜNE [RÂSİHÂ]

[49]

1. Süzme çeşmin gelmesin müjgân müjgân üstüne
Urmasın zahm-ı sînem peykân peykân üstüne
2. Yârdan mehcûr iken düşdüm diyâr-ı gurbete
Baña gösterdi felek hicrân hicrân üstüne
3. Dilde gam var şimdilik lutfeyle gelme ey sürûr
Olamaz bir hânede mihmân mihmân üstüne
4. Rîze-i elmâs saçar her açtığı zahma o şûh
Lutfu var olsun eder ihsân ihsân üstüne
5. Hem mey içmez hem güzel sevmez demişler hakkıma
Eylemişler *Râsihâ* bühtân bühtân üstüne

22. ZÜLF-İ YÂRA BEND OLAN DÎVÂNE AÑSIZDAN GELİR [KEMÂLÎ]

[50]

1. Yansa şem‘a yanmağa pervâne añsızdan gelir
Zülf-i yâra bend olan dîvâne añsızdan gelir
2. Şöyle bir mest olmuşum ki bilmez oldum kendimi
Sâkî-i gülçhreden peymâne añsızdan gelir
3. Gülşen-i hüsnünde yârıñ feth olursa goncalar
‘Andelîbler cem‘ olup efgâna añsızdan gelir
4. Kimseden bir kimseye zulmet gelir mi ey gönül
Râh-ı Haktan külli şey insâna añsızdan gelir
5. Aç gözüñ hâl-i hayâtında *Kemâlî* ‘aşkıla
Vakti geldikte ecel bu câna añsızdan gelir

23. HERKESE YOL GÖSTERİP SEN GİTMEĞE ETMEÑ HEVES [SEYRÂNÎ]

[52]

1. Meclisi cân-ı ‘azîzim çok uzatma kısa kes
Herkes'e yol gösterip sen gitmeğe etmeñ heves
2. Sen duyurmak ister iseñ ‘aklım almaz nâfile
Zât-ı Hak'tan duymayan sağır kulağa bunda ses
3. Hûy açılmış gül gibi kalbinde halkıñ mevte dek
Solması yok acı poyraz gibi sen ha durma es
4. Hazret-i Âdem-i Safî'den yetmiş iki milleti
Hak yarattı çâr ‘anâsırdan müretteb bir kafes
5. Bir kafes toprakta bitmiş dürlü dürlü ot gibi
Resmile açar çiçek rengince kokar her nefes
6. Yuyıcı pâk olmayınca yuduğı olmaz temîz
Kelb-i semîz olmuş eti yenmez humâr olmaz feres
7. Fir‘avn gark oldu Nîl'e battı Şeddâd yerlere
Oldu Nemrûd'uñ helâkına sebep topal meges
8. Cenneti cömerde *Seyrânî* revâ görmüş Gören
Mutlakâ çıkmaz cehennemden olan nâmert kes

24. ÇERH-İ GADDÂRİÑ HEZÂRÂN MEKR Ü ÂLIN GÖRDÜLER [RÛZÎ]

[53]

1. Her gelen bu dehr-i nâsûta melâlin gördüler
Çerh-i gaddârîñ hezârân mekr ü âlin gördüler
2. Pîr-i fânî kec-meyân olmuş felek eski felek
Çok Süleymân zamân-ı zıll-i hayâlin gördüler
3. Hüküm eden kâftan kâfa hâkân-ı İskender misâl
Fitne-i devrânîñ âhir infisâlin gördüler
4. Olmasın mı müşteki gerdûndan şâh u gedâ
Rûzgâr-ı bîvefânîñ bed hisâlin gördüler
5. Oldu kim el-kıssa bâis bir mekes ihlâkına
Nice mağrûruñ bu ‘âlemde zevâlin gördüler
6. Nûhveş ‘ömrün füzûn olsa cihân bâkî değıl
Tarfetü’l-‘ayn içre geçti mâh u sâlin gördüler
7. Perde-i idbâra yüz tutmaz da neyler ‘âşıkân
Rûz-ı mâtemdir yine mâhîñ hilâlin gördüler

25. VÂSİ‘ ETMEZ NEŞ‘ESİ BU PÂRENİÑ DİLTENGİNİ [GEDÂYÎ]

[54]

1. Kim tenâvül eylese dâru-yı dehrîñ bengini
Vâsi‘ etmez neş‘esi bu pâreniñ diltengini
2. Kim görür hicrân günü ol soran dosttan vefâ
Dost ümîdle siler mir‘ât-ı kalbiñ jengini
3. Öldürürdü günde biñ kez kahramânı kahr ile
Görmeyeydi Rüstem ol İsfendiyâr‘ıñ cengini
4. Bezm-i meyde mutrib-i demsâzı etmez istimâ‘
‘Ayn-ı ibretle gören Cemşîd ‘asrîñ çengini
5. Rişte-i mağrûru tutmazdı Felâtûn-ı zamân
‘Âlemi hikmette eğer bulmuş olaydı dengini
6. Bunca gün ‘arz [u] semâvâtı dolaştım hâl ile
Görmedim burc-ı sa‘âdette nücûmuñ lengini
7. Ey *Gedâyî* şâha nisbet hânegâh-ı ‘aşktan
Fâriğ oldum dermeyân ettim kanâ‘at sengini

26. EMREDİP EBRÛYA ÇEKTİRMESİN ONUÑ TUĞRÂSINI [ZEKÂYÎ]

[55]

1. Kasd edince şâh-ı gamzeñ hükmünüñ icrâsını
Emredip ebrûya çektirmesin onuñ tuğrâsını
2. Münşi-i kudret ne hoş hatt-ile tahrîr eylemiş
Levh-i ruhsâra berât-ı hüsnünüñ imzâsını
3. Minnet-i dehre ne hâcet giydiğim köhne ‘abâ
İstemem çarh-ı denîniñ hil‘at-ı dîbâsını
4. Tâlib-i dünyâya bahş ettim libâs [u] zîneti
Başına çalsın sipihriñ atlas [u] zîbâsını
5. Biz gurûh-ı ehl-i ‘aşkız mest ü hayrân olmuşuz
İçmişiz câm-ı hakikat bâde-i hamrâsını
6. Öldürür çeşmiñ *Zekâyî* derdmendi ‘âkıbet
Zâhid ma‘zûrdan almış onuñ fetvâsını

27. OLMASIN KÂFİRSE DE KİMSE GİRİFTÂRİN SENİN [RÛZÎ]

[55]

1. Ey felek meşreb nedir bu cevr [ü] icbârın seniñ
Olmasın kâfirse de kimse giriftârın seniñ
2. Senden ümîd [ü] vefa istemek hatâdır ‘âşıkâ
Ya cefâ yâhût tegâfûl ya sitemkârın seniñ
3. Nakd-i ‘ömrüm bunca dem râhında kıldım pâymâl
Âh gün günden füzûn olmakta âzârın seniñ
4. Ben temennâ eyledikçe sen edersin imtinâ‘
Anlaşıldı câna kast etmektir efkârın seniñ
5. *Rûzî*-yi dilsûzı mahrûm-ı visâl ettiñ yeter
Bunca demdir der[d]mendiñ hem emektârın seniñ

28. EY NE CÂDÛSUN Kİ ÂTEŞ BAĞLADIÑ MÛLARLA SEN [NEDİM]

[59]

1. ‘Âkıbet gönlüm esîr ettiñ o gîsûlarla sen
Ey ne câdûsun ki âteş bağladıñ mûlarla sen
2. Gamze-i fettâniñ koyduñ da yaktı ‘âlemi
Bahse dalmışken çeh-i Bâbil’de câdûlarla sen
3. Böyle çâpîk geldi o hatt-ı siyâh ruhsârına
Var ise pervâzmeşk ettiñ piristûlarla sen
4. Ben mi sâkî olayım bezme dururken sevdiğim
Böyle sîmin sâklar billûr bâzûlarla sen
5. Görmediñ sahrâdaki mecnûnlarıñ cem‘iyyetin
Sevdiğim meşk-i nigâh eylerdiñ âhûlarla sen
6. Serv-i dîlcûyumdan ayrı geşt-i gülşen istemem
Var yürü isterseñ ey serv-i revân cûlarla sen
7. Nâzdan hâmûşsuñ yohsa zebâniñ duymadan
İsteseñ biñ dâstân söylersin ebrûlarla sen
8. Bü’l-‘acep ‘ayyâr-ı efsûngersiñ ey kilik-i *Nedîm*
Çok tabiat sarhûş eylersiñ bu dârûlarla sen

29. MURGVES KONMUŞ GÖÇER BİR LÂNE DEN BİR LÂNEYE [REMZÎ]

[62]

1. Devr eder eşyâyı halk kâşânenen kâşâneye
Murgveş konmuş göçer bir lânenen bir lâneye
2. Nokta-i vâhid ki derler âdemiñ zâtındadır
Genc-i kudrettir düşer virânenen virâneye
3. Âbdır ma'nîde mahlûk-ı cihân fehm eyleseñ
Doldurur devr-i felek peymânenen peymâneye
4. Meyfürûş olmuş bugün bâzâr-ı 'aşkta bir güzel
La'l-i nâbın bahşeder mestânenen mestâneye
5. Mey değil maksad cemâl-i yâr idi seyrân için
Hâdim oldum bir vakit meyhânenen meyhâneye
6. Öyle bir ressam-ı sâhirdir görünmez her göze
Sûretin nakş ettirir puthânenen puthâneye
7. Şem'-i hüsnünden kıl almış niyâr-ı üftâdeler
Resm-i 'aşkı öğretir pervânenen pervâneye
8. Cem' olur bir noktaya âhir kitâb-ı kâinât
Bir varaktır döşene dershânenen dershâneye
9. *Remziyâ* didâr-ı yâr dârü'ş-şifâdır 'âşıkâ
Takılır zincir-i 'aşk divânenen divâneye

30. EHL-İ ‘AŞKA BİR ‘AZÎM GAVGÂ SENİŇ KAŞIŇ GÖZÜŇ [RÛZÎ]

[63]

1. Etti ‘aklım ey perî yağma seniŇ kaşıŇ gözüŇ
Ehl-i ‘aşka bir ‘azîm gavgâ seniŇ kaşıŇ gözüŇ
2. Tîr-i gamzeŇ bir belâ hâl-i siyâhıŇ biŇ belâ
Gâlibâ kim fitne-yi dünyâ seniŇ kaşıŇ gözüŇ
3. HüsnuŇe çekmiş tâbûr kâkülleriŇ ejder gibi
Cân alır kanlar döker hâlâ seniŇ kaşıŇ gözüŇ
4. Tâ kızıl elmaya uc vermiş siyâh hâliŇ henüz
Hükm eder fes mülküne gûyâ seniŇ kaşıŇ gözüŇ
5. ‘Ârızın üzre seniŇ gîsûların silk-i nizâm
Ok atar ‘âşıklara amma seniŇ kaşıŇ gözüŇ
6. La‘l-veşdir ruhlarıŇ hokka dehen tûtî lisân
Hoştur ammâ her yeriŇ illâ seniŇ kaşıŇ gözüŇ
7. *Rûzî* te‘lif eyledi hüsnuŇ kitâbın muhtasar
Şerh olunmaz ey melek sîmâ seniŇ kaşıŇ gözüŇ

31. VARIMI HEM YÂRİMİ YÂRÂNIMI ALDIÑ EY FELEK [GEDÂYÎ]

[64]

1. Bülbül iken nâle-yi efgânım aldıñ ey felek
 Bir lebi gonca yüzü gülşânım aldıñ ey felek
 İşbu gamla ben nice hâk ile yeksân olmayım
 Varımı hem yârimi yârânımı aldıñ ey felek

2. Ey felek eylikle nâmıñ bir dahı yâd etmeyim
 Haşre dek derd-i gamıñla göñlümü şâd etmeyim
 Derd ü cevriñden nice ben zâr u feryâd etmeyim
 Bir ‘adâlet sâhibi sultânım aldıñ ey felek

3. Sabrederdim her kazâya Hâzret-i Eyyûb gibi
 Yüz sürüp dergâhına cânânımıñ Çârûb gibi
 Durmasın kan ağlasın bu gözlerim Ya‘kûb gibi
 Misli yok bir Yûsuf-ı Kenân’ım aldıñ ey felek

4. Bir *Gedâyım* şevket-i dârâyı verseñ istemem
 Gerçi Mecnûnum bugün Leylâ’yı verseñ istemem
 Hâsılı va‘d eyleyip dünyâyı verseñ istemem
 Sen benim dünyâ değer cânânım aldıñ ey felek

32. SABR U TÂKAT MASRAF-I ÇÂK-I GİRÎBÂN OLDU HEP [NEDÎM]

[65]

1. ‘Aşka düştüm cân u dil müft-i civânân oldu hep
Sabr u tâkat masraf-ı çâk-ı girîbân oldu hep
2. Açmış oldum sînesin bir kerre ârâm u sükûn
Sîneden bilmem ne hâlettir girîzân oldu hep
3. Hâl kâfir zülf kâfir çeşm kâfir el-amân
Serteser iklîm-i hüsnüñ kâfiristân oldu hep
4. Gerdanından sînesinden bûseler etmişti va‘d
Cümlesinden neyleyim kâfir peşîmân oldu hep
5. Bir nezâketle açıp fes gûşesinden perçemin
Şöyle göstermiş ki kim gördüyse hayrân oldu hep
6. Şîve-i güftârı hemşîreñ mi öğretti saña
Her sözüñ şîrîn-zibânım cânıma cân oldu hep
7. Sen demişsiñ kim kimiñ derdiyle giryândır *Nedîm*
Hey mürüvvetsiz seniñ derdiñle giryân oldu hep

33. PERDESİ ÇOKTUR DEĞİL HER PERDENİN ÂVÂZİ BİR [SEYRÂNÎ]

[66]

1. Şâ'ir-i sâzende-yi çarhın elinde sazı bir
Perdesi çoktur değil her perdenin âvâzı bir
2. Teknesine bend etmişsin mızrâb tel kol burgular
Nâmı besyâr-ı muhtelif âletlerin var nâzı bir
3. Muhtelif âlât 'amelde müttehit tavrın kabûl
Etmeyince birbiriyle olamaz enbâzı bir
4. Var nebîde hem velîde zü'l-cenâh tayy-ı mekân
Eylemekte sâhibü'l-mi'râc olan şahbâzı bir
5. Câme-yi medd [u] kasîrin kadd-i mahlûkun biçen
Terzî-yi destgâh dest-i kudretinde kâzı bir
6. Haydar sırr-ı velâyet mu'cizât-ı Ahmed
Sırr-ı mir'ât-ı kemâlinde olan mümtâzı bir
7. Harf nokta mu'cizâtından kerâmât yazdığı
Hâme-yi *Seyrânî*'nin sihr-i helâl i'câzı bir

34. YÂR ELİNDEN GELMEDİ BU YARAYI MERHEMLEME [SEYRÂNÎ]

[67]

1. Ey tabîb elden gelirse yaramı gel emleme
Yâr elinden gelmedi bu yarayı merhemleme
2. Havf-ı Bârî yenmez içilmez verilmez borçluya
Hâkim [ü] vâfleriñ cisminde cânı yemleme
3. Esb-i rüşvet dizginin artırmış ister koşmağı
Ağzına ver bir gişindirlik hemân bin gemleme
4. Sa'y eder tahsîl-i aslâh ma'âş-ı nefsine
Ehl-i dünyâ istemez nefis-i kemâlin gemleme
5. Ehl-i dünyâyâ gerekmez fi'l-i hayr şer gerek
Hâkim [ü] vâfleri esrârîña mahremleme
6. Bir zamân bir bûseye cânım verirken vermedin
Şimdi var git gül yüzüñ çeşmim neminden nemleme
7. Sohbet-i ehl-i riyâyı diñlemekten hoş gelir
Dest-i sâkîden harâbât ehline dem demleme
8. Bulmamış hasbî devâ eyler tabîb hiçbir marîz
Sen de hasbî olma *Seyrânî* hemân sersemleme

35. KEC MELÂMET SANMA SEN SABR U SA‘ÂDETTİR BAÑA [RÛZÎ]

[68]

1. Terk-i ‘aşk et derseñ ey nâsıh si‘âyettir baña
Kec melâmet sanma sen sabr u sa‘âdetdir baña
2. Kâmyâb etse gerek âhir beni bu şâh-ı ‘aşk
Kâbil-i san‘at değil Hak’tan hidâyettir baña
3. Bunca demler diñledim vâ‘iz muhâlif pendini
Añladım ki cümle efkârın hakârettir baña
4. Eyleme zâhid tefâhür pes salât [u] savmına
Tâlib-i ‘aşk olması özge ‘ibâdetdir baña
5. Nazm-ı eş‘ârımla ‘acz ettim zebân-ı hâmeyi
Şi‘r-i pâkiñ hâleti bir başka hâlettir baña
6. ‘Aşk olmuştur sipahsâlârı vahdet ‘ilminiñ
Lâcerem serriştesi ‘ayn-ı kerâmetten baña
7. Başım üzre var iken ol pîr-i ‘aşkıñ sâyesi
Rûzîyâ dünyâ değil ‘ukbâ selâmettir baña

36. HÂTIRIN SOR NÂZ İLE DÜRLÜ KİYÂM ET EY SABÂ [HULÛSÎ]

[70]

1. Var benim cânânıma benden selâm et ey sabâ
Hâtırın sor nâz ile dürlü kıyâm et ey sabâ
2. Güft ü gûya başlayıp hadden ziyâde söyleme
Hâtırını incinmesin hoşça devâm et ey sabâ
3. Ben onu dilden ferâmuş etmezem tâ haşre dek
Ol dahi terk etmesin böyle peyâm et ey sabâ
4. Hâb-ı nâzdaysa uyandırma sakın ol mehveşiñ
Dur huzûrunda kemâl-i ihtirâm et ey sabâ
5. Bu *Hulûsî* derdimend bîçâreniñ ahvâlini
Söyle nazmım diñlesin bir bir tamâm et ey sabâ

37. GERÇİ BİR ÂFET NİGÂR İZHÂRİ GÜÇ İZMÂRİ GÜÇ [RÛZÎ]

[75]

1. Sevdığım pek dilfigâr izhârî güç izmârî güç
Gerçi bir âfet nigâr izhârî güç izmârî üç
2. Zîr-i festen uc verip kâkülleri ejder misâl
Etti ‘aklım târumâr izhârî güç izmârî güç
3. Sen ne añlarsıñ derûnum ızdırâbın ey hekim
Dilde biñ efkâr var izhârî güç izmârî güç
4. Sînemi mecrûh edip derd-i dilim efzûn eden
Bir perî hoş-gülefdâr izhârî güç izmârî güç
5. Kıl kadar cevır eylemezdi *Rûzî* dil-i hastaya
Bilirim ammâ o yâr izhârî güç izmârî güç

38. HEM ONU İNZÂL EDEN YEZDÂN'A İMÂN EYLEDİM [NURİ GÖKAŞAN]

[76]

1. Hamdulillâh hazret-i Kur'ân'a îmân eyledim
Hem onu inzâl eden Yezdân'a îmân eyledim
2. Nûr-ı zâtından yarattı Hak Habîb-i Ekremin
Cân u dilden ol Ulu Sultân'a îmân eyledim
3. Etti engüştle işâret iki şâk oldu kamer
Mu'cizât-ı Hazret-i Zîşân'a îmân eyledim
4. İ'tikâd-ı tâm ile "amentu billâhi" lafzınıñ
Uhnu eylediği erkâna îmân eyledim
5. Haşr u neşri etmem inkâr var sırât-ı mustakîm
Nâr u cennet hem dahi mîzâna îmân eyledim
6. *Nûrîyâ* tedbîr ile takdîr teğayyür eylemez
Tâ ezelden yazılan fermâna îmân eyledim

Bu "Dîvân-ı Nûrîyâ" bu kitâbıñ muharriri tarafından yazılmıştır.

39. ENÂNİYET NEFSİÑ ‘ALÂMETİDİR [NÛRÎ]

[121]

1. Ey gönül fâriğ ol ‘aceb kesretten
‘Acep etmek ‘âşığıñ rezâletinden
‘Âşık iseñ geç bu enâniyetten
Enâniyet nefsiñ ‘alâmetidir

2. Dervîş-rızâ ol dolaşma her sû
Tekye-i devrânda eyle cüst u cû
Mürîdiñ mürşitten himmeti yâ hû
Tahsîl eden kendi dirâyetidir

3. *Nûrî* sanma takdîr yerini bulmaz
Şol levhe yazılan yazı bozulmaz
‘Âşıklık her kula müyesser olmaz
O da bir Mevlâ’niñ ‘inâyetidir

40. NİYETİNE GÖRE MÜTEŞEBBİHTİR [MİR'ÂTÎ]

[121]

1. Ne hikmet 'âşıklar sâlûs gözüne
Dâim hor görünür mütekerrihdir
'Âşıklar nâzırdır kendi özüne
Niyetine göre müteşebbihtir

2. Ey hoca taş atma 'âşıkânlara
Kavlinde fi'linde sâdıkânlara
Emr [ü] nehyi ta'rîf etme onlara
Onlar her umûra münebbihtir

3. *Mir'âtî* görene göre ne vardır
Hakk'ı bilmeyenler dâim ağıyârdır
Zâhid i'tikâfîñ kuru dîvârdır
'Âşıklar dîdâra müteveccihdir

41. NE SİKKE NE TUĞRA NE BİR NÂM KALIR [SEYRÂNÎ]

[122]

1. Sâkî-yi devrânîñ meyhânesinde
Ne bir gün ne bir bâde ne bir câm kalır
Mecâzî şâhlarıñ darbhânesinde
Ne sikke ne tuğra ne bir nâm kalır
2. Muhkem kal'a yapan şehr-i Vidin'e
Mu'âvenet etmiş 'aklınca dîne
Ne Beytü'l-Makdisi Mekke Medîne
Ne Mısır ne Haleb ne bir Şâm kalır
3. İsrâfîl sûr üflediği hengâmlar
Erir nuhâs misâl sîm gibi damlar
Yıkılır yedi kat direksiz damlar
Bâkîbillah bir yıkılmaz tâm kalır
4. Kul keyfince kudret meyvesi yetmez
Kulunuñ ettiğın kudretli etmez
Câhiliñ meyvesi kemâle yetmez
Seyrânî'niñ keyfi gibi hâm kalır

42. RENG-İ RUHSÂRINI GÜLLERE VERDİ [GEDÂYÎ]

[122]

1. Bunca ‘âşıkları sevdâya saldı
Hak cemâl-i pâkı dilbere verdi
Bîçâre bülbüller hayrette kaldı
Reng-i ruhsârını güllere verdi

2. Sevdâ çekip gözden dökenler pür-nem
Hep ‘aşk-ı dilberdir Allâhu â‘lem
Nûr-ı nübüvveti cümleden akdem
Ta‘âlâ hazret servere verdi

3. Bağ-ı velâyette halk oldu bir gül
Keşf oldu ‘âlemde nice biñ müşkül
Eyledi şehsuvâr gönderdi Düldül
Seyf-i Zü‘l-fikâr’ı Haydar’a verdi

4. Derde sabreylerim olmak için er
Bu derd-i hicrânı çekmesi hüner
Sabriñ miftâhını şâh-ı erenler
Tâ ezel *Gedâyî* kemtere verdi

43. EKREM-İ ENBİYÂ CÜMLEYE SERTÂC [MİR'ÂTÎ]

[123]

1. Ey Ahmed i Mahmud muhtâr-1 'âlem
 'Âlem senden buldu Rahmân'a minhâc
 Minhâc-1 Hudâsın mürsel-i ekrem
 Ekrem-i enbiyâ cümleye sertâc

2. Nûr-1 mevlüdünle var oldu dünyâ
 Zemîne gark oldu çok deyr-i tersâ
 Havfindan titredi ol Lât [u] 'Uzzâ
 Bu dîn-i mübîne sen olduñ sirâc

3. Sensiñ rûz-1 dâreyn şefi'ül-mahşer
 Evveliñ âhiriñ hem hayrû'l-beşer
Mir'ât-1 kudretiñ habîb-i hulk
 Senden ifşâ oldu esrâr-1 mi'râc

44. FETHOLDU HER YÜZDEN SEMME VECHULLÂH [MİR'ÂTÎ]

[123]

1. Noktanîñ 'ilmine vâkîf olalı
Dilde zikrim oldu bâ-1 bismillâh
Vücûdum 'allame'l-esmâ bileli
Fetholdu her yüzden semme vechullâh

2. Kâf u nûna hitâb etmeden Ahad
Ahad'dan var oldu ol nûr-1 Ahmed
Sürerler ahkâm-1 şer'î cedbeced
Nâzildir şânına kul kefâ billâh

3. *Mir'âtâ* bendeñdir ey Mevlâ-yı Celîl
Amelim keseldir tâ'atım kalîl
Mücrimler hakkında buyurduñ delîl
Geldi lâ taknetû min rahmetullâh

45. SENİŇÇÜN VAR OLDU ZEMİN [Ü] EFLÂK [MİR'ÂTÎ]

[124]

1. Ey şâh-1 risâlet sultân-1 kevneyn
Buyruldu şânında levlâke levlâk
En nûr-1 nübüvvet ceddü'l hasaneyn
Seniñçün var oldu zemîn [ü] eflâk

2. Şerî'at tahtınıñ sen bir şâhısın
Tarîkat burcunuñ mihr ü mâhısın
Nice mücrimleriñ penâhgâhısın
Seni münkir olan eylemez idrâk

3. VASF EDER VASSÂFLAR 'ÂLÎ ZÂTINI
Ne Behzâd nakş etmiş hûb sıfâtını
Dûr etme bâbından bu *Mir'âtiñi*
Zerrece râhında değildir şekâk

46. OL ‘ARŞ-I A’LÂ’YA İLİŞTİ KALDI [SEYRÂNÎ]

[125]

1. Sûretâ karınca mahlûk-ı insân

Kandîl-i kübrâya ilişti kaldı

Yazıldı besmele işâret nihân

Ol ‘Arş-ı A’lâ’ya ilişti kaldı

2. Alan aldı erenlerden himmeti

Re’yimde değilsin edem minneti

Ehlinden sorarlar sırr [u] hikmeti

Mu’allak bâlâya ilişti kaldı

3. *Seyrânî*’yim zîrâ çilem dolmadı

Mağrûr olan murâdını bulmadı

Melek tevekkeli şeytân olmadı

‘Azâzil lâ lâya ilişti kaldı

47. KİMİ “LÂ”DA KİMİ “İLLÂ”DA KALDI [RÛZÎ]

[125]

1. Tefekkür eyledim Ümmü'l-Kur'ân'ı
Rumûz-ı besmele bir “bâ”da kaldı
Hâkden halk eyleyip Hak ins ü cânı
Kimi “lâ”da kimi “illâ”da kaldı
2. “Lâ” diyen küfr ile mevsûftur hâlâ
“İllâ” mü'minlere oldu rehnümâ
Kâb-ı kavseynden geçti Mustafâ
Mesîhâ dördüncü semâda kaldı
3. *Rûzîyâ* mir'âcla olan mu'ammer
Mefhar-ı mevcûdât mefhar-ı dâver
Hayât üzre girip İdrîs peygamber
Çıkmadı cennet-i â'lâda kaldı

48. KANDE BAKSAM BİR HÜSN-İ HÂL GÖRÜNÜR [GEDÂYÎ]

[126]

1. Feyz-i basîretle burc-ı gönülden
Dost iklimi çatal çatal görünür
'Ayn-ı 'ibret ile mir'ât-ı dilden
Kande baksam bir hüsn-i hâl görünür

2. Düşme bahr-i gama yelken kürekle
Erilmez menzil-i yâre evmekle
Es-sabru miftâhu'l-ferec'de bekle
Sabır hânesinden visâl görünür

3. Bu hicrâna ister ağla ister gül
Bu derdiñ def'i güç çekmesi müşkül
Pâre pâre olsa mir'ât-ı gönül
Her birinden bir hûb cemâl görünür

4. *Gedâyî* 'âlemi ben ettim hesâp
'Aksine devr etti çarh-ı inkılâp
Maşrikten kemâle erse âfitâp
Cânib-i mağripten zevâl görünür

49. HÂTIRINA ZEVK-İ GÜLISTÂN GELİR [SEYRÂNÎ]

[127]

1. Ey düşen hâlinden bilmeyen düş de
Gör yahşi hâliñe ne yaman gelir
Bülbülün elbette hayâli düşte
Hâtırına zevk-i gülistân gelir
2. Farz sünnet ammâ helâl kesb [ü] kâr
‘Âlemiñ ahvâli ma‘lûm ey nigâr
Gâhî gelir gül açıcı rûzigâr
Gâhî soldurucu mihricân gelir
3. Nûr-ı şem‘ pervânesin yakmasa
Ne var dîvâneye zencîr takmasa
Mecnûn gönülüm Leylâ’sına bakmasa
Korkarım başına bir ziyân gelir
4. ‘Akıl cevheriniñ ma‘deni Firenk
Yay ok kılinciñ hasmı top tüfenk
Nemrûd’uñ hakkından bir topal sinek
Rüstem’iñ hakkından Kahrimân gelir
5. *Seyrânî* takdîr-i ‘ilm-i ezeli
Kimisi usludur kimisi deli
Kâfiriñ hakkından Hazret-i ‘Alî
Dîvleriñ hakkından Süleymân gelir

50. ENE'L-HAK SIRRINA BERDÂR OLANLAR [RÛZÎ]

[127]

1. Oldular fikir-i mekrine kâil
Mahmil-i 'aşk üzre süvâr olanlar
Tehî zanneyleme ehl-i fezâil
Ene'l-Hak sırrına berdâr olanlar

2. Çok kıyl u kâl oldu bu macerâdan
'Âkilseñ sen de geç nefis ü hevâdan
Geçtiler dünya-yı ve mâfihâdan
Merd ü mükemmel-i huşyâr olanlar

3. Azheru mine'ş-şemsi zât-ı sıfâtı
Sıfâtında bulduk neş'e-yi zâtı
N'eyler hûr-ı 'îni heşt cennâtı
Rûzîyâ müştâk-ı dîdâr olanlar

51. MÜSEBBİT BU NAZMIÑ HİKÂYESİNDE [RÛZÎ]

[128]

1. Hüsn-i tedbîr nısf-ı ma‘âş demişler
Elzemdir her işiñ bidâyesinde
El-mukadder lâ-yugayyer mukarrer
Müsebbit bu nazmıñ hikâyesinde

2. Sa‘âdetdir sabr eylemek belâya
Teveccüh edegör bâb-ı rızâya
‘Ârifler baş eğmez mîr-i livâya
Zîrâ erenleriñ himâyesinde

3. Muhabbet ‘âlemde iltizâmımız
‘Aşktır ancak dâreyn içre kâmımız
Okunsun haşre dek *Rûzî* nâmımız
Defter-i ‘uşşâkıñ bekâyesinde

52. ÇEŞMİME BİR ÂFET NİGÂH GÖRÜNDÜ [FAHRÎ]

[128]

1. Derin kapısı vardır bir şehre vardım
Taksîm-i arz olan dergâh göründü
On iki perdeden içeri girdim
Çeşmime bir âfet nigâh göründü

2. Feyz-i mutlak küşâd olunca serde
İstikbâle durdum zât-ı enverde
Üç yüz altmış kandîl yanar bir yerde
Kırk sekiz sarâyda bir şâh göründü

3. Dedim bu sevdâya var mı nihâyet
Bir cîm gösterdiler mîme işâret
Açılmaz *Fahrî*'ye burc-ı sa'âdet
Kevkeb-i ikbâlîm siyâh göründü

53. BİLMEM BU AYRILIK GİDER Mİ BÖYLE [NÛRÎ]

[129]

1. Ben mi tedbîrimde eyledim noksân
Yohsa tecellâ-yı kader mi böyle
Baña kan yutturdu müheyyâ-yı hicrân
Bilmem bu ayrılık gider mi böyle

2. ‘Aksine dönderdi devrânım felek
Hep hebâya gitti çektiğim emek
Sevdâ çöllerinde Leylâ diyerek
Mecnûn da ben gibi gezer mi böyle

3. *Nûrî* şu yerlerde etmez karârı
Dâma düşmeyince dil-i murg zârı
Ben cânımdan ‘azîz severim yârı
‘Acep yâr da beni sever mi böyle

54. GÖRENLER VÂDÎ-Yİ HAYRÂNÎNDADIR [RÜŞDÎ]

[130]

1. Gözümüz dîdâr-ı pâkîña nazar
Gönlümüz huzûr-ı rahmetiñdedir
Kemâl-i kudretiñ her şeyde zâhir
Görenler vâdî-yi hayrânîndadır

2. Bînâ görür amma göremez a‘mâ
Varlığıñ birliğe dal huveydâ
Senden eyler ilticâ-yı temennâ
Cânımız eltâf [u] ihsânîndadır

3. *Rüşdî* böyle ettim ikrâr [u] îmân
İnandım billâh bîşek [ü] bîgümân
Mekânîñ yok hâşâ değılsiñ mihmân
Halk-ı ‘âlem seniñ mihmânîndadır

55. FERMÂN OKUR YÜZ BİÑ SÜLEYMÂN LARA [MİCMERÎ]

[131]

1. ‘Aşk bir pâdişâhtır müşîri sevdâ
Hükmeder vezîr-i ‘âlişânlara
Sevdâ ser‘askerdir gam mîrlivâ
Fermân okur yüz biñ Süleymânlara

2. Bu bir vesiledir elde arada
Hak vermemiş nice ersin murâda
Göñül ne şâh bilir ve ne şehzâde
Atar kemendini kahramânlara

3. *Micmerî* dil Hakk’ıñ nazargâhıdır
Lâmekân şehriniñ haymegâhıdır
Her biri bir belde padişâhıdır
Geç nigâh eyleme dervişânlara

56. ÇIKMADIM BİR VAKİT MEYHÂNESİNDEN [SEYRÂNÎ]

[134]

1. Elest bezminde sâkî-yi kudret
Kandırdı selsebîl peymânesinden
Bulmak ister idim vahdette kesret
Çıkmadım bir vakit meyhânesinden

2. Seyfe-yi ‘aşka dâd olmayınca
Bâdıbân neylesin bâd olmayınca
Pervâne şem‘inden yâd olmayınca
Şem‘a vâz geçer mi pervânesinden

3. Geçmişlere nisbet gelecek üstün
Evveliñ fikr etme encâmıñ düşün
Bu dehr-i felekte *Seyrânî* bir gün
Lâne kuştan geçer kuş lânesinden

57. KİM KÂMİL BELL'OLUR 'ÂLÂMETİNDEN [SEYRÂNÎ]

[134]

1. Aldanma sûret-i benî Âdem'e
Âdem belli olmaz kıyâfetinden
Sınamadan kâmil deme âdeme
Kim kâmil bell'olur 'âlâmetinden
2. Âdem üç kısımdır bir kısmı hımâr
Bir kısmını kelbden ederler şümâr
Kim kelb [ü] merkepten âdemlik umar
Say onu da onun karâbetinden
3. Comardlıktan buldu cenneti bulan
Nâmert de yok cehennemden kurtulan
İnşâllah *Seyrânî* evliyâ olan
Bizi mahrûm etmez kerâmetinden

58. SEDD-İ İSKENDER'İ DELDİ DE GEÇTİ [GEDÂYÎ]

[135]

1. Hayâl-i 'aşkıñla dil-i top âhım
Kal'a-yı Hayber'i deldi de geçti
Ondan 'azm eyledi ol rû-yı mâhım
Sedd-i İskender'i deldi de geçti

2. Bu dert benim ile hayli savaştı
Derûnumda göz göz yaralar açtı
Semâlardan geçip 'arşa yanaştı
Tâ çarh-ı çenberi deldi de geçti

3. *Gedâyım* dertlerim söylesem bir bir
Kitaplara sığmaz eylesem tahrîr
Biñ âhım bir yâra etmedi te'sîr
Yedi kat mermeri deldi de geçti

59. MUHABBET ŐEHRİNİŦ DARBHÂNELERİ [FETHÎ]

[136]

1. Ne ‘aceb ol ŐûhuŦ sarardı soldu
Cümle bâğının handâneleri
TükenmiŐ ma‘deni kesilmez oldu
Muhabbet ŐehriniŦ darbhâneleri

2. Çektirir bu dile âh [u] firkati
Varıp ağyâr ile edip ülfeti
Őekerden lezîzdir her bir sohbeti
Söyledikçe leb-i mercâneleri

3. Alıp rengîn gevherini sattılar
Müptelâlar maksûduna yettiler
Sûretâ LeylâveŐ vasfin ettiler
Derdimend *Fethiyâ* bigâneleri

60. SENİ EY KÂMET-İ MÜSTESNÂ SENİ [RÛZÎ]

[137]

1. Zümre-yi hûbâna eylemiş serdâr
Halk edip Cenâb-ı Kibriyâ seni
Her ne kadar medh eylesem sezâvâr
Seni ey kâmet-i müstesnâ seni

2. Lütf edip bu pendimi diñle mah-rû
Derdime çâreler bul şimden geru
Zâyi‘ ettiñ ‘aklım görelden beru
Seni bîmürüvvet bîvefâ seni

3. Cemâliñ tal‘atı mâh-ı münevver
Ahsen-i sûretsiñ ey şûh-ı server
‘Abd [u] memlûkuñdur tâ haşre kadar
Terk eder zannetme *Rûzîyâ* seni

61. SENİ EY BİKEREM BİVEFÂ SENİ [DEVİRİ]

[137]

1. Nedir bu cefâlar ey güzel her dem
Severim cân gibi ey şehâ seni
Zulmet-i hicriñe dayanmaz âdem
Seni ey bîkerem bîvefâ seni

2. Girdi muhabbetiñ çıkmaz bedenden
'Âşık [u] hayrânım ben cân u tenden
Arasam çok güzel ziyâde senden
Ne çâre sevmişim ibtidâ seni

3. Esrâr-ı 'uşşâka kimse eremez
Çeşm-i dünyâ ile baksa göremez
Göz göre *Devriyâ* yâda veremez
Seni ey ruhları gül-hamrâ seni

62. İÇER ÜFTÂDELER MESTÂNELENİR [FETHÎ]

[138]

1. Semender misâli cismim ey perî
Cemâliñ şem‘ine pervânelenir
Sermest eder lebiñ ab-1 kevseri
İçer üftâdeler mestânelenir

2. Dağıttıñ aklımı kâkülüñ misâl
Merhametiñ yok mu kaşları hilâl
Saña bâkî kalmaz kuzum bu cemâl
Bâğ-1 hüsnüñ bir gün vîrânelenir

3. Esmez oldu muhabbetiñ yelinden
Sînem ‘âciz kaldı çeşmim selinden
Fethiyâ sen gibi gaddâr elinden
Kâh sersem kâh dîvânelenir

63. AYILMAZ HAŞRE DEK MESTÂNELENİR [RÛZÎ]

[138]

1. Ey âfet-i devrân ey şûh-ı fâ'ik
Niçin gamzeleriñ peykânelenir
Cur'a-yı la'liñden nûş eden 'âşık
Ayılmaz haşre dek mestânelenir

2. Nedir bu cefâlar ey nesl-i melek
Ya erdir vaslıña ya benden el çek
Kaşlarıñ Zü'l-fikâr kipriğiñ nâvek
Çeşm-i âhûlarıñ fettânelenir

3. Sensin şâh-ı hûbân şûh-ı bîmenend
Cân alır câdûlar gîsûlar kemend
Şem'-i ruhsârına *Rûzî*-yi derdmend
Per yakar giderek pervânelenir

64. EYLEMEZ DİRDİME ÇÂRE PERÇEMİÑ [SÂFÎ]

[139]

1. Çıkarma sevdiğim kenâr-ı festen
Açmasın sîneme yâre perçemiñ
Kesti beni hem tâkatten nefesten
Eylemez derdime çâre perçemiñ

2. ‘Âşıklar elinden neylesin nitsin
Başın alıp kangı diyâra gitsin
Cem‘ olup hâcîlar ziyâret etsin
Beyt-i ‘İlyâ gibi kara perçemiñ

3. Göñül ülfet etmez bir ferdler ile
Dahı mertler ile nâmertler ile
Dermend *Sâfi*’yi bu dertler ile
Berbâd eder vara vara perçemiñ

65. NÛR-I MUHABBETİÑ ‘ALÂMETİNİ [GEDÂYÎ]

[140]

1. Hakikat râhına gir geç mecâzdan
İstersen bu râhıñ selâmetini
Cân dîdesi görür semt-i Hicâz’dan
Nûr-ı muhabbetiñ ‘alâmetini
2. ‘Âşıklar ‘aşkıla böyle bîhuzûr
Haşr u neşri görür çalınmadan Sûr
Mahv-ı vücûd eden ‘âriflerden sor
Mülk-i ‘aşkın rûz-ı kıyâmetini
3. *Gedâyım* zînet-i dehri neyerim
Cân verir visâl-i yâri peyerim
Hayâl-i gönûlden her dem eylerim
Bir Kâ‘be-i hüsnüñ ziyâretini

66. OL SEBEPTEN SAÇAĞINDAN ASTILAR [FETHÎ]

[141]

1. Hazret-i Yûsuf' uñ dest-i kudretiyle
İki gülü yanağından astılar
Şemse fahreyledi cennette Tûbâ
Ol sebepten saçağından astılar

2. Bir kerre nazar kıl 'ibretnümâya
A'mâ iseñ girme beynehumâya
Def'-i zulmet için vech-i semâya
Mâh u mihiri kulağından astılar

3. *Fethiyâ'*niñ kaydı değıldir ma'âş
Goncaniñ dîdesi kudretten pür yaş
Hak sırrını halka ettiğiyçin fâş
Haristânı ayağından astılar

67. TENNÛR-I KANDÎL-İ ‘AZMÎDE İDİM [GEDÂYÎ]

[142]

1. İrâde olmadan nûn ile kâfa
Ben esrâr-ı sun-‘ı Mevlâ’da idim
Kandil asılmadan kâb-ı kavseyne
Tennûr-ı kandîl-i ‘azmîde idim
2. Var ile var idim ol nûr-ı akdem
Hakîkat pîrine ben idim mahrem
Balçıktan vücûda gelirken Âdem
Sülbünde cennet-i a‘lâda idim
3. ‘İsâ ile çektim renc ü eleme
Meryem ile döktüm gözümde nemi
Tavâf ettim ben Resûl-i hâtemi
Yüz yerde Kâ‘be-i ‘ulyâda idim
4. *Gedâyım* bu nutkum edenler ezber
Hakîkat râhında aramaz rehber
Gelen ile giden ile beraber
Gittim geldim hâzır âmâde idim

68. BÜLBÜL İDİM GONCA GÜLÜNDE İDİM [SEYRÂNÎ]

[142]

1. Kur'ân yazılırken 'Arşu'r- Rahmân'da
Sırr-ı Kudret kâtibin elinde idim
Kandîl asılırken nûr-ı ter onda
Bülbül idim gonca gülünde idim

2. Yûnus deryâlara daldığı zamân
Balığın karnında kaldığı zamân
'Alî Zü'l-fikâr'ı çaldığı zamân
Hayber Kal'ası'nda kolunda idim

3. *Seyrânî* dağdır 'aşkıñ arısın
Kadrin bilmeyene vermez yarısın
Bir kuşa seksen biñ şehriñ darısın
Ta'yin verirlerken ilinde idim

69. ALAMAZ KİMSELER NAKKÂŞIMIZDAN [RÛZÎ]

[143]

1. Ne añlar ecvefiñ ism-i tafdili
Zâhir bâtın bizim şavaşımızdan
Biñ rengen döneriz kalemûn gibi
Alamaz kimseler nakkâşımızdan

2. Bir âdemiñ fâsık olsa temeli
Yine âdem olmaz olsa da velî
Taksîm-i ezeli fehm etmez deli
Tenzîl etmek ister ma'âşımızdan

3. *Rûzî* müdde'ide nedir bu da'vâ
Kimseye mâl olmaz bîvefâ dünyâ
Meydân-ı mahşerde Cenâb-ı Mevlâ
Su'âl eder bizi öz başımızdan

70. BAHT-I SİYÂHİMİÑ TUTUKLUĞU VAR [RÛZÎ]

[143]

1. Cevr etme bu günler baña ey felek
Sâz-1 derûnumuñ bozukluğu var
Korkarım düzelmez kıyametecek
Baht-1 siyâhımıñ tutukluğu var

2. Bürüdü etrâfım sehâb-1 zulmet
Burc-1 ikbâlimde kalmadı neş'et
Bilmem kangı yüzden erdi kudûret
Bezm-i muhabbetiñ soğukluğu var

3. *Rûzî* bülbül oldum bir gül-'izâre
Hasret tığlarıyla sînem sad pâre
Öğüt versem kâr eylemez ol yâre
Daha küçücektir çocukluğu var

71. SÛRETÂ GEZERİZ GAMHÂNELERDE [SEYRÂNÎ]

[144]

1. Kırklar kâsesinden bâde nûş etti
Göñül mekân tuttu meyhânelerde
Cihânîñ mâlını ferâmûş etti
Sûretâ gezeriz gamhânelerde

2. Erenler râhına kim eder heves
Cân bülbülü uçar kalır bir kafes
Bir pîr-i ‘azîzden alındı nefes
‘İlm-i kimyâ vardır ‘irfânelerde

3. *Seyrânî* âdemlik hâlini takın
Âdem ‘ilme’l-yakîn hem ‘ayne’l-yakîn
Ehl-i harâbâta hor bakma sakın
Defîne bulunur vîrânelerde

72. KALMAMIŞ VEFÂSİ DÂR-I GURBETİÑ [GEDÂYÎ]

[145]

1. Çekilmez âteş-i dûzahtan şedîd
Hayâl-i hasreti nârı gurbetiñ
Lütf u mürüvveti olmuş nâbedid
Kalmamış vefâsı dâr-ı gurbetiñ
2. Kimseler etmesin gurbeti arzû
Ne çekilmez mihnet ne hasrettir bu
Ben nâr-ı firKate yandıktan geru
Yere batsın kisb ü kârı gurbetiñ
3. Sılanıñ sevgisi dâimâ cânda
Göñül melûl mahzûn dîdeler kanda
Ben burda ağlarım dostlar vatanda
Bitmez oldu âh u zârı gurbetiñ
4. *Gedâyî*'yim dostlar nasıl edeyim
Evvel bahâr gelsin çıkıp gideyim
Varıp vatanımda ârâm edeyim
Görmeyim yüzünü bâri gurbetiñ

73. GÖZÜM NE BİR KÂRDA NE ZİYÂNDADIR [SEYRÂNÎ]

[145]

1. Tabîb neşter vurup incitme cânım
Derdim ne damarda ne de kandadır
Derd [ü] gam satmaya açtım dükkânım
Gözüm ne bir kârda ne ziyândadır

2. Göñül şehri olmaz kapı bacalı
Gâhi zulmetlenir gâh olur celî
Dikende açılan gülüñ eceli
Emr-i Hakk'la esen mihricândadır

3. Ben 'âşığım dost gayretin güderim
Katarlanmış 'aşk devesin yederim
Hakk'tan geldim yine Hakk'a giderim
Gözlerim ne şehirde ne hândadır

4. Sürelim *Seyrânî* bu bir yâr demi
Ene'l-Hakk Mansûr'unuñ dâr demi
Yârdan ayrılalı âh u zâr demi
Bilmem deli göñül ne mekândadır

74. NE TESELLÎ VERİR NE VEFÂ BİLİR [SÂFÎ]

[146]

1. Göñüller kapıcı hercâi zâlim
Ne muhabbet bilir ne sevdâ bilir
Perişân eyledi bîçâre hâlim
Ne tesellî verir ne vefâ bilir

2. Bu ‘aşkıñ elinden hikâyetim çok
Kimseden kimseye şikâyetim yok
Bir sâkîye düştüm selâmetim yok
Ne beni mest eder ne ayabilir

3. Var mı *Sâfi* gibi bir bahtı kara
Oñulmadı gitti yürekte yara
Hâsılı derdime bulmadım çâre
Ancak çekti[ği]mi bir Mevlâ bilir

75. HER HÂL-İLE VARDIR İHTİYÂCIMIZ [RÛZÎ]

[148]

1. Temennâ etmezdik biz ol ağıyâra
Yâr ile olaydı imtizâcımız
‘Îtâb edemeyiz ol ‘işvekâra
Her hâl-ile vardır ihtiyâcımız

2. Vefâ resmin okumamış mektepte
Cevrin efzûn eder her rûz u şebde
Munhasif ahterim burc-1 ‘akrepte
Açılmadı gitti istidrâcımız

3. *Rûzî* yeter baña bu dâğ-1 derûn
Dîdeler nem sîne mecrûh ciğer hûn
Müderris müneccim olsa Eflâtûn
Anlaşılmaz bizim istihrâcımız

76. GÜL DAMLAR KIRMIZI YANAKLARINDAN [NÛRÎ]

[148]

1. Bir şûh ‘aklım aldı hûb âvâz ile
Emdirmedi kiraz dudaklarından
Bâğ-ı ‘aşka girse ‘izz ü nâz ile
Gül damlar kırmızı yanaklarından

2. Her dâim ağlarım zerre gülmezem
Zencîr-i zülfünden halâs bulmazam
Yârı görmeyince teskîn olmazam
Yüz biñ kere geçsem zükâklarından

3. Tıfl [u] nâzenînim nâtıkîñ kimdir
Benden özge bezme lâyıkiñ kimdir
Eğer sorarlarsa ‘âşıkîñ kimdir
Nûrî vardı Emrâh çıraklarından

77. HER EMRİNE BENİM İTÂ'ATIM VAR [FİKRÎ]

[149]

1. Yüz çevirmiş benden benim efendim
Bilmezem ne cürm [ü] kabâhatim var
Rakîb kim anlatmış sırr-ı bülendim
Her emriñe benim itâ'atım var

2. 'Aşkınla ağlarım boynum bükerim
Dü didemden kanlı yaşlar dökerim
Âh gül cemâliñe arzû çekerim
Görmeyeli seni kasâvetim var

3. *Fikriyâ* ne hâlde bir kerre görseñ
Yanarsıñ 'aşkına sırrına erseñ
Selâm olsun gönder varamam derseñ
Benim bir selâma kanâ'atım var

78. HEM SÜSLÜ HEM NÂZLI HEM İLVÂNLIDIR [NÛRÎ]

[151]

1. Bengile düş oldum bir nevcivâna
Hûblar içre mümtâz delikanlıdır
Böyle şîrîn şehlâ gelmez cihâna
Hem süslü hem nâzlı hem ilvânlıdır

2. Bîteklif vardım onuñ yanına
Kıymak ister ‘âşıkınıñ cânına
Kılınc kalkan asmış lâf meydânına
Kıyaklıkta sanki Dağıstânlıdır

3. *Nûrî* ‘aklım aldı bir şûh-ı devrân
Edemem ismini il içre beyân
Falân ibnü fülân dây ol nevcivân
Avrupa perçemli al mintânlıdır

79. ŞİMDENGERÜ EYVÂH BAÑA VÂH BAÑA [NÛRÎ]

[151]

1. Gözden yâd edeli gül yüzlü yârı
Hemdem oldu âh [u] sehergâh baña
Bir daha görmezsem ol Őivekârı
Şimdengerü eyvâh baña vâh baña

2. Dehrde ne güldüm ne murâd aldım
Hemân sebû gibi doldum boşaldım
Ne kara günlerde kapandım kaldım
Zindân oldu mülk-i ‘Âdilşâh baña

3. *Nûrî* içticeğim meyler sem oldu
El sitemi yaralara em oldu
Gurbet elde yâr-ı gârım gam oldu
Bâri imdâd ede bir Allâh baña

80. İMTÂ‘-I VASLIÑIÑ PÂZÂRI GEÇTİ [RÛZÎ]

[152]

1. Yeter cevriñ baña ey gül-i zîbâ
Sebze-yi hüsnüñüñ bahârı geçti
Benden saña destûr yürü bîvefâ
İmtâ‘-ı vaslıñıñ pâzârı geçti

2. Vâdî-yi hicrânda her günüm mâtem
Lütfuñla şâd olup gülmedim bir dem
Ettiğîñ cefâlar ey nûr-ı dîdem
Bir değıl beş değıl hezârı geçti

3. *Rûzî* yâr isterim tab‘a muvâfık
Ne lâzım imtinâ‘ ne lâzım cık mık
Şimdi çoktur amma dilber-i müşfik
Neyleyim göñlüñüñ efkârı geçti

81. SÜZÜLDÜKÇE SENİN CÂDÜ GÖZLERİN [SÂFÎ]

[152]

1. Yâr beni serserî sergerdân eder
O fitne bakışlı âhû gözleriñ
Zülfüñ gibi ‘aklım perîşân eder
Süzüldükçe seniñ câdû gözleriñ

2. Gelindi ‘aklımñ Rüstem-i Zâl’ı
Sen var iken kime ‘arz edem hâlı
‘Aşkñ tekyesinde dervîş misâli
Çeker ‘âşıklara yâ hû gözleriñ

3. Efendim bendeñi bîkarar eden
Melâmet sûretin ihtiyâr eden
Sâfi’niñ ‘aklımı târumâr eden
Değil mi o seniñ yavru gözleriñ

82. REMZ-İ DAKÂYIKTA MÂHİR OLALI [RÛZÎ]

[154]

1. Cânımı cânâna eyledim teslîm
Ben kendi nefsim âmir olalı
Tuttu bu âfâkı Rüstem-i tab'ım
Remz-i dakâyıkta mâhir olalı

2. Kaçma rû-be-rû gel ehl-i da'vâ
Etmek vâcip müdde'îyle iddi'â
Gezdim çâr kûşeyi merd-i bîpervâ
Hakîkat bahsinde şâ'ir olalı

3. *Rûzî* kadrîm bilir nâdir kalmadı
Bilmez nâdir bilir vâfir kalmadı
Serfûrû etmedik şâ'ir kalmadı
Levhâ-yı eş'ârım zâhir olalı

83. HANGİ GÜN BAŞIMIZ SELÂMET KALDI [GEDÂYÎ]

[155]

1. Hiç eser görmedik zevk ü sefâdan
Şâd olup gülmeye ne hâcet kaldı
Geleli dünyâya derd ü belâdan
Hangi gün başımız selâmet kaldı

2. Şeyh-i ‘asra etsek sıdk-ıla hıdmet
Hep dermeyân oldu dâmen-i himmet
Sen kimden umarsın kân-ı mürüvvet
Ne ‘âlemde lütf u ‘inâyet kaldı

3. Felek gayrı bize tutturdu perhîz
Gece gündüz sâde tuz etmek yeriz
Nasılsın diyene hamd olsun deriz
Dilimizde eski bu ‘âdet kaldı

4. *Gedâyî* hâlimiz kâle getirdik
Zükûr dilini kemâline yetirdik
Yatak yorgan yastık sattık bitirdik
Bilemizde kordon ne sâ‘at kaldı

84. BÜLBÜLÜM HEVESİM GONCA GÜLDEDİR [SEYRÂNÎ]**[156]**

1. Zâlim felek hele etme ‘acele
Hak bilir hasretim gurbet eldedir
Alçak fidânların boyu yücele
Bülbülüm hevesim gonca güldedir

2. Âhım bulut gibi gökte dolanır
Gâhî pârenir gâhî ulanır
Gam yeli estikçe gönlüm bulanır
Sanma bulanıklık hemân seldedir

3. Felek hâletmedi benim müşkülüm
Yakıp ‘âteşlere savurdu külüm
Seyrânî’ye ya ayrılık ya ölüm
Elbet bu ikinin biri eldedir

85. ÇİN İLINE BEDEHŞÂN'A MI GİDİŞ [GEDÂYÎ]

[157]

1. Cem' ettiñ başña bunca leşkeri
Feth etmeğe Dağıstân'a mı gidiş
Ebrûların olmuş Fas seraskeri
Çîn iline Bedehşân'a mı gidiş
2. Dîdeleriñ olmuş sermest ocağı
Gamzeleriñ çekmiş kanlı bıçağı
Lâm elif kaşlarıñ açmış sancağı
Doğru mülk-ü Süleymân'a mı gidiş
3. *Gedâyî* râhında çok çekti emek
Bir gün rahmetmediñ ey hüsnî melek
Böyle süs vererek gözler süzerek
Gürcistân'a imtihâna mı gidiş

86. BİR ŞÂHLAR ŞÂHINIŃ ÂŞİNÂSIYIZ [YESÂRÎ]

[158]

1. Gün gibi gösterir hüsn-i pâkizi
Öyle bir cemâliñ müptelâsıyız
Mürüvvetkândır atar mı bizi
Bir şâhlar şâhınıñ âşinâsıyız
2. Bir zaman çok gezdik fermânlıkta
Şimdi karar kıldık dervîşânlıkta
Bizim gözümüz yok muşîrânlıkta
Gerdân yaylasınıñ bû-yı vedâsıyız
3. Cefâ ı cevri ile ‘ömrümün varı
‘Înâyet merhamet gel eyle bâri
Zekât-ı hüsnüñden ister *Yesârî*
Biz de bu tekyeniñ fukarâsıyız

87. MERHEM KABÛL ETMEZ BU ‘AŞK YÂRESİ [GEDÂYÎ]

[158]

1. Derd-i derûnumu eylesem izhâr
Tabîb-i devrânîñ yoktur çâresi
Gelse Lokmân bile edemez tımâr
Merhem kabûl etmez bu ‘aşk yâresi

2. Ta‘rîf olmaz çektiğim gam felekten
Usandım rûz [u] şeb âh eylemekten
Derd-i dünyâ ile kan ağlamaktan
Mahvolur gözümüñ ağ u karası

3. *Gedâyî* ‘âlemden elbet göçerim
Değil dünyâ cân u serden geçerim
Baña kalsa câm-ı zehri içerim
Elim bağlar birkaç ciğer pâresi

88. SEN DE BENCİLEYİN YAN DOLAN BÖYLE [NÛRÎ]

[159]

1. Dilerim Mevla'dan ey kemân ebrû
 Âteş-i hicr ile sen de yan böyle
 Ben yandım yakıldım 'aşkıñla her sû
 Sen de bencileyin yan dolan böyle

2. Kime kimden oldu ettiğîñ yâ hû
 Kimseden değildir bize Hak'tan bu
 Sen orda ben burda bir zamân ayru
 Gezelim ey zülf-ü perîşân böyle

3. Ağla *Nûrî* dîdeñ kan ile dolsun
 İlâhî sebebiñ gözü kör olsun
 Düşmanlarıñ 'ahdi yerini bulsun
 Katlanalım derde bir zamân böyle

89. UYUŞTU BAĞRIMA KAN İÇERİMDE [GEDÂYÎ]

[159]

1. Tutuldum sevdâya ben bile bile
Ey nâr-ı muhabbet yan içerimde
Hayâl-i yâr ile derd-i hasretle
Uyuştu bağrım kan içerimde

2. Zülf-i dilber gibi ‘aklım perişân
Gezerim ‘âlemi mest ü sergerdân
Yârı ağyâr ile gördüğüm zamân
Tâ hulkum gelir cân içerimde

3. *Gedâ* elde teber başta bir külâh
Yüz sürüp dolandım dergâh-be-dergâh
Zemînden semâya çıktı süz [u] âh
Bir külhan-ı ‘aşk var san içerimde

90. LÂZIMDIR MA'ÂŞ EYLEME SAVAŞ [SEYRÂNÎ]

[160]

1. Murâdına yettim n'eyledim n'ettim
 İşte geldim gittim yemem etmek aş
 Çürütmem firâş çilleler kumaş
 Nebâtveş bitdim vasfın işittim
 Yâr yoluna ettim fedâ cân [u] baş
 Lâzımdır ma'âş eyleme savaş
2. Dil kal'asın yıkar top tüfenk sıkır
 Destine ziller takar hışımla bakar
 Derdim 'arşa çıkar 'aşk beni yakar
 Gözlerimden akar durmaz kanlı yaş
 Dilde var telâş gülme arkadaş
3. 'Arz et sîm ü zerriñ hûb serveriñ
 Râhına ver seriñ yak bâl u periñ
 Unutma ezberiñ açma defteriñ
 Kâr etmez berberiñ olmuş bağı taş
 Ettim sırrı fâş diñle karındaş
4. Şâ'ir sultânıyım nüktedânım
 Selmân-ı Sânîyim terk-i fânîyim
 Güzel kurbânıyım gazelhânım
 Dedim *Seyrânî*'yim gel eyle tıraş
 Kızdı kalem kaş der yavaş yavaş

91. DEFTER-İ FELEKTEN KAYDI SİLİNDİ [GEDÂYÎ]

[161]

1. El çekti ‘âlemden gitti ‘ârifler
Bu dünyânın ne olduğu bilindi
Özünde sözünde her kim ise er
Defter-i felekten kaydı silindi

2. ‘Înâyet-i mürüvvet yitti baş oldu
Fukarânın gözü kanlı yaş oldu
Ağniyânın kalbi katı taş oldu
Merhamet cûyunun dibi delindi

3. *Gedâyî* vaktidir gafletten uyan
Gör niçe fitneler etmekte devrân
Teşrîf et Mehdî ey sâhib-i zamân
Kande kaldı geleceksen gelindi

92. YA ECEL YA MERKAD YA SİN OKUTUR [SEYRÂNÎ]

[161]

1. Battâl'îñ hilâle attığı bir ok
Ol Hazret-i Hızır [u] İlyâs'ın okutur
'Azrâ'îl'îñ baña attığı bir ok
Ya ecel ya merkad ya sin okutur

2. Dost demez deryâya ya dalma ya dal
Kırılan ya köktür ya budak ya dal
Okuyacak dersim ya hâ'dır ya dal
Ya zâl ya râ ya zâ ya sîn okutur

3. *Seyrânî* ismiñde vardır hâ mîmler
Müznibler mahşerde içer hâmîmler
Hocam sâd gösterir tekmîl hâ mîm'ler
Tenzîl-i ve's-sifât Yâsîn okutur

93. HER BİRİ KÛŞE-Yİ TENHÂYA GİTMİŞ [SEYRANÎ]

[162]

1. Zerremiz eyleyip şemse ‘azîmet
Katre-yi ‘aşkımız deryâya gitmiş
Erenler bulmamış kesrette vahdet
Her biri kûşe-yi tenhâya gitmiş

2. Melekler bend etmiş sağ u solundan
Zincîr-i ‘aşk çözülmemiş kolundan
Ermiş Mevlâ’sına Leylâ yolundan
El sanır Mecnûn’ı sahrâya gitmiş

3. *Seyrânî* mazmûn-ı nazmımız fasîh
Kâzibe kâziptir sahîhe sahîh
Feryâd [u] âhımız mânend-i Mesîh
Yerden gök ehline şekvâya gitmiş

94. KOYMUŞLAR KAŞLARIÑ MİHRÂP YERİNE [SEYRÂNÎ]

[162]

1. Kim çalarsa kara düzen bağlama
Kullanır parmağın mızrâp yerine
‘Âşıkların kara gözlüm ağlama
Koymuşlar kaşlarını mihrâp yerine

2. Gedâ gönülüm bâb-1 şâhta uyursa
Uyanıp merâmın şâha duyursa
İçeri almayıp taşrada korsa
Koysun kapısında bevvâb yerine

3. Derd-i *Seyrânî*’den inleyen güzel
Sazını sözünü dinleyen güzel
Kuş gibi ağzından beñleyen güzel
Şimdi koymaz oldu ahbâp yerine

95. KİME DÂDA GİDEM YARAM SAR DEYÜ [NÛRÎ]

[163]

1. Ben bülbülüm gülistânı beklerem
Geçti çağ-ı 'ömrüm gülefdâr deyü
Azgındır yaralar kabûl etmez em
Kime dâda gidem yaram sar deyü

2. Bîteklif dost bağına girmedim
El uzatıp gonca gülün dermedim
Gidip gayrılara meyil vermedim
Benim sadâkatli yârim var deyü

3. *Nûrî* meyiñ sürsün bezminde ağyâr
Genc-i mezellekte ben kılayım zâr
Sen başıña gez de taş yürekli yâr
Ben de böyle dolanayım yâr deyü

96. GEZDİREYİM PÂRE PÂRELENİNCE [NÛRÎ]

[163]

1. Bize hicrân yazmış kilik-i kaderde
Levh üzre ismimiz karalanınca
Yâr câme-i ‘aşkıñ serîr-i serde
Gezdireyim pâre pârelenince

2. Yaş yerine akar gözden hûnâbım
Âteş-i ‘aşkınla ciğer kebâbım
Bâri ta‘mîr eyle kalb-i harâbım
Rakîbler semtinden aralanınca

3. *Nûrî* seveliden sen hilâl kaş1
Gâfil olma akar çeşmimiñ yaşı
Hicrân oklarıyla bağrımıñ baş1
Saña şân mı gelir yaralanınca

97. BÜLBÜL KONMAK İÇİN DALIM KALMADI [SEYRÂNÎ]

[164]

1. ‘Aşkım bülbülüne şevkim bağında
Gül açar dikenli çalım kalmadı
Gülveş bitip yettim ‘aşkın dağında
Bülbül konmak için dalım kalmadı

2. Balmumun yandırıp bezîre kadar
Aradım beşîrden nezîre kadar
Yokladım kızirden vezîre kadar
Baña zulmetmedik zâlim kalmadı

3. Azdır dünyâda ma‘âş medâr
Halk ölmüş mahlûkuñ kâffesin yudar
Fidân tûbâ-yı ümîdim budar
Anadan ‘üryânım mâlım kalmadı

4. ‘Aşık *Seyrânî*’yim diñle sözlerim
Ya’kûb’um elbette Yûsuf özlerim
Akçe-perestlerden korktu gözlerim
Cerîme verecek hâlim kalmadı

98. ON DÖRT GECEDEKİ YÜZÜM KALMADI [SEYRÂNÎ]

[164]

1. Tütmez oldu ocağında tütünüm
Söyündü âteşim közüm kalmadı
Ay misâli yarım oldu bütünüm
On dört gecede ki yüzüm kalmadı
2. Dem yok bulut gibi bulanmadığım
Çeşme-yi hayâtta sulanmadığım
Muhâbbet dağında dolanmadığım
İnişim yokuşum düzüm kalmadı
3. Gönlümü bir yârdan ayıramadım
Hakk'ın fermanların buyuramadım
Sağır kulak imiş duyuramadım
Tükendi dilimde sözüm kalmadı
4. Gezelim *Seyrânî* kahr ile mahzûn
Bir sâ'at lütufla olmadım memnûn
Maksûd-ı Mevlâ'ya erince Mecnûn
Dedi Leylâ sende gözüm kalmadı

99. KISSADAN HİSSEYİ ALMADA OLUR [SEYRÂNÎ]

[165]

1. Dîni bütün müslümânîñ gözleri
Merhamet bahrine dalmada olur
‘Ârif söylemeden duyar sözleri
Kıssadan hisseyi almada olur

2. Bul ‘ârifi cânım ben kurbân verem
Ayağı altına yüzlerim sürem
İyi gün dostuna etseñ biñ kerem
Bir gözü kusûra kalmada olur

3. ‘Ârif kalkan edip sabr u hilmini
Onuñla def‘ eyler zâlim zulmünü
Añlamayan avcı avıñ ‘ilmini
Kuşunu dumana salmada olur

4. Tabîbleriñ ‘ilmin ehl-i derd okur
Derd-i *Seyrânî*’ye dermân merd okur
Hâm sofular tesbîh çeker vird okur
Gözü hayvân yemi çalmada olur

100. DİZGİNİN BOYNUNA SALMADAN OYNAR [SEYRÂNÎ]

[165]

1. ‘Aşkıñ mühendisi güzel göñlümün
Ölçüp hesâbını almadan oynar
‘Aşk atına süvâr olmuş göñlümün
Dizginin boynuna salmadan oynar

2. Yâr zülûf sazınıñ tellerin dizer
Göñlüm deryâsında fırtına sezer
Martı kuşu deryâ yüzünde gezer
Karabatak gibi dalmadan oynar

3. Devecizâdeniñ sürülmez izi
Mübârek deveniñ tüylenmez dizi
Köçekçi feleğiñ oynatıp bizi
Üttüğü yanına kalmadan oynar

4. Bir Müslümân ölür ise bînamâz
Ocağında iki kazğan kaynamaz
‘Ârif köçek çalmanınca oynamaz
Ahmaklar *Seyrânî* çalmadan oynar

101. MECNÛN'A MAHSÛSTUR YÂDA OLAMAZ [SEYRÂNÎ]

[166]

1. Her bir harfte olan nokta esrârı
İsm-i harf-i taht-ı bâde olamaz
Leylâ'nîñ Mevlâ'ya irşâd [u] kârı
Mecnûn'a mahsûstur yâda olamaz

2. Kur'ân İncîl Zebûr dahı Tevrât'a
Îmân eden etmiş vahdet-i Zât'a
Biri nefye me'mûr biri isbâta
Lâ illâda illâ lâda olamaz

3. Bir kimse dil ile söylerse sözü
Eli ile ta'rîf eylerse özü
Kavî olmaz olur hem kara yüzü
Hem sütü sümüğü sâde olamaz

4. Yılanîñ 'âdeti âdemi sokmak
Olmaz mı *Seyrânî* ağzına akmak
Her kimiñ başına yadırgı tokmak
Değmiş olsa asilzâde olamaz

102. YÂD YABANCI DAĞDAN BELDEN SAYILIR [SEYRÂNÎ]

[166]

1. Ana kız karındaş hem kız evlâdı
Evde bulunsa da elden sayılır
Leylâ'nıñ Mecnûn'ı Şîrîn Ferhâd'ı
Yâd yabancı dağdan belden sayılır

2. Vâlî hâkim dahı doğar anadan
Kısmet aramağa gezer hevâdan
Şol kuru derede bir fırtınadan
Bir de gelip geçen seylden sayılır

3. Dağda iniş yokuş düzden gayrısı
Bahâr ile yaz kış güzden gayrısı
Kâziblerde iki sözden gayrısı
Mak'adımından çıkan yelden sayılır

4. Cihânıñ gecesi var gündüzleri
Tükenmez mi iniş yokuş düzleri
Pek kabadır *Seyrânî*'niñ sözleri
Haddeden çekilmiş telden sayılır

103. YUMURTA İÇİNDE VERMEK DİLEMEZ [SEYRÂNÎ]

[167]

1. Koyunla keçiden Hikmet-i Hudâ
Doğmayınca oğlak kuzu melemez
Kuşlar yavrusuna getirir gıdâ
Yumurta içinde vermek dilemez

2. Orak ekin biçmez bilemeyince
Un kepeğın seçmez elemeyince
Gözlü birbirinden silemeyince
Kör körüñ gözünden çapak silemez

3. Cânım kurbân olsun er oğlu ere
Kötüler yaramaz hayra şerre
Yüz bin Ferhâd getirseler bir yere
Bir nâmerdin taş bağrını delemes

4. Söylerim *Seyrânî* sözüñ gerçegin
Bul mantarıñ tohum yaprak çiçegin
Düşün yarasanıñ çilin yeleşin
Tüler ama her kuş gibi tülemez

104. YOKLUĞUÑ VARISIÑ VARIÑ YOĞUSUÑ [SEYRÂNÎ]

[167]

1. Mahpûslukta eliñ yoklukta diliñ
Cömert olur sanki vezîr tuğusuñ
Varlığa erince bağlanır eliñ
Yokluğuş varısıñ variñ yoğusuñ

2. ‘Ârif olan ‘ârif kılı kırk seçer
Zirâ‘atçı olan ekdiyin biçer
Çıplağın gönlünden kırk gömlek geçer
Ammâ çoğuş azı azıñ çoğuşuş

3. Mekke’den Kudüs’ten hâcîlik neden
Atadan anadan bacılık neden
Bilmem ey dem sende acılık neden
Sen bir üzüm şırasınıñ boğuşuş

4. Arslanıñ mekânı olmuş meşeler
Âteşle *Seyrânî* çiğler bişeler
Elmâslı kadehler billûr şişeler
İçinde büyümüş bir ak kuğuşuş

105. MUHKEM İSTER PENÇE BİLEK SEVDİĞİM [SEYRÂNÎ]

[168]

1. Yeleksiz kanatla bir kuş uçamaz
Kanat ister kâmil yelek sevdiğim
Yelek şikârîniñ kanın saçamaz
Muhkem ister pençe bilek sevdiğim

2. Hak kulunuñ her hâcetin bitirir
Noksan komaz tamâmına yetirir
Göñül dostun baş üstünde götürür
Koça boynuz değil şelek sevdiğim

3. ‘Aşk atlâsı dokunsaydı ipekten
Giymedik kalmazdı deli depekten
Değirmen öğütür unu kepekten
Temizleyen ince elek sevdiğim

4. Benim cânım seniñ cânınıñ teni
Seniñ cânınıñ dahi ten bilsin beni
‘Âşık *Seyrânî*’den sorsunlar seni
Soyu insân hûyu melek sevdiğim

106. SOLA SAĞ SAĞINA SOL GÖNDER BENİ [SEYRÂNÎ]

[168]

1. Şehr-i hakîkatiñ bâbına doğru
Yol erkâna erkâna yol gönder beni
Mâl [ü] dîn [ü] îmânım çalmasıñ oğru
Sola sağ sağına sol gönder beni

2. Dervîş îmânım dînim zikrini
Vird-i müdâm eyler iken fikrini
Bozmak mümkün ise fi'lim bikrini
Yüzde tâhir zâta dul gönder beni

3. Cismim fenâfillâh hatmin okuta
Cânım bekâbillah miskin kokuta
Dîn-i İslâm dezgâhında dokuta
Esb-i îmânıma çul gönder beni

4. *Seyrânî*'ye fermân-ı emr-i künfekân
Mantûk-ı vâhid-i kudret-i lisân
Hakk'ıñ kudretinden hâriç bir mekân
Bulmak mümkün ise bul gönder beni

107. OLSA ONDA LÜTF-I HUDÂ BULUNUR [SEYRÂNÎ]

[169]

1. Âdem tabî‘atlı melek sıfâtlı
Şâh olursañ saña gedâ bulunur
Her kim güler yüzlü dilleri tatlı
Olsa onda lütf-ı Hudâ bulunur

2. Kâlû belâ ikrârını güderseñ
Onda olan dîni bunda öderseñ
İsmâ‘îlveş cânıñ kurbân ederseñ
Sana gökten iner fedâ bulunur

3. Pehlivânlık edip nefsiñ yıkarsañ
Îmânın nûrundan şem‘an yakarsañ
Mûsâ gibi Tûr-ı ‘aşka çıkarsañ
Saña Hak dilinden nidâ bulunur

4. İkrâr kapısında dışarda durduñ
Seyrânî îmândan ne haber sorduñ
Deryâda mermer taş içinde kurduñ
Ağzında yeşil ot gıdâ bulunur

108. BENİ ABDÂL EDEN SEN DEĞİL MİSİN [SEYRÂNÎ]

[169]

1. Damarda kan gibi cânâ civârsın
Beni dellâl eden sen değil misin
Ya şimdi bâbîña gelsem koğarsın
Beni abdâl eden sen değil misin
2. Cânım dolmuş cânân peymânesine
Ayılma yok ‘aşkıñ mestânesine
Nûr-ı şem‘-i nârın pervânesine
‘Arz-ı cemâl eden sen değil misin
3. Kiprikleriñ içer gözdeki yaştan
Damla nasîb olmaz bir kıla kaştan
Zülfün gibi ‘aklım dağıtıp baştan
Perîşân hâl eden sen değil misin
4. *Seyrânî*’yim tut kulağın sözüme
Yâr hayâliñ mekân tutmuş gözüme
Zembûr gibi girip çıkıp özüme
Çeç yapıp bal eden sen değil misin

109. GÖRMÜŞ ‘ÂŞIK KALBİN DİÑLE KULAK AS [SEYRÂNÎ]

[170]

1. Her kimiñ andırmış Hak ismin ‘âşık
Ma‘rifet bahrine eylemiş gavvâs
Hazîne-yi Rahmân demeye lâyık
Görmüş ‘âşık kalbin diñle kulak as

2. İsmi kenz-i Rahmân hazînedârı
Etmiş ‘âşık kalbin yaradan Bârî
Her kimiñ var ise Hakk’a inkârı
Hakk onu inkârdan eylesin halâs

3. Her kim ki ‘âşığıñ kalbini yıkar
Gide gide Hakk’ı inkâra çıkar
Hak onu cehennem nârına yakar
Eyler âhiretde kısâsa kısâs

4. Açıl var *Seyrânî* solmak dilerseñ
Makbûl-i ‘indallâh olmak dilerseñ
Eğer sen de Hakk’ı bulmak dilerseñ
Sıdk ile tarîk-i ‘aşka kadem bas

110. BİLMİYEN MA'RİFET KÂNI DEĞİLDİR [SEYRÂNÎ]

[170]

1. Kalb-i 'âşık hazîne-yi Rahmân'dır
Gam metâ'ı bedestânî değildir
Bu sırrı añlayan ehl-i 'irfândır
Bilmeyen ma'rifet kâni değildir

2. Şeddâd'ın uçmağı şehr-i 'Aden'de
Öğülmez her kal'a şehr-i Vidin'de
Her nakkâşın adı Mâçûn [u] Çîn'de
Şöhret bulan Behzâd Mânî değildir

3. Hak Te'âla aç kulların toklayan
Kul kalbine nazar edip yoklayan
'Âşıklarda minnet gülün koklayan
Tâc-ı taht-ı 'aşkın hânî değildir

4. Arılara gelmiş çiçek devşirmek
'Âriflere mahsûs çiğ söz pişirmek
Seyrânî'yi rıf'attan düşürmek
Hallâk-ı cihânın şanı değildir

111. İMÂNINDA GÜMÂN OLMAZ Kİ OLMUZ [SEYRÂNÎ]

[171]

1. Gül gibi açılmış herkeste bir hûy
Ecel gelmeyince solmaz ki solmaz
İmâm-ı mezheb-i zevk-i 'aşka uy
İmânında gümân olmaz ki olmaz
2. Merd-i Hak merkebi olan düldülün
Civan iken yoktur almış öñdülün
Hak dînim bâğında îmanım gülün
Bitirmişsiñ şeytân yolmaz ki yolmaz
3. Bir yanmış yerime dökmezseñ suyu
Başını yastıktan kaldırma uyu
Câhiliñ misâli susuz bir kuyu
Elden su koymakla dolmaz ki dolmaz
4. Yedi iklim çâr köşeyi bir âdem
Seyrânî arayıp gezse demâdem
Mezhebince âdem bulamaz demem
Mâ-yı meşrebince bulmaz ki bulmaz

112. DERMEMESİ EVLÂ İMİŞ DERMEDEN [SEYRÂNÎ]

[171]

1. ‘Akl u fikriñ hâllolunmaz müşküle
Ermemesi hayırlıdır ermeden
El uzatıp bâğda biten her güle
Dermemesi evlâ imiş dermeden

2. Kimi şâhlık ister kimi vezîrlük
Kimisi kahyâlık kimi kızirlik
Bahîl âdem ile cennette birlik
Girmemesi şâyestedir girmeden

3. Göz kulak kapısı olmuş özüm bu
Özümle müşterek olmuş gözüm bu
Seyrânî’yim eğri doğru sözüm bu
Borç vermek hayırlı zekât vermeden

113. ÇERÂĞ-I ÇEŞMİNDE NÛR EYLE BENİ [SEYRÂNÎ]

[172]

1. Yâ Rabbî Hazret-i Mûsâ-yı ‘aşkıñ
Taht-ı kademinde Tûr eyle beni
Hazret-i Meryem ü ‘Îsâ-yı ‘aşkıñ
Çerâğ-ı çeşminde nûr eyle beni

2. Bir Çiñ sedti⁷ binâsın toprak temelden
Yıksañ mülküñ benim nem gider elden
Rızâña muğâyir olan ‘amelden
Refik et tevfikin dûr eyle beni

3. Cümle ism-i mahlûkta ne sır var
Sen’siñ cümlesine vâkıfû’l-esrâr
‘İlm-i ledünnîden edip haberdâr
Süleymân’a mürşid mûr eyle beni

4. Münkirleri *Seyrânî*’ye güldürme
Setr eyle ‘isyânıñ halka bildirme
İsm-i mevti cehâletle öldürme
Âzâd-ı nefha-i Sûr eyle beni

114. DED Ü GAMDAN GAYRI TİCÂRETİM YOK [SEYRÂNÎ]

[172]

1. Ey pîrim ‘aşkıña düştüm düşeli
Başta ‘aklım elde irâdetim yok
Leyl ü nehâr oldum ben endişeli
Derd ü gamdan gayrı ticâretim yok

2. Rabb’im seni seven gayra tapamaz
Hidâyet ettiğîñ yoldan sapamaz
Sen’iñ yıktığıñı kimse yapamaz
Mahlûktan ümîd-i ‘imâretim yok

3. Nefsim hevâsında yemiş olurum
Zikriñi kalbimden silmiş olurum
Hakk’ı benden gâfil bilmiş olurum
(...) ⁸

4. İmtihânsız Halîlullâh yârını
Bilirken keşf için bu esrârını
Âteş-i Nemrûd’a fakriñ nârını
Tercih etmiş benim liyâkatim yok

5. Eşfel-i sâfilin fevku’l-‘alâsı
Mahlûkıñ dilinde var Hak salâsı
Seyrânî çekdiğim nefsim belâsı
El nefsinden benim şikâyetim yok

⁸ Bu dördlük sayfaya yan olarak yerleştirilmiştir. Bu dördlüğün son dizesi sayfa kesiginden dolayı okunamamaktadır.

115. BEÑZEMEZ MİHR Ü MÂH KESÂFETİNE [SEYRÂNÎ]

[173]

1. Gelecektek haber veren bulunmaz
Gelen baştan geçmiş hikâyetine
Nûr-ı şemsi vahdet-i zâtı dolanmaz
Beñzemez mihr ü mâh kesâfetine

2. Her eşyâ mazhar-ı kudret sıfâtlı
Kimisi piyâde kimisi atlı
Ne var yaratılmış ‘âlemde tatlı
Beñzemez muhabbet halâvetine

3. Hazret-i ‘Îsâ’ya indi mâ’ide
Yine bozulmadı eski kâ’ide
Sağ gözden sol göze yoktur fâ’ide
Bak kendi başınıñ selâmetine

4. Kim bilirse kendin ehl-i kerâmet
Seyrânî bil onda yok istikâmet
Sûfî her ne kadar etse ‘ibâdet
Başın bağlar nefsi ticâretine

116. MEDED SENDEN YOKUŞUMA DÜZÜME [SEYRÂNÎ]

[173]

1. Mevlâm saña ne hâcettir ‘arzu hâl
Her nefeste sen ‘âlimsiñ özüme
Tenimle cânımda kalmadı mecâl
Meded senden yokuşuma düzüme

2. ‘Amel sâzın bozuk düzen çalmışım
Cürm ü ‘isyân deryâsına dalmışım
‘Azîz gecelerde gâfil kalmışım
Nevm-i gaflet düşmân imiş gözüme

3. (...) misâl düzemedim katarım⁹
Baykuş gibi vîrânlarda öterim
Ben ‘aşkıñ nârına yanmış tüterim
Nâr-ı tamu hayrettedir gözüme

4. Hevâ-yı nefsimle ettim ülfeti
Başa satın aldım gam u mihneti
Açıldığı vakit ‘amel hücceti
Seyrânî’dir vurma cürmüm yüzüme

⁹ Dizenin baş kısmı silik olduğu için okunamamıştır.

117. ‘AŞK OLSUN ERBÂB-I ‘İRFÂNA YÂ HÛ [SEYRÂNÎ]

[174]

1. Emr-i Hak’la bu dünyâya gelmeseñ
Uğramazdıñ böyle seyrâna yâ Hû
Rabb’iñi bilmezdiñ nefsiñ bilmeseñ
‘Aşk olsun erbâb-ı ‘irfâna yâ Hû
2. Sâz ‘irfânıñı düzüp çal hemân
Bahr-i ‘aşkıñ tevhîdine dal hemân
Gözleriñ var ise ‘ibret al hemân
Baktıkça âyine-yi devrâna yâ Hû
3. Kimde yok eceliñ havf u cefâsı
Bil ki dünyâca var onuñ safâsı
Eğer güzelliğiñ olsa vefâsı
Olurdu Yûsuf-ı Ken‘ân’a yâ Hû
4. *Seyrânî* okuyup elifle bâsın
Tâ sâniñ bâya ederek kıyâsın
Bildik ism [ü] kalbin sûre-yi Yâsîn
Âmentü billah Kur‘ân’a yâ Hû

118. HASRET KILINCINI ZAĞLA GEZ YÜRÜ [SEYRÂNÎ]

[174]

1. Ya‘kûb gibi gam evinde buñalıp
Gözüm Yûsuf için ağla gez yürü
Hüsn-i hayâliniñ çarhına çalıp
Hasret kılincını zağla gez yürü

2. Ey çeşmimiñ akan âb-1 revânı
Firkat deresinde tutma mekânı
Buluncaya kadar bahr [ü] ‘ummânı
Kızılırmak gibi çağla gez yürü

3. Havâlarda bulut gibi bulanıp
Gül misâli şebnem ile sulanıp
Pervâneler gibi şem‘e dolanıp
Nâr-1 ‘aşka cânıñ dağla gez yürü

4. Şeddâd’iñ cenneti bâğ-1 İrem’i
Yere geçti mâl-1 Kârûn haremi
Seyrânî kimseden umma keremi
Sıdkıñı Mevlâ’ya bağla gez yürü

119. MEFHAR-İ ‘ÂLEMSİÑ KADRIÑ MU‘ALLÂ [SEYRÂNÎ]

[175]

1. Ey mürüvvet kânı şâh-1 risâlet
Bilmişem olduğıñ mahbûb-1 Mevlâ
Dilim ikrâr eder kalbim şehâdet
Mefhar-i ‘âlemsiñ kadriñ mu‘allâ

2. Ey zât-1 esrâr-1 mir’ât-1 vâhit
Ahmed [u] Muhammed [u] Mahmûd Hâmit
Esrâr-1 derûnum Zâtıña ‘âit
Değildir diyemem hâşâ ve kellâ

3. Me’ûlümle beni mesrûr eylemek
Şâniña şâyândır sertâc-1 felek
Vücûd-1 mümkinât ins ü cin melek
Cevher-i ma‘den-i ahseniñ hâlâ

4. Ey nûr-1 sırâc-1 kandîl-i ekvân
Nûruñla münevver vücûd-1 imkân
Mücrim *Seyrânî*’nin derdine dermân
Sensiz olmaz olur seniñle illâ

120. KORKMAYAN ALLÂH'TAN GEÇEMEZ SIRÂT [SEYRÂNÎ]

[175]

1. Her kimiñ kalbinde varsa havfullah
 ‘Alâmeti eyler kuldân ihtiyât
 Hak’tan korkan olur ‘ârifibillâh
 Korkmayan Allâh’tan geçemez sırât

2. Her kim ikrârına durmazsa kavî
 Yeri olur cehennemîñ alevi
 Vefâsız âdemiñ cennette evi
 Olsa da Hak ettirmesin ihtilât

3. Her kim etmez ise ‘ahdine vefâ
 Ol eden kimsedir cânına cefâ
 Maraz-ı küfrüne îmandan şifâ
 Bulamaz edemez dîn [ü] farzı iskât

4. *Seyrânî* nâmerdiñ yüzüne bakma
 Cömerdi gönülden gözden bırakma
 Benciliñ şem‘inden şem‘iñi yakma
 Zulmete râzı ol mânend-ü tavat

121. ETMİŞ ‘ALÎ GİBİ ŞÎR BULAMADIM [SEYRÂNÎ]

[176]

1. Nokta-yı merkez pürkâr-ı kudret
Fahr-i ‘âlem gibi pîr bulamadım
Dîn-i Muhammed’e gayret [ü] nusret
Etmiş ‘Alî gibi şîr bulamadım
2. Şefâ‘at kâsesiñ Ahmed’e sunmuş
Rahmetiñ bâdesi içine konmuş
Katresinden bahr-i muvassît yunmuş
Deryâ-yı rahmette kir bulamadım
3. Her cân giymez bu tarağıñ bezini
Giyse dahı açıkta kor dizini
Sürüp buldum ammâ yârıñ izini
Cümleden geç buldum er bulamadım
4. *Seyrânî* fikrimle gezdim her sûyu
Herkesiñ cânınıñ altında hûyu
Biz kimiñ demine çekelim hûyu
Verâ-yı perdede yer bulamadım

122. NÂS DİLİNDE ZEMDEN USANIP RAKKÂS [SEYRÂNÎ]

[176]

1. Doldu çeşmim nemden nûş eder semden

Âh bu derd [ü] gamdan olmadım halâs

Değilim havâs

Havâs sözlü kemden mihnet [ü] elemden

Nâs dilinde zemden usanıp rakkâs

Olup pür hasâs

2. Hasâs züğüörde der halka haber ver

Miftâha mutî‘ pîr ‘aklîñ başa der

Dil ne içip ne yer sen murâda er

Sen ‘adûya esîr oldum et kısâs

Okurum İhlâs

3. İhlâs’tır ezberim belâlı serim

Bir ‘aşk ehli erim rûylarım nerim

Yok kimseye şerrim yok sîm ü zerim

Nesîmveş derim yüzüp dâra as

Gerek hemân bas

4. Bas râh-ı hayra pây vây elinden vây

Seyrânî birkaç ay birkaç sene say

Kuru kalır çok çay yoksul olur bay

‘Adûv olur hây hây hây bahre ol gavvâs

Sakin tutma yas

Temmet

123. ZEHİR OLUR ŞEKER İLE BAL BAÑA [SEYRÂNÎ]

[177]

1. Efendim sağlığıñ isterim Hak'tan
 Üzerimde sâyeñ yeter mâl baña
 Defteriñde ismim sayarsañ yoktan
 Zehir olur şeker ile bal baña

2. Esmeyince Hak emriniñ yelinden
 Koku gelmez şefâ'atiñ gülünden
 İzinsiz İdrîs'iñ gelmez elinden
 Hulle biçmek yeşil baña al baña

3. Şems-i 'aşkıñ kalpte doğdu dolunmaz
 'Aşk bağındaki güller gibi yolunmaz
 El uzatsam her ağaçta bulunmaz
 Peşik gibi yapışacak dal baña

4. Yok nasbım ki 'azlim havfin çekeyim
 Dil arhına gam tohumun ekeyim
 Bu tekyeye bir kurbânlık tekeyim
 Vakti gelsin çek pıçağı çal baña

5. *Seyrânî*'yim boş küp gibi iñlemem
 Üç sıfırla bir rakamı biñlemem
 Elimde çaldığım sâzı diñlemem
 'Aşkım sâzı verir türlü hâl baña

124. ŞEM‘A [VÜ] PERVÂNENİÑ EMSÂLIYİM BEN [SEYRÂNÎ]

[177]

1. Bülbül gibi gülistânda subh u şâm
Bir gül-i zîbânîñ meyyâliyim ben
Kurtulmazım yanıp tütmekten encâm
Şem‘a [vü] pervâneniñ emsâliyim ben
2. Güzeller ‘âşıkîñ dilsitânıdır
‘Aşk-ı muhabbetiñ bâğ bostânıdır
Hüsni genc kudret bezestânıdır
Metâ‘-ı vaslınıñ dellâliyim ben
3. Güzeller ağyârı keyfince ammâ
Ne dilerse eyler merâmın icrâ
‘Âşıklara eyler nâz ü istiğnâ
Derd [ü] gam yükünüñ hammâliyim ben
4. Vird-i zebân etdim evsâf-ı pâkın
Makbûle geçmedi *Seyrânî* lâkin
Verse kabûl etmem cümle emlâkın
Seyr-i cemâliniñ âbdâliyim ben

125. GÖKTEN YAĞAR YERDE ERİR KAR GİBİ [SEYRÂNÎ]

[178]

1. Dostuñ sitem sözü tene dokunmaz
İşler içeriye zehr-i mâr gibi
Her bir dostuñ esâmîsi okunmaz
Gökten yağar yerde erir kar gibi
2. Kim gözü gözüñe kaşı kaşıña
Beñzemezse tuzun katma aşña
Bir gün eder geñ dünyâyı başña
Gevreze'niñ zindânından dar gibi
3. 'Ârifler *Seyrânî* ay gibi 'ayân
'Âriften sayılır 'ârife uyan
Câhiliñ sohbeti encâm ziyân
'Ârifleriñ ziyân sözü kâr gibi

126. MA‘RİFETİŃ SÂZİ DÜZÜLMİYİNCE [SEYRÂNÎ]

[178]

1. Hak bilir yastıĝa başım koymadım

Uyku gelip gözüm süzölmeyince

Sâz-ı mecâzîden elim yumadım

Ma‘rifetiŃ sâzı düzölmeyince

2. Seyyid Gazi kal‘asıdır tuvayil

‘Alî kızı ile olmaz mukâbil

Yuvasına girip çıkmaz ebâbîl

Açıp kanatların büzölmeyince

3. Düşün yüceliĝiŃ bir alçaklıĝın

Fıkr et ‘ârifliĝiŃ bir ahmaklıĝın

Kim bildi Mansûr’ıŃ ene’l-haklıĝın

Nesîmî’nin postu yüzölmeyince

4. İki sığır bir hayâтта sulanmaz

Irmak bulansa da deryâ bulanmaz

Mecâz ipi hakîkate ulanmaz

İncelip *Seyrânî* üzölmeyince

127. MEYL-İ ÇEŞM-İ NÛRUÑ İNTİZÂRA VER [SEYRÂNÎ]

[179]

1. 'İlm-i fikhîñ zâhir elfâzın oku
Ma'nâ-yı elfâzın iftihâra ver
Örümcek misâli bir perde doku
Meyl-i çeşm-i nûruñ intizâra ver
2. Cân içinde cânân vardır şân döker
Şân içinde şâyân vardır nân döker
Bâtında var cân bağışlar kan döker
Sen zâhirden al sat Zü'l-fikâr'a ver
3. Zü'l-fikâr'ı Şâh-ı Merdân takındı
İslâm çeşmesinden îmân akıttı
Secde tesbîhinden sanma sakındı
Sen İbn-i Mülcem'i yoktan vara ver
4. *Seyrânî* satarım bağ u bağçamı
Vâlidemden mîrâs kalan bokçamı
Ben veririm muhabbete akçamı
Sen yıl çalış 'ömrüñ rûzığâra ver

128. MERÂMIÑCA MEYVE VERİR DAL DEĞİL [SEYRÂNÎ]

[179]

1. Bu ‘aşk farz [u] vâcib sünnet ise de
Sefil başta çekilecek hâl değil
Fidân-ı Tûbâ-yı cennet ise de
Merâmiñca meyve verir dal değil

2. ‘Aşkîñ bûy-ı misk-i gayr-ı feşânı
Hakîkat artırır şöhretle şânı
Ehl-i hakîkatiñ olmaz nişânı
Kerâmet sâcî hırka [vü] şâl değil

3. Humâr-ı ‘âşıkla ‘âşık atılmaz
Kazâ kılıncına kalkan tutulmaz
Cân cevheri akça ile satılmaz
Bil kadrini ele geçer mâl değil

4. ‘Aşkîñ kemendine sevdâ bendine
‘Aşk olsun bend olan derdimendine
Tutuldum *Seyrânî* ‘aşkîñ fendine
Bir tuzak ki kurtulacak al değil

129. MERMER TAŞI HAVFA SALDIĞIÑ YETER [SEYRÂNÎ]

[183]

1. Kırılısın kânûnuñ telleri felek
‘Aks-i murâd üzre çaldığıñ yeter
Öküze balığa olduñ bügelek
Mermer taşı havfa saldığıñ yeter

2. İskender deryâniñ almış harâcın
Âb-ı hayât çeşmesiniñ tarâcın
Yiyememiş söyündürmüş sırâcın
Sen benim âhımı aldığıñ yeter

3. İsrâfil’iñ Sûr’un alacak mısın
Kânûnuña koyup çalacak mısıñ
Sen cihâna bâkî kalacak mısıñ
Bu zamâna kadar kaldığıñ yeter

4. *Seyrânî* feleğiniñ olsa edebi
Sükker-i İslâm’a katmazdı şebi (1)
Sen de sefîne-yi Nûh nebî gibi
‘Azâb-ı tûfâna daldığıñ yeter

(1) Her ne kadar aslı şâb olup şeb yazılmış ise de kafiyyeye riâyet için zarûrîdir.

130. ONLAR BİZDEN YOLDA ULUDUR DİYE [SEYRÂNÎ]

[184]

1. Evliyâlar bize kılmazsa himmet
Bizi Yaradan'ın kuludur diye
Biz dâ'im onlara eyleriz minnet
Onlar bizden yolda uludur diye

2. Ferhâd gibi taş bağrını delmedim
Mecnûn gibi Leylâ deyip yelmedim
Ben destimi su doldurup gelmedim
Erenler çeşmesi suludur diye

3. Emr-i Hakk'ız dil söyler mi kelâmı
Erenler değil mi Hakk'ın gulâmı
Hak mi'râçta iki verdi selâmı
Âdem saçı Havvâ soludur diye

4. *Seyrânî* seyrimden geri durmadım
İnişe yokuşa atım yormadım
Güzeliñ çirkiniñ kalbin kırmadım
İsm-i Hak dilinde doludur diye

131. UNUÑ İNCESİNİ TAŞ KAPAR KAÇAR [SEYRÂNÎ]

[185]

1. Âdem evvel cennet ni‘metin yerken
Bilir bilmez çiğ süt aş kapar kaçar
Er etmeğin taştan çıkaram derken
Unuñ incisini taş kapar kaçar

2. Sikkesi kesilen şâh mezârından
Sordum yok haberi sîm ü zerinden
Bir gün gamze oku göz üzerinden
Yay gibi kurulan kaş kapar kaçar

3. Âdemoğlu ‘Azrâ’il’iñ şânını
Bilse kuldân da‘vâ etmez kanını
Ölen Hakk’a teslim eyler cânını
Sağların gözünden yaş kapar kaçar

4. *Seyrânî*’dir çok düşünme derîni
Mahv edersîñ soñra cân cevherini
Er olan bırakmaz yerde serini
Şems-i Tebrîzîveş baş kapar kaçar

132. DELİL BULUNMAMIŞ HÜRMET RÂHINA [SEYRÂNÎ]

[185]

1. Dil-i Yûsuf'un ihvân alıp babadan
Getirip bıraktı haset câhına
Bir Tañrı selâmı bir merhabâdan
Delîl bulunmamış hürmet râhına

2. Çalkan hey tecellî deryâsı çalkan
Dilim mahzûn çeşmim akıtır al kan
Kurtaramaz hasûd ser tutsa kalkan
Âhım okun alsa nişângâhına

3. Câm-ı tecellîden teşneyim müle
Var nisbetim akrânlıkta bülbüle
Bülbül meftûn ise dikenli güle
Seyrânî 'âşıktır bir Allâh'ına

133. İ‘TİBÂRİÑ KALKAR ŞÂN ÜSTE GİDER [MAKBÛLÎ]**[186]**

1. ‘Aklıñı başına derc eyle gözüm
Zîrâ felek devri yan üste gider
Câhile sır verme diñlersen sözüm
İ‘tibârîñ kalkar şân üste gider

2. Kapudan olup kendiñ kullan dümeni
Rûzgâra karşı açma yelkeni
Belki dalga urur incitir seni
Mâlîñ telef olur cân üste gider

3. *Makbûlî* işiñi danış erbâba
Danışksız cevap gelmez hesâba
Meyl ederseñ arakıla şaraba
Eviñ mezâr olur hân üste gider

134. ANCAK HÂTIRDA BU TESELLÎ KALDI [NÛRÎ]**[187]**

1. Gumûm ikliminden olduk müberrâ
Arada bir derd-i tecellî kaldı
Bize böyle deyü takdîr-i Mevlâ
Ancak hâtırda bu tesellî kaldı

2. Ne kadar cehd etsem ben bir murâda
Hiç olmuyor mukadderden ziyâde
Yoktur halâsıma emr ü irâde
Verdiğim arz-ı hâl besbelli kaldı

3. *Nûrî* Hak'tan saña tecellî böyle
Kimden kime şekvâ eylerseñ eyle
Yüz biñ tabîb gelse biñ ilâç ile
Çıkmaz bu dert sende temelli kaldı

135. SANMA YÜZÜ OLSA KARASIZ GÖNÜL [SEYRÂNÎ]

[190]

1. Gel gönül Mevlâ'ya edelim niyâz
Hak murâd verici parasız gönül
Sâhibiniñ ismin çıkarmaz beyâz
Sanma yüzü olsa karasız gönül

2. 'Âşıkıñ gönlünde görüp yarayı
Beytullah yası tutup giymiş karayı
Derde Hak'tan isteyelim çâreyi
Derd olmaz elbette çâresiz gönül

3. Kalb-i 'âşık Hakk'ın kenz-i 'irfânı
'İyd [u] visâliniñ cânım kurbânı
Derler 'âdet değil varmak *Seyrânî*
Tabîb huzûruna yarasız gönül

136. O BÎPERVÂ KAŞIÑ GÖZÜÑ PERÇEMİÑ [RÛZÎ]

[191]

Koşma

1. İstihkâmın kurmuş kenâr-ı feste
Mîr-i livâ kaşîñ gözüñ perçemiñ
Nice mülûkânı kıldı dembeste
O bîpervâ kaşîñ gözüñ perçemiñ
2. Tûnus Trâblus Hind ü Bingâzî
Sûdan ile Habeş Mısr'ı Hicâz'ı
Keykubât-ı Rum'u Acem Şiraz'ı
Etti yağma kaşîñ gözüñ perçemiñ
3. *Rûzî* vassâf değil vasfîna lâyık
Sûretiñ sîretiñ tab'a muvâfik
Bir teline berdâr olur biñ 'âşık
Vay ne belâ kaşîñ gözüñ perçemiñ

137. HAYDAR-I KERRÂR'İ BULDUM BU YOLDA [SEYRÂNÎ]

[191]

Koşma

1. Yolum Hak erkânım mefhar-i 'âlem
Hak'tan haberdârı buldum bu yolda
Zikr [ü] fikrim budur benim demâdem
Haydar-ı Kerrâr'ı buldum bu yolda
2. Sıddîk-ı yârıgâr 'Ömer-i nâmdâr
'Osmân hazînedâr-ı nûreyn vakar
İmâmeyn dîndâr sâkîü'l-ebrâr
Tahtehâ'l-enhâr'ı buldum bu yolda
3. Muhammed zâhirde edip istimdâd
Onları hayırla kıldım her dem yâd
Kadri zâyil olmaz ebedü'l-âbât
Ca'fer-i Tayyâr'ı buldum bu yolda
4. Ümmet olan hiç eder mi böyle suç
Nice ümmet bilmem Yezîd bağı tuç
Horâsân şehrinden eyleyen hurûç
Müslim Teberdâr'ı buldum bu yolda
5. Bugün gâfil oldu *Seyrânî* dünden
Hak saklar ehlini ay ile günden
Hızır Nebî gibi 'ilm-i ledünden
Vâkıfu'l-esrâr'ı buldum bu yolda

138. MUHABBET ETMENİN YÂR ZAMÂNIDIR [NURİ GÖKAŞAN]

[192]

1. Evvel bahâr oldu güller açıldı
Bülbül-ü şeydânîñ zâr zamânıdır
Kâ'inâta misk ü 'anber saçıldı
Muhabbet etmeniñ yâr zamânıdır

2. Gâfil olma oku dersi 'ibretten
Perîşândır geri duran gayretten
Asâlet [ü] necâbet düştü rağbetten
Şimdi zamânımız var zamânıdır

3. *Nûrîya*'dır fütûr etme hâsılı
Her bir derdi umûr etme hâsılı
Çalışmakta kusûr etme hâsılı
'Âr zamânı değil kâr zamânıdır

Nûrî ki işbu mecmu'anîñ câmî'-ı 'âcizleri tarafından bâlâdaki koşma 25 Mart 1928 târîhinde inşâd ve işbu deftere kaydedilmiştir.

139. KALEM KAŞLI SÎM GERDÂNLI BENSİZ YÂR [NÛRÎ]

[196]

1. Garîb göñlüm sensiz ârâm eylemez
Ya sen nice eğlenirsiñ bensiz yâr
Servi görse kaddiñ hırâm eylemez
Kalem kaşlı sîm gerdânlı bensiz yâr

2. Gülde bû-yı vefâ olaydı ey yâr
Seherde bülbüller eylemezdi zâr
Bir ‘âşık-ı zârıñ biñ ağyârı var
Olur mu gülşende gül dikensiz yâr

3. Tutulunca göñül zülfüñ târına
Kıl kadar meyl etmez dünyâ varına
Nûrî pervâneveş ‘aşkıñ nârına
Yansın dolansın mı böyle sensiz yâr

140. KORKARIM SEVDİĞİM YAŞIN KÜÇÜCEK [BEDRÎ]**[196]**

1. Nerden ‘âşık oldum sen gonca güle
Bülbül tek yoluñda ‘ömrüm geçecek
Lebiñden bir bûse istemem bile
Korkarım sevdiğim yaşın küçücek

2. Ne kadar meth etsem ey leb-i gülnâr
Methe şâyestesîñ eylemem inkâr
Menevşe perçemli gül yanaklı yâr
Hangi bâğda biter sen gibi çiçek

3. Bakmazsîñ *Bedrî*’nin telâşlarına
Aslâ rahmetmezsîñ göz yaşlarına
Cefâ kitâbınıñ ders başlarına
Ya bir mum yapıştır ya tebeşir çek

141. CÜMLE DERDİ DEVÂSINA DÖNDERİR [SEYRÂNÎ]

[198]

1. Muhabbet ehliniñ Hazret-i Allâh
Kalbin Mekke havâsına dönderir
Gece gündüz kış yaz bir olur nâgâh
Cümle derdi devâsına dönderir
2. Bir muhabbet meclisine münâfık
Gelse kazâ ile bir kalbi fâsık
Cennet safâsına muhabbet lâyık
Olsa zakkûm tavasına dönderir
3. Münâfık karnını sevicî olur
Her işte sabretmez evicî olur
Çarığın sıırımın gevici olur
Karnın geriz ovasına dönderir
4. Kâmiliniñ kimseye dokunmaz şerri
Severiz *Seyrânî* er oğlu eri
Telveci dalkavuk vardığı yeri
Übübiğiniñ yuvasına dönderir

142. YARADANIM YARATMAMIŞ KAR BENİ [SEYRÂNÎ]

[198]

1. ‘İsâ gibi yerden göğe ağamam
Mansûr gibi kabûl etmez dâr beni
Rahmet gibi gökten yere yağamam
Yaradanim yaratmamış kar beni

2. Dikenli çalılar güller sokunmuş
Bülbülün dilinde methi okunmuş
‘Aşk [u] sevdâ yeli baña dokunmuş
Etmiş zülfüñ gibi târümâr beni

3. ‘Aşk u sevdâ koyun değil güdeyim
Turna değil katarlayıp yedeyim
Senden gayrı tabîb bilmem gideyim
Eden seniñ derde giriftâr beni

4. Bostân-ı vaslîñdan seniñ ey melek
Yemedi *Seyrânî* bir dilim kelek
‘Azrâ’il gelince bırakmaz şelek
Öldürür çektiğim renc ü ‘âr beni

143. AZ RIZKIÑ ÇOK OLMAZ GEL ETME TELÂŞ [SEYRÂNÎ]

[199]

1. Tevekkül bâbına eyle intisâb
Çekme kasâvet-i medâr-ı ma'âş
Nahnu kaseknâ'da kesilmiş cevâb
Az rızkiñ çok olmaz gel etme telâş
2. Ölü ana baba çıkar aradan
Yetimleri aç öldürmez Yaradan
Dert ehli ümîdin kesmez çâreden
İki el bir baş için ederler savaş
3. Akan su serinden olsa gör âgâh
Serden âgâh olan gedâ olur şâh
Değirmeniñ zikri çarh-ı illallâh
Hay ismin zikr eder döne döne taş
4. *Seyrânî* yarattı ağzıñda Hak dil
Diliñi söyleten Yaratan'ı bil
İsm [ü] cismim âteş ü âb u türâb u yil
Cân hak nefisinden çekmez ayrı baş

144. DERÛNUMDA ‘AŞK ÂTEŞİ YANIYOR [SEYRÂNÎ]

[199]

1. Gönül hîçbir renkten boya almadı
Tâvûs gibi her boyaya banıyor
Cehennem nârına hâcet kalmadı
Derûnumda ‘aşk âteşi yanıyor
2. Hâk-i gamla kanım bile karıldı
Levh üstünde kalem iki yarıldı
Cân evimiñ ciğerinden sarıldı
Gam sülûğü kanım emip kanıyor
3. Sanma *Seyrânî*’niñ gözü yaş gibi
Zannetmeyîñ bağı Timurtaş gibi
Kâdî mutbahında bişmiş aş gibi
Yediğini yetîm hakkı sanıyor

145. KEMÂN EBRÛLARIÑ TAFRÂSI GÜZEL [GEDÂYÎ]

[202]

1. Nûra gark eylemiş kevn [ü] mekânı
 Âfitâb-ı hüsnüñ ziyâsı güzel
 Kendine bend etmiş halk-ı cihânı
 Kemân ebrûlarıñ tafrâsı güzel

2. Aslıñ hûrî midir ey nesl-i melek
 Beni meftûn ettiñ gözler süzerek
 Görmemiş ‘âlemde dîde-i felek
 Böyle nâzı güzel edâsı güzel

3. Sende bu güzellik bu hüsn [ü] edâ
 Hakk’ıñ ihsâmıdır ey melek sîmâ
Gedâyım cevri etme lütf eyle baña
 Yoktur buña Hakk’ıñ rızâsı güzel

146. HER GÖZDEN DÖKÜLEN YAŞI MI SANDIÑ [YESÂRÎ]

[203]

1. Bir sırr-ı Hudâ'dır râh-ı hakîkat
Sen onu mâderiñ işi mi sandiñ
Dâne-i gevherdir zîver-i kudret
Her gözden dökülen yaşı mı sandın

2. İnkılâptan âsitânı gören var
Teveccühle hânümânı gören var
Kân içinde gizli kânı gören var
Sen kendiñi sarrâf başı mı sandın

3. *Yesâr'*a cevri etme ey rû-yı mâhım
Âsumâna çıktı dûd-ı siyâhım
Seniñ gönlün sırça sarâysa şâhım
Ya benim değirmen taşı mı sandın

147. MANSÛR'A BİLDİRDİ DÂRA ÇEKİLDİ [YESÂRÎ]

[203]

1. Esrâr-ı Mevlâyı fark eden âdem
Her birisi bir diyâra çekildi
Ene'l-hak sırrını Hallâk-ı 'Âlem
Mansûr'a bildirdi dâra çekildi

2. Ey gönül kimlerden kimlere su'âl
Yer ile berâber oldu ehl-i hâl
Devr-i zamânedен erbâb-ı kemâl
Kalmadı hep semt-i yâra çekildi

3. Cemâlinden gayrı dilber-i ra'nâ
Görünmez gözüme zînet-i dünyâ
El çekti sivâdan *Yesârî* gedâ
Şimdiki hâl bir kenâra çekildi

148. ÂDEM'E 'ALLEME'L-ESMÂ VERİLMİŞ [SEYRÂNÎ]

[204]

1. Kudret lisânından Kur'ân okunmuş
Halkıñ lisânından ma'nâ verilmiş
Tarağına göre bezi dokunmuş
Âdem'e 'alleme'l-esmâ verilmiş
2. Ammâ ricâlinden ammâ zeninden
Kim kurtarmış göñlün âh [u] enînden
Kendi sıfâtınca kendi teninden
Âdem'e eğlence Havvâ verilmiş
3. Kul ne kadar harc eylese tedbîrin
Bozmak mümkün değil Hakk'ıñ takdîrin
Ezel her Ferhâd'a bir leb-i Şîrîn
Her Mecnûn'a birer Leylâ verilmiş
4. Hak bahr-i kudrete daldığı zamân
Levh üstüne kalem çaldığı zamân
Herkes istihkâkıñ aldığı zamân
Seyrânî'ye 'aşk-ı Mevlâ verilmiş

Temmet

Mîm

149. MÜ'MİN Mİ DEĞİL Mİ GÜMÂN ONDADIR [SEYRÂNÎ]

[204]

1. İnsâf ı merhamet kimde var ise
Mü'min-i kâmil dir îmân ondadır
Sıfat-ı nüclile her kim yâr ise
Mü'min mi değıl mi gümân ondadır
2. Mü'min odur¹⁰ eğer îmân olursa
Çeşme gözden düşer yaşı kurursa
Kim kimiñ 'ây bını yüze vurursa
Atar fitne okun kemân ondadır
3. Mekteb-i 'irfânda okunmaz hece
'Ârifler usûlü uğratmaz güce
'İnd-i Hak'ta kimiñ rütbesi yüce
Olsa dağ misâli duman ondadır
4. Hak sözü *Seyrânî*'ye tatlıdır cândan
Zikri kalbe yakın damarla kandan
Münezzehtir Allâh sûret [ü] mekândan
Kande zikrin etseñ hemen ondadır

¹⁰ Nuri Gökaşan "odur" kelimesinin üstüne çizgi çekerek "1" yazmış ve sayfanın kenarına "ikrârında durursa" notu düşmüştür.

150. MÜ'MİNLİK DA'VÂSIN FERÂGAT EYLE [SEYRÂNÎ]

[205]

1. Allâh'îñ emrine mutî'im derseñ
Resûl'üñ emrine itâ'at eyle
Harâm helâl demez bulduğuñ yerseñ
Mü'minlik da'vâsın ferâgat eyle

2. Tabîb ister bu yarayı yarmağa
Zahm-ı 'aşkıñ merhemini sarmağa
Kudretiñ yok ise Beyt'e varmağa
Göñül Beytullâh'tır ziyâret eyle

3. Taşa çaldım elde şîse-yi 'ârı
Harç ettim bu yolda eldeki varı
Kötülüğe iyilik er kişi kârı
Kemlik edenlere 'inâyet eyle

4. Dar tutup kendiñi sıkma *Seyrânî*
Rızâ-yı Bârî'den çıkma *Seyrânî*
Göñül Beytullâh'tır yıkma *Seyrânî*
Elden gelir ise 'imâret eyle

151. YER ALTINDA GEZER KEMİNLİ MİSİN [SEYRÂNÎ]**[206]**

1. Söyle nefsim ne olduđuñ bilelim
Gökden misiñ rûy-ı zemînli misiñ
Ağyâr iseñ defteriñi silelim
Yer altında gezer kemînli misiñ
2. Kayık iseñ göster kanca küreğîñ
Gemi iseñ göster yelken direğîñ
Yiğit misiñ çatal mıdır yüreğîñ
Yohsa işkembesi semînli misiñ
3. Tırnağîñ bulursañ başîñ kaşırdîñ
Seyrânî'yi doğru yoldan şaşırdîñ
Ey nefsim cürmümü hadden aşırdîñ
Tevbekâr olmağa yemînli misiñ

152. SEN KÜFRE YÂR OLMA İMÂN VAR İKEN [SEYRÂNÎ]

[206]

1. ‘Akıl ermez kulak duymaz göz görmez
Şükr et Hak’tan kula ihsân var iken
Göz görmüş olduğun sanma öz görmez
Sen küfre yâr olma î mân var iken
2. Cân cihânla cihân cân ile bulmaz
Haksız birbirinden boşalıp dolmaz
Millet muhtelifdir müttehid olmaz
Tevrât Zebûr İncîl Kur’ân var iken
3. Da‘vet-i mi‘râc bedrü’ d-dücâdan
Olmuş yoktur kâb-ı kavseyn secâdan
Ne mümkündür geçmek havf [ü] recâdan
Nefs-i emmâre-yi şeytân var iken
4. Seyrimiz *Seyrânî* zâhirde sâ’ir
Olsa da bâtında Mevlâ’ya dâ’ir
Kat’-ı ümîd etmez ehl-i kebâ’ir
Şefî’-i Rahmet-i Rahmân var iken

153. MÜ'MİN-İ KÂMİLDİR ŞEKSİZ GÜMÂNSIZ [SEYRÂNÎ]

[207]

1. 'Âlem-i ervâhta rûhlara Mevlâ
Ten mülkûn vermedi 'ahd [ü] emânsız
İkrâr-ı ezelde duranlar hâlâ
Mü'min-i kâmilidir şeksiz gümânsız
2. Câhiliñ rü'yâsı hayra yorulmaz
Tecelliniñ cilvesinden sorulmaz
Eğri okla doğru nişân vurulmaz
Doğru ok atılmaz eğri kemânsız
3. Bir içim su içmedim mi elimden
Bir nasîhat duymadıñ mı dilimden
İkrâr silâhların çekip belimden
Cânıma kasettiñ be hey îmânsız
4. Kim gülü dikenden ayırıp seçer
Bir gün 'ameliniñ mahsûlün biçer
Gam yeme *Seyrânî* bu günler geçer
Yüce dağlar başı olmaz dumansız

154. KESRETTE VAHDETE ŞÂN GELSE GEREK [SEYRÂNÎ]

[207]

1. Göñül sarâyımı eyle müzeyyen
Belki mihmânlığa hân gelse gerek
Vahdetten kesret olmuş mu‘ayyen
Kesretten vahdete şân gelse gerek

2. Kuluna yardımcı Yaratan kefil
Yarattığın etmez bir vakit sefil
Sûr düdüğün üfleyince İsrâfil
Çürümüş tenlere cân gelse gerek

3. ‘Aşk-ı yâr âteşi ciğerim yakar
Kebâp edip sevdâ şişine takar
Ayırır kemiklerim iliğim akar
Damarım içinden kan gelse gerek

4. Merdâne görünmüş Süleymân’a mûr
Bedîhî vallâhî i‘lemü’l-umûr
Huzûra hâzır var hâzıra huzûr
Yatıp bu *Seyranî* yan gelse gerek

155. YETİŞKİN DEMEM ÇİY SÜT EMMİŞ KULA BEN [SEYRÂNÎ]

[212]

1. Nefsim ıslâhına değilim kâdir
Ne kılınç sallayım sağa sola ben
Kâmilden kem kelâm olursa sâdır
Yetişkin demem çiy süt emmiş kula ben

2. Yitik bulan Ya'kûb gibi bulmasın
Vây ne mümkün dökülüp de dolmasın
Güzel Yûsuf Ken'ân gibi olmasın
Satılmıştır duydum birkaç pula ben

3. Mü'min olan buldu dîni îmânda
Münkir olan şimdi kaldı gümânda
Sultân-ı Enbiyâ âhir zamânda
Râzı olmuş duydum bir kıl çula ben

4. *Seyrânî* eksiğini yetürmediğın
Hak bitirir kulu bitirmediğın
Tevhîd-i Hak yola getirmediğın
Vay ne mümkün getireyim yola ben

156. SAHRÂLAR ÇEMENZÂR OLSUN GİDELİM [MİCMERÎ]

[212]

1. Bizim iller gühistândır şitâdır
Eyyâm-ı nevbahâr olsun gidelim
Feryâd-ı ‘andelîb rûha gıdâdır
Sahrâlar çemenzâr olsun gidelim

2. Çiğdem çiçek açmış dağlar donansın
Mor menevşe kızıl kana boyansın
Bülbüller şakısın güller uyansın
Çiçekler sad hezâr olsun gidelim

3. *Micmerî* tutuldum bir şivekâra
Açıldı sînemde hesâpsız yara
Gönül gitmek ister semt-i dildâra
Bir ‘avn-ı Kirdgâr olsun gidelim

157. UMARIM Kİ ÖTE BÜLBÜL OYARA [GEVHERÎ]

[215]

Tecnîs

1. Ben yanarım ‘aşk oduna o yanmaz
Ya ne dersin merhametsiz o yâra
Gece gündüz feryâdımdan oyanmaz
Umarım ki öte bülbül oyara
2. Ben ‘âşığım el göğüste yüz yerde
İster iseñ del sînemi yüz yerde
Yaralarım göz göz oldu yüz yerde
Demez yârim ne yaradır o yara
3. *Gevherî*’yim benim yârim güzeldir
A‘zâ güzel dehân güzel güzeldir
Güzellikte güzellerden güzeldir
Müptelâyım leblerinden o yâra

158. MESTÛR OLSAK DA BİR OLMASAK DA BİR [NURİ GÖKAŞAN]

[215]

1. Ma‘âşımız gelir kenzü‘l gayptan
Me‘mûr olsak da bir olmasak da bir
Tevakkî eyleriz her bir ‘ayıptan
Mestûr olsak da bir olmasak da bir

2. Ta‘kîp ettiğimiz erenler izi
Gamdan halâs etsin Hak cümlemizi
Felek pek dar yerde sıktırdı bizi
Mensûr olsak da bir olmasak da bir

3. *Nûrîyâ* gelmişiz kevn ü mekâna
Yaşamak isteriz kalenderâne
Rağbetimiz yoktur fânî cihâna
Ma‘mûr olsak da bir olmasak da bir

İşbu koşma taraf-ı ‘âcizden inşâd edilmiştir

22 Kânûn-ı Evvel 1930

Birâderim ‘Osmân Âkif bu tarihte vefât etmiştir.

159. RÛZ U ŞEB AĞLARDI SAHRÂ YÜZÜNDE [GEDÂYÎ]

[216]

1. Şöyle meftûn oldu bîçâre Mecnûn
‘Acep ne seyretti Leylâ yüzünde
Keş ü güzâr edip hâtırî mahzûn
Rûz u şeb ağlardı sahrâ yüzünde

2. Bir başka ‘âlemdir ‘aşk u muhabbet
Kurb-ı ilallâhtır kûşe-i vahdet
‘Aşk u sevdâ çeken bulmaz selâmet
Âh eder tutuşur dünyâ yüzünde

3. *Gedâyî* ‘aşk ile durmaz savaşır
Bir gün elbet menziline ulaşır
Bir ‘aşk u sevdâya düşmüş dolaşır
Hâr u has misâli deryâ yüzünde

160. BAKILSA BÜLBÜL-İ GÜYADA YOKTUR [GEDÂYÎ]

[216]

1. Ey gonca fidânım reng-i ruhsârîñ
Açılmış bir gül-i râ'nâda yoktur
Tûtîlere nisbet şîrîn güftârîñ
Bakılsa bülbül-i gûyada yoktur

2. Servîdir kâmetiñ incedir beliñ
Dudağıñ havz-ı bal şekerdir diliñ
Karanfil hâlleriñ sünbül kâkülün
Hoşbûyuñ 'anber-i sârâda yoktur

3. *Gedâ*'yım vechiñi eyledim tahsîn
Visâliñ ravzatü'l-firdevs yerin
Hâsılı sen gibi nâzik [ü] nâzenin
Değil dünyâ ve mâfihâda yoktur

161. GAYRI GÜL KOKLANMAZ GÜLTER ÜSTÜNE [GEDÂYÎ]

[220]

1. Dil verdim ben saña ey melek sîmâ
 Özge dilber sevmem dilber üstüne
 Gelmiş 'âlemde ey gül-i râ'nâ
 Gayrı gül koklanmaz gülder üstüne

2. Teşrîf et sevdiğim erken bu gece
 Zevk edelim bir ben bir sen bu gece
 Gel bizim hâneye eğlen bu gece
 Sadra geçip otur minder üstüne

3. Soyun gir koynuma ey gül bedenim
Gedâyım cânıma minnettir benim
 Sarıl sen sîneme gül pembe benim
 İster altına al ister üstüne

162. GÜZELLER ŞÂHISIÑ SEN BU ‘ÂLEMDE [GEDÂYÎ]

[220]

1. Söyle hûrî misiñ ey melek sîmâ
 Bulunmaz emsâliñ Bâğ-ı İrem’de
 Mülk-i melâhatte ey kadd-i belâ
 Güzeller şâhisiñ sen bu ‘âlemde

2. Gelmemiş cihâna sen gibi dilber
 Nûr cemâliñle ‘âlem münevver
 Hükümün var maşrıktan mağribe kadar
 Söylenir şöhretiñ Rûm u ‘Acem’de

3. Göñüller kapıcı hey âfet-i cân
 Ne kadar vafsetsem şâniñi şâyân
Gedâyî kuluña eyle bir ihsân
 Burc-ı sehâvette kân-ı keremde

163. KORKARIM YÂR EDER İNKİSÂR BAÑA [RÛZÎ]

[221]

1. Ey gönül gayri geç nefis ü hevâdan
Pek uğur gelmedi bu pâzâr baña
Çok zamân var ayrılalı sılâdan
Korkarım yâr eder inkisâr baña

2. Yeter güzâr ettiñ bahr ile berde
Giriftâr olmasın kimse bu derde
Ağlayı ağlayı gurbet illerde
Derd ü mihnet oldu yâr-i gâr baña

3. *Rûzî* dehr elinde oldum efsâne
Eliñ sitem kahrı gurbet bir yana
Ben bu kadar yandım nâr-ı hicrâna
Bilmem ben tek yanar mıdır yâr baña

164. ŞÎR-İ YEZDÂN SÂHİB-İ ZÜ'L-FİKÂR BAÑA

[221]

1. Senedü'l-etkîyâ müncer-i sâdık
 Ahmed-i Muhtâr [u] çâr-ı yâr baña
 Sâkî-yi Kevserdir ekmele-i fâ'ik
 Şîr-i Yezdân sâhib-i Zülfikâr baña

2. Şefâ'at kânıdır o meh pâreler
 Dâğ-ı derûnuma açdı yâreler
 Böyle giyip kuşandığım kareler
 Şâhım Hüseyin'den yâdigâr baña

3. Zikr ü fikrim yâ Hüseyin-i Kerbelâ
 Biñ cân ile oldum aña mübtelâ
 İmâmeyniñ 'aşkı ile *Rûziyâ*
 Abdâl-ı 'aşk olmak iftihâr baña

165. SERDE SEVDÂ DİLDE EFKÂRIMIZ VAR [RÛZÎ]

[222]

1. Göñül arzû çeker semt-i dildâra
Bu günlerde geşt ü güzârımız var
Belâ-yı ‘aşk râhat vermez ne çâre
Serde sevdâ dilde efkârımız var

2. Mülk-i melâhette olmuşuz mihmân
Tesellî edecek yoktur bir ihvân
Diyâr-ı gurbette sefil sergerdân
Ne bir sorar ne bir ararımız var

3. *Rûzî* gûyendeyim şeb-i zulmette
Kevkeb-i ikbâlîm burc-ı kesrette
Geçti bunca ‘ömrüm dâr-ı gurbette
Eyvâh sermâyeden zarârımız var

166. BÖYLE MİYDİ KAŞI GÖZÜ KARA YÂR [RÛZÎ]

[222]

1. N'ola görmeseydim şem'-i ruhsârîñ
 Yaktîñ beni bir tükenmez nâra yâr
 Seniñ benim ile kavl ü karârîñ
 Böyle miydi kaşı gözü kara yâr

2. Leyla-yı hüsnüñe olalı hayrân
 Mecnûn tek başımda murg-ı âşiyân
 Eliñ sitem tîr-i cevriñ el-amân
 Eyledi ciğerim pâre pâre yâr

3. Rûzî 'âşık saña olalı meftûn
 Ne cefâlar ettiñ ey kadd-i mevzûn
 Yürü şimdengerü taşlarla döğün
 Eyvâh deyip bu demleri ara yâr

167. EL HÂLET-İ HÂZÂ RİYÂ DEĞİLDİR [RÛZÎ]

[223]

1. Zâhirinde gerçi bizler mecnûnuz
Lîk[in] matlûbumuz Leylâ değildir
Peygûle-i gamda çeşmi pürhûnuz
El hâlet-i hâzâ riyâ değildir

2. Riyâdan kurtulmaz kalbi fâsıklar
Bizi ta'n edermiş ol münâfıklar
Hayrını şerrini bilir 'âşıklar
Nefse tâbi' hubb-ı dünyâ değildir

3. *Rûzî* her sözleriñ bir 'ilm-i müphem
Her kişi haddini bilmeklik elzem
Nazargâh-ı Hudâ vücûd-ı âdem
Kim demiş nüshâ-yı kübrâ değildir

168. SÜKÛTU EFDALDİR TEZEKKÛRÜN DEN [RÛZÎ]

[223]

1. Ehl-i şikem olan ecvef [ü] nâkıs
Gâfil olur Hakk'a teşekküründen
Kazârâ bir yerde olsa misâfir
Sükûtu efdaldır tezekküründen

2. 'Âkil iseñ açma her meclîste fem
Ketm'u-l lisân ol semî'u-l asem
Nefsiniñ âmiri olmayan âdem
Görmez bu cihâmı tekebbüründen

3. *Rûzî* bülbül gibi konma her dala
Gülşen-i ma'ârif gelmez icmâle
Kâmil ile görüş eriş kemâle
Ne hâsıl câhiliñ tasavvurundan

169. BAÑA MÂ‘ŞÛK SAÑA ‘ÂŞIK BULUNUR [RÛZÎ]

[224]

1. Nedir bu istiğnâ ey zât-ı melek
Güzellikte saña fâ’ik bulunur
Ya ver murâdımı ya benden el çek
Baña mâ‘şûk saña ‘âşık bulunur
2. Ne neş’e bahş eder câm-ı ‘arâkı
Olmayınca bezm-i ‘işrette sâkî
Her kaçan yâr ile olsam mülâkî
Ara yerde bir münâfık bulunur
3. *Rûzîyâ* olmasa ağyâr-ı engîz
Olmayız cefâ-yı yâr ile ‘âciz
Bir dert ki ne kadar olsa çâresiz
Yine bir tabîb-i hâzık bulunur

170. ÇİLE-Yİ FELEKTE ÂH [U] VÂH BİLİR [RÛZÎ]

[224]

1. Ne yapsam neylesem dil-i nâşâda
Ne teferrüc ne bir 'ıydgâh bilir
Etmez beni bir dem gamdan âzâde
Çile-yi felekte âh [u] vâh bilir
2. El sitemi dâğ-ı derûn olalı
Dûd-ı âhım 'arşa sûtûn olalı
Ben ol sitemkâra meftûn olalı
Çektiğimi ancak bir Allâh bilir
3. Mehpâre tıfl-ı mektep olduğun
Bilirim mevtime sebep olduğun
Rûzî bir dîvânemeşrep olduğun
Îrân'da şâh Rûm'da pâdişâh bilir

171. MÂZÎ MÜSTAKBELİŇ İCMÂLİYİZ BİZ [RÛZÎ]

[225]

1. Hoca diñlemeyiz lâf u güzâfi
Men ‘aref” dersiniñ i‘lâliyiz biz
Okuyup hatim ettik ‘ayn şın kâfi
Mâzî müstakbeliñ icmâliyiz biz

2. Ne güzel halk olmuş güzelde güzel
Güzeller içinde güzel lem yezel
Müştâk-ı dîdârız ezelden ezel
Sanma hûrî-yi behişt meyyâliyiz biz

3. *Rûzî* bihamdillâh bende-i pîriz
Bir kalender meşrep gerçi hakîriz
Ne vezîriz ne müşîriz ne mîriz
Âsitân-ı ‘aşkıñ abdâliyiz biz

172. NECM-İ FELEK ENVERÂNI SEN MİSİÑ [RÛZÎ]

[225]

1. Ne bu hûrî sıfat ey kamer tal‘at
Mâh [u] mihriñ dirahşanı sen misiñ
Ne güzel nakş etmiş behzâd-ı kudret
Necm-i felek enverânı sen misiñ

2. Ne bu serv-i hırâm ne kadd u kâmet
Nedir bu nezâket ne bu zarâfet
Nedir bu mürüvvet ne bu sahâvet
Güzelleriñ mihribânı sen misiñ

3. Derdimendiñ *Rûzî* bâbıñda garîp
Ben saña ‘âşığım sen baña habîp
Esîr-i ‘aşkıñdır hezâr ‘andelîp
Bâğ-ı dehrîñ gülistânı sen misiñ

173. GEÇER HER SÂ‘ATİM ÂH U VÂH İLE [RÛZÎ]

[226]

1. Halâs eyle Yâ Râb kaldı zulmette
Kulbe-yi ahzânım dūd-ı âh ile
Esîr-i ‘aşk olup dâr-ı gurbette
Geçer her sâ‘atim âh u vâh ile

2. Râm olup bir pîre verdik ikrârı
Bu sebepten terk etmişiz diyârı
Geşt ü güzâr ettim çarh-ı devvârı
Elde bir sâz başta ak külâh ile

3. *Rûzî* erenlerden giydiñse şalı
Sür çıkar gönülden sû-i ef‘âlî
Terk edip celâli kesb et kemâlî
Oyalan dünyâda eyvallâh ile

174. DARDAĞAN EYLEYEN SEN DEĞİL MİSİN [RÛZÎ]

[226]

1. Beni ‘aşkıñ ile rüsvâ eyleyip
Perîşân eyleyen sen değil misin
Olanca ‘aklımı yağma eyleyip
Dardağan eyleyen sen değil misin

2. N’ola sevmeyeydim sen bîvefâyı
Şâdumân etmediñ şu ben gedâyı
Nâz u istignâyı cevır ü cefayı
Her zamân eyleyen sen değil misin

3. Nereden öğrendiñ tavr [u] etvârı
Gören sermest olur sen sitemkârı
Sûz-i firâkıñla *Rûzî* nâçârı
Nâtüvân eyleyen sen değil misin

175. SEN ETTİÑ HÂLİMİ PERİŞÂN BÖYLE [RÛZÎ]

[227]

1. Firâk-ı ‘aşkıñla her subh u mesâ
Ağlayıp gezerim nevcivân böyle
Ya ben kimden kime eyleyim şekvâ
Sen ettiñ hâlimi perîşân böyle

2. Nedir bu cefâlar ey âfet-i nigâr
‘Aşk [u] hasretiñle olmuşuz bîmâr
Ne sabra tahammül ne liyâkat var
Bir gün değil cevriñ her zamân böyle

3. *Rûzî* böyle cevre gelir mi tâkat
Çekmeğe kalmadı bende liyâkat
Müptelâ-yı ‘aşk ol bulma bir râhat
Sen de bencileyin yan dolan böyle

176. KİPRİKLERİ TÎR-İ KAZÂ MI BİLMEM [RÛZÎ]

[228]

1. Gönüller uğrusu fitne-yi cādû
Kadir bilir ehl-i vefâ mı bilmem
Kaşları kemânkeş gözleri âhû
Kiprikleri tîr-i kazâ mı bilmem

2. Görmedim böyle bir âşûb-ı devrân
Müstağnî revîştir fettân-ı cihân
Ağyâr ile güler oynar her zamân
Bu cefâlar sâde baña mı bilmem

3. *Rûzî* añlaşılmaz oldu icmâlim
Esir-i dert etti beni o zâlim
Ne benden vazgeçer ne sorar hâlim
Başıma püsküllü belâ mı bilmem

177. TEŞBÎH EDER VE'D-DUHÂYA SEVDİĞİM [RÛZÎ]

[228]

1. Halk edip nûrundan nûr-ı zâtıñı
Koydu nûr-ı mücellâya sevdiğim
Seyreden ‘âşıklar hûb sıfatıñı
Teşbîh eder ve’ d-duhâya sevdiğim

2. Hüsnüñ Duhâ saçıñ Leyletü’l-İsrâ
Görse şermende olur ol şeb-i yeldâ
İki ebrûlarıñ etmekte îmâ
Kab-ı kavseyñ ev ednâya sevdiğim

3. Ben *Rûzî*’yim sen bir şâh-ı halâyık
Evsâfiñ hakkında ne desem lâyıık
‘Aşkıñla âlûde olsa bir ‘âşık
Meyleder mi mâsivâya sevdiğim

178. SENİ MÜRÜVVETSİZ NEVCİVÂN SENİ [RÛZÎ]

[229]

1. Severim billâh özge cânımdan
Ey kâmet-i serv-i hırâmân seni
Su'âl etmeñ hâl-i perîşânımdan
Seni mürüvvetsiz nevcivân seni
2. Halkıñ hulkiñ güzel ey perîzâde
Nâzırıñ bulunmaz kıble numade
Saña 'âşık olur benden ziyâde
Görmesin iklim-i Gürcistân seni
3. Kaşlarıñ hilâl gurre-i garrâ
Hâver-i âfâkı tutmuş serâpâ
Şöhret için nasbeylemiş gâlibâ
Çîn mülküne şâh-ı İsfehân seni
4. *Rûzîyâ* şu'ûrum târumâr eder
O âhû bakışlar o gül gamzeler
Sun'-ı Rabbânisiñ ey şûh-ı server
Vasfedemez her bir gazelhân seni

179. LÂMEKÂNDAN KEVN Ü MEKÂNA BİZİ [RÛZÎ]

[229]

1. Ey gönül hamd eyle taksîmde Mevlâ
Sevk eylemiş nûr-1 îmâna bizi
Kendi kudretiyle getirdi Hudâ
Lâmekândan kevn ü mekâna bizi

2. Hak habîbi ism [ü] cismi nezâfet
Zâhir bâtın onda nûr-1 nübüvvet
Bihamdillâh Mevlâ eylemiş ümmet
Âleminiñ şâh-1 sultâna bizi

3. *Rûzî* bâkî değil geçer bu cihân
Var babü'r-rızâda sen ol pâsibân
Sorar hayr u şerri Cenâb-1 Subhân
Cem' edecek ulu dîvâna bizi

180. SANMA BÂKÎ KALIR CİHÂNIÑ VARI [RÛZÎ]

[230]

1. Ey gönül ‘âlemde kalb-i selîm ol
Ezkâr-ı Hak olsun diliñde cârî
Sıdk [u] hulûs-ile ‘aşka nedîm ol
Sanma bâkî kalır cihâniñ varı

2. Var iken yok olur kadd-i mevzûnuñ
Verâsı zevâldir bu çarh-ı dînuñ
İdrâk et sırrını kâf ile nûnuñ
Külli şeye kâdir Cenâb-ı Bârî

3. *Rûzî* şerî‘attan tutagör dâmen
Elbette olursuñ vâsıl-ı cinân
Elest hitâbında bîşek bîgümân
Hakk’a eğer verdiñ ise ikrârı

181. KO DESİNLER BAÑA DÎVÂNE DELİ [RÛZÎ]

[230]

1. Göñül cevlân eder gam diyârında
 Bir vefâsız yâre meyil vereli
 Gözüm yok cihâniñ küllî varında
 Ko desinler baña dîvâne deli

2. ‘Aşk vermiş Lemyezel bize ezelden
 Kâh dilden söyleriz kâhî de telden
 Kişi cehd etmekle ne gelir elden
 Biraz yardım etmeyince tecellî

3. Tecellîden tesellî ol *Rûzîyâ*
 Yelip yeldirmeğimiñ beyhûde da‘vâ
 Fesh eder tedbîri takdîr-i Hudâ
 Böyle imiş hükm [ü] kaza besbelli

182. YAKTIŃ HİCRİŃ İLE NÂRA SEN BENİ [RÛZÎ]

[231]

1. Müptelâ eylediñ ey verd-i ra'nâ
Bülbül gibi âh u zâra sen beni
Rahm etmez hâlîme olduñ bîvefâ
Yaktıñ hicriñ ile nâra sen beni

2. Her kim sever ise sen sitemkârı
Elem ile geçer leyl ü nehârı
Ferâmûş eylediñ gönülden gayrı
Mürüvvetsiz kalbi kara sen beni

3. *Rûzî* bu sevdâdan gayrı sen el çek
Ne lütfu ol yârîñ ne cevri gerek
Kadrimi bilmediñ ey zâtı melek
Yürü var bir zamân ara sen beni

183. SANMAÑ BİZİ ŞER‘İÑ MUGÂYİRİYİZ [RÛZÎ]

[231]

1. Hazâin-i Rahmân kalb-i ‘âşıkân
Ahâdîs-i şerif müfessiriyiz
Hâlimiz kâlimiz halka nümâyân
Sanmañ bizi şer‘iñ mugâyiriyiz

2. Ehl-i ‘aşka şerî‘attır muktedâ
Tarîkat hakîkat ma‘rifet hâlâ
Bu dört nesnelerden bulmuşuz nemâ
Bekleriz dergâhın mücâviriyiz

3. *Rûzî* zikr ü fikrim Allâh eyvallâh
İkrârımız ezel yoktur iştibâh
Hitâb-ı irci‘î sırrına âğah
Olalıdan dehriñ misâfiriyiz

184. SEVDİ SENİ CÂNIM KURBÂN DİYEREK [SEYRÂNÎ]

[232]

1. Cennetten dünyâya Âdem gelince
Aradı Havvâ'yı yârân diyerek
'Arafât Dağı'nda bulup bilince
Sevdi seni cânım kurbân diyerek
2. Sermâyesi olan gider kârına
Bugünkü da'vâyı koyma yarına
Mısır'da Züleyhâ 'aşkıñ nârına
Yanmıştır Yûsuf-ı Ken'ân diyerek
3. Demâdem neyşeker ezer *Seyrânî*
'Aşkıñ deryâsında yüzer *Seyrânî*
Bir sâz bir söz ile gezer *Seyrânî*
El-insânu 'abîde'l-ihsân diyerek

185. SERVER-İ ENBİYÂ-ZÎŞÂNA KALDI [RÛZÎ]

[232]

1. Ey dil halâsımız dâm-ı mihnetten
Ehl-i himmet pîr [ü] pîrâna kaldı
Fevz ü felâhımız çûn bu kesretten
Server-i enbiyâ-zîşâna kaldı

2. Dehr içre bend oldum bir sitemkâra
Cevr ile göñlüme açtı biñ yara
Lokmân dahi olsa bulamaz çâre
Mükâfât ulu dîvâna kaldı

3. Eğer rahmetmezse ol hûb nigârım
Haşre dek şâd olmaz dil-i bîmârım
Rûzî ne yârim var ne yar-ı gârım
Ümîdim Hazret-i Sübhân'a kaldı

186. BİR BİLİP HALLÂK'A EYLEDİM SÜCÛD [RÛZÎ]

[232]

1. 'Anâsır mülküne basmadan kadem
Dedim ma'bûdum bi'l-hak zat-ı maksûd
İhyâ olununca ervâh-ı 'âlem
Bir bilip Hallâk'a eyledim sücûd
2. Âdem ile oldum pîr-i perverde
Bir müddet eğlendim sülb-i pederde
Tahvîl etti beni rahm-i mâderde
Ahsen-i takvîme vâcibü'l-vücûd
3. *Rûzî* fehm edemez bunu 'allâme
Biz elest bezminde eriştik kâme
Taktîm etti erler elifi lâma
Lâ deyip münkirler oldular merdûd

187. BÂRİ BUL BİR ÇÂRE DEVÂLARIÑDAN [RÛZÎ]

[233]

1. Bîvefâ yâr saña meyil vereli
 ‘Âciz oldum cevr ü cefâlarıñdan
 Âteş-i ‘aşkıñla bu dil yaralı
 Bâri bul bir çâre devâlarıñdan

2. Bulunmaz sen gibi tab‘a muvâfik
 Evsâf-ı hüsnüñe ne desem lâyıf
 Cemâl-i pâkiñi görse bir ‘âşık
 Mest olur haşre dek sevdâlarıñdan

3. *Rûzî* hayâliñe olmuş efgende
 Cemâliñe arzû çeker her kande
 Kuzum bu güzellik oldukça sende
 Derdirirsiñ gül-i ra‘nâlarıñdan

188. BAHÂR SELİ GİBİ BULANIR GELİR [SEYRÂNÎ]

[233]

1. Muhabbet turnası çevre yanıma
Tellesem katarı ulanır gelir
‘Aşkîñ ırmakları tende cânıma
Bahâr seli gibi bulanır gelir

2. Tîğ-ı müjgânlarıñ derdim deşmede
Âteş-i kahırîñla bağrım pişmede
Su bulunmaz bize sulu çeşmede
El kuru çaylardan sulanır gelir

3. Muhabbet koyunun güdenler bilir
Ağü mu tiryâk mı yudanlar bilir
Her ni‘metiñ dadın dadanlar bilir
Bal tutan parmağın yalanır gelir

4. ‘Aşk âteşi tende hırka şâlımı
Baksa bilmeyenler bilmez hâlimi
Yoktur *Seyrânî*’niñ başka çalımı
Bir muhabbet için dolanır gelir

189. ELDE NİCE YANMIŞ BAĞIR BULUNUR [SEYRÂNÎ]

[233]

1. Bilir iseñ Leylâ ile Mecnûn' uñ
 Göñülden göñüle çığır bulunur
 Açma lâle gibi dâğ-1 derûnuñ
 Elde nice yanmış bağır bulunur

2. Tecellîden dest-i Mûsâ ak olmuş
 'Asâsından deryâ iki şâk olmuş
 Kitâpsız nebîsiz Hak' la Hak olmuş
 Anasından doğma sığır bulunur

3. El seni götürse şâhinveş elde
 Yorulur *Seyrânî* kalırsıñ yolda
 Nefs-i emmâreyi taşıyan kulda
 Lâbud kocunacak yağır bulunur

190. GÜZELLERDE CEFÂ KÂNÛN OLALI [RÛZÎ]

[234]

1. Ne otlar bitirdiñ başımda felek
Bir saçı Leylâ'ya Mecnûn olalı
Hayâl oldu bize okşayıp sevmek
Güzellerde cefâ kânûn olalı

2. Tıfl iken büyüttüm yâri sînemde
'İyş ü 'işretile safâ-yı demde
Hâlim sormaz oldu kûşe-yi gamda
Göñlüm şikest kalbim mahzûn olalı

3. Severiz mahbûbu 'işvekârından
Cândan geçer 'âşık geçmez yârından
Geçtim bu 'âlemiñ küllî varından
Rûzî bir dilbere meftûn olalı

191. ETTİ VÜCÛDUMU MASDAR-I EŞYÂ [NÛRÎ]

[234]

1. Zuhûra gelmeden vücûd-ı Âdem
Hak baña bu ‘aşkı kıldı tecellâ
Merkez-i eşyâda Hallâk-ı ‘Âlem
Etti vücûdumu masdar-ı eşyâ

2. Var olmazdan ol bu kevn ü mekân
Kün emrin buyurdu Hazret-i Mennân
Budur kâf u nûnuñ aslına bürhân
(Küllü men aleyhâ fân) ve yebka

3. *Nûrî* sırr-ı Hakk’a erişmez ‘âkil
Eğer ‘âkil iseñ bu esrârı bil
Olunca murâd-ı Hazret-i Celîl
Eder bir anda biñ mehlîkâ peydâ

192. YÜZÜNDEN BİR BÛSE ALDIĞIM ZAMÂN [NÂZİM]

[235]

{Üsküdârlı Nâzım Güngören}

1. Hemân neş'elenir gözler süzersiñ
Sâzı ele alıp çaldığım zamân
Nâz ile gönlümüz durmaz üzersin
Yüzünden bir bûse aldığım zamân
2. Göñülgâh alçalır yerde sürünür
Kâh baş tacı olur duvak bürünür
Hayat baña pek çok tatlı görünür
Gönlümü sevdâya saldığım zamân
3. Sensiz yaşamağı artık neyerim
Rûhumsuñ sevdiğim doğru söylerim
Hep seni düşünür hayâl eylerim
Yalñız başıma kaldığım zamân
4. *Nâzım* vuslatıña bir dürlü kanmaz
Sevişmekten aslâ bıkmaz usanmaz
Yanımda olmazsan gözüm kapanmaz
Ebedî uykuya daldığım zamân

193. ‘ACEP DEM-İ VUSLAT NE ZAMÂN GELİR [GEVHERÎ]

[235]

1. Bîmârım ‘aşk ile hayli zamândır
Hasta dile sohbet ne zamân gelir
Âteş-i hicr ile hâlim yamândır
‘Acep dem-i vuslat ne zamân gelir
2. Teşrîfî da‘v etmiş ol kaşı kemân
Hânemize bir şeb olmağa mihmân
Yollara fitratımız dîde-i giryân
Ol kân-ı mürüvvet ne zamân gelir
3. Tâkatım kalmadı âh ile zâra
Kat‘-i ümîd ettim gayrı ne çâre
Biñ tâlip variken visâl-i yâre
Gevherî’ye nöbet ne zamân gelir

194. ÇAKALI TİLKİYİ İNDEN ÇIKARIR [SEYRÂNÎ]

[235]

1. Telgraf dediğın ebced hesâbı
Cini şeytân şeytânı cinden çıkarır
Âteş şöyle dursun tütün ‘azâbı
Çakalı tilkiyi inden çıkarır

2. Evlâd ‘âlim olmaz okutmayınca
Keten gömlek olmaz dokutmayınca
Ayılar eti yemez kokutmayınca
Yallıvar mevtâyı sinden çıkarır

3. *Seyrânî*’dir yok sözümlüñ hatâsı
Yalan derler şu dünyânın ötesi
Ermenî’niñ basdırması ketesi
Kaypak müslümânı dînden çıkarır

195. CÂNÂNLA GÜLISTÂN İSTER GÖNLÜMÜZ [GEVHERÎ]

[236]

1. Yeşillendi dağlar donandı bâğlar
Meclis kurup seyrân ister gönlümüz
‘Âşık feryâd eder bülbüller ağlar
Cânânla gülistân ister gönlümüz
2. Geldi güzel günler çiçekler çoktur
Şükür olsun Hüdâ’ya kederim yoktur
Gamzeler kılınçtır kiprikler oktur
Bir kaşları kemân ister gönlümüz
3. Kânûna uydurur çeng ü rebâbın
Gonca femler sunar la‘l ü şarâbın
Gül yüzlüler ref` eylesin hicâbın
Ter tâze bir fidân ister gönlümüz
4. *Gevherî*’dir bitmez tûl-i emelim
Hakk’a lâyük yoktur benim ‘amelim
Ağardı sakalım büküldü belim
Kocadıkça civân ister gönlümüz

1940 Kânûn-ı Evvel 26

Ankara

196. GÖL GÖL OLMUŞ GÖZLERİMDE NEMİM VAR [GEVHERÎ]

[236]

1. ‘Acelemeñ dostlar melûl gezdiğim
Derûnumda dağlar kadar gamım var
Âh edip taşlarla bağrım ezdiğim
Göl göl olmuş gözlerimde nemim var
2. Meskenim harâbât menzirim firkat
Ciğerim kebâptır sağrım hasret
Şarâbım hûn dil-i sâkîm felâket
Hemmahallîm mihnet öyle demim var
3. Dişleri dürdâne gülgündür lebi
Gâyet zâlim imiş meğer meşrebi
Ben sanırdım sâ’ir ‘âşıklar gibi
Benim de sevgili gonca femim var
4. Pervâneveş şöyle düşmüşüm nâre
Tîg-ı hicrân ile dil pâre pâre
Gevherî’ye yâ Rab sen eyle çâre
Çâresizim Sen’den gayrı kimim var

197. DURMA LODOS GİBİ ES KARA BAHTIM [SEYRÂNÎ]

[236]

1. Nice defterlerden ismimi sildiñ
Gelmedi bir nidâ sesi kara bahtım
‘Aşkîñ gemisinde yelken yok bildiñ
Durma lodos gibi es kara bahtım

2. Kimi yıkıcı olmuş kimi yapıcı
Kimi cellâd olmuş kimi kapıcı
Beğenip giymez iken mesti pâbucı
Verdirdiñ çarığa mes kara bahtım

3. Mengeneye vurup sıkılmaz iken
Sohbette karşıma çıkılmaz iken
Seyrânî arslana yıkılmaz iken
Dedirdiñ tilkiye pes kara bahtım

19 Şubât [1]939

Ankara

Mim

Ankara

198. AĞYÂRA YÂR OLAN YÂRİN ASLI NE [GEVHERÎ]

[237]

1. Ey bâğbân senden bir su'âlim var
Gülleriñ yanında hârîñ aslı ne
Çekerler bülbüller derd [ü] belâyı
Ağyâra yâr olan yârîñ aslı ne
2. Dergâh-ı 'izzetten şeytân dûr iken
Âdem'iñ mekânı cennet hûr iken
'Âşık ile mâ'sûk vâhid nûr iken
Yakan pervâneyi nârîñ aslı ne
3. *Gevherî*'dir bugün vahdette iken
'Âşık mâ'sûk sohbetinde iken
Gülüñ karşısında vuslatta iken
Bülbüle bu âh [u] zârîñ aslı ne

26 Kânûn-ı Evvel [1]940

Ankara

Mim

199. YERDEN GÖĞE DOĞRU YAĞAR KAR DESE [SEYRÂNÎ]

[237]

1. Bir hâkim istemez şâhidi baydan
Kurda koyun ata hâr dese
Pişmiş balık tuttum ben kuru çaydan
Yerden göğe doğru yağar kar dese

2. Zengîn sanma dengin yerde kodurur
Tevbesiz mâl ile cürmün giydirir
Müftü müderrise belî dedirir
Kavakta söğütte biter nâr dese

3. Yorulmaz *Seyrânî* Hak yolda yelen
Hak rahmeti cürmüñ lekesin silen
'İnd-i Hak'ta kendin günâhsız bilen
Gam yemezdım baña günâhkâr dese

200. YAZIKTIR ONLARI HÂRA DÜŞÜRME [NURİ GÖKAŞAN]

[239]

1. Âteş-i firkatle ey gül-i hazân
Bülbüllerin âh [u] zâra düşürme
Ümîd-i vuslatla eylerler efnân
Yazıktır onları hâra düşürme

2. Bunca yıl ağlattın bu dil-i zârı
Va‘d-ı vuslat ile sevindir bâri
Var şem‘ hicrine yandır ağyârı
Yanan pervâneyi nâra düşürme

3. *Nûrî* seniñ benim mahrem râzım
Ben nideyim saña geçmezse nâzım
Yâ Rab bu da Sen‘den ‘aşk [u] niyâzım
Yolum bir hercâî yâra düşürme

13 Ağustos [1]943

(Ürgüp)

201. SEYLÂB-I SİRİŞKİM AĞLARI GEÇTİ [NURİ GÖKAŞAN]

[240]

1. Gülşen-i ‘âleme hazân erişti
Gözü yaşlı bülbül bâğları geçti
Kânûn-ı cânıma bir âteş düştü
Seylâb-ı sirişkim ağları geçti

2. Çerhiñ siteminden eliñ sözünden
Çoklar sevdiğini saldı gözünden
Hâmûn-ı sevdâda Leylâ yüzünden
Vardı nice Mecnûn dağları geçti

3. *Nûrî* efsânedir tûl-ı derâzîñ
Var kalbiñde sakla gizlice râzîñ
Şimdengeri geçmez nâz [u] niyâzîñ
Geldi güzelliğîñ çağları geçti

19 Ağustos [1]943

202. DEVE GİBİ BOZLAR DIZLAR AĞLARIM [SEYRÂNÎ]

[240]

1. Hiç birisi duymaz var iki kulak
İki kulağım var hiç biri duymaz¹¹
Erenler izini izler ağlarım
Yüküm ağır yolum menzile uzak
Deve gibi bozlar dizlar ağlarım
2. Bir münâsip tâcım yoktur giyecek
Bir helâl etmeğim yoktur yiyecek
Bir tabîb bulmadım derdim diyecek
Derdi derûnumda gizler ağlarım
3. Oturmuş tüccârlar meta'ın satar
Üzümünü yiyen çöpünü atar
Buyurulmadık işi puşt oğlan tutar
Ben ustamdan izin gözler ağlarım
4. Doğması farz ammâ ölmesi sünnet
Seyrânî ecele eylemez minnet
Kimi hûrî ister kimisi cennet
Ben Hakk'ın rızâsın özler ağlarım

¹¹ Nuri Gökaşan tarafından dizinin üstü çizilmiş olup yukarıdaki dize üstüne yazılmıştır

203. SIRÂT KÖPRÜSÜNDEN İNCE SÖZLÜYÜM [SEYRÂNÎ]

[240]

1. Göñül serden geçer yârdan geçemez
İkrâra bağlanmış kavî özlüyüm
Her sözüm diñleyen özüm seçemez
Sırât köprüsünden ince sözlüyüm
2. Benim sözüm çürük değil sağ gibi
Çürük sözler erir akar yağ gibi
Üzerinden kerbân aşan dağ gibi
Sanma beni yokuşluyum düzlüyüm
3. Yolcu âteş yakmak ile yol yanmaz
Erenlerin dokuduğu çul yanmaz
Cehennemde günâh yanar kul yanmaz
Ben günâhtan sürmelenmiş gözlüyüm
4. Sığındım *Seyrânî* kayyûm-ı ferde
'Aşk [u] sevdâ ile düştüm bu derde
Tuttum günâhımdan yüzüme perde
Hakk'îñ dîvânında kara yüzlüyüm

2 Teşrin-i Evvel [1]943

204. BÜLBÜL TEG VİRD OLDU ÂH U ZÂR BİZE [NURİ GÖKAŞAN]

[241]

Kayseri Zirâ‘at Bankası müdürü Fahrî Bilge Bey’in 10 Teşrin-i evvel [1]943 târîhinde teşrîf iderek mülâkât şerefine nâil olduğumda zîrdeki koşma tarafımdan tanzîm ve takdîm edilmiştir.

1. Cünûn iklîmini gezdiñ serserî
Mecnûn’dan kalmıştır yâdigâr bize
Bu ‘aşk u sevdâya düşelden beri
Bülbül teg vird oldu âh u zâr bize
2. Terk edelim ey dil nefis ü hevâyı
Hak’tan isteyelim derde devâyı
Kimden kime eyleyelim şekvâyı
Ne ağyâr rahm eder ne dildâr bize
3. *Nûrî* kandık dehriñ câm-ı zehrine
Göğüs gerdiñ sitemine kahrına
Fahrî Bilge Bey’iñ Ürgüp şehrine
Teşrîfi bâ‘is-i iftihâr bize

205. TESHİR ETTİÑ BENİ NİM-İ NİGÂH İLE¹² [NURİ GÖKAŞAN]

[241]

Rûzî'niñ 336'ncı sahîfede muharrer (halas eyle) diye başlayan bir koşmasına söylediğim nazîre

1. Seni ahsen buldum ey melek sîmâ
Vezin ettim hüsnüñü mihr u mâh ile
Sermâye-yi 'aklîm eylediñ yağmâ
Teshîr ettiñ beni nîm-i nigâh ile
2. Re'yimce dönmediñ ey çarh-ı felek
Yedirmediñ râhat bir nân u nemek
İnsânîñ meziyet zâtında gerek
Âdem âdem olmaz mâl u câh ile
3. *Nûrî* maksûduñu iste Hüdâ'dan
Kat'-ı ümîd etme havf [u] recâdan
Çek destîñi gayrı dâr-ı fenâdan¹³
Geçir evkâtîñi zikrullâh ile

15 Mayıs [1]945

¹² Bu şiir 246. sayfada da bulunmaktadır. Mükerrer bir şiirdir.

¹³ Bu dize 246. sayfadaki mükerrerinde “Çek destîñi gayrı bu mâsivâdan” olarak geçmektedir.

206. ÇİLE-Yİ ‘AŞKIMLA DOLMADIM GİTTİ [NURİ GÖKAŞAN]

[242]

1. Gülşen-i mihnetiñ ben bir gülüyüm
Çok mihricân gördüm solmadım gitti
Felâket bâğınñ hem sünbülüyüm
Çile-yi ‘aşkımla dolmadım gitti

2. Harman-ı ‘ömrümü hep derdim ile
Hîç hesâba gelmez çektiğim çile
Şu yalan dünyâda arzûm vechile
Bir murâda nâ’il olmadım gitti

3. Eridi kalmadı yürekte yağım
Bilmez oldum *Nûrî* sol ile sağım
Korkarım Cebeci arka toprağım
Derdime bir çare bulmadım gitti

10 Hazirân [1]945

Ankara

207. KİMDEN TA'LİM ETTİÑ DİLRÛBALIĞI [NURİ GÖKAŞAN]

[242]

1. Nûr-ı 'aynım dedim ezelden saña

Yeñi yapmıyorum aşinâlığı

Sitemli sözleriñ kâr etti baña

Kimden ta'lîm ettiñ dilrûbalığı

2. Yaşım altmış dedi buldu kemâli

'Ömrüm güneşiniñ erdi zevâli

Felek gayra sunsun câm-ı ikbâli

Kalmadı bizlere akzâlığı

3. Bir insanlık sıfâtı var câmıñda

Ne kuvvet kudret var seniñ hâmiñda

Bîvefâ demişsiñ lütf-ı nâmıñda

Nûrî kabûl etmez bîvefâlığı

Eylül [1]940

Ürgüp

208. DERİN HÜLYÂLARA SALDI SEVDİĞİM [NURİ GÖKAŞAN]

[243]

1. Kemân ebrûlarıñ âhû gözleriñ
‘Aklımı başımdan aldı sevdiğim
Tatlı hayâlleriñ şîrîn sözleriñ
Derin hülyâlara saldı sevdiğim

2. Tıfıllık çağında bilirdim seni
Uğruña koymuştum bu cân u teni
Zâlim felek senden ayırdı beni
Taşlardan taşlara çaldı sevdiğim

3. *Nûrîyâ* râhıñda cân verip ölmek
İsterdi pâyiñe yüzlerin sürmek
Müyesser olmadı cemâliñ görmek
Hasret kıyâmete kaldı sevdiğim

İnsânlar Allah’ıñ gülü dikenli yarattığına üzüleceklerine dikenler arasında gül yarattığına şükür etmelidirler.

**209. BİR ALAY DERYÂ DİLİZ DOLUP TAŞAN DERLER BİZE [NURİ
GÖKAŞAN]**

[244]

1. Meclîs-i 'irfân içinde nûrfeşân derler bize
Bir alay deryâ diliz dolup taşan derler bize
2. Cümlemizden cümle a'dâ-yı cihân titrer bizim
Çünkü meydân-ı veğâda 'âlîşân derler bize
3. Hem şecâ'at hem cesâret hem salâbet ehliyiz
Şöyle kim cengâveriz sâhipkırân derler bize
4. Kalbimiz îmânla memlû zikrimiz tevîd-i Hak
Hamdulillâh eñ kavî bir Müslümân derler bize
5. Eñ metîn Türk oğluyum alçakta pervâz eylemem
Soyadım bilmek dilesen Gökâşan derler bize

Babañ Nûrî

210. OL İKİ CİHANDA BERHURDÂR OĞUL [NURİ GÖKAŞAN]

[244]

Oğul

1. ‘Âlem-i ezeliide Hazret-i Mevlâ
Vermiş seni baña yâdigâr oğul
Subh u mesâ dilimde du‘â
Ol iki cihânda berhûrdâr oğul
2. Güzel sözleriñi okudum bir bir
Ma‘nâsı cânıma eyledi te’sîr
Mukaddere hâ’il olur mu tedbîr
Geniş tut gönülünü gezme dar oğul
3. Zây‘ olsa gam değildir emeğim
Sensiñ bu ‘âlemde hûrî meleğim
Ancak sağlığıñdır Hak’tan dileğim
Lâzım değil baña kesb ü kâr oğul
4. Çekme bu fânîde bir şeye esef
Tîr attığıña olayım hedef
Yetiştirdim deyü bir hayrû’l-halef
Eylerim seniñ-ile iftihâr oğul
5. Babañ *Nûrî* dâ’im sözüñ sağında
Bir endîşem varsa gönül bâğında
Bir kısmet sohbet¹⁴ gençlik çağında
Ettiñ gurbet eli ihtiyâr oğul

Babañ *Nûrî* 1 Temmûz [1]945

211. NÂZLI CÂNÂNİMİÑ YADİGÂRIDIR [NURİ GÖKAŞAN]

[245]

1. Bülbül gibi âh [u] figân ettiğim
Gonca dehânım yâdigâridir
Râh-ı ‘aşkta fedâ-yı cân ettiğim
Nâzlı cânânımıñ yâdigâridir

2. Baña mesken oldu kûşe-i mihnet
Yaktı derûnumu âteş-i firkat
Bunca dem çektiğim derdi meşakkat
Kendi ‘isyânımıñ yâdigâridir

3. Üç evlâdım vardır gönülüm serveri
Birisi gılmândır ikisi hûrî
Kimseleriñ değil ey *Nûrî*
Seniye Hânım’ıñ yâdigâridir

Nûrî

Fatma - Kız

Tayyâr - Erkek

Nâdide – Kız

3 çocuğu için

yazılmıştır

212. AĞLAYIP AĞLAYIP DÜŞTÜ GİDİYOR [NURİ GÖKAŞAN]**[245]**

1. Bülbül den bir nidâ geldi güllere

Safâsın sürmeden geçti gidiyor

Yalın ayak üftâdeler yollara

Ağlayıp ağlayıp düştü gidiyor

2. Gönüller yanında beysiñ paşasın

Mevlâm ‘ömür versin biñler yaşayasın

Yetiş oğlum Tayyâr helallaşamañ

Babañ ecel eyyâmın içti gidiyor

Babañ Nûrî

Müslümânîñ vatanı şerî‘atîñ hâkim olduğu yerdir

213. VARDI AMMÂ FELEK ALDI ÜMMÜHÂN [NURİ GÖKAŞAN]

[245]

Kardeşimiñ vefâtı için yeğenim Ümmühân'a

1. Katı müşkül imiş kardaş acısı
Bağrıma bir hançer saldı Ümmühân
Baña başka yoktur kardaş bacısı
Vardı ammâ felek aldı Ümmühân
2. Babanın Hân'ı soruyor musuñ
Korkulu rü'yâlar görüyor musuñ
Daha Ankara'da duruyor musuñ
Hasret kıyâmete kaldı Ümmühân
3. Kandesuñ ey Himmet kandesuñ kande
Ümîd eyliyoruz çıkmadık cânda
İki yiğitti kaldı Kozan'da
Onlar da zevkine daldı Ümmühân

Amcañ Nûrî

Bu senedimi muhafaza et soñra bir hâtıra olur.

Nûrî

214. GERÇİ YOĞURT ETTİÑ KEŞ ETTİÑ BENİ [NURİ GÖKAŞAN]

[246]

1. Mîkrâs kadr[i]-le kesip ey melek
Nice hâbirlere piş ettiñ beni
Bir kimseye nasîp olmadı yemek
Gerçi yoğurt ettiñ keş ettiñ beni

2. Tersî âdem ters olur kimseye uymaz
Kaptığını yutar aslâca doymaz
Koçî lisân bilmez ‘Osmân’a lâf uymaz
Olura olmaza şeş ettiñ beni

3. Hoş günüm de geçti ne mutlu baña
Söyledim derdimi ben yana yana
Nasıl kahretmeyim tâli‘im saña
Âhir bir ‘Arab’a iş ettiñ beni

Nûrî

215. TESHÎR ETTİÑ BENİ NÎM-İ NİGÂH İLE¹⁵ [NURİ GÖKAŞAN]

[246]

1. Seni ahsen buldum ey melek sîmâ
Vezin ettim hüsniñü mihr u mâh ile
Sermâye-yi ‘aklım eylediñ yağmâ
Teshîr ettiñ beni nîm-i nigâh ile
2. Re’yimce dönmediñ ey çarh-ı felek
Yedirmediñ râhat bir nân u nemek
İnsânîñ meziyet zâtında gerek
Âdem âdem olmaz mâl u câh ile
3. *Nûrî* maksûduñu iste Hüdâ’dan
Kat’-ı ümîd etme havf [u] recâdan
Çek destîni gayrı bu mâsivâdan¹⁶
Geçir evkâtîni zikrullâh ile

¹⁵ Bu şiir 241. sayfada da bulunmaktadır. Mükerrer bir şiirdir.

¹⁶ Bu dize 241. sayfadaki mükerrerinde “Çek destîni gayrı dâr-ı fenâdan” olarak geçmektedir.

216. GİRYEMİ KILDI FÜZÛN EŞKİMİ HÛN ETTİ FELEK [SELÎMÎ]**[247]**

1. Merdüm-i dîdeme bilmem ne füsûn etti felek
Giryemi kıldı füzûn eşkimi hûn etti felek
2. Şîrler pençe-yi kahrıyla olurken lertzân
Beni bir gözleri âhûya zebûn etti felek

Sultân Selîm



217. FEYLESOF RIZÂ TEVFIK'E [NURİ GÖKAŞAN]

[248]

1. Heder oldu 'ömrüm çöller diye
Çok üzüldüm ama bu da lâzım imiş
Bildim ki bu yamân çetin terbiye
Türkiye'de benim imtiyâzım imiş

2. Siyâset çamura biraz kan kattı
Bir koca kalpaklı bir adam yarattı
Herkes ona taptı Rızâ dayandı
Secdeye varmayan o iblîs oldu

Manzar Gazetesi Ankara, [1]956/8/12

Nânkör ve allâhsız¹⁷ insânlardan kendini korusun

¹⁷ allahsız: Acımasız, insafsız, vicdansız

218. ÜRGÜP KAYMAKAMI İLE LATİFELEŞME¹⁸ [NURİ GÖKAŞAN]

[249]

Peder-i merhûm Ürgüp mustantık mu‘âvini¹⁹ iken Ürgüp’te kâim-makâm bulunan şâ‘ir Sâcid Bey²⁰ bir gün pederi yanına çağırıp hasbihâl etmek istemiş (...) ²¹ şu manzûm da‘vetine beni gönderir.

Müsta‘cel işiñ yoksa eğer Hazret-i Nûrî et nezdimi teşrîf
Şunda olan rûhlariñ nûrı sürûrı eyler beni taltîf

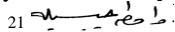
Manzûm olan pederiñ cevâbı:

Yüz sürmeye hâk-i deriñe servîlendim olmaz baña teklîf
Kimdir edecek şu da ey mîrim (...) ²² evsâfiñi ta‘rîf

¹⁸ Ürgüp kaymakamı olduğu kaydedilen şâir Sâcid Bey’in beytinden Nuri Gökaşan’a hitap ettiği anlaşılmaktadır. Bu durumda bu kısım Nuri Gökaşan’ın vefâtından sonra oğlu Tayyar Gökaşan tarafından kaydedilmiş olmalıdır.

¹⁹ Şeyhülislâm Mustafa Hayrî Efendi’nin günlüklerinde Nuri Gökaşan’dan “Ürgüp’de mustantık kâtibi Tayyârefendizâde Nûrî Efendi’de (...)” diye bahis geçmekte ve bu olay 1921 yılına tarihlenmektedir. Nuri Gökaşan 1919’da başkâtip olduğuna göre 1919’dan önce Tayyar Gökaşan’ın söylediği gibi *mustantık mu‘âvini* olmalıdır. Bu durumda şiir 1919 öncesine aittir.

²⁰ Ürgüp Kaymakamlığının genel ağ adresinde bulunan Ürgüp kaymakamları listesinde Sâcid Bey isminde biri yoktur. Fakat bazı yılların isim karşılığına “*salname okunmadı*” yazmaktadır. Nuri Gökaşan’ın memuriyete başlaması ve aldığı resmi unvanların yılları da dikkate alındığında Sâcid Bey’in 1896-1898 veya 1906-1935 yılları arasında Ürgüp’te kaymakamlık yapan kişi olması gerekir.

²¹ 

²² 

219. O AÇIK ALNINDA KARA OLMASIN [‘AZMÎ]

[250]

(Oğluma)

1. Zulme sükût etme dâimâ haykır
Gönlünde (...) ²³ pâre olmasın
Gurûra başın eğme kahriñ kolun kır
O açık alnında kara olmasın
2. Esîr olma sakın za‘f u zillet
Tapacaksan eğer tap hürriyete
Düşme ihtirâsa dâ‘im şehvete
Temîz vicdânında yara olmasın
3. ‘Azmî er geç yine nâmerd (...) ²⁴
Mert ol merdâneler merde (...) ²⁵
Altın kasal olsa yine altundur
İsterse üstünde tura olmasın

Tokatlı ‘Azmî

²³ معبود

²⁴ آرزو

²⁵ چاقو

220. EY HÜDHÜD-İ ÜMÎD SABÂDAN MI GELİRSİÑ [NÂBÎ]

[262]

1. Ey nâme sen ol mâhlikâdan mı gelirsîñ
Ey hüdhüd-i ümîd sabâdan mı gelirsîñ
2. Alûde-yi hûndur yine dâmân [ü] girîbân
Ey gamze-i hûnhâr gazâdan mı gelirsîñ
3. Etmîş saña dilhasteleriñ hâleti te'sîr
Ey çeşm-i siyeh dâr-ı şifâdan mı gelirsîñ
4. Dağlama bizi tahvîf ile teşvîşe düşürme
Sen mahkeme-i rûz-i cezâdan mı gelirsîñ
5. Bilmem ne için varmış idiñ kûyuna yârîñ
Tahrîk-i gazaptan mı ricâdan mı gelirsîñ
6. *Nâbî* gazeli gibi hoş-âyendeliğiñ var
Ey yâr-ı revân-bahş Rihâ'dan mı gelirsîñ

221. NEDİR ASLI NEDEN AĞLAR [SEYRÂNÎ]

[279]

1. Ne hikmettir şu dünyâya

Gelen ağlar giden ağlar

Soralım yoksula baya

Nedir aslı neden ağlar

2. Bir deveci yeder deve

Yularından seve seve

Birbirinden eve eve

Deve ağlar yeden ağlar

3. ‘Ömrümüñ defterin dürdüm

Hâk-i pâye yüzüm sürdüm

Bir ‘acâyib kal‘a gördüm

Burc [u] bârû beden ağlar

4. ‘Aceb *Seyrânî*’ye noldu

Derûnu derd ile doldu

Kimi etti kimi buldu

Bulan ağlar eden ağlar

222. AÇILAN GÜL SOLAR BİR GÜN [SEYRÂNÎ]

[279]

1. Cân ipini ten yününden
Saran kirmen ular bir gün
Dikende gördüm önünden
Açılan gül solar bir gün
2. Gül dalına diken yarar
Diken güle vermez zarar
Toprak saçın baştan tarar
Saçakların yolar bir gün
3. Dünyâ bir gün olur harâb
Ne bülbül kalır ne gurâb
Kısmetini veren türâb
Gözleriñe dolar bir gün
4. Kudret koçunu koynuña
Katmış seyr eder oynuña
Ecel kolların boynuña
Habersizce dolar bir gün
5. Acı tatlı yenmez olur
Yalan gerçek denmez olur
Taş çarh ile dönmez olur
Hep kesilir sular bir gün
6. Ne gam çekelim ne keder
Hak dîvâna alır gider
Takılır başından yeder
'Amel adlı yular bir gün

7. Çalındı *Seyrânî* sâzı
Hem nâz eyle hem niyâzı
Saña secdesiz namâzı
Nasîp olan kılar bir gün



223. ‘ÂŞIKLARI YAKIŞIÑ VAR [SEYRÂNÎ]

[280]

1. Yeter hey sevdiğim yeter

Baňa yosma bakışıñ var

Cehennem nârından beter

‘Âşıkları yakışıñ var

2. Ereli hûblık çağına

Bağlandıñ zülfüñ bâğına

‘Aşk atınıñ ayağına

Nâl mih gibi çakışıñ var

3. Sağlıktır cümleñ başı

Sabırdır etmeği aşı

Âferin ey gözüm yaşı

Yâr yoluna akışıñ var

4. Güzel seniñ hüsnüñ sebep

Olup gören eder talep

Cennetten mi çıkdıñ ‘acep

Tâvûs gibi nakışıñ var

5. Kudret hüsnünüñ gencisin

Seyrânî’ye birincisin

‘Aşk ipine nâz incisin

Güzel delip takışıñ var

224. SANMA KORKUP ÜRKE BENİ [SEYRÂNÎ]

[280]

1. Yumurtasın kokutmağa
Yatar sanma gürke beni
‘Aşk dersini okutmağa
Sanma korkup ürke beni

2. Ben ‘âşıkıñ birisiyim
Ölü değil dirisiyim
Siyâh tilki derisiyim
Kapla semmûr kürke beni

3. *Seyrânî* arınıñ beyi
Çiçeği miskiñ göbeği
Nâziğim gözüm bebeği
Verme yoğun Türk’e beni

Mim

225. SANMA TUNÇTAN GEVŞEK OLUR [SEYRÂNÎ]

[280]

1. Türk'ün uzun kulaklısı
Boynu kalın eşşek olur
Pek mülâyim yolaklısı
Sanma tunçtan gevşek olur

2. Gıybet eder eve eve
Ölü etin geve geve
Top zamânı olur deve
Yük zamânı köşek olur

3. 'Âşıktan kaçır uzağa
Mağrûr olmuş tüy tozaga
Yelerek düşer tuzağa
Ağlayarak hoşek olur

4. Dök *Seyrânî* gözden yaşı
Sağlıktır her işiñ başı
Merdiñ eşiğiniñ taşı
Kuş tüyünden döşek olur

Mim

226. HAK BİLİR KİMDEN İMİŞ [SEYRÂNÎ]

[281]

Vezn-i dîger

1. Bu dem Âdem'den imiş
Âdem bu demden imiş
Âdem'den evvel bu dem
Hak bilir kimden imiş
2. Ta'lîmi mu'allimiñ
Vasl u müsellimiñ
Kelâm-ı mütekellimiñ
Vasfına femden imiş
3. Kün feyekûn faslına
Faslındaki vaslına
Mürâca'ât aslına
Levh [u] kalemden imiş
4. Değildir şehzâdelik
Gussadan âzâdelik
Hânedânlık zâdelik
Nahnu kasemden imiş
5. Terâzîniñ beli var
Ağzı yoktur dili var
Vezneciniñ eli var
Kantâr dirhemden imiş
6. Bir deryâda bir balık
Var bilmeyiz âşinâlık
Tab'ında var hüsnâlık
Keder keremden imiş

7. Lafzen ism-i müsemâmâ
Ma‘nen sırr [u] mu‘ammâ
Âdem’den oldu Havvâ
‘İsâ Meryem’den imiş
8. Bûlbülün gece gündüz
Yok dilinde başka söz
Bir tatlı dil güler yüz
Zahmına emden imiş
9. Gülde gazâ-yı Ahad
Bûlbüle demiş neşed
‘Aşk olsun emdiğiñ süd
Kendi mememden imiş
10. Gül dikenli çalıda
Yaprağı da dalı da
Rengi yeşil alı da
Hakk’a mahremden imiş
11. Diken çalı sözüne
Hoş kokulu özüne
Gülmese gül yüzüne
Bûlbüle gamdan imiş
12. *Seyrânî* gül [ü] bûlbülü
Halleder var müşkülü
Cennetiñ Kevser ü mülü
Âb-ı Zemzem’den imiş

Mim

227. KARA GİYSE AL YERİNE [SEYRÂNÎ]

[282]

1. ‘Aşkım arısı çecine
Zehir yapmaz bal yerine
Gelmez ‘ârifîñ gücüne
Kara giyse al yerine

2. Bâde dolar esilirse
Barışılır küsülürse
Palta ile kesilirse
Düğümlemez dal yerine

3. Şakkeyledi bütün mâhı
‘Aşkına eylerim âhı
Müdâm zikr ediñ Allâh’ı
Kodum kîl ü kâl yerine

4. *Seyrânî* ne gam yiyelim
Kader böyle ne diyelim
Şükrüñ libâsın giyelim
Tâc [u] hırka şâl yerine

228. AĞLAMAKTIR HÂLİM BENİM [SEYRÂNÎ]

[282]

1. Âh şu ıssız sahrâlarda
Diken oldu gülüm benim
Uğrun uğrun tenhâlarda
Ağlamaktır hâlim benim
2. Gülü dikene katalı
Diken elime batalı
Yâr beni yardan atalı
Doğrulmadı belim benim
3. Arı geçmez çiçeğinden
Çiçek geçmez peteğinden
Bir erenler eteğinden
Kesme ya Rabb elim benim
4. Yedim acı teresinden
İçtim kanlı şîresinden
Seyrânî gam deresinden
Cûş eyledi selim benim

Mim

229. BELÎ SÖZ BİLMİYİZ AMMÂ BİRAZ İZ‘ÂNIMIZ VARDIR [NEDİM]

[283]

1. Merâmın añlarız ol gamzeniñ ‘irfânımız vardır
Belî söz bilmeyiz ammâ biraz iz‘ânımız vardır
2. Güzel sevmekte sofî müşkiliñ var ise bizden sor
Bizim ol fenne çok tahkîkimiz erkânımız vardır
3. Meyânın kuçmada ol cânına cân katmada ağyâr
Gel insâf et be hey zâlim bizim de cânımız vardır
4. Münâsıptir saña ey tıfl-ı nâzım câma key key gel
Beşiktâş’a karîb bir hâne-yi vîrânımız vardır
5. Sakınma bezme gel bîgâne yok da‘vetlimiz ancak
Nedîmâ bendeñiz var bir dahi sultânımız vardır

230. YOLUNDA BÎVEFÂNÎN ARZÛKEŞ BİR NÎM NİGÂH KALDI [GEDÂYÎ]

[285]

1. Tükendi nakd-i ‘ömrüm dilde bir sevdâ-yı âh kaldı
Yolunda bîvefânîñ arzûkeş bir nîm nigâh kaldı
2. Gel ey Ferhâd-dil çek destîni sen ‘aşk-ı Şîrîn’den
Bu gûlhâr-ı muhabbette verip cân çok sipâh kaldı
3. Derûnum derdine bir kimselerden olmadı insâf
Benim ‘aciz etmediğim şâh u ne bir padişâh kaldı
4. Tutup çâk-ı giryânım usandım bîvefâlardan
Benim bu tıfl gönlümde hemân bir iştibâh kaldı
5. Derûnum derdini Lokmân’a gösterdim dedi eyvâh
Bu derdiñ def’ine dermân eder ancak İlâh kaldı
6. Kara günlerde mi halk eylemiş bilmem beni Mevlâ
Tutuldu şems-i bahtım günlerim hep simsiyâh kaldı
7. *Gedâ*’yım râh-ı ‘aşkta varımı hep eyledim yağma
Elimde sâde bir keşkûl başımda bir külâh kaldı

231. BU ZAHMIÑ İLTİYÂM-I DEF'İ VASL-I YÂRA KALMIŞTIR [GEDÂYÎ]

[285]

1. Ciğergâhımda tîğ-i hicrden bir yara kalmıştır
Bu zahmiñ iltiyâm-ı def'î vasl-ı yâra kalmıştır
2. Tükendi sabra tâkat kalmadı ağyâr cevrenden
Baña lütf u mürüvvet eylemek dildâra kalmıştır
3. Gözüm derd-i firâk-ı yâr ile her lahza kan ağlar
Gidip ağyâr bezminde bu şeb mehpâre kalmıştır
4. Ola mıdır lütfuna mazhâr serkûyundan cânânıñ
Nice üftâdeler gönlüm gibi âvâre kalmıştır
5. Tehî yağmaya gitti 'akl [u] fikr [ü] nakd-i 'ömrüm âh
Bihamdillâh hele cismimde cânım kâra kalmıştır
6. *Gedâyî* ol şeh-i hûbâna çoktan terk-i cân ettim
Ne yâra minnetim artık ne ağyâra kalmıştır

232. ESİR ETMİŞ CİHÂN HALKIN NE DÂM U DÂNEĞİR DÜNYÂ [RÛZÎ]

[286]

1. Sebât [u] irtibât olmaz ki murg-ı lânedir dünyâ
EsİR etmiş cihân halkın ne dâm u dânedir dünyâ
2. Olursa her ne deñli zîver [ü] zîynette âlâyış
Yine matlab değil hâl ehline bîgânedir dünyâ
3. Vefâ umma gönül çerhiñ hazer kıl inkılâbından
Zevâle yüz çevirmiş köhne-yi vîrânedir dünyâ
4. Felek devrinde hâlâ niceler pâ-mâl-i sergerdân
Velî bu fi'l-ile nâsûd değil de ya nedir dünyâ
5. Mücâvir kalmamıştır kimse bu mihmân sarâyında
Gelen gitmekte hâlâ bir misâfirhânedir dünyâ
6. Harîs-i dehr olanlar çâk çâk etsin girîbânım
Tevârîh içre tahkîk eyledim efsânedir dünyâ
7. Tefekkür eyledim kim *Rûzî* haşriñ ol serencâmın
Saña meyl eyleyenler şüphesiz dîvânedir dünyâ

233. RUMÛZ-I RİKKATIM EYLER TAKDİM KUDSİYÂN ÜZRE [GEDÂYÎ]

[290]

1. Şu'ûr-ı hikmetim tercîh olunsa 'âşikân üzre
Rumûz-ı rikkatım eyler takdîm kudsîyân üzre
2. Okunsa mecmu'-ı 'aklım perîşân eyler efkârım
Cihân 'âciz kalır bir nokta-ı kavsim nüktedân üzre
3. Çıkardım cevher-i cân-ı cihânı kenz-i ma'nîden
Teberrük-i hâzıraya verdim hayâtı câvidân üzre
4. Eğer âyîne-yi 'âlemde bulsa vaz' bir sûret
Musavverler alıp nakşın çekerdi levh-i cân üzre
5. Nazar kıl çeşmim 'ibretle zuhûr-ı nûr-ı zâtımda
Felekte gezdiren mâhîyle mehleri leme'ân üzre
6. Yanardı âteş-i âhımla dehrîñ bağ [u] bostânı
Eğer bârân-ı eşkim düşmeseydi hâkdân üzre
7. *Gedâyî* bende-i Hüsrevlik ederdim rub'-ı meskûna
Cihânîñ devleti bâkî kalaydı her zamân üzere

234. SENİ İRŞÂD KILSIN KİM ERİŞTİRSİN O MAKSÛDA [ŞÛKRÎ]

[291]

1. Eğer ‘ârif iseñ bir mürşidiñ tut dâmenin hû de
Seni irşâd kılsın kim eriştirsın o maksûda
2. Bu kasr [u] tâka mağrûr olma sultânım efendim hiç
Bu dünyâ kalmadı bâkî Süleymân ibn Dâvud’a
3. Kanı Âdem kanı Havva kanı Nûh kanı İdrîs
Kanı İshak u İbrâhîm atıldı nâr-ı Nemrûd’a
4. Kanı ol Seyyidü’l-Kevneyn kanı ol çâr yâr kim
Şehâdet şerbetin nûş ettiler kim zehr-i âlûda
5. Keremkânı kerem kıl merhamet [ü] şefkat [ü] şefâ‘at kıl
Bu *Şükri* kemteriñdir kayd ola defter-i mes‘ûda

235. TAKINMAZ BU ‘ASIRDA KARA KARGA TELLİ TURNAYI [YESÂRÎ]

[292]

1. Beğenmez serçeye sorsañ hele simurg [u] ‘ankâyı
Takınmaz bu ‘asırda kara karga telli turnayı
2. Çobanıñ biri söyletmiş kavalı dünkü gün dağda
Makâmı benden öğrendi deyü hicveylemiş Nâbî
3. Felâtûn olsa da elbet ederler oña bir isnâd
Okuyan ebcedi şimdi beğenmez değme mollayı
4. Kara yüzlü ‘abâ buldu güvez kaput kadar rağbet
Neden fark etmeli bilmem ‘aceb paşayı ağayı
5. *Yesârî* sen te‘accüb mü kılarısñ hâlet-i çarha
Ne eşkler gelip geçti buña zırlayı zırlayı

236. BU YAZ EY ÇEŞM-İ ÂFET ÖZ MEKÂNIÑ ÜSKÜDÂR OLSUN [GEDÂYÎ]

[294]

1. Açıl ey gonca fem ruhsâr-ı alıñ lâlezâr olsun
Dağılsın sünbül-i gîsûlarıñ fasl-ı bahâr olsun
Görüp gülşende güller vird-i hüsnüñ şermesâr olsun
Visâliñ bülbül-i şûrîdeye dâr u diyâr olsun

Saña Bağlarbaşı mesken baña hicriñ medâr olsun
Bu yaz ey çeşm-i âfet öz mekânıñ Üsküdâr olsun

2. Beni Beylerbeyi Çengelköyü Göksu'da bulsunlar
Gören üftâdeler Kandilli'de gök kandîl olsunlar
Civâr-ı vaslıña sâf sâf görenler bârî dolsunlar
Cemâliñ seyrine Çamlıca seyrinde bulunsunlar

Ayden

3. Bulunmaz şivekârım sen gibi 'âlemde bir dilber
Hicâb eyler cemâliñ görmeğe gülşende gülderler
Bütün şûrîdediller bâğ-ı hüsnüñ seyrin ister
Salın Bağlarbaşı'nda serv-i kaddim kâmetiñ göster

Ayden

4. Saña ihsân-ı Hak'tır bu güzellik çûn küçük yaşta
Aman bil kadrini kim murg-ı devlet var iken başta
Gedâyî 'âşıkın gönlü gözü hep sen kalem kaşta
Hemân kan ağlasın leyl ü nehâr varsın Beşiktaş'ta
Saña Bağlarbaşı mesken baña hicriñ medâr olsun
Bu yaz ey çeşm-i âfet öz mekânıñ Üsküdâr olsun

**237. HUVE'L-EVVEL HUVE'L-ÂHİR HUVE'L-TÂHİR BUDUR MAKSÛD
[GEDÂYÎ]**

[295]

1. Hakikat cümleden eşref yarattı Âdem'i ma'bûd
Ne sırlar mushaf-ı hüsnünde Zât'ı eyledi mevcûd
Rumûz-ı se vü dü sırrın bilenler tâli'ı mes'ûd
Zihî seb'u'l-mesânî âyeti bu rumûzla ma'dûd

Bu sırra vâkıfu'l-esrâr idi ol Ahmed ü Mahmûd
Huve'l-evvel huve'l-âhir huve'l-tâhir budur maksûd

2. Kenâr-ı haddi yok 'ilm-i ledün bir bahr-ı hikmettir
Bu bahriñ evveli güç âhiri semt-i selâmettir
Bilenler nefsinı rabbini bildi ne devlettir
Hadîs-i men 'arefe dersi bu esrâra işârettir

Ayden

3. Gerek zâhir gerek bâtın ne var âdemde derây-ı cân
Kitâb-ı 'ilm-i hikmette bakılsa sûret-i insân
Vücûdun nüshâ-i kübrâ buyurdu âdemiñ Yezdân
Bu esrârı bilenler sun'-ı Hakk'a oldular hayrân

Ayden

4. Dü 'âlem 'arş [u] kürs levh [ü] kalem fi'l-cümle mevcûdât
Zuhûr-ı mebdâ'ı bir noktadır 'âlem-i hey'ât
Hakk'ıñ varlığına isbât için oldu mahlûkât
Bu varlık içredir zât [u] sıfâtı ma'nîde bi'z-zât

Ayden

5. Hakikat dersini bir dem oku eyle yed-i defter
 Hesâb-ı ebcedi çâr [u] deh yekûnu bist u heşt eyler
 Alanlar dersi bâtından bu zâhir 'âlemini neyler
 Zebân-ı hâl ile fi'l-cümle eşyâ hep bunu söyler

Ayden

6. *Gedâyî* hâb-ı gafletten gözüñ aç bâri bîdâr ol
 Nazar kıl şemm-i vechullâhı gör müştâk-ı dîdâr ol
 Gamm-ı ağyârı çekme 'aşkla sen mûnîs-i yâr ol
 Hemân nûş eyleyip vahdet şarâbın mest u huşyâr ol

Ayden

238. HELE EVVEL BAHÂR OLSUN DA GELSİN ÜSKÜDÂR VAKTİ
[GEDÂYÎ]

[296]

1. Medet âh etmeniñ ey bülbül-i şûrîde var vakti
Açar gül goncasın elbet gelince nevbahâr vakti
Olur sahn-ı çemende ‘ayş [u] nûşuñ iştiyhâr vakti
Ne cünbüşler olur Bağlarbaşı’nda gülüzâr vakti

Hele evvel-bahâr olsun da gelsin Üsküdâr vakti

2. Alınca nâzenînler destine câmı dolu meyler
Süzüp mestâne çeşmin her biri bir ‘işveler peyler
Semâya ser çekip ol nâle-i hû nâle-i neyler
Bütün serv ü sehîler baş kesip bezme kıyâm eyler

Ayden

3. Bezmdede mey sunar ol sâkî-yi nevrete hûb gülrû
Sürâhîler olur la‘l [u] şarâb nây-la memlû
Çeker mestâneler sermest olup biñ na‘ra-yı yâ hû
Çıkar bir bir temâşâyâ çeken üftâdeler arzû

Ayden

4. Beşiktaş’tan tutayım bir kayık ol semte ‘ahd olsun
Görenler seyrine koşsun bütün deryâ yüzü dolsun
Erişsin Üsküdâr’ıñ mevsimi ‘ahdim yerin bulsun
Hemân zencîr-i mihnetten dil-i dîvâne kurtulsun

Ayden

5. *Gedâyî* arzû edersiñ servi endâm kadd-i dîlcûyu
Hemân seyyâh olup beyhûde cevlân etme her sûyu
Muhabbet bezminiñ ol bendesi gör tâze mehrûyu
Temâşâ eyle onda ceng [ü] nâyı na‘ra-yı hûyu

Ayden



239. NİHÂYET TATLI CÂNINDAN USANSIN AĞLASIN YANSIN [NÂTIKÎ]

[297]

1. Sabâ yâre selâm söyle uyansın ağlasın yansın
Benim hicrimle tâ subha dayansın ağlasın yansın
Cihânı görmesin çeşmi kapansın ağlasın yansın
Düşünsün zevkleri ağzı sulansın ağlasın yansın
Beni yâd eyleyip dâ'im utansın ağlasın yansın
Nihâyet tatlı cânından usansın ağlasın yansın
2. Sipihriñ derd-i bîdâdı ona hemvâr yâr olsun
Gammı âlâm ile âh eyleyip dünyâda zâr olsun
Beni zülfü gibi etti perîşân târ u mâr olsun
'Ömr versin Hüdâ dert kederle ihtiyâr olsun
Beni yâd eyleyip dâ'im utansın ağlasın yansın
Nihâyet tatlı cânından usansın ağlasın yansın
3. Gözüm yaşı gibi yağdır ona yüz biñ belâ yâ Rab
Düşsün bir derd-i fersâya ki hiç verme devâ yâ Rab
Kabûl eyle duamı gel bihakk-ı Mustafa yâ Rab
Cihân durdukça dursun görmesin zevk [ü] sefâ yâ Rab
Beni yâd eyleyip dâ'im utansın ağlasın yansın
Nihâyet tatlı cânından usansın ağlasın yansın
4. Çürüyüp pister-i mihnet içinde yân-be-yân versin
Gamından parça parça dâ'im öksürdükçe kan versin
Ne sağlıktan eser kalsın ne de 'âlemde cân versin
Açılsın sîne üzre yaralar hep dehre şân versin
Beni yâd eyleyip dâ'im utansın ağlasın yansın
Nihâyet tatlı cânından usansın ağlasın yansın

5. Revâ mı bu *Nâtıkî* 'âşığı terk eyleyip salsın
Firâk-ı dert ile işiteyim mihnetlere dalsın
Kuruyup ol dahi bir tek kemikle bir deri kalsın
Ona ben inkisâr etmem demem Hak cânını alsın
Beni yâd eyleyip dâ'im utansın ağlasın yansın
Nihâyet tatlı cânından usansın ağlasın yansın



240. TENİMDE CEVHER-İ CÂN BİR ÇEKİLMEZ BÂRA DÖNMÜŞTÜR
[EŞREF]

[298-300]

Edîb şâ'ir-i muktedir kâ'immakâm Eşref Bey'in âsârıdandır
Tasvîr-i ahvâl yâhûd izhâr-ı melâl

1. Ağarmış saçlarım bir dağ başında kara dönmüştür
O dağın dâmeninde gözlerim enhâra dönmüştür
Bütün mû-yı siyâhım bembeyaz ezhâra dönmüştür
Tenimde cevher-i cân bir çekilmez bâra dönmüştür
2. Cihâna geldiğim günden beri pek çok cefâ gördüm
Ezildim bâr-ı gam altında biñ dürlü belâ gördüm
Değil bigânelerden âşinâlardan ezâ gördüm
Vücudum 'âlem-i sıhhatte bir bîmâra dönmüştür
3. Felek gâyet dönek dünyâ da bir cellâd-ı müthiştir
İçinden çıkması bu müşkilâtın hayli bir iştir
Değirmen sanki yıl ay çarh-ı eyyâmı birer diştir
İçinde âdemoğlu bir ufak çavdara dönmüştür
4. Sen ister boynuna ip tak diler cevherli kordon tak
Bu dünyâda nasîbiñ eñ nihâyet bir avuç toprak
Bekâsı var mı dehriñ dîde-i in'âm ile bir bak
Nice ma'mûre-i 'âlem harâbe-zâra dönmüştür
5. Muvakkittir eğer hükmeyleseñ dünyâyâ sertâser
Çıkar âhir eliñden biñ yerinden bağlasan çenber
Cihâna sığmamışken bir mezâra sığdı İskender
Varıp baksañ o da şimdi yıkık bir gâra dönmüştür

6. Ne olmuş olsa âdem kalmamıştır zevki dünyânî
 Hele me'mûr olursa rahâtı olmaz bir insânî
 Hükûmetlerde feryâdı çekilmez lâle-yi giryânî
 Felek Haccâc-ı Zâlim'den daha gaddâra dönmüştür
7. Duyan yok söyleme başında biñ dürlü belâ olsa
 Emîn olma sakın bir ferde hattâ evliyâ olsa
 Sokar akrep gibi fırsat bulunca akrabâ olsa
 Bütün ebnâ-yı âdem bir zehirli mâra dönmüştür
8. Görüp de sûretâ bir zâhidî zannetme bîçâre
 Açar isterse tîğ-i cevrlle sîneñde biñ yara
 Verir evvel nasîhat sonra insândan alır para
 Büyük gümrükte vâ'iz sanki bir simsâra dönmüştür
9. Büyüklerce cihânda 'âciz aldatmak dirâyettir
 Yalan söz söylemek onlarca güyâ bir zerâfettir
 Küçüklerden sudûr etse fakat bunlar cinâyettir
 Büyüklük seyyiâtı setr için astara dönmüştür
10. Cihânda var mıdır bizler kadar bilmem garez-mu'tâd
 Görürsek kimde âsâr-ı liyâkat eyleriz berbâd
 Edilmez mi teessüf bizdeki erbâb-ı isti'dâd
 Hapiste uykudan mahrûm olan bîdâra dönmüştür
11. Çalar bir kimseye bir kimse tevdi'-i umûr etse
 Düzelmaz ba'demâ ahlâkımız Mehdî zuhûr etse
 Kalır al kan içinde yaradan her kim mürûr etse
 Tarîk-ı istikâmet bir mugaylân-zâra dönmüştür

12. Sakın me'yûs olup dönme tarîk-ı hayrhâhîden
 Süreyyâ'yı serâ zannetme fark et mâhı mâhîden
 Küçüktür Bâb-ı 'Âlî Bâb-ı Dergâh-ı İlâhî'den
 Onuñ yanında bu sûrâh mûr u mâra dönmüştür
13. Kuşatmış mülk-ü İslâm'ı serâpâ düşman-ı devlet
 Küsûfa uğramış hurşîde dönmüş âdetâ millet
 Mezâlim kaplamış etrâfını fânûs-ı hürriyet
 Zalâm-ı leyl içinde parlayan envâra dönmüştür
14. Mey içmek intihâr etmek demektir gerçi bi't-tedrîc
 Düşünmekle verem olmaktan evlâdır dilersen iç
 Velâkin hürmetinde olmasın vâki'-i kusûruñ hîç
 Bizimçün çünkü mey ağyâra benzer yâra dönmüştür
15. Kaçar âhû-yı hürriyet cehâlet yâda geldikçe
 Tebâ'ud eyler 'aklı bâdenûşuñ bâde geldikçe
 Seher vaktinde bülbül dem çekip feryâda geldikçe
 Neşâtından gönül bir belde-yi ahrâra dönmüştür
16. Añladıkça cehâlet eyleme çîn-i cebîn izhâr
 Cehâlet üzre gâlib mâ'rifet ister iseñ mi'yâr
 Japonya Çin'e iskât-ı cenîn ettirdi âhir kâr
 O mülküñ şimdi hâli bendeki efkâra dönmüştür
17. Olur mu câzibe seyr eyle her mahbûb-ı gül-femde
 Kemâl olmaz mekâtibden yetişmiş her bir âdemde
 Şehâdetnâmeli câhil mi istersiñ bu 'âlemde
 Ma'ârif şimdi bizde meyvesiz eşcâra dönmüştür

18. Cehâlet âdemi mahrûm eder her bir sa'âdetten
Cehâlettir cihânda var ise eşnâ' esâretten
Uzağa gitme *Eşref* bu yakınlarda cehâletten
Koca bir milletiñ ikbâli bak idbâra dönmüştür



241. SAKIN TERK-İ EDEPTEN KÛY-I MAHBÛB-I HUDÂ'DIR BU [HİLMÎ]

[301]

Tahmis-i Ferîk Mustafâ Hilmî Paşa. Tavlusunlu olup Dînibütün demekle ma'rûftur.

1. Keşâde-i 'adna bâbı türbe-i hayru'l-verâdır bu
Riyâhın cennete şehrâh bâbü't-tecâdır bu
Karârgâh-ı cîb-i Hak melâz-ı enbiyâdır bu

Sakin terk-i edepten kûy-ı mahbûb-ı Hüdâ'dır bu
Nazargâh-ı ilâhî makâm-ı Mustafâ'dır bu

2. Veren bu 'âleme revnak bu arziñ hâk-ı pâkîdir
Bu encüm 'âlem-i bâlâda 'aks-ı nûr-ı hâkîdir
Döner şems ü semâ 'aşkile onuñ derdnâkidir

Felekte mâh-ı nev bâbü's-selâmiñ sîneçâkıdır
Onuñ kandîli Cevzâ matla'-ı nûr-ı ziyâdır bu

3. Niçe nâkıslar oldu vâsıl ser menzil-i kâmil
Bulup ol sâyede feyzi bu 'âlem oldu hem hâsıl
Zuhûr-ı sırr-ı levlâke 'ademde olmadı hâli

Bu hâkiñ pertevinden oldu deycûr-ı 'adem zâil
'Amâdan açtı mevcûdât çeşmin tûtiyâdır bu

4. Bu buk'a her zamân reşk-i cinân olmuş şerâfette
Denirse merkez-i cennât lâyıktır hakîkatte
Bu cây-ı akdesiñ yoktur nazîri levh-i fikrette

Habîb-i Kibriyâ'nıñ hâbgâhıdır fazîlette
Tevaffûkkerde-i 'arş-ı cenâb-ı kibriyâdır bu

5. Murâdîñ nebl-i matlaba niyâz et *Hilmî*, Allâh'a
Salât eyle takrîben kıl hemîşe bu şehinşâha
Gözûñ yerde eliñ biri sînegûlsün bu emelgâha

Mura'ât-1 edep şartıyla gir *Nâbî* bu dergâha
Metâf-1 kudsiyândır bûsegâh-1 enbiyâdır bu



242. NE BAKTI NE BAKAR NE BAKSA GEREK [SEYRÂNÎ]

[331]

1. Su gibi meylimiz bend-i evlâya
Ne aktı ne akar ne aksa gerek
Gözlerim bîvefâ çeşmim şehlâya
Ne baktı ne bakar ne baksa gerek

2. Gönül kuşu konmaz oldu kengele
Kâdir Mevlâm fırsat verme engele
Cismim paralayıp etim çengele
Ne taktı ne takar ne taksa gerek

3. *Seyrânî* arzûlar yârîñ Mekke'sin
Nebîleriñ velîleriñ tekyesin
Felek bir çeşmine gönül zikkessin
Ne çaktı ne çakar ne çaksa gerek

243. NEMLE KİRÂSINDAN ANKÂ BAY OLMAZ [CELÂLÎ]

[332]

1. Göñül ne beklersiñ hâl-i harâbda
‘Âşıklar ser verir sırrı şây olmaz²⁶
Âb-ı rûyîñ dökme sakın her babda
Nemle kirâsından ankâ bay olmaz
2. Seksen biñ nesepli bizim mezhepli
Doksan biñ Mısırlı Şam u Halepli
Yüz biñ sûfi zâhid yüz de mektepli
Meyhânedede bir sarhoşa tây olmaz
3. *Celâlî* kendiñi öğüp bezetme
Gayrıdan merhamet kerem gözetme
Hakk’a dervîş iseñ keşkül uzatma
Her güzeliñ hoş âbından pay olmaz

²⁶ Nuri Gökaşan dizenin kenarına, “*Fasîhi şâyi ‘dir*” notu düşmüştür.

244. KİM DEDİ Kİ SAÑA KEŞF-İ RÂZ EYLE [GEVHERÎ]

[332]

1. Deli gönül yine nedir feryâdîñ
Gel âhı kânûna uydur sâz ile
Cevr ü cefâ çekmek oldu maksâdîñ
Kim dedi ki saña keşf-i râz eyle
2. Sevelden sen siyâh leylâyı dilber
Cefâñ unutturdu dünyâyı dilber
Mevlâ'yı severseñ hercâyî dilber
Lütfuñ yoktur bâri cevri az eyle
3. Niçin yüz döndürdüñ sevdiğim benden
Bir kemlik mi gördüñ derdimendiñden
Yâ Allâh sultânım vaz geçmem senden
İster iseñ baña yüz biñ nâz eyle
4. Usandım çekmeden yâriñ cefâsın
Ne 'acep sürmedim zevk u sefâsın
Gevherî bulursuñ yâriñ vefâsın
Hemân yalvarıgör çok niyâz ile

245. NÜMÂ ETMEK İÇİN ZÂT-I GUFRÂNI [MİR'ÂTÎ]

[338-343]

Diğer

1. Gûş eyle pendimi 'ârif ü dâna
Dâna iseñ fehm et sırr-ı yezdânı
Yezdân ne hikmetler eyledi nümâ
Nümâ etmek için zât-ı Gufrânı
2. Zâtından tecellî kıldı iptidâ
Tecellîden bir nûr olundu peydâ
İdrâk eyle nedir kudret-i Mevlâ
Bırağma dilinden vird-i Mennân'ı
3. Var olmazdan evvel ervâh-ı 'âlem
Yok iken 'âlemde eşyâ-yı kalem
Nûr-ı Mustafâ'yı kıldı mükerrerem
Ol sebep var etti işbu cihânı
4. Kun dedi var oldu bu kevn ü mekân
Melâ'ikle ol kubbe-i âsumân
Evvelâ aydınlık oldu nümâyân
Kurdu ol eflâka çarh-ı devrânı
5. Âdemi balçıktan yarattı Ma'bûd
Ahsen-i takvîmi eyledi mevcûd
Âdeme kör iblîs etmedi sucûd
Ol vakit dergâhtan sürdü şeytânı

6. Ol sülb-ü pederden bunca enbiyâ
 Geldiler cihâna hep gûna gûnâ
 Nûh kavmine gazap eyledi Mevlâ
 Musallat eyleyip kıldı tûfânı

7. Lût kavmi gâyetle oldular tuğyân
 Livâtâyâ düştü şeyh ü şâb hemân
 Bir seher vaktinde Cenâb-ı Sübhân
 Zemîne gark etti bütün insânı

8. Hak oña buyurdu Halîl'im ey yâr
 Hak dostun bilmedi ol Nemrûd-ı ağyâr
 Ol Halîlullâh'a nâr oldu gülzâr
 Hak böyle buyurdu emr ü fermânı

9. Hak tecellî kıldı Tûr'da Mûsâ'ya
 Onda hayrân kaldı sırr-ı Mevlâ'ya
 Rabbî ernî deyip durdu re'âya
 Ol vakit işitti ol len terânî

10. Bîpeder cihâna geldi Mesîhâ
 Nice mucizâtlar eyledi icrâ
 Dâra çektik sandı kavm-i nasârâ
 İnkâr eylediler ruh-ı Rahmân'ı

11. Dehre tulû' etti fahri kâ'inât
 Dîn çerâğı ol ekmelü'l-tahiyyât
 Efdalü'l-enbiyâ 'âlî derecât
 Nûr ile gark etti bütün cihânı

12. Gelmiştir cihâna ol mâh-ı münîr
Etmek için halkı Hâlık'tan habîr
Onuñ vasfı olmaz dil ile ta'bîr
Dîne davet etti kavm-i nâdânı
13. Şerî'at sancağın dikti ol Resûl
Hak oña eyledi Kur'ân'ı nüzûl
Onuñ da'vetini edenler kabûl
Buldular ni'met ü bâğ u cinânı
14. Şerî'atın kurdu şâh-ı enbiyâ
Sevenler dost oldu sevmeyen a'dâ
Doğdu geldi Şâh-ı Aliyyü'l-Murtazâ
Tarîkat burcuna değdi nişânı
15. Bir demde bulmuştu ol cân iftihâr
Dîn-i Muhammedi kıldı âşikâr
O demde kendine etti yâr-ı ğâr
Çâr yâr-ı güzîn ol derin arslanı
16. Dillerde çağrıldı Haydar-ı Kerrâr
Harbinden titredi cihân bîkarâr
Şâha mansıb geldi Döldül ü Zü'l-fikâr
Tığından geçirdi çok münkirânı
17. Meşveret ettiler bir alay melûn
Emr-i peygamberi kılmağa mağbûn
Abdurrahmân ibnü Mülcem döktü hûn
Gör neye uğradı Hakkın arslanı

18. Namâz kılmak için secde vardı
 Mülcem oğlu ânın vaktin arardı
 Namâz kılar iken ol şâhı urdu
 Bilmedi o melûn yediği nânı

19. Çünkü mecrûh oldu şâh-ı velâyet
 Ol demde nûş etti câm-ı şehâdet
 Hasan'la Hüseyin'e kıldı vasiyyet
 Bir deveci gelir gözleyin ânı

20. Dedi gelecektir bunda bir A'râb
 Elinde devesi yüzünde nikâb
 İster cenazemi eytmeyin cevab
 Böyle deyip Hakka tapşurdu cânı

21. Ehl-i beyt içine düştü bir figân
 Hasan'la Hüseyin oldular giryân
 Gasledip namâzın kıldılar hemân
 Geldi bir A'râbî deve serbânı

22. Deveci tabûtu koydu üstüne
 Çekti restini aldı destine
 Ol şâhı emânet verdi dostuna
 Hasanla Hüseyin'e düştü hicrânı

23. İki şehzâdeyi aldı endişe
 Dediler değiliz kâil bu işe
 Düştüler peşine hem koşa koşa
 Tuttular deveyi hem çeken cânı

24. Dediler sen kimsin söyle bilelim
 Varıp ehl-i beyte haber verelim
 Kaldır nikâbını yüzün görelim
 Kendin bize bildir keremkânı

25. Deveci nikâba uzandı eli
 Kaldırdı nikâbı pür nûr hayli
 Gördüler deveci kendidir Ali
 Ol vakit bildiler şâh-ı merdânı

26. Şâhın şehîd olduğunu duydular
 Ol cemde Mervân'a haber saldılar
 İmâm-ı Hasan'a zehir verdiler
 Soldurdular ol gonca handânı

27. Şimdi kaldı ol Hüseyin şehzâde
 İştîp yezîdler düştü fesâda
 Leşker çekip kasd-ı âl i evlâda
 Kurdular Kûfe'ye ulu divânı

28. Mervân geldi Kerbelâ'ya oturdu
 Cenk ü cidâl için ordusun kurdu
 Namâz kılar idi ezân okurdu
 İbâdetsiz geçmez idi zamânı

29. Şâh Hüseyin gördü bunları hemân
 Dedi ya Rab bunlar nasıl Müslümân
 Evlâd-ı Resûl'e oldular düşman
 Kimse görmüş değil böyle seyrânı

30. Ali evlâdına etmeyip hürmet
 Kestiler suları verip eziyet
 Haktan korkmadılar Hâricî millet
 Susuz bırağdılar sabî sibyanı
31. Şâh Hüseyin dedi ey kavm-i adüv
 Verin şu yetimler için bir su
 Mahşerde yeriniz olmasın tamu
 Mesken etmen kendinize nîrânı
32. Bu söze kimse olmadı memnûn
 Kaldı teşne diller çekerler yangun
 Şâhı şehîd etti ol şomrû melûn
 Deşt-i Kerbelâ'ya âkittî kanı
33. On iki imâmın on dört mâsûmun
 Kanın akıttılar bunca mazlûmun
 Hak belâsın versin kavm-i şomun
 Ehl-i beyte kıldı bunca ziyânı
34. Nice kanlar içti hâk-i Kerbelâ
 Lâcürüm haşre dek etmez teberrâ
 Bu davâ 'âlemde sürüyor hâlâ
 Hak dür etsin bizden şomrû Mervân'ı
35. *Mir'âtî* böyledir bizlerde âdet
 Peygamber dostuna okuruz rahmet
 Düşmana olsun sad hezâr lânet
 Zîrâ terk etmeyiz yol u erkânı

246. DÂ'İMÂ BÖYLECE 'ADÂLET İSTER [RÛZÎ]

[344-346]

1. Emr-i ma'rûf nehy-i münkeri bilmez
Deli gönül benden sefâhat ister
Harâm helâl her ne veriseñ yermez
Dâ'imâ böylece 'adâlet ister
2. 'Adâlet mülkünü etmeli teftîş
Zîrâ bu dünyâyı kullanmaktır iş
Bir destûr eyvallâh öğrenen dervîş
Varır mürşidinden icâzet ister
3. İcâzetten su'âl etseñ bîhaber
Nice âdemler var beyhûde gezer
Kişi noksânını bilmektir hüner
Başta 'akıl fikir ferâset ister
4. Ferâsetle bulun her bir cevâba
Beñzesin sözleriñ gevher-i nâba
İmâm olup geçer iseñ mihrâba
Sahîh Kur'an tecvîd kırâ'at ister
5. Kırâ'at şart tilâvet-i Kur'an'a
Diñlemek farz oldu ehl-i îmâna
Hakk'ı anlatmaklık güçtür nâdâna
Tevhîd-i Rabbânî hidâyet ister
6. Hidâyet Hâlık-ı Halk'a 'inâyet
A'lânîñ ednânîñ maksûdu cennet
Savm [u] salât hacc [ü] zekât şahâdet
İslâmiyyet böyle 'ibâdet ister

7. 'İbâdette noksân etmez mert olan
Tenâsühe kâ'il çoktur münkirân
Emr ü nehyi fark etmeyen galtaban
Bir de peygamberden şefâ'at ister
8. Şefâ'at isteyen dîn çerâğından
Gûş etsin nutkumu cân kulağından
Kerâmeti aksa on parmağından
İllâ şerî'attan 'alâmet ister
9. 'Alâmeti ehl-i îmânîñ namâz
Kılar mü'min olan kazâyâ komaz
Kerâhat olanda kerâmet olmaz
Evvel sıdk soñra tahâret ister
10. Tahâretle olur her müşkül âsân
Ahsenü'l-hâl ile olagör hemân
Kerâmetten hâlî değildir insân
Hizmet-i mürşitte sadâkat ister
11. Sadâkatlı gerek âdem sözünde
Bir pul kadar olmaz dünyâ gözünde
Kişiniñ ola kendi özünde
İstikâmet dîn [ü] diyânet ister
12. Diyânettir kâmilleriñ hicâbı
Pîrler dergâhına kıl intisâbı
Nasîhattır 'âşıklarıñ cevâbı
Lâkin diñleyende mahâret ister

13. Mahâretle kurmuş Hüdâ bir fûnûn
 Kimin mâ-fevk edip kimin mâ-dûn
 Hasîs olma rızkıñ artar gün-be-gün
 Çokça şükr [ü] sabr [u] kanâ'at ister

14. Kanâ'atte sâbit erbâb-ı hüner
 Böyle gelmiş geçmiş sad hezâr erler
 Ekl [ü] şerbe muhtâc sûret-i beşer
 Ta'ayyüşe göre ticâret ister

15. Ticâret mübâhtır edegör hemân
 Ehl-i ma'ârifle görüş her zamân
 Her kanda kurulsa bezm-i 'âşıkân
 Kalb-i selîm sâhib-i dirâyet ister

16. Dirâyet *Rûzî* cüst [ü] cûlarla
 İttifâk edemez her bedhûlarla
 El 'ârifdir kanmaz güft [u] gûlarla
 'Âşıkta fesâhat belagât ister

247. OLDUKÇA SÂHİB-İ İZ'ÂN OLMALI [NÛRÎ]

[347-349]

Nasîhatâmîz {Diğer} Destândır

1. 'Âleme gelip de âdemim diyen
Âdem tavsîfine şâyân olmalı
Ben vâkıf-ı sırrı 'âlemim diyen
Oldukça sâhib-i iz'ân olmalı
2. Âdem kime derler 'âlem ne imiş
Bunu fehm eylemek epeyce bir iş
Kalbi tenvîr etmez kuru âlâyîş
Derûnuñda hissi tâbân olmalı
3. 'Âlem ne 'âlemiñ mâhiyeti ne
Âdem ne âdemiñ 'ulvviyeti ne
Zâhirdeki hâliñ hakîkati ne
Görmeğe dîde-i im'ân olmalı
4. Âdemim demekle âdemlik olmaz
Kuru lâfla kimse mertebe bulmaz
Meyvesiz ağaçtan lezzet umulmaz
Zamânında meyveresân olmalı
5. Hüsn-i hâl sâhibi ol âdem iseñ
İ'tibâr edilmez aksin işleseñ
Babam paşa idi bey idi deseñ
Derler insân kendi insân olmalı

6. Tenbelliği terk et aç kalırsın aç
 Para kazan olma kimseye muhtaç
 Yokluk bir 'illettir bulunmaz 'ilâç
 Gelmeden def'ine nigerân olmalı

7. Bir hırka bir lokma yeter diyenler
 Hayâtın zevkinden olmuş bîhaber
 Vücutta baş sağ oldukça birâder
 Az puçuk da ârâmcân olmalı

8. Mâl ile mülk ile bulunur râhat
 Râhatsız edilmez Hakk'a 'ibâdet
 Bir şey varsa o da sıdk u sadâkat
 Her zamân kalbiñde mihmân olmalı

9. Mâlin çoğaldıkça kibriñ azalsın
 Görenler hâlini hayrete dalsın
 Hasenâtın nâsin dilinde kalsın
 Desinler ki böyle 'irfân olmalı

10. Fukarânın hele cevrenden bıkmı
 Halîm ol hâne-i kalbini yıkma
 Söylerken sadetten hârice çıkma
 Demesinler 'aklı noksân olmalı

11. Dünyâda kimseye etme gadr [ü] âl
 İş göreyim derken alırsın vebâl
 Evlâd-ı âliñe bıraktığın mâl
 Seniñ çün bâis-i cinân olmalı

12. Ganî ol fakîr ol ne olursañ ol
 Râh-ı hakîkatten eyleme nükûl
 Eğer bu nushumu ettiñse kabûl
 Merdâne yaşayıp handân olmalı
13. Mahv eyleme emvâliñi olup lek
 Babam ölse mîrâs kalır diyerek
 Bir gün gelir saña derler a zevzek
 Demedik mi mâl firâvân olmalı
14. Etme her fert ile ‘arbede uyan
 Nedâmet getirir câhile uyan
 O mâkûle insânlara bir zamân
 Ne uymalı ne peşîmân olmalı
15. Sözü ağır söyle olma bü’l-heves
 Diñleyen olmazsa hiç çıkarma ses
 Varıp oturduđuñ yerlerde herkes
 Etvârîña âferînhân olmalı
16. ‘Âlîcenâbâne işle her işi
 ‘Âkil olan sever öyle revîşi
 ‘Âlîcenâb olmak isteyen kişi
 Sâhib-i ‘uluvv vicdân olmalı
17. Doğru ol doğru gez doğru söz söyle
 Deme dünyâ başa çıkar mı öyle
 Ben er oğlu erim diyeniñ böyle
 Özü sözü sıdka cebân olmalı

18. Hüsni hulka mahzen olsun bedeniñ

Mahv olursa olsun o yolda teniñ
Ta'aruzun ederse saña düşmanıñ
Nâmûsuñ 'ırzıña kalkan olmalı

19. Bir sahte süs verip kıyâfetiñe

'Âlemi güldürme rezâletiñe
Sâdıkım dedikçe sadâkatiñe
Her 'ameliñ birer nişân olmalı

20. Sehv ü lu'biyâta musarr olma çok

Tarz-ı ma'îşeti edersiñ bombok
Bir şeyde ki şevk [ü] istifâde yok
Nesine aldanıp pûyân olmalı

21. Olma ehl-i derdiñ hâline memnûn

Soñra olur kendi hâliñ dîger-gûn
Ebnâ-yı cinsiñe görürsüñ mahzûn
Kulubinâ âh eyleyip giryân olmalı

22. San'atında devâm eyle sür safâ

Olma sakın kibr ü kizbe âşinâ
Çünkü ehl-i ticârette dâ'imâ
Sevimli hâl tatlı lisân olmalı

23. Tahsil-i fûnûn et Felâtûn gibi

Fakat yoldan çıkma farmason gibi
Diyânette ehl-i 'illiyyûn gibi
'Ulviyetli bir müslümân olmalı

24. Şâ'ir ol tab'ında varsa o hüner
Lâkin o fen büyük mahâret ister
Bir mecliste şâ'ir misiñ deseler
Şâ'irim demeye meydân olmalı

25. Alana bir büyük cevherdir sözüm
İnanmazsañ vezn et gel iki gözüm
İnsân her gördüğünü âdemiñ kuzum
Gevher-i nutkunu vezzân olmalı

26. 'İlim öğren nefsiñ zevkini unut
İktidârıñ yoksa başka bir iş tut
Etmek için râh-ı Hüdâ'da kunût
Gücenmemek biraz âsân olmalı

27. İnsâniyet medeniyet nezâket
'İrfâniyet istikâmet sadâkat
Hâsılı insânda olan talâkat
Birer birer sende 'ayân olmalı

28. Mademki gelmişiz cihâna *Nûrî*
İnsânlık lâzımdır insâna *Nûrî*
Ahlâkını bozan ihvâna *Nûrî*
Böyle parlak bir destân olmalı

Diğer

248. ÇOK GÖRÜLMEZ ETSEÑ ÇÂK-I GIRÎBÂN [NÛRÎ]

[349-353]

1. Arkadaşlar size ashâb-ı kehfîñ
Hâlin birer birer edeyim beyân
Yoktur bu vak‘ada günâhı kehfîñ
Çok görülmez etseñ çâk-ı girîbân
2. Hazret-i ‘Îsâ’dan üç ‘asır evvel
Var idi Dakyânûs derler bir tenbel
Tarsûs şehri içre tutardı temel
Edinmişti hayli mâl-ı ferâvân
3. Küfre hıdmet eyler idi Dakyânûs
Halkı incitirdi misâl-i kâbûs
Zulme meyli çoktu yok idi nâmûs
Nâsa gadr etmekle olurdu handân
4. Nâmını defter-i iblîse yazdı
Mel‘anet kuyusun eliyle kazdı
Çoğaldıkça mâl [u] menâli azdı
Bütün bütün yoldan çıkardı şeytân
5. Düştü mel‘ûnâne işler gör[mekte]
Yine tañrıyım da‘vâsını sürmek[te]
Gece gündüz şeytân (...) ²⁷
Çekerdi yanına biñlerce insân

²⁷ Bu kısım sayfa kesiginden dolayı okunamamıştır.

6. Kapıldı iblîsîñ şerr u fendine
 Hâl-i kibriñ esîr oldu bendine
 Halkı secde ettirirdi kendine
 Geçirdi böylece bir hayli zamân

7. Var idi yanında altı vezîri
 Alırdı onlardan her gün tedbîri
 ‘Âkil idi müdebbirdi her biri
 Hakîkate ederlerdi meyelân

8. Biriniñ ismine dendi Yemlîhâ
 İkinciniñ nâmı idi Mislinâ
 Mekselinâ idi üçüncü hattâ
 Târih bunu böyle etmekte ‘ayân

9. Dördüncü vezîre denirdi Mernûş
 Beşinciye derler idi Debernûş
 Altıncı vezîriñ ismi Şâzenûş
 Olduğuna artık istemez burhân

10. Hak kalbini açtı bu altı zâtîñ
 Bildiler ‘acziñi o bed sıfâtîñ
 Bir hâlıkı vardır bu kâ’inâtîñ
 Diyerek Allâh’a ettiler îmân

11. Dakyânûs işitip oldu pür gadap
 İstedi onları mahv eylesin hep
 Dediler öldürmek değildir ensep
 Hapse koy olurlar belki peşîmân

12. Götürüp onları hapse koydular
Sırtlarından hil‘atların soydular
Onda zehr-i hicr-i gama doydular
Firâra yüz tutup oldular revân

13. Cümlesi şiddetle durmaz giderdi
Her biriniñ hep Hak idi derdi
Bir dağa vardılar koyun güderdi
Onda Kefeştaytuş adlı bir çobân

14. Çobânıñ yanına geldiler bir bir
Oturdular gönülleri münekker
Dediler bu dağda gizlenecek yer
Var ise ta‘rif et olalım mihmân

15. Çoban dedi nedir sizdeki hâl
Tutmuş çehreñizi gerdân (...) ²⁸
Gece yarısında böyle pür melâl
Ararsıñız gizlenecek bir mekân

16. Dediler ne mücrim ne sahtekârız
Ne zulmile me’lûf ne sipehdârız
Yeriñ göğüñ hâlıkını ararız
Dakyânûs’tan kaçtık olduk şitâbân

17. Çobân dedi vardır bu dağda bir gâr
İçi gâyet geniş fakat ağzı dar
Beni kendiñize ediñ yâr-ı gâr
Girelim ol yere olalım pinhân

²⁸ Bu kısım sayfa kesiginden dolayı okunamamıştır.

18. Bu söz üzerine kalkıp gittiler
 Gâra yakın bir mahalle yettiler
 Çobânîñ Kıtmîr'in tedbîr ettiler
 Döndürmeğe fakat olmadı imkân

19. Yemlîhâ çobâna dedi arkadaş
 Kıtmîr bize orda verir çok telâş
 Çobân hiddetlenip atınca bir taş
 Kıtmîr'e dil verip söyletti Sübhân

20. Dedi mâdem Hakk'ı bir bilirsîñiz
 Niçin böyle beni incitirsîñiz
 Siz kadar Hüdâ'yı bilmez miyiz biz
 Kabûl ediñ beni etmeyîñ 'isyân

21. Bu hâli görünce ettiler hayret
 Dediler Hak'tandır yine bu hikmet
 Yanlarınca Kıtmîr'i de nihâyet
 Alıp mağaraya girdiler hemân

22. Rahat edip onda keyfi çattılar
 Dakyânûs'uñ korkusunu attılar
 Uykuları geldi hemân yattılar
 Bak ne büyük hikmet oldu nümâyân

23. Hak dâhil olursa istişârede
 Havf u haşyet hîç kalır mı arada
 Üç yüz dokuz sene bir mağarada
 Uyuttu onları kudret-i Yezdân

24. Mâlik olup kalbiñ şebçerâğına
 Varıp baş koydular ‘aşk ocağına
 Uyku uyur gibi sol u sağına
 Ağır ağır dönerlerdi her zamân

25. Dakyânûs geberdi hâl başkalaştı
 Herkes kendi ‘âleminde oynadı
 Zamân devr-i Mesîhâ’ya yanaştı
 ‘Adl ü hakkâniyet oldu derhişân

26. Uyandı uykudan bir gün Yemlîhâ
 Baktı refikleri yatmakta hâlâ
 Dedi kalkıñ vakit geçmiştir zîra
 Güneş olmuş semt-i mağribe nigerân

27. Duyup bu sadâyı hep uyandılar
 Bu gün yattık yarın kalktık sandılar
 Mağarada kaç yıl oyalandılar
 Bilmediler bunu olup sergerdân

28. Dediler Yemlîhâ var sende mecâl
 Şehre varıp biraz etmek katık al
 Yemlîhâ semi‘nâ diyerek derhâl
 [Kalk]ıp şehre vardı sür‘atle yayan

29. Bir etmekçi dükkânına Yemlîhâ
 Girdi dedi birkaç etmek ver baña
 Bir altın çıkarıp eyledi ‘atâ
 Etmekçi altını görüp nâgehân

30. Dedi bu altını sen nerde bulduñ
 Yemlîhâ dedi sen ma'tûh mu olduñ
 [Pes] parañ sen nesine tutulduñ
 Niçin bu su'âlîñ etti cereyân

31. Söyle efkârîñ ey merd-i hekîm
 Neden ettiñ öyle teccessüs tanzîm
 Bu altın Dakyânûs altınıdır kim
 Bu gün onuñ zîr-i hükmünde cihân

32. Etmekçi der yâ hû deli misiñ sen
 Dakyânûs ismini duymamışım ben
 Bu nasıl iddi'â bu nasıl sühan
 Rü'yâ ise bu gördüğün tez uyan

33. Yemlîhâ der kim kullanır cihânı
 Kimedir bu halkıñ şimdi îmânı
 Etmekçi der geldi 'Îsâ zamânı
 Herkesiñ maksudı vuslat-ı Mennân

34. Bu sözü duyanlar pek çoğaldılar
 Yemlîhâ'yı hükûmete aldılar
 Nâzikâne tahkîkâta daldılar
 Añladılar işi hep pîr ü civân

35. Yemlîhâ'yı alıp gâra gittiler
 Reîs-i hükûmet leşker berâber
 Yemlîhâ der gâra girmesin 'asker
 Belki refiklerim olur hirâsân

36. Mağaraya kendi girip Yemlîhâ
 Mes'eleyi takrîr etti serâpâ
 Mekselînâ dedi mâdemki Hudâ
 Bize bu rütbeyi eylemiş ihsân

37. Geliñ du'â eyleyelim serâser
 Yine uyur görsün bizi görenler
 Añsın bizi bizden soñra gelenler
 Deyip yerlerine yattılar ol ân

38. 'Asker dışarıdan içeri girip
 Her birini vahdet hâlinde görüp
 Rûhlarına birer Fâtiha verip
 Döndüler gittiler olarak giryân

39. Kalben tasdîk eylemekle Mevlâ'yı
 Kazandılar bu rütbe-yi bâlâyı
 Gözlerine alıp her bir cefâyı
 Oldular vâsıl-ı rahmet-i Mennân

40. Düşün bu vak'âyı varsa iz'ânîñ
 Bekâsı var mıdır bak şu cihânîñ
 Vücûduñda bâkî oldukça cânîñ
 Tevhîd-i Hak ile uğraş her zamân

41. Aldanma zevkine bu mergzârîñ
 Kaptırma nefsiñe eldeki varîñ
 Bir 'amel kazan ki hâk-i mezârîñ
 Ziyârete gelsin rûh-ı kudsiyân

42. *Nûrî* Hakk'ı seven hep sabûr olur

Katlanır cefâya bîfütûr olur

Nemrûd'uñ nârına girse nûr olur

Bir kuluna lutfederse Müste'ân

Temmete'l-kitâb bi'avnillâhi'l-Vehhâb



4.SONUÇ

Kültür hayatımıza önemli bir katkı sağlayacağını düşündüğümüz bu çalışma ile - Anadolu'nun yitik hazinelerinden biri haline gelmeden- bir isim ve eseri daha kurtarılmış bulunmaktadır.

Çalışmamızda Nuri Gökaşan'ın 1908 yılında oğlu Tayyar Gökaşan'a bir yadigâr olsun diye yazmaya başladığı ve “*Temmete'l-kitâb bi'avnillâhi'l-Vehhâb*” sözleriyle bitirdiği *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı* adlı mecmuası Latin harflerine aktarılmış ve mecmuadaki şairlerden çalışmamız dahilindeki şairler [Bedrî, Celâlî, Cevdet (Paşa), Devrî, Eşref (Paşa), Fahrî, Fethî, Fikrî, (Tokatlı/Beşiktaşlı) Gedâyî, Gevherî, Güftî, Hayrî, (Tavlusunlu) Hilmî (Paşa), Hulûsî, Kemâlî, Makbûlî, Micmerî, (Kalecikli) Mir'âtî, Nâbî, Nâtikî, (Üsküdarlı) Nâzım (Güngören), Nedîm, Neşâtî, Nûrî, Râsih, (Kayserili) Remzî, (Kayserili) Rûzî, Rüşdî, Sâfî, Sa'îd, Selîmî, (Everekli) Seyrânî, Şükrî, (Tokatlı) Azmî, Yesârî ve Zekâyî] hakkında bilgi verilmiştir. 38 şairin kısa biyografileriyle birlikte mecmuada geçen toplam 248 şiiri bu çalışmaya konu edilmiştir.

Mecmuanın muharriri, 1874 yılında Ürgüp'te doğup 1955 yılında Ankara'da vefat eden hattat, hakkak, ressam ve şair Nuri Gökaşan, adliyenin çeşitli branşlarında 35 yıl devlet hizmetinde görev almış; Türk kültürüne önemli katkılarda bulunmuş hoş sohbet, nüktedan, musikîşinas bir kişidir.

Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı isimli şiir mecmuasında 81 şairin gazel, dîvân, koşma, kalendârî, dübeyt, semâî ve destân türlerinde toplam 509 şiiri ve 54 şairin 133 müfredi bulunmaktadır. Nuri Gökaşan'ın mecmuadaki tertibine göre çalışmamız dahilinde 1-45. sayfalar arasında 20 gazel, 46-73. sayfalar arasında 17 dîvân, 80-120. sayfalar arasında 133 müfred, 121-260. ve 313-330. sayfalar arasında 185 koşma, 261-278. sayfalar arasında 1 kalendârî, 279-282. sayfalar arasında 8 dübeyt (rubâî), 283-312. sayfalar arasında 13 semâî ve 333-353. sayfalar arasında 4 destân bulunmaktadır. Ayrıca bazıları hadis veya öz deyiş olan 34 adet hat çalışması, 7 adet kara kalem çalışması tespit

edilmiştir. Mecmuadaki hat ve kara kalem çalışmalarının tamamı dipnotlarla birlikte açıklamalı olarak incelenmiştir.

Nuri Gökaşan'ın mecmuasında yirminin üzerinde şiirine yer verdiği şairler: Erzurumlu Emrah (164 şiir), Seyrânî (86 şiir), Rûzî (46 şiir), Gedâyî (26 şiir), Nuri Gökaşan (21 şiir)'dir. Birçok şairin bir ya da birkaç şiirine yer verilmiştir. Mecmuada şiir sayısı çok olan şairlerin halk şairleri olmasından hareketle Nuri Gökaşan ve etkileşim içinde bulunduğu edebî çevrede halk şiirinin oldukça rağbet görmüş olduğu sonucuna ulaşmak mümkündür.

Gökaşan'ın mecmuadaki şiirlerini konu/içerik/tema yönünden değerlendirecek olursak diyebiliriz ki: Mütedeyyin birisi olarak tanınan Nuri Gökaşan'ın şiirlerinde dînî referanslar oldukça göze çarpmaktadır. Şiirlerinde beşerî aşktan ilâhî aşka, yaşama sevincinden ölüm endişesine, kardeş acısından evlat sevgisine kadar çok farklı konu ve temalar işlenmiştir.

Mecmuada, kaynaklarda adı geçmeyen üç şairin (Erzurumlu Micmerî, Üsküdarlı Nâzım Güngören, Tokatlı Azmî) birer şiirine yer verilmiştir. Böylece daha önce adı bilinmeyen bu üç şair ve şiiri edebiyat literatürümüze kazandırılmıştır. Dokuz şairin (Devrî, Fahrî, Fikrî, Hulûsî, Makbûlî, Nâtukî, Nûrî, Safî, Şükrî) ise Nuri Gökaşan tarafından haklarında bilgi verilmeyişi ve aynı mahlası kullanan birçok şair olmasına rağmen bu şairlerin mecmuadaki şiirlerinin kaynaklarda geçmeyişinden hangisi olduğu tespit edilememiştir. Bu on şairin şiirleri de yine ilk defa okunarak edebiyatımıza kazandırılmıştır.

Bu çalışmayla *Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı* mecmuasının yazarı olan Ürgüplü Nuri Gökaşan'ın yaşamı hakkında elde edilen bilgiler değerlendirilmiştir. Mecmuanın bu çalışma için belirlenen kısmı Latin harflerine çevrilerek şiir metinlerinin başka çalışmalara da kaynaklık edebilmesi sağlanmıştır. Türk edebiyatı ve Türk kültür tarihi için bir hazine hükmünde olan bu eser, bu çalışmayla yok olmaktan kurtarılmış ve araştırmacıların dikkatlerine sunulmuştur.

5.DİZİNLER

5.1. AYAKLI ŞİİRLER DİZİNİ

177	Seyrânî	Zehir Olur Şeker ile Bal Baña
191	Seyrânî	Haydar-ı Kerrâr'ı Buldum Bu Yolda
175	Seyrânî	Mefhar-i 'Âlemsiñ Kadriñ Mu'allâ
151	Nûrî	Şimdengerü Eyvâh Baña Vâh Baña
221	Rûzî	Şîr-i Yezdân Sâhib-i Zülfikâr Baña
221	Rûzî	Korkarım Yâr Eder İnkisâr Baña
185	Seyrânî	Delîl Bulunmamış Hürmet Râhına
131	Micmerî	Fermân Okur Yüz Biñ Süleymânlara
215	Gedâyî	Umarım Ki Öte Bülbül Oyara
234	Nûrî	Etti Vücûdumu Masdar-ı Eşyâ
123	Mir'âtî	Ekrem-i Enbiyâ Cümleye Sertâc
232	Rûzî	Bir Bilip Hallâk'a Eyledim Sücûd
248	Nuri Gökaşan	Feylesof Rızâ Tevfik'e
163	Nûrî	Gezdireyim Pâre Pârelenince
178	Seyrânî	Ma'rifetiñ Sâzı Düzülmeyince
220	Gedâyî	Güzeller Şâhısiñ Sen Bu 'Âlemde
159	Gedâyî	Uyuştur Bağıma Kan İçerimde
128	Rûzî	Müsebbit Bu Nazmıñ Hikâyesinde
216	Gedâyî	Rûz u Şeb Ağlardı Sahrâ Yüzünde
144	Seyrânî	Sûretâ Gezeriz Gamhânelerde
241	Nuri Gökaşan	Teshîr Ettiñ Beni Nîm-i Nigâh İle
246	Nuri Gökaşan	Teshîr Ettiñ Beni Nîm-i Nigâh İle
226	Rûzî	Geçer Her Sâ'atim Âh u Vâh İle
205	Seyrânî	Mü'minlik Da'vâsın Ferâgat Eyle
332	Gevherî	Kim Dedi Ki Saña Keşf-i Râz Eyle
129	Nûrî	Bilmem Bu Ayrılık Gider Mi Böyle
159	Nûrî	Sen De Bencileyin Yan Dolan Böyle
227	Rûzî	Sen Ettiñ Hâlimi Perişân Böyle

239	Nuri Gökaşan	Yazıktır Onları Hâra Düşürme
173	Seyrânî	Meded Senden Yokuşuma Düzüme
237	Gevherî	Ağyâra Yâr Olan Yârîñ Aslı Ne
282	Seyrânî	Kara Giyse Al Yerine
162	Seyrânî	Koymuşlar Kaşlarıñ Mihrâp Yerine
173	Seyrânî	Beñzemez Mihr ü Mâh Kesâfetine
220	Gedâyî	Gayrı Gül Koklanmaz Gülter Üstüne
237	Seyrânî	Yerden Göge Doğru Yağar Kar Dese
184	Seyrânî	Onlar Bizden Yolda Uludur Diye
241	Nuri Gökaşan	Bülbül Teg Vird Oldu Âh u Zâr Bize
123	Mir'âtî	Fetholdu Her Yüzden Semme Vechullâh
164	Seyrânî	Bülbül Konmak İçin Dalım Kalmadı
164	Seyrânî	On Dört Gecedeki Yüzüm Kalmadı
125	Rûzî	Kimi "Lâ"Da Kimi "İllâ"Da Kaldı
232	Rûzî	Server-i Enbiyâ-Zîşâna Kaldı
187	Nûrî	Ancak Hâtırda Bu Tesellî Kaldı
125	Seyrânî	Ol 'Arş-ı A'lâ'ya İlişti Kaldı
155	Gedâyî	Hangi Gün Başımız Selâmet Kaldı
242	Nuri Gökaşan	Kimden Ta'lim Ettiñ Dilirûbalığı
234	Rûzî	Güzellerde Cefâ Kânûn Olalı
154	Rûzî	Remz-i Dakâyıkta Mâhir Olalı
347-349	Nûrî	Oldukça Sâhib-i İz'ân Olmalı
19	Mir'âtî	Düşeli Pençe-yi 'Aşka Yaralıdır Yaralı
338-343	Mirâtî	Nümâ Etmek İçin Zât-ı Gufrânı
230	Rûzî	Sanma Bâkî Kalır Cihânıñ Varı
178	Seyrânî	Gökten Yağar Yerde Erir Kar Gibi
203	Yesârî	Mansûr'a Bildirdi Dâra Çekildi
161	Gedâyî	Defter-i Felekten Kaydı Silindi
122	Gedâyî	Reng-i Ruhsârımı Güllere Verdi
230	Rûzî	Ko Desinler Baña Dîvâne Deli
280	Seyrânî	Sanma Korkup Ürke Beni
172	Seyrânî	Çerâğ-ı Çeşminde Nûr Eyle Beni
231	Rûzî	Yaktıñ Hicriñ ile Nâra Sen Beni

246	Nuri Gökaşan	Gerçi Yoğurt Ettiñ Keş Ettiñ Beni
198	Seyrânî	Yaradanım Yaratmamış Kar Beni
168	Seyrânî	Sola Sağ Sağına Sol Gönder Beni
137	Devrî	Seni Ey Bikerem Bîvefâ Seni
137	Rûzî	Seni Ey Kâmet-i Müstesnâ Seni
229	Rûzî	Seni Mürüvvetsiz Nevcivân Seni
140	Gedâyî	Nûr-ı Muhabbetiñ ‘Alâmetini
136	Fethî	Muhabbet Şehriniñ Darbhâneleri
158	Gedâyî	Merhem Kabûl Etmez Bu ‘Aşk Yâresi
135	Gedâyî	Sedd-i İskender’i Deldi De Geçti
240	Nuri Gökaşan	Seylâb-ı Sirişkim Ağları Geçti
152	Rûzî	İmtâ’-ı Vaslıñiñ Pâzârı Geçti
242	Nuri Gökaşan	Çile-yi ‘Aşkımıla Dolmadım Gitti
229	Rûzî	Lâmekândan Kevn ü Mekâna Bizi
124	Mir’âtî	Seniñçün Var Oldu Zemîn ü Eflâk
196	Bedrî	Korkarım Sevdiğim Yaşın Küçücek
64	Gedâyî	Varımı Hem Yârimi Yârânımı Aldıñ Ey Felek
331	Seyrânî	Ne Baktı Ne Bakar Ne Baksa Gerek
207	Seyrânî	Kesretten Vahdete Şân Gelse Gerek
232	Seyrânî	Sevdi Seni Cânım Kurbân Diyerek
172	Seyrânî	Derd ü Gamdan Gayrı Ticâretim Yok
202	Gedâyî	Kemân Ebrûların Tafrâsı Güzel
179	Seyrânî	Merâmıñca Meyve Verir Dal Değil
244	Nuri Gökaşan	Ol İki Cihanda Berhurdâr Oğul
190	Seyrânî	Sanma Yüzü Olsa Karasız Göñül
228	Rûzî	Kiprikleri Tîr-i Kazâ Mı Bilmem
176	Seyrânî	Etmiş ‘Alî Gibi Şîr Bulamadım
23	Gedâyî	Merkez-i Dâire-yi Gamda Kapandım Kaldım
240	Seyrânî	Deve Gibi Bozlar Dızlar Ağlarım
236	Seyrânî	Durma Lodos Gibi Es Kara Bahtım
142	Gedâyî	Tennûr-ı Kandîl-i ‘Azmîde İdim
142	Seyrânî	Bülbül İdim Gonca Gülünde İdim
228	Rûzî	Teşbîh Eder Ve’d-duhâya Sevdiğim

243	Nuri Gökaşan	Derin Hülyâlara Saldı Sevdiğim
168	Seyrânî	Muhkem İster Pençe Bilek Sevdiğim
212	Seyrânî	Sahrâlar Çemenzâr Olsun Gidelim
282	Seyrânî	Ağlamaktır Hâlim Benim
32	Seyrânî	Lafz u Ma'nâ Bir Demeñ 'İrfânı Ben Bilmez Miyim
240	Seyrânî	Sırât Köprüsünden İnce Sözlüyüm
349-353	Nûrî	Çok Görülmez Etseñ Çâk-ı Girîbân
233	Rûzî	Bâri Bul Bir Çâre Devâlarıñdan
148	Nûrî	Gül Damlar Kırmızı Yanaklarından
143	Rûzî	Alamaz Kimseler Nakkâşımızdan
245	Nuri Gökaşan	Vardı Ammâ Felek Aldı Ümmühân
235	Nâzım	Yüzüñden Bir Bûse Aldığım Zamân
212	Micmerî	Yetişkin Demem Çiy Süt Emmiş Kula Ben
177	Seyrânî	Şem'a [vü] Pervâneniñ Emsâliyim Ben
171	Seyrânî	Dermemesi Evlâ İmiş Dermeden
134	Seyrânî	Çıkmadım Bir Vakit Meyhânesinden
134	Seyrânî	Kim Kâmil Bell'olur 'Âlâmetinden
223	Rûzî	Sükûtu Efdaldir Tezekküründen
206	Seyrânî	Sen Küfre Yâr Olma İmân Var İken
203	Yesârî	Her Gözden Dökülen Yaşı Mı Sandıñ
250	'Azmî	O Açık Alnında Kara Olmasın
8	Rûzî	Gâlibâ Meşşâta-yı Kudret Seni Ey Meh-cebîn
139	Sâfî	Eylemez Derdime Çâre Perçemiñ
191	Rûzî	O Bîpervâ Kaşîñ Gözüñ Perçemiñ
152	Sâfî	Süzüldükçe Seniñ Câdû Gözleriñ
28	Mir'âtî	Vâh Saña 'Âkil Olup Bilmez İseñ Hayr u Şerriñ
206	Seyrânî	Yer Altında Gezer Kemînli Misiñ
169	Seyrânî	Beni Abdâl Eden Sen Değil Misiñ
226	Rûzî	Dardağan Eyleyen Sen Değil Misiñ
225	Rûzî	Necm-i Felek Enverânı Sen Misiñ
145	Gedâyî	Kalmamış Vefâsı Dâr-ı Gurbetiñ
27-28	Güftî	Rûzıgâr Eyler Perîşân Korkarım Cem'iyetin
167	Seyrânî	Yokluğun Varısıñ Variñ Yoğusuñ

279	Seyrânî	Açılan Gül Solar Bir Gün
185	Seyrânî	Unuñ İncesini Taş Kapar Kaçar
279	Seyrânî	Nedir Aslı Neden Ağlar
141	Fethî	Ol Sebepten Saçağından Astılar
127	Rûzî	Ene'l-Hak Sırrına Berdâr Olanlar
165	Seyrânî	Dizginin Boynuna Salmadan Oynar
149	Fikrî	Her Emriñe Benim İtâ'atım Var
236	Gevherî	Göl Göl Olmuş Gözlerimde Nemim Var
280	Seyrânî	'Âşıkları Yakışıñ Var
143	Rûzî	Baht-ı Siyâhımıñ Tutukluğu Var
222	Rûzî	Serde Sevdâ Dilde Efkârımız Var
222	Rûzî	Böyle Miydi Kaşı Gözü Kara Yâr
196	Nûrî	Kalem Kaşlı Sîm Gerdânlı Bensiz Yâr
186	Makbûlî	İ'tibârıñ Kalkar Şân Üste Gider
183	Seyrânî	Mermer Taşı Havfa Saldığıñ Yeter
344-346	Rûzî	Dâ'imâ Böylece 'Adâlet İster
179	Seyrânî	Meyl-i Çeşm-i Nûruñ İntizâra Ver
145	Seyrânî	Gözüm Ne Bir Kârda Ne Ziyândadır
130	Rüşdî	Görenler Vâdî-yi Hayrânıñdadır
204	Seyrânî	Mü'min Mi Değil Mi Gümân Ondadır
151	Nûrî	Hem Süslü Hem Nâzlı Hem İlvânlıdır
192	Nuri Gökaşan	Muhabbet Etmeniñ Yâr Zamânıdır
245	Nuri Gökaşan	Nâzlı Cânânımıñ Yadigârıdır
122	Seyrânî	Ne Sikke Ne Tuğra Ne Bir Nâm Kalır
166	Seyrânî	Yâd Yabancı Dağdan Belden Sayılır
235	Seyrânî	Çakalı Tilkiyi İnden Çıkarır
215	Nuri Gökaşan	Mestûr Olsak Da Bir Olmasak Da Bir
156	Seyrânî	Bülbülüm Hevesim Gonca Güldedir
121	Nûrî	Enâniyet Nefsiñ 'Alâmetidir
223	Rûzî	El Hâlet-i Hâzâ Riyâ Değildir
170	Seyrânî	Bilmeyen Ma'rifet Kâmı Değildir
235	Gevherî	'Acep Dem-i Vuslat Ne Zamân Gelir
127	Seyrânî	Hâtırına Zevk-i Gülistân Gelir

233	Seyrânî	Bahâr Seli Gibi Bulanır Gelir
146	Sâfi	Ne Tesellî Verir Ne Vefâ Bilir
224	Rûzî	Çile-yi Felekte Âh u Vâh Bilir
138	Rûzî	Ayılmaz Haşre Dek Mestânelenir
138	Fethî	İçer Üftâdeler Mestânelenir
198	Seyrânî	Cümle Derdi Devâsına Dönderir
121	Mir'âtî	Niyetine Göre Müteşebbihtir
199	Seyrânî	Derûnumda 'Aşk Âteşi Yanıyor
245	Nuri Gökaşan	Ağlayıp Ağlayıp Düştü Gidiyor
165	Seyrânî	Kıssadan Hisseyi Almada Olur
280	Seyrânî	Sanma Tunçtan Gevşek Olur
169	Seyrânî	Olsa Onda Lütf-ı Hudâ Bulunur
224	Rûzî	Baňa Mâ'sûk Saňa 'Âşık Bulunur
233	Seyrânî	Elde Nice Yanmış Bağır Bulunur
216	Gedâyî	Bakılsa Bülbül-i Gûyada Yoktur
161	Seyrânî	Ya Ecel Ya Merkad Ya Sin Okutur
126	Gedâyî	Kande Baksam Bir Hüsn-i Hâl Görünür
298-300	Eşref	Tenimde Cevher-i Cân Bir Çekilmez Bâra Dönmüştür
170	Seyrânî	Görmüş 'Âşık Kalbin Diñle Kulak As
176	Seyrânî	Nâs Dilinde Zemden Usanıp Rakkâs
199	Seyrânî	Az Rızkıñ Çok Olmaz Gel Etme Telâş
160	Seyrânî	Lâzımdır Ma'âş Eyleme Savaş
157	Gedâyî	Çîn İline Bedehşân'a Mı Gidiş
281	Seyrânî	Hak Bilir Kimden İmiş
204	Seyrânî	Âdem'e 'Alleme'l-esmâ Verilmiş
162	Seyrânî	Her Biri Kûşe-yi Tenhâya Gitmiş
175	Seyrânî	Korkmayan Allâh'tan Geçemez Sırât
174	Seyrânî	'Aşk Olsun Erbâb-ı 'İrfâna Yâ Hû
128	Fahrî	Çeşmime Bir Âfet Nigâh Göründü
174	Seyrânî	Hasret Kılıncını Zağla Gez Yürü
163	Nûrî	Kime Dâda Gidem Yaram Sar Deyü
166	Seyrânî	Mecnûn'a Mahsûstur Yâda Olamaz
171	Seyrânî	Îmânında Gümân Olmaz Ki Olmaz

332	Celâî	Nemle Kirâsından Anka Bay Olmaz
167	Seyrânî	Yumurta İçinde Vermek Dilemez
148	Rûzî	Her Hâl-ile Vardır İhtiyâcımız
207	Seyrânî	Mü'min-i Kâmildir Şeksiz Gümânsız
158	Yesârî	Bir Şâhlar Şâhınıñ Âşinâsıyız
225	Rûzî	Mâzî Müstakbeliñ İcmâliyiz Biz
231	Rûzî	Sanmañ Bizi Şer'îñ Mugâyiriyiz
236	Gevherî	Cânânla Gülistân İster Göñlümüz



5.2. ARUZLU ŞİİRLER DİZİNİ

70	Hulûsî	Hâtırım Sor Nâz ile Dürlü Kıyâm Et Ey Sabâ
21	Rûzî	Vâh Oña Yazık Ola Mahkeme-i Kübrâda
291	Şükrî	Seni İrşâd Kılsın Kim Eriştirsın O Maksûda
68	Rûzî	Kec Melâmet Sanma Sen Sabr u Sa‘âdettir Baña
286	Rûzî	Esîr Etmiş Cihân Halkın Ne Dâm u Dânedir Dünyâ
9-10	Gedâyî	Rûh-ı Kudse Mazhar Oldum Ref‘ Olundu Her Hicâb
75	Rûzî	Gerçi Bir Âfet Nigâr İzhârı Güç İzmârı Güç
295	Gedâyî	Huve’l-Evvel Huve’l-Âhir Huve’l-Tâhir Budur Maksûd
41	Neşâtî	İstemem Sensiz Olan Sohbet-i Yârânı Bile
67	Seyrânî	Yâr Elinden Gelmedi Bu Yarayı Merhemleme
11	Gedâyî	‘Âşık Oldum Nideyim Dîde-yi Mestânesine
49	Râsîh	Urmasın Zahm-ı Sînem Peykân Peykân Üstüne
290	Gedâyî	Rumûz-ı Rikkatım Eyler Takdîm Kudsiyân Üzre
30	Seyrânî	Mâlik Oldum Cevher-i Asl-ı Velîyü’n-ni‘mete
62	Remzî	Murgveş Konmuş Göçer Bir Lâneden Bir Lâneye
244	Nuri Gökaşan	Bir Alay Deryâ Diliz Dolup Taşan Derler Bize
285	Gedâyî	Yolunda Bîvefânîñ Arzûkeş Bir Nîm Nigâh Kaldı
55	Zekâyî	Emredip Ebrûya Çektirmesin Onuñ Tuğrâsını
13	Zekâyî	Kûh-ı Sahrâya Düşürmüş Gözleriñ Âhûları
39	Feyzî	Kahrını Kim Çeker Erbâb-ı Vefâdan Gayrı
292	Yesârî	Takınmaz Bu ‘Asırda Kara Karga Telli Turnayı
54	Gedâyî	Vâsi‘ Etmez Neş‘esi Bu Pârenin Diltengini
296	Gedâyî	Hele Evvel Bahâr Olsun Da Gelsin Üsküdâr Vakti
247	Selîmî	Giryemi Kıldı Füzûn Eşkimi Hûn Etti Felek
22	Sa‘îd	Gayrı Yardımcıñ Ola Hazret-i Allâh Göñül
1	Nuri Gökaşan	Farzullâhı Edâ Eyle Dembedem
24	Cevdet	Seni İnsâf u Kerem Sâhibi Sandım Kaldım
76	Nûrî	Hem Onu İnzâl Eden Yezdân’a İmân Eyledim
59	Nedîm	Ey Ne Câdûsun Ki Âteş Bağladıñ Mûlarla Sen

297	Nâtîkî	Nihâyet Tatlı Cânından Usansın Ağlasın Yansın
55	Rûzî	Olmasın Kâfirse De Kimse Giriftârîñ Seniñ
262	Nâbî	Ey Hüdhd-i Ümîd Sabâdan Mı Gelirsiñ
294	Gedâyî	Bu Yaz Ey Çeşm-i Âfet Öz Mekânîñ Üsküdâr Olsun
63	Rûzî	Ehl-i ‘Aşka Bir ‘Azîm Gavga Seniñ Kaşîñ Gözüñ
65	Nedîm	Sabr u Tâkat Masraf-ı Çâk-ı Girîbân Oldu Hep
1	Nuri Gökaşan	Bu Kitâbım Olsun Saña Yâdigâr
26	Hayrî	Ya Bir Alay Mecûsî Ya Birtakım Semender
53	Rûzî	Çerh-i Gaddârîñ Hezârân Mekr ü Âlın Gördüler
283	Nedîm	Belî Söz Bilmeyiz Ammâ Biraz İz‘ânımız Vardır
285	Gedâyî	Bu Zahmîñ İltiyâm-ı Def‘i Vasl-ı Yâra Kalmıştır
66	Seyrânî	Perdesi Çoktur Değil Her Perdeniñ Âvâzı Bir
50	Kemâlî	Zülf-i Yâra Bend Olan Dîvâne Añsızdan Gelir
27	Nâbî	Lütf-ı Hengâmı Hemân ‘Âşıkâ Düşnâmı Bilir
14	Rüşdî	Ne Benim Gibi Saña ‘Âşık-ı Şeydâ Bulunur
52	Seyrânî	Herkes'e Yol Gösterip Sen Gitmeğe Etmeñ Heves
301	Hilmî	Sakın Terk-i Edepten Kûy-ı Mahbûb-ı Hudâdır Bu

6.KAYNAKLAR

6.1. YAZILI KAYNAKLAR

- Akar, H. (2006). *Niksar Şiirleri ve Şairleri*. Ankara: Kültür Ajans Yayınları.
- Akar, H. (2013). “Yıldız Dağı Mecmuası Üzerine”. *Hayat Ağacı* (20), 98-102.
- Akbalık, E. (2015). “XIX. Asır Âşıklarından Beşiktaşlı (Tokatlı) Gedâî: Şairliği ve Şiiri Üzerine Bazı Mülâhazalar”. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* (LII), 1-14.
- Akbayar, N. (1996). *Mehmed Süreyya Sicill-i Osmani*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Akdemir, İ. (2011). *Erzurumlu Emrah'ın Hayatı ve Eserleri*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).
- Aksoyak, İ. H. (2016). “Cönk İmlâsı”. *Millî Folklor* (111), 5-13.
- Alkan, S. (1993). *Şeyh Mustafa Zekâyî'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Dîvânı (İnceleme-Tenkidli Metin)*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi).
- Altun, K. (1997). *Tezkire-i Mûcib*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Altuner Üzer, N. (1989). *Safai ve Tezkiresi İnceleme-Tenkidli Metin-İndeks*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi (Doktora Tezi).
- Atlı, S. (2014). “19. Yüzyılda Yaşamış Bektâşî Bir Âşık: Kastamonulu Âşık Kemâlî ve Yayınlanmamış Şiirleri”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(33), 7-20.
- Aydoğdu, B. (2011). *Türk Edebiyatında Seyrânî Olgusu: Develili Seyrânî ve Eserleri (İnceleme-Metin)*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Doktora Tezi).
- Bayık, H. (1965, 08 17). Kıymetli Talebeler Yetiştiren Değerli Hoca Ürgüplü Mehmet Nuri Efendi. *Zafer Gazetesi*, s. 3.
- Bayram, A. (2006). *Güftî ve Gam-nâmesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

- Canım, R. (2018). *Latîfî Tezkiretü 'ş-Şu'arâ ve Tabsıratü 'n-Nuzamâ*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Cunbur, M. (1968). *Başakların Sesi Saz Şairlerinin Hayatı ve Eserleri*. Ankara: Poyraz Reklam Yayınları.
- Çapan, P. (2005). *Mustafa Safâyî Efendi Tezkire-i Safâyî: Nuhbetü 'l-Âsâr Min Fevâ'idü 'l-Eş'âr İnceleme-Metin-İndeks*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Çapraz, E. (2015). *Sosyo - Kültürel Bağlamda Kayserili Rûzî ve Şiirleri (İnceleme - Tenkitli Metin)*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Doktora Tezi).
- Çelik, A. (2008). *Türk Halk Şiiri Antolojisi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Çetin, V. (2009). *Türk Saz Şiirinde Âşık- Sevgili- Rakip*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).
- Çiftçi, Ö. (2017). *Hâtimetü'l-Eş'ar (Fatin Tezkiresi)*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Çınarcı, M. N. (2007). *Şeyhülislam Ârif Hikmet Beyin Tezkiretü'ş Şu'arâsı ve Transkripsiyonlu Metni*. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).
- Dağlı, M. Y. (1943). *Bektaşî Edebiyatından Tokatlı Gedâyî Hayatı ve Eserleri*. İstanbul: Maarif Kitaphanesi.
- Deniz, R. (2012). "Halk Şairi Kayserili Rûzî". *Alkış Dergisi* (64), 23-26.
- Deniz, R., & Kaya, M. (2016). *Güldeste-i Ürgüp*. Ürgüp: Ürgüp Koruma Araştırma Turizm Tanıtma ve Eğitim Derneği Yayınları.
- Duman, M. (2013). "Musikişinas Bir Divan Şairi: Hızırağazâde Sa'id Bey". *Turkish Studies*, 8(4), 685-704.
- Elçin, Ş. (1987). *Gevherî*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Elçin, Ş. (1998). *Gevherî Divânı*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

- Elçin, Ş. (2004). *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Emecen, F. (2009). “Selim I”. *İslam Ansiklopedisi*, 36, 407-414. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Ergun, S. N. (1933). *Beşiktaşlı Gedâi*. İstanbul: Sühulet Kütüphanesi.
- Ergun, S. N. (1944). *Türk Şairleri*. İstanbul: İstanbul Matbaası.
- Erkal, A. (2002). “Ahmet Dursun Natiki ve Divanı Üzerine”. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (20), 127-137.
- Fındıkoğlu, Z. F. (2010). *Erzurum Şâirleri*. Ankara: Türkiye Yazarlar Birliği Vakfı.
- Gıynaş, K. A. (2011). “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* (25), 245-260.
- Gıynaş, K. A. (2017). *Pervane Bey Mecmuası*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Gökyay, O. Ş. (1995). “Cönkler Üzerine”. *Makaleler 1: Eski, Yeni ve Ötesi* (s. 73-147). içinde İstanbul: İletişim Yayınları.
- Görkem, İ. (1995). “Adana Mıntıkası Maarif Mecmuası'nda Yayımlanan Cönklerle İlgili Yazılar”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1-2), 73-78.
- Güler, Z. (1966). Hacı Hayri Bey. *Yeni Fırat Dergisi* (29), 29-30.
- Gültekin, H. (2015). “Yavuz Sultan Selim'in Farsça Beyitleriyle Tercümelere”. *Turkish Studies* (10/8), 1217-1246.
- Güven, A. E. (2000). *Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar VII-Kayseri'de Yazma Mecmualar ve Muhtevalarından Seçmeler*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları.
- Halaçoğlu, Y., & Aydın, M. A. (1993). “Cevdet Paşa”. *İslam Ansiklopedisi*, 7, 443-450. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Haşlak, S. (1963). *Halk Ozanı Bayburtlu Celâli*. Ankara: Dernek Yayınları.
- İnal, İ. M. (1969). *Son Asır Türk Şairleri*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.

- İnce, A. (2018). *Mîrzâ-zâde Mehmed Sâlim Efendi Tezkiretü'ş-Şuarâ*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- İvgin, H., & Bozyiğit, A. E. (2004). *Kalecikli Âşık Miratî*. Ankara: Kültür Ajans Yayınları.
- Kadıoğlu, İ. (2018). *Ali Emîrî Efendi Tezkire-i Şu'arâ-yı Âmid*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Kahraman, B. (2003). "Balıkesirli Râsih". *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 6 (10)*, 61-74.
- Karadayı, O. N. (2017). "Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Tasavvufî Neş'enin Âşık Tavrına Yansıması". *Karadeniz Teknik Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (1)*, 43-64.
- Karahan, A. (2006). "Nâbî". *İslam Ansiklopedisi*, 32, 258-260. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Kaya, D. (2007, Mayıs 4-6). "Kültürümüzde Cönklerin Önemi ve Sivas Kaynaklı Cönkler". *Kültürümüz ve Kitap Sempozyumu* (s. 254-263). Sivas: Sivas İbni Hümmam Vakfı Yayınları.
- Kılıç, A. (2010). "Dinibütün Mustafa Hilmi Paşa". *Kayseri Ansiklopedisi*, 2, 13. Kayseri: Kayseri Büyükşehir Belediyesi.
- Kocatürk, V. M. (1963). *Saz Şiiri Antolojisi*. Ankara: Edebiyat Yayınevi.
- Köksal, M. F. (1998). *Kayserili Divan Şairleri*. Kayseri: Geçit Yayınları.
- Köksal, M. F. (2012). "Şiir Mecmûalarının Önemi ve 'Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi' (MESTAP)". *Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı* (s. 411-434). içinde İstanbul: Turkuaz Yayınları.
- Köprülü, M. F. (1940). *Türk Saz Şairleri II*. İstanbul: Kanaat Kitabevi.
- Köprülü, M. F. (2004). *Saz Şairleri I-V*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Köseoğlu, S. (1997). *Zekâyî Dîvânı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

- Kurnaz, C., & Tatçı, M. (1998). *Aşk Çağlayanı Bayburtlu Celali*. Ankara: Reyhan Basımevi.
- Maden, F. (2012). “Batumlu Yesari Baba ve Sinop'ta Bektaşilik”. *Alevilik Araştırmaları Dergisi* 3, 185-212.
- Onay, A. T. (1928). *Halk Şiirlerinin Şekil ve Nevi*. İstanbul: Maarif Vekaleti Yayınları.
- Onay, A. T. (1930). *Çankırı Şairleri*. Çankırı Vilayet Matbaası.
- Özmen, İ. (1998). *Alevi-Bektaşî Şiirleri Antolojisi Cilt: IV (19. Yüzyıl)*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Püsküllüoğlu, A. (1975). *Türk Halk Şiiri Antolojisi*. Ankara: Bilgi Yayınları.
- Sarıkaya, V. (2006). *Nâtikî- Divânı (Gazeller Kısmı, İnceleme Metin)*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).
- Solmaz, S. (2018). *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Sungurhan, A. (2017). *Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiretü's-Şu'arâ*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Tayyarzade 'Atâ. (1876). *Târîh-i 'Atâ* (Cilt 4). İstanbul: İstanbul Yahya Efendi Matbaası.
- Timurtaş, F. K. (1948). “XVII. Asır Şairlerinden Edirneli Güftü ve Teşrifâtü's-Şu'arâ'sı”. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 2(3-4), 193-221.
- Ünver, İ. (1986). *Neşatî*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Ürgüplü, A. S. (2015). *Şeyhülislam Ürgüplü Mustafa Hayri Efend'nin Meşrutiyet, Büyük Harp ve Mütareke Günlükleri (1909-1922)*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Yanbeğ, M. K. (1963). *Bayburtlu Celâlî Hayatı ve Şiirleri*. İstanbul: Baha Basımevi.
- Yavuz, A. F., & Özen, İ. (1972). *Bursalı Mehmed Tahir Efendi Osmanlı Müellifleri*. İstanbul: Meral Yayınları.

- Yavuz, O. (1983). “Gevherî'nin Şiirleri, Gevherî'ye Ait Olan Şüpheli ve Yayımlanmamış Şiirler”. *Türk Dünyası Araştırmaları* (27), 139-155.
- Yıldıran, M. (1994). *Ahmet Cevdet Paşa Hayatı-Eserleri ve Divançe-i Cevdet*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).
- Yıldırım, D. (2013). *Türk Elyazması Kitap Türü: Cönk / Cöng*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Yıldız, H. (1992). *Harputlu Hayri, Hayatı, Hatırâ-yı Ahd-i Şebâb, Diğer Şiirleri, Mensur Eserleri*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).
- Yılmaz, K. (1996). “Güftî”. *İslam Ansiklopedisi*, 14, 218-219. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yöntem, A. C. (1943). “Nedîm'in Hayatı ve Çağdaşlarının Üstündeki Tesirleri”. *III. Türk Tarih Kongresi* (s. 109-121). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Zavotçu, G. (2017). *Zehr-i Mâr-zâde Seyyid Mehmed Rızâ Rıza Tezkiresi*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

6.2. SÖZLÜ KAYNAKLAR

- Gökaşan, Nuri (2018, 12 06). Nuri Gökaşan'ın Hayatı. (M. Karaca, Röportaj Yapan)
- Gökaşan, Nurettin (2018, 12 04). Nuri Gökaşan'ın Hayatı. (M. Karaca, Röportaj Yapan)

7.EKLER

7.1. NURİ GÖKAŞAN'IN (1874-1955) FOTOĞRAFLARI



Resim 1: Nuri Gökaşan



Resim 2: Nuri Göktaşan

7.2. NURİ GÖKAŞANIN AİLE BİREYLERİNE AİT FOTOĞRAFLAR



Resim 3: Nuri Gökaşan'ın Oğlu Tayyar Gökaşan

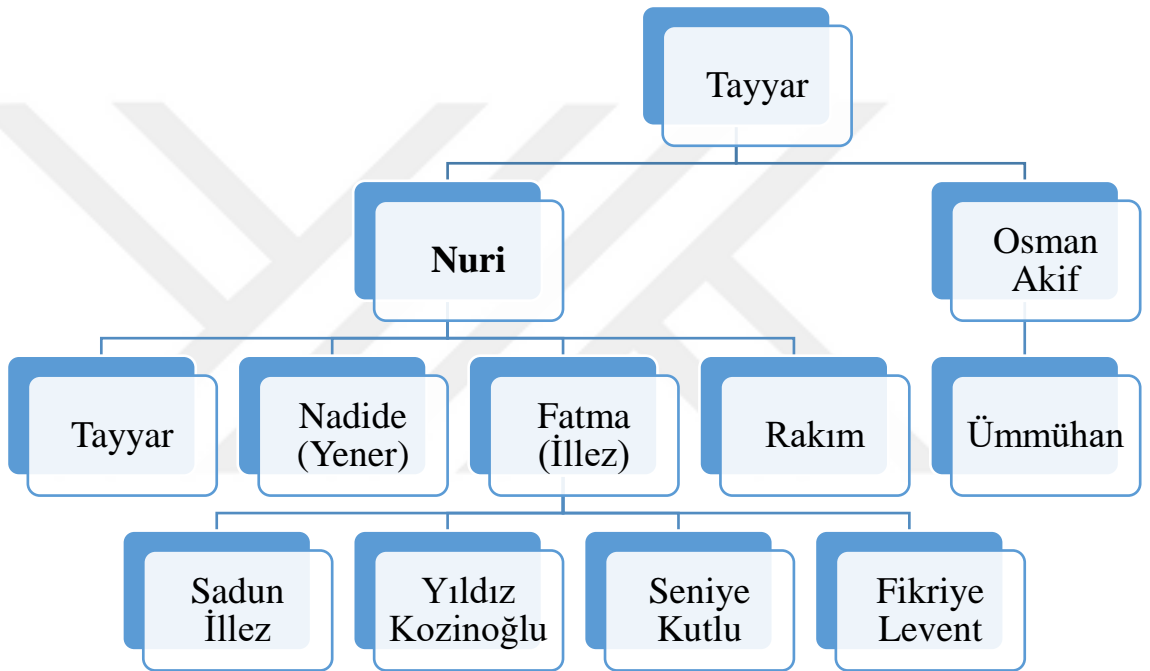


Resim 4: Nuri Göktaşan'ın Torunu- Sinema Oyuncusu, Tiyatro ve Seslendirme Sanatçısı- Nuri Göktaşan

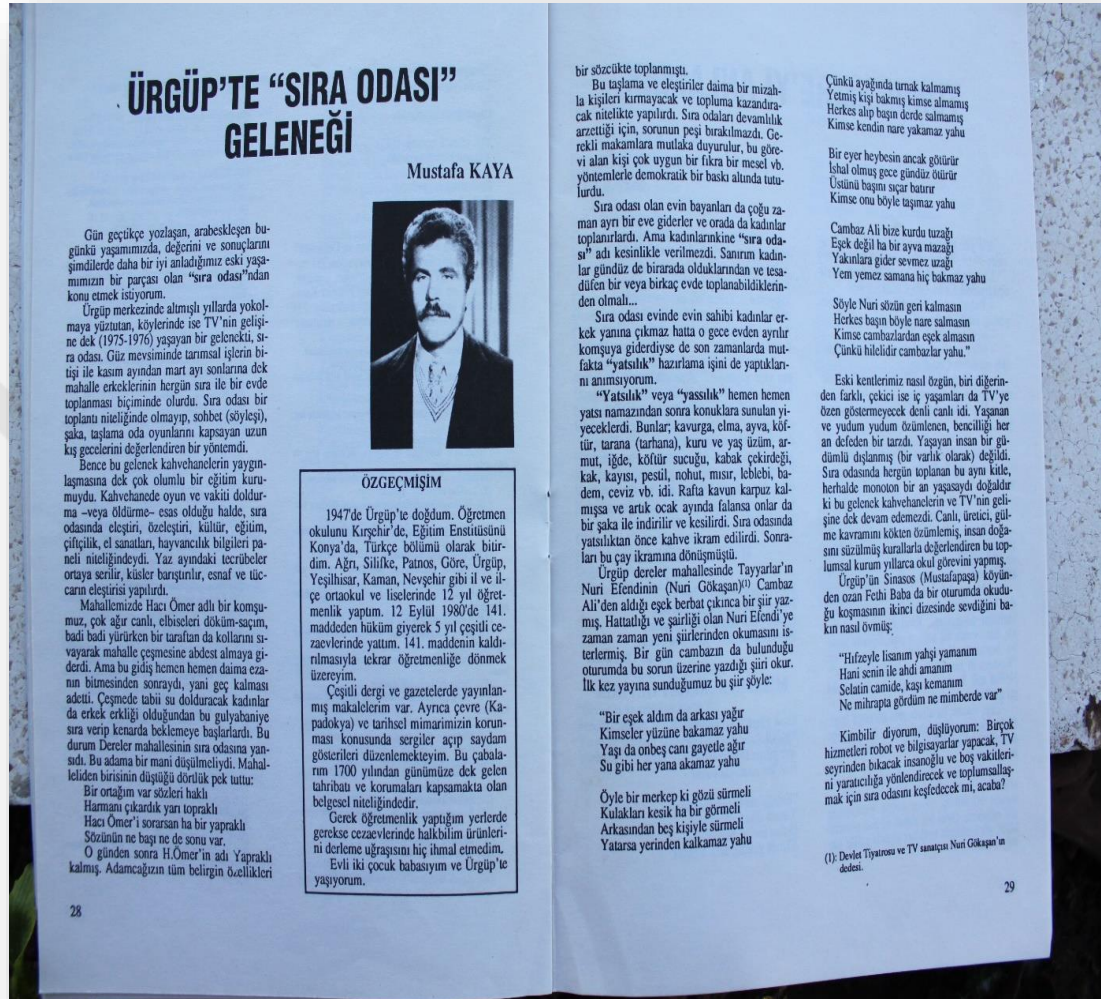


Resim 5: Nuri Gökaşan'ın Torunu -Kültür Bakanlığı'ndan Emekli, Makine Mühendisi- Nurettin Gökaşan

7.3. MECMUADAN HAREKETLE NURİ GÖKAŞAN'IN SOY AĞACI



7.4. NURİ GÖKAŞAN HAKKINDA ÇIKAN HABERLER



ÜRGÜP'TE "SIRA ODASI" GELENEĞİ

Mustafa KAYA



ÖZGEÇMİŞİM

1947'de Ürgüp'te doğdum. Öğretmen okulunu Kırşehir'de, Eğitim Enstitüsünü Konya'da, Türkçe bölümü olarak bitirdim. Ağrı, Silişk, Patnos, Göre, Ürgüp, Yeşilhisar, Kaman, Nevşehir gibi il ve ilçe ortaokul ve liselerinde 12 yıl öğretmenlik yaptım. 12 Eylül 1980'de 141. maddeden hüküm giyerek 5 yıl çeşitli cezaevlerinde yattım. 141. maddenin kaldırılmasıyla tekrar öğretmenliğe dönmek üzereyim.

Çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlanmış makalelerim var. Ayrıca çevre (Kapadokya) ve tarihsel mimarimizin korunması konusunda sargiler açıp saydam göselerleri düzenlemekteyim. Bu çabalarım 1700 yılından günümüze dek gelen tahrifatı ve korumaları kapsamakta olan belgesel niteliğindedir.

Gerek öğretmenlik yaptığım yerlerde gerekse cezaevlerinde halkbilim ürünlerimi derleme uğraşımı hiç ihmal etmedim. Evli iki çocuk babasıyım ve Ürgüp'te yaşıyorum.

Gün geçtikçe yazılan, arabeskleşen bugünkü yaşamımızda, değerini ve sonuçlarını şimdilerde daha bir iyi anladığımız eski yaşamımızın bir parçası olan "sıra odası"ndan konu etmek istiyorum.

Ürgüp merkezinde altmışlı yıllarda yokolmaya yüzatan, köylerinde ise TV'nin gelişine dek (1975-1976) yaşayan bir gelenektir, sıra odası. Güz mevsiminde tarımsal işlerin bitişi ile kasım ayından mart ayı sonlarına dek mahalle erkeklerinin hergün sıra ile bir evde toplanması biçiminde olurdu. Sıra odası bir toplantı niteliğinde olmayıp, sohbet (söyleşi), şaka, taşlama oda oyunlarını kapsayan uzun kiş gecelerini değerlendiren bir yöntemdi.

Bence bu gelenek kahvehanelerin yaygınlaşmasına dek çok olumlu bir eğitim kurumu. Kahvehanede oyun ve vakit doldurma -veya öldürme- esas olduğu halde, sıra odasında eğlence, özeleştir, kültür, eğitim, çitçilik, el sanatları, hayvancılık bilgileri paneli niteliğindedir. Yaz ayındaki tecrübeler ortaya senir, kışlar barıştırılır, esnaf ve tüccarın eleştirisi yapılır.

Mahallelerimizde Hacı Ömer adı bir komşumuz, çok ağır emil, elbiseleri döküm-saçım, badi badi yitirilen bir tarafın da kollarmı sıvayarak mahalle çeşmesine abdest almaya giderdi. Ama bu güdük hemen daima o zaman bimesinden sonraydı, yani geç kalması adetti. Çeşmede tabii su dolduracak kadınlar da erkek erkliği olduğundan bu gulyabanıye sıra verip kenarda beklemeye başlardı. Bu durum Dereler mahallesinin sıra odasına yansdı. Bu adama bir mani düşülmeliydi. Mahallelerden birisinin düşüldüğü dörtlük pek tutur:

Bir ortajım var sözleri baklı
Harmanı çıkardık yarı topraklı
Hacı Ömer'i sorarsan ha bir yapraklı
Sözünün ne bağı ne de sonu var.
O gündün sonra H.Ömer'in adı Yapraklı kalmış. Adamcağızın tüm belirgin özellikleri

28

bir sözcüğe toplanmıştı.

Bu taşlama ve eleştiriler daima bir mizahla kişileri kurtarmayacak ve topluma kazandıracak nitelikte yapılırdı. Sıra odaları devamlılık arzettiği için, sorunun peşi bırakılmazdı. Gerekti makamlara mutlaka duyurulur, bu görevi alan kişi çok uygun bir fikra bir mesel vb. yöntemlerle demokratik bir baskı altında tutulurdu.

Sıra odası olan evin bayanları da çoğu zaman ayrı bir eve giderler ve orada da kadınlar toplanırlardı. Ama kadınlarmın "sıra odası" adı kesinlikle verilmezdi. Sanırım kadınlar gündüz de birarada olduklarından ve tesadüfen bir veya birkaç evde toplanabildiklerinden olmalı...

Sıra odası evinde evin sahibi kadınlar erkek yama çıkamaz hatta o gece evden ayrılır komşuya giderdiyse de son zamanlarda mutfağa "yatsalık" hazırlama işini de yaptıklarını anmıyorum.

"Yatsalık" veya "yassılık" hemen hemen yatsı namazından sonra konuklara sunulan yiyeceklerdir. Bunlar; kavurga, elma, ayva, köfür, tarana (tarhana), kuru ve yaş üzüm, armut, içme, köfür sucuğu, kabak çekirdeği, kak, kayısı, pestil, nohut, mısır, leblebi, badem, ceviz vb. idi. Rafta kavun karpuz kalmıyssa ve artık ocak ayında falansa onlar da bir şaka ile indirilir ve kesilirdi. Sıra odasında yatsılıktan önce kahve ikram edilirdi. Sonraları bu çay ikramına dönüşmüştü.

Ürgüp dereler mahallesinde Tayyarlar'ın Nuri Efendinin (Nuri Gökaşan)¹⁾ Cambaz Ali'den aldığı eşek berhat çıkınca bir şiir yazmış. Hatırlığı ve şairliği olan Nuri Efendi'ye zaman zaman yeni şiirlerinden okumasını isterlermiş. Bir gün cambazın da bulunduğu oturumda bu soran üzerine yazdığı şiiri okur. İlk kez yayına sunduğumuz bu şiir şöyle:

"Bir eşek aldım da arkası yağır
Kimseler yüzüne bakamaz yahu
Yaş da onbeş canı gayetle ağır
Su gibi her yana akamaz yahu

Öyle bir merkep ki gözü sürmeli
Kulakları kesik ha bir görmeli
Arkasından beş kişiyle sürmeli
Yatarsa yerinden kalkamaz yahu

Çünkü aygında tırnak kalmamış
Yetmiş kişi bakmış kimse almamış
Herkes alıp başın derde salmamış
Kimse kendin nare yakamaz yahu

Bir eyer heybesin ancak götürür
İşahl olmuş gece gündüz ötürür
Üstünü başını şcar tutar
Kimse onu böyle taşmaz yahu

Cambaz Ali bize kurdu tuzluğu
Eşek değil ha bir ayva mazağı
Yakınlara gider sevmez uzağı
Yem yemez samana hiç bakmaz yahu

Söyle Nuri sözün geri kalmamış
Herkes başın böyle nare salmamış
Kimse cambazlardan eşek almamış
Çünkü hilelidir cambazlar yahu."

Eski kentlerimizi nasıl üzdün, biri diğerinden farklı, çelici ise iş yaşamları da TV'ye özen göstermeyecek denli canlı idi. Yaşanan ve yudum yudum özümlenen, beşiciliği her an defeden bir taradı. Yaşayan insan bir güdümlü dışlanmış (bir varlık olarak) değildi. Sıra odasında hergün toplanan bu aynı kitle, herhalde monoton bir an yaşayadı doğaldır ki bu gelenek kahvehanelerin ve TV'nin gelişine dek devam edemezdi. Canlı, üretici, gülme kavramını kökten özümlemiş, insan doğasını süzülmesi kurallarla değerlendiren bu toplumsal kurum yıllarca okul görevini yapmış.

Ürgüp'ün Sinasos (Mustafapaşa) köyünden olan Fezli Baba da bir oturumda okuduğu komşusının ikinci dizisinde sevdiğini baktın nasıl övümiş:

"Hıfzıyle lisanım yahşi yamanım
Hani senin ile aldim amanam
Selatin camide, kaş kemazım
Ne mitrapta gördüm ne nimbemde var"

Kimbilir diyorum, bilgisiziyorum: Birçok hizmetleri robot ve bilgisayarlar yapacak, TV screeninden bakacak insanoglu ve boş vakitlerini yarıncağıyla yönlendirecek ve toplumsallaşmak için sıra odasını keşfedecek mi, acaba?

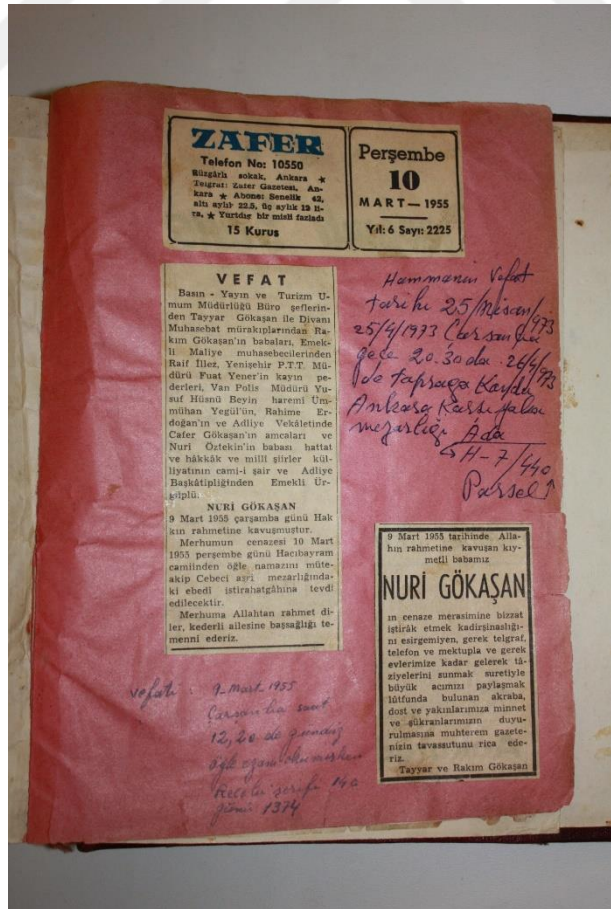
(1): Devlet Tiyatrosu ve TV sanatçısı Nuri Gökaşan'ın dedesi.

29

Resim 6: Ürgüp'te "Sıra Odası" Gelenegi Başlıklı Yazı



Resim 7: Nuri Göktaşan'ın Vefatı Üzerine Bir Taziye



Resim 8: Nuri Göktaşan'ın Vefat Haberi

آه من العشق

ZAFER

GÜNLÜK MÜSTAKİL
SİYASİ GAZETE



17
Ağustos 1965
SALI

Kıymelli talebeler
yetiştiren değerli hoca

Ürgüplü Mehmet Nuri efendi

Hüdaî Bayık

Hattat ve Hakkaklarımızdan Ürgüplü Mehmet Nuri Gökaşan efendi, Ürgüp ilimasından Tayyar Efendi'nin oğludur. 1874 senesinde Ürgüp'te doğmuştur.

Rüydîye ve medrese tahsilini tamamlamış ve pek kıymetli talebeler yetiştirmiştir.

Yazıya karşı olan merakı çok küçük yaşların da başlamıştır. İlk yazı hocası Ürgüplü Ali efendi'dir. Hocasının, kendisinin üzerinde büyük emeli olması, Nuri efendi'nin çabuk yetişmesini sağlamış kısa bir süre sonra da hocasını yazıda fersah fersah geçmiştir. Nuri efendi, Ürgüpten dışarı çıkmamış ve kendisini bu kasabadan yetiştirecek olan ilim irfan sahiplerine hasretmiştir.

Oğlu Tayyar beyin elinde pek kıymetli yazıların bulunduğu Nuri efendi, hemen hemen yazının bütün çeşitlerini yazmıştır. O da diğer mürat Hattatlarımızın yazıların taklid etmiş ve bu işi büyük bir maharetle başarmıştır.

Sülüs'ü Mustafa Rak'ım ile Şefik efendilerden, talik yazı ise Esad Yesari efendilerden, taklidi etmiş ve pek kıymetli bir koleksiyon meydana getirmiştir. Üstad şof elle yazdığı için şöhretini «Yesari Nuri» ismi altında yapmıştır. Üstadın, ayrıca hâkikîliği de vardır. Nitekim resmi devair ile bir çok saluslara mühür kazmıştır.

Üstad, ayrıca şairdir, ressamdır ve musikişî nâstir. Sazlardan; keman, santur, kanun ve saz çalardı. 33 sene devlet hizmetinde bulunmuş ve adliye mesleğinin müstefelî branşlarında çalıştıktan sonra 1929 yılında Ürgüp Adliye Başkâtibi'liğinden emekliye ayrılmıştır.

Nuri efendi, pek mütevazı, mütedeyyin, his miyhâk ve hoş sohbet bir insan olarak arkadaşları tarafından çok sevilmiştir. Merhumun mizalı da sevdiği söylenmekle beraber, kimseyi

kırmamış ve incitmemiştir. Şeyhülislâm Hayri Efendi'nin en yakın arkadaşlarından, Hattatı Hayri efendi'nin mermerden yapılmış mezar taşını yazısını da üstad yazmıştır.

Soyadı kanunu çıktıktan sonra, mahdumlarıya soyadı üzerinde görüş ayrılığı olmuş ve mahdumlarına yazdığı bir şiirle alınacak soyadının Gökaşan olmasını istemiş ve mahdumları da babalarının bu arzusunun yerine getirmişlerdir. Merhum şiirinde :

Meclisi irfan içinde, nuruşan derler bize,
Bir alay derya diliz, dolup, taşan derler bize,
Cümlemizden, cümle ağıdayı cihan tırır, bizi-
zim

Çünkü meydan-ı ruhada, alışan derler, bize,
Eğ metin Türk oğlumun, alçakta pervaz eyle-
mem.

Soy adını bilmeğe dilersem, Gökaşan derler bize.

İki kız ve iki erkek oğlu vardır. Ankara'da bulduklarından, babalarının da yaşı hayli ilerlediğinden, yanlarında bulunmalarını istemişler. Nuri efendi de bu arzuyu kuramadığından son günlerini Ankara'da geçirmiş ve 1955 yılında hakını rahmetine kavuşmuştur. Cenazesi Gebeci kabristanına defnedilmiştir. Kabir taşı kitabesini oğlu Tayyar hey yazmıştır. Kitabeye şâyledir:

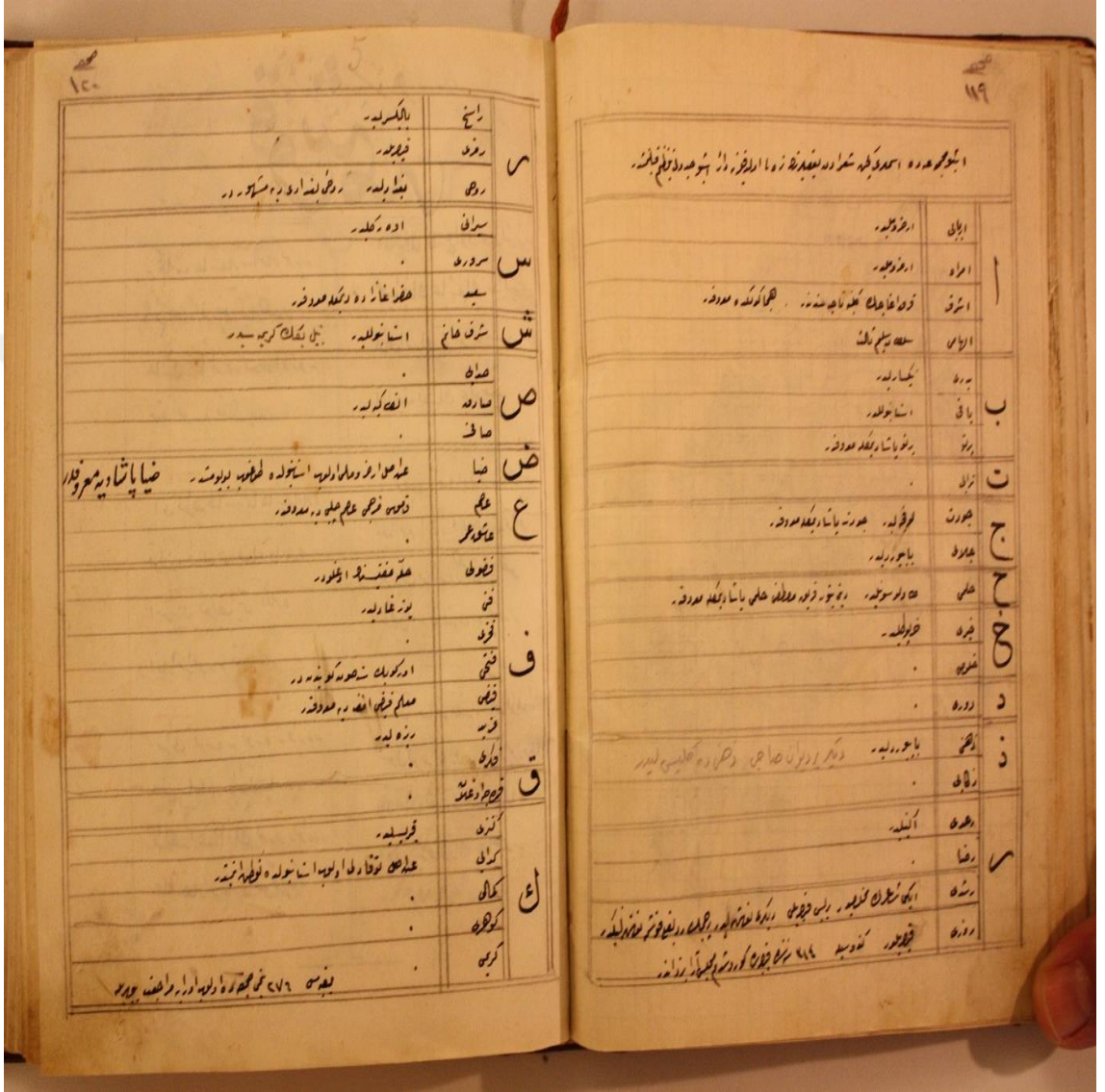
«Hüvelbâkî — Hattat Hakkak ve Anadolu millî şiirler külliyyatını câmiî Tayyarzade Nuri efendi'nin ruhuna fatiha.»



Hattat Nuri Gökaşan efendiden yukarıdaki talik, ve sülüs birer örnek, oğlu Tayyar Gökaşan beyin koleksiyonundan.

Resim 9: Nuri Gökaşan Hakkında Zafer Gazetesinde Çıkan Bir Yazı

7.5. ANADOLU MİLLÎ ŞİİRLER KÜLLİYATI'NDAN SAYFALAR



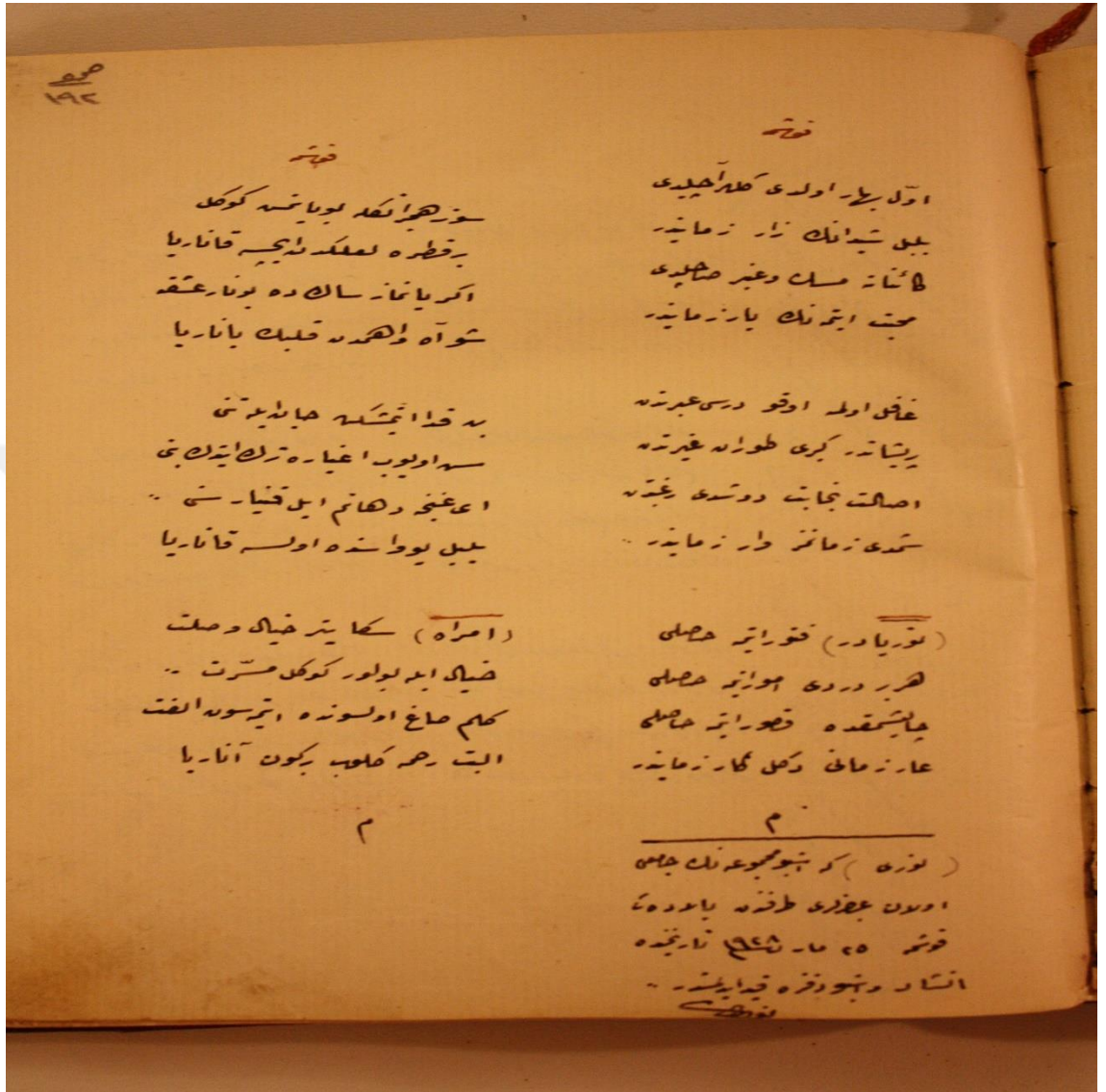
Resim 10: Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı, s. 119-120

ل	لفظ
	مأذن افقه ليد
	مجن فاقم سلفا ده سجانا
	مضروب
	مظلمين
م	مغنى اور كوتيد
	مجره ارز پيد
	مفوط
	مكلمه كاه مكلمه مظلوم
	متم اسما جوليد
ن	نورك نورقادر امره طوطو پيايمر دوزور دوتون اولدور برده قوتون قورگانلارن نورسه
	ناب اولدور ليد
	نابك
	واصف استوليد اندرط واهلف دم معوليد
و	واصف
	واصف
ه	هكمن قيرتيد ۹.۹ نيزك اولدور اولديلم كوروش مع هكمنه رتانه
ی	ياره

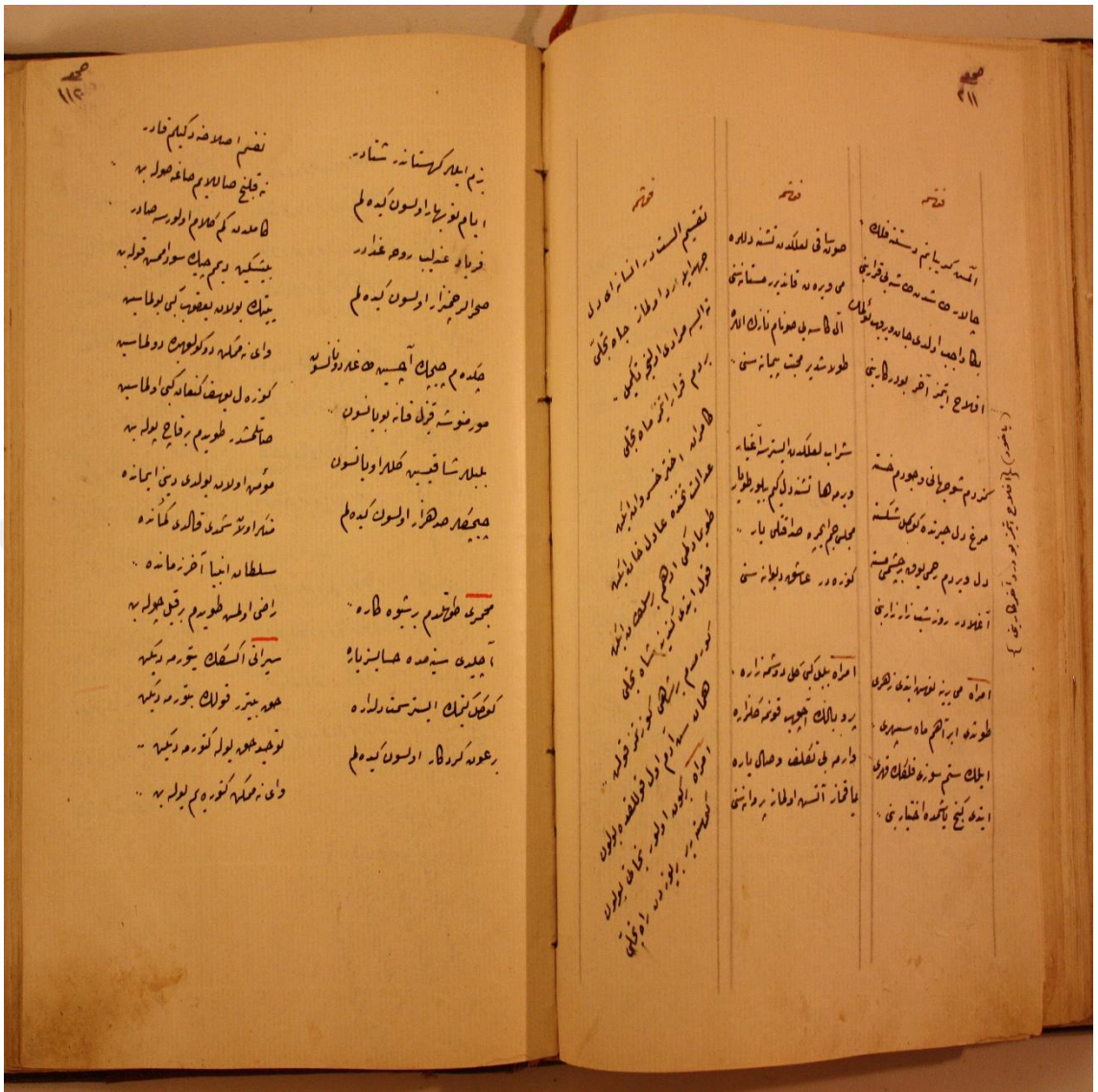
Resim 11: Anadolu Milli Şiirler Külliâtı, s. 276



Resim 12: Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı, s. 121-122

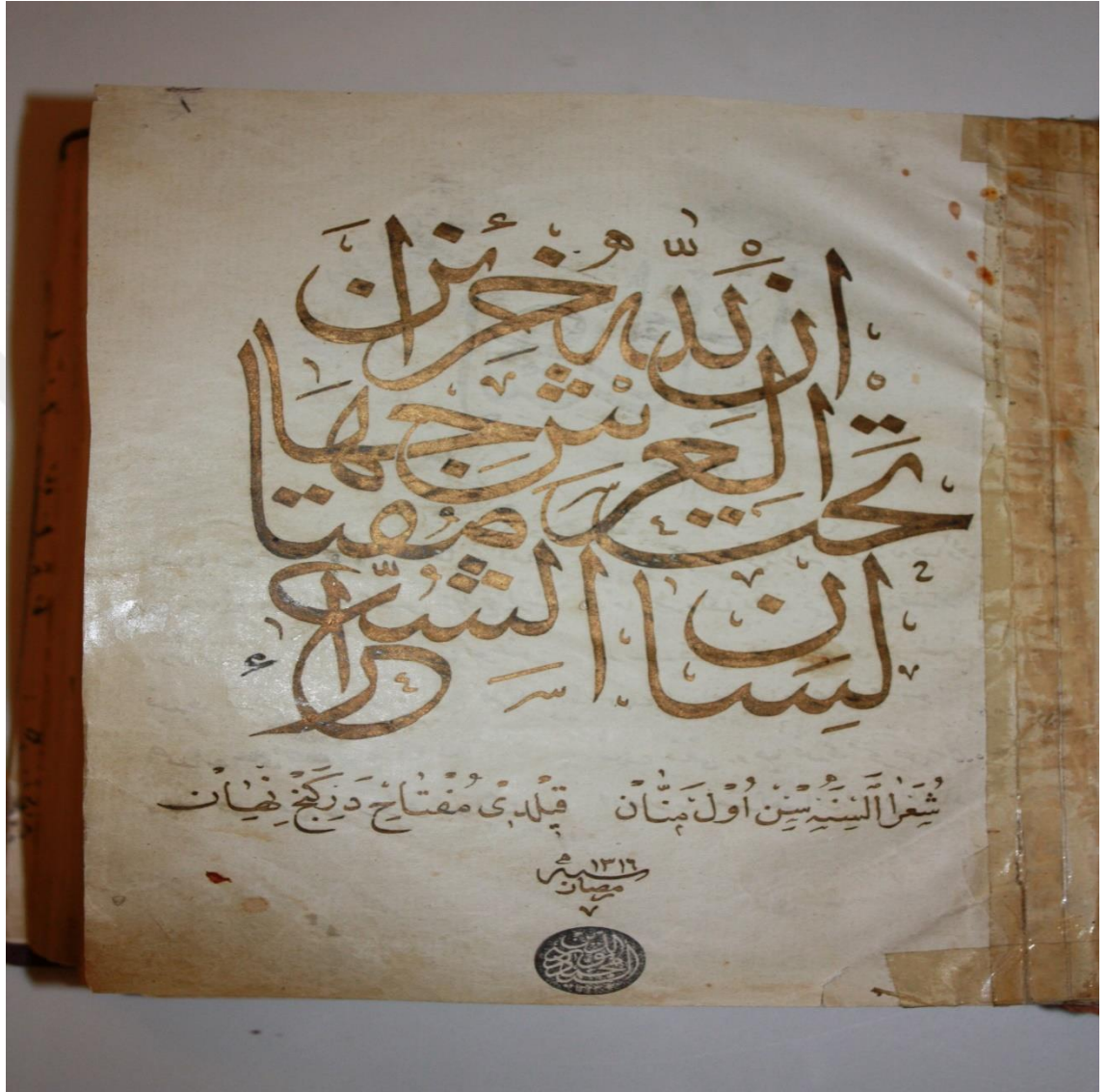


Resim 13: Anadolu Millî Şiirler Külliâtı, s. 192

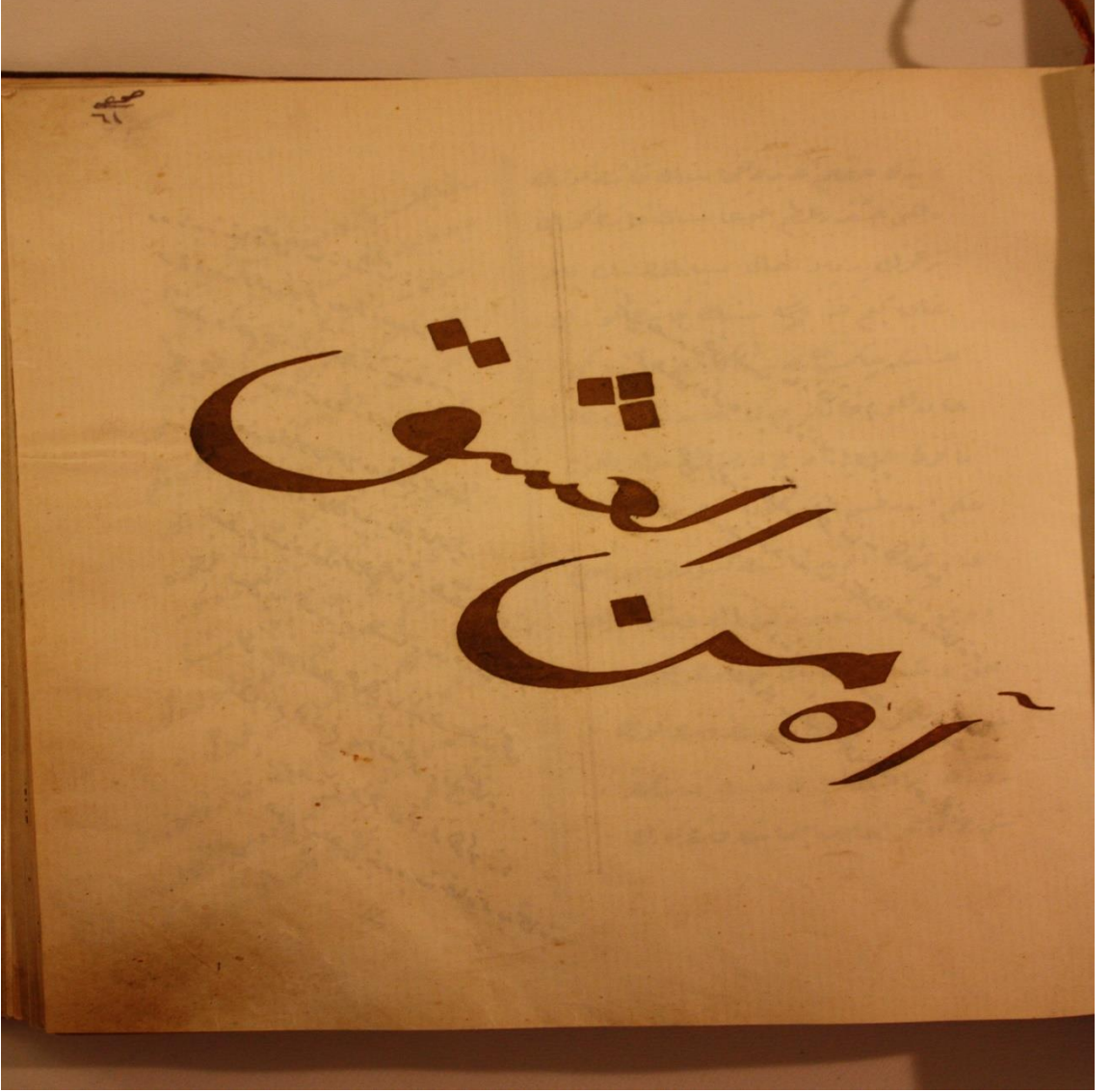


Resim 14: Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı, s. 212-212

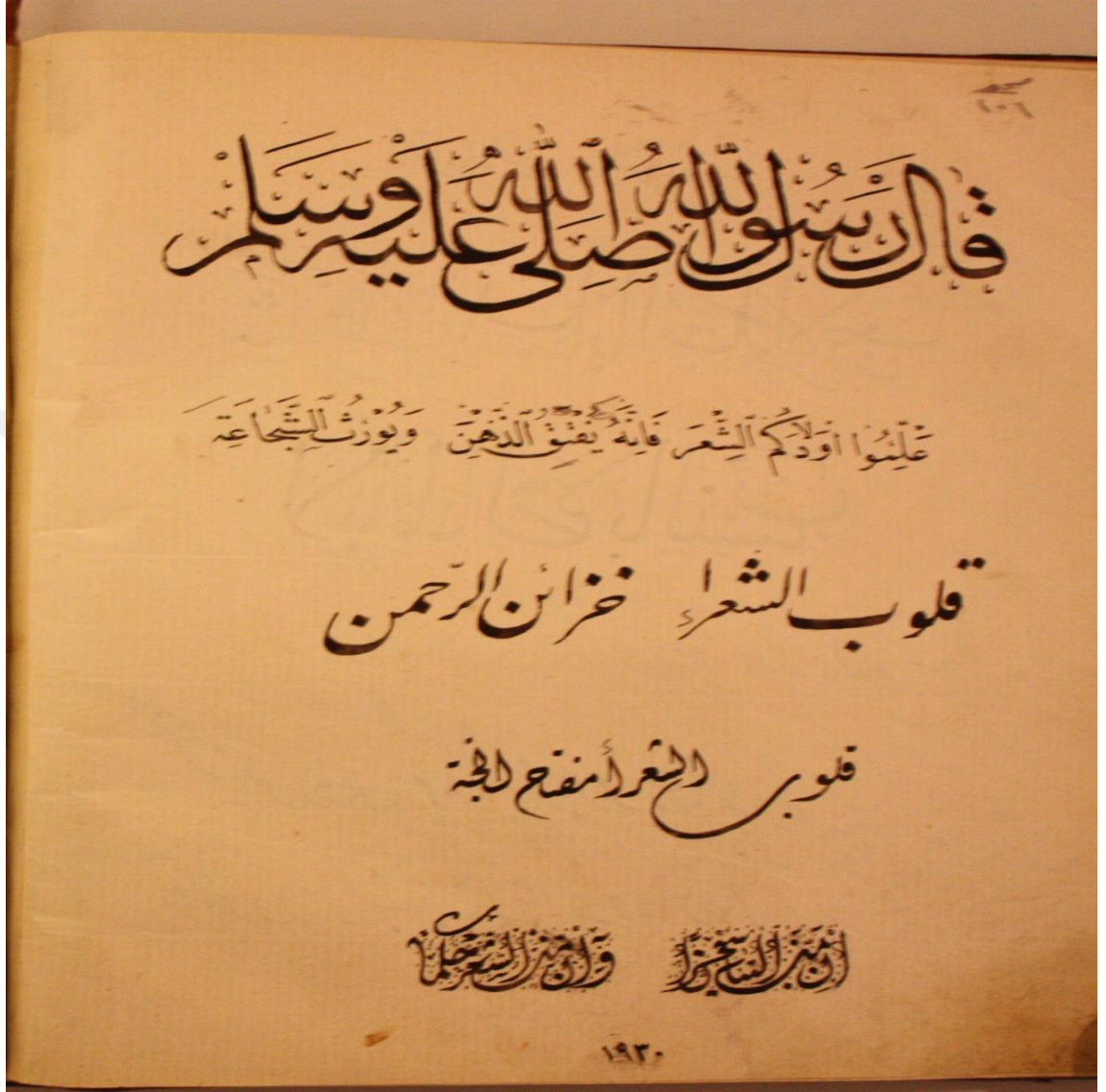
7.6. ANADOLU MİLLÎ ŞİİRLER KÜLLİYATI'NDAN HAT ÇALIŞMALARI



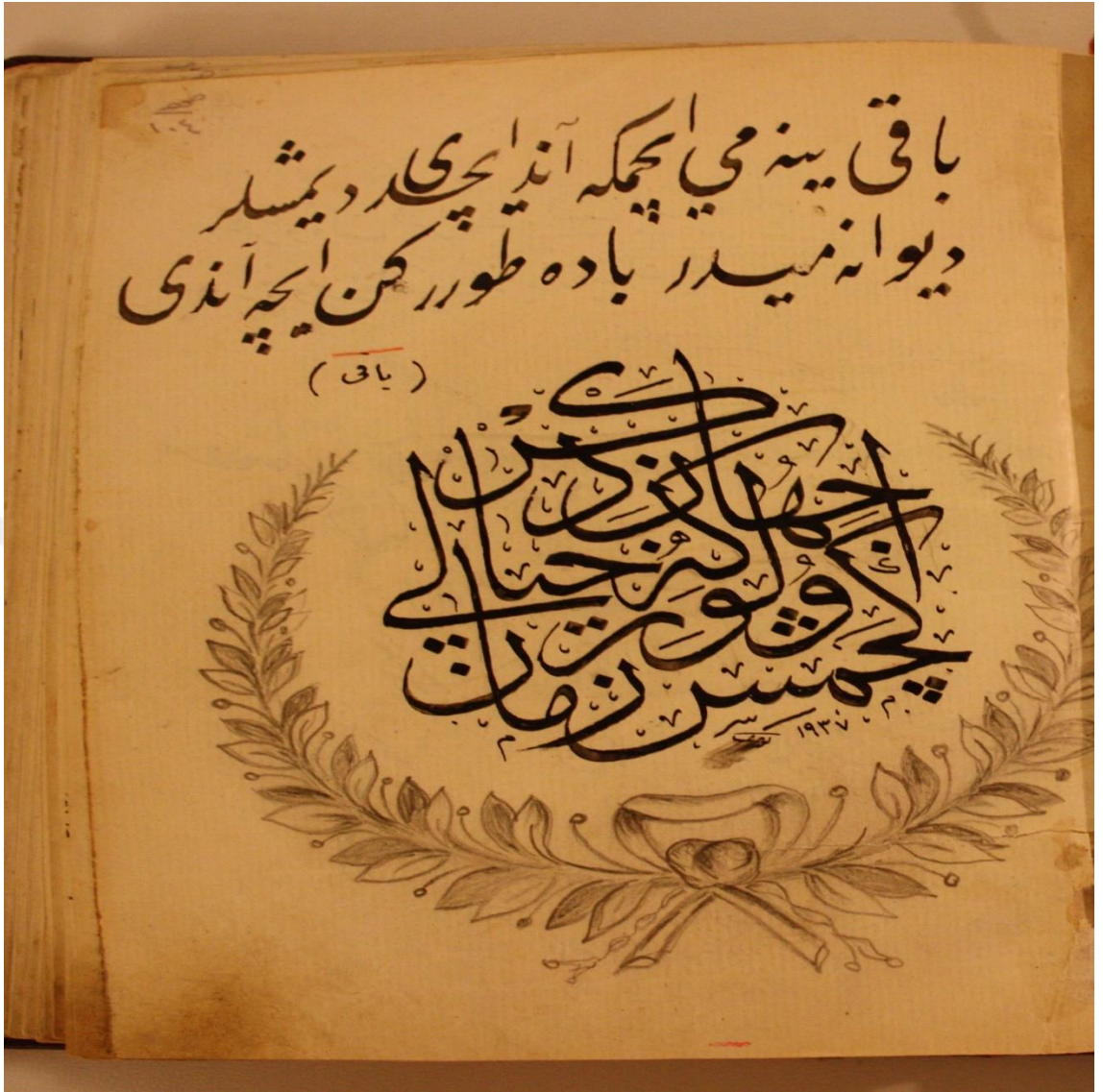
Resim 15: Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı, İç Kapak



Resim 16: Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı, s. 61



Resim 17: Anadolu Milli Şiirler Külliâtı, s. 101



Resim 18: Anadolu Milli Şiirler Külliyyâtı, s. 104



Resim 19: Anadolu Millî Şiirler Külliyyâtı, s. 117

7.7. ANADOLU MİLLÎ ŞİİRLER KÜLLİYATI'NDAN KARA KALEM ÇALIŞMALARI



Resim 20: Anadolu Millî Şiirler Külliâtı, s. 118



Resim 21: Anadolu Milli Şiirler Külliyyâtı, s. 269

**7.8. NURİ GÖKAŞAN'IN ANADOLU MİLLÎ ŞİİRLER
KÜLLİYÂTI'NDA BULUNMAYAN BAZI HAT ÇALIŞMALARI**



Resim 22: "Mahkeme-yi Asliye Riyâseti" (Torunu Nuri Gökaşan'ın Koleksiyonundan)



Resim 23: Rıza Tefvik'in Tevhid'inden Bir Beyit (Torunu Nuri Gökaşan'ın Koleksiyonundan)



Resim 24: Kehf Suresi 39. Ayet (Torunu Nuri Gökaşan'ın Koleksiyonundan)



Resim 25: Ayete'l-Kürsi (Torunu Nuri Gökaşan'ın Koleksiyonundan)

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı: Melda, KARACA

Uyruğu: Türkiye (TC)

Doğum Tarihi ve Yeri: 10/05/1986, BÜNYAN

Medeni Durumu: Evli

Telefon: +90 506 886 89 68

E-posta: meldakaraca.38@gmail.com

Yazışma Adresi: Yeşilyurt M. 2773. S. Nu: 31/39 Melikgazi/ KAYSERİ

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans	Gazi Üni. Kırşehir Eğitim Fak.	2008
Lise	Bünyan Anadolu Lisesi	2004

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2008- Halen	Millî Eğitim Bakanlığı	Türkçe Öğretmeni

YABANCI DİL

İngilizce